

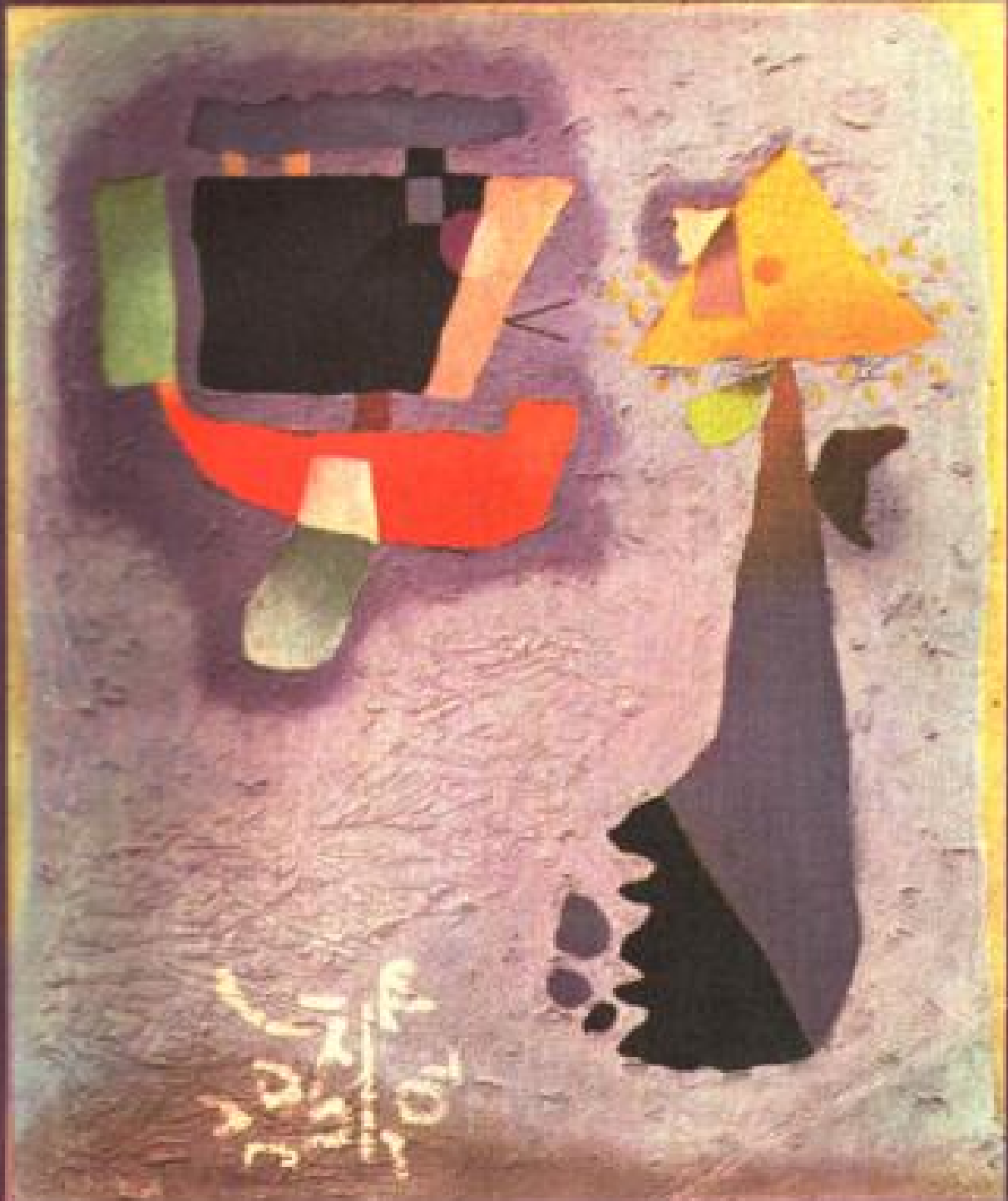

မြသန်းတင့်

ကြာသိန်းသင်းသော

ရေဝတီ

(မထူးကဲခြင်း)

စာစဉ်အမှတ် - (၉)

၊ ပြန်ချီနေရ ၊

ရည်မှန်ပြီးစာပေ

အမှတ် ၂၆၆ (ပ-ယာ)၊ ဥဇလမ်း (ထက်)၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်
ရန်ကုန်မြို့။

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

☐ ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
☐ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
☐ အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ☐ ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☐ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☐ နိုင်ငံတော်၏ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ
- ☐ ပြည်တွင်းပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် ၄ ရပ်

- ☐ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး
- ☐ အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- ☐ ခိုင်မာသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ☐ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ်တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် ၄ ရပ်

- ☐ စိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ☐ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ☐ ပြည်တွင်းပြည်ပ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ☐ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး

လူမှုရေးဦးတည်ချက် ၄ ရပ်

- ☐ တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့်အကျင့်စာရိတ္တ မြင့်မားရေး
- ☐ အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- ☐ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- ☐ တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

မြသန်းတင် ကြည့်နဲ့သင်းဝေဟ ရေဝဝဂီဗ

ပထမအကြိမ်

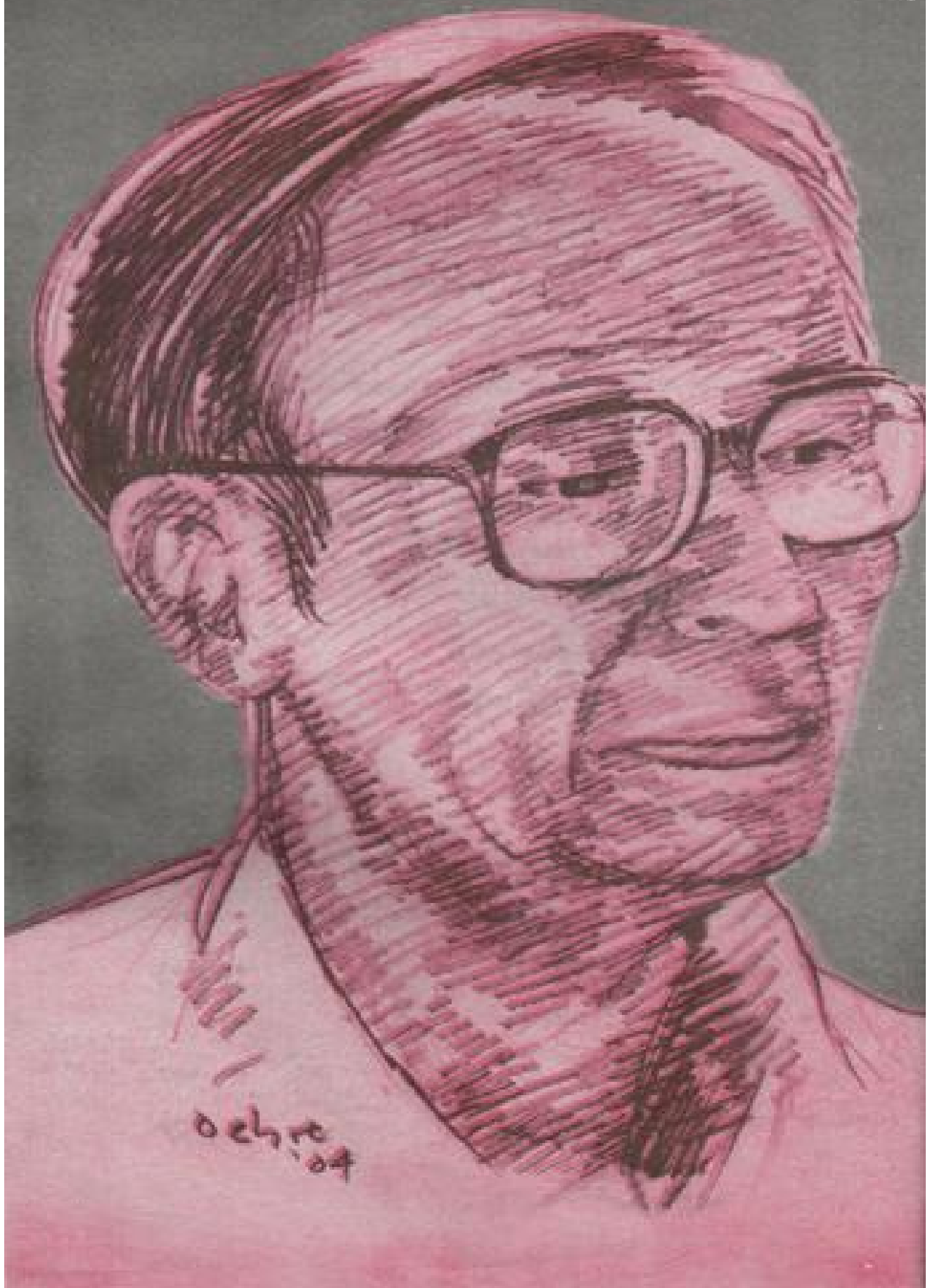
စိစဉ်သူ
ရည်မှန်ဦး

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်	☐	၁၂၁၇/၂၀၀၃ (၁၂)
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်	☐	၃၄၀/၂၀၀၄ (၅)
မျက်နှာဖုံးပန်းချီ	☐	Willi Baumeister
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	☐	ထွန်းဝင်းငြိမ်း
ကွန်ပျူတာစာစီ	☐	ငွေတောင်တန်း
ပုံနှိပ်	☐	ကိုကျော်လှိုင် (၅၅၇၃) စေတနာ အေ့ဖ်စက် အမှတ် (၅၉)၊ (၁၉)လမ်း၊ ရန်ကုန်
အတွင်းဖလင်	☐	ကိုးဦးနှင့်ညီများ
ထုတ်ဝေသူ	☐	ဦးခင်မောင်သိန်းဆွ သလ္လာဝတီစာပေ (မြို့-၀၇၄၇) တိုက် (၂၄၀)၊ (၂၅)ရပ်ကွက်၊ ဇေယျသုခလမ်း၊ သုဝဏ္ဏ
ထုတ်ဝေသည့်ကာလ	☐	၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ မေလ ပထမအကြိမ်
အုပ်ရေ	☐	၅၀၀
တန်ဖိုး	☐	၉၀၀ ကျပ်

မာတိကာ

	☐ မြသန်းတင့် (၁၉၂၉-၁၉၉၈)	☐ ၁
၁။	☐ လေဒီချက်တာလေ၏ ချစ်သူ	☐ ၅
၂။	☐ ကြာညိုနဲ့သင်းသောရေဝတီမနှင့် မော့ပတ်ဆွန်း	☐ ၂၃
၃။	☐ ငါးသေတ္တာဘူးနှစ်ဘူးနဲ့ အကြွေ ၁၈ ဆင့်	☐ ၃၃
၄။	☐ ချက်ကော့ရဲ့ ရေးဟန်	☐ ၃၉
၅။	☐ ၁၉၇၅ - စာပေဦးဘယ်လ်ဆူရှင် မွန်တာလီ	☐ ၄၇
၆။	☐ ယနေ့မြန်မာ့စာပေရေစီးကြောင်း	☐ ၅၃
၇။	☐ ယနေ့ခေတ်ပေါ် ကဗျာအပေါ်အမြင်	☐ ၆၃
၈။	☐ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကို ဖြတ်သန်းခြင်း	☐ ၆၉
၉။	☐ ဓားတောင်နှင့် ပတ်သက်၍	☐ ၇၃
၁၀။	☐ လူငယ်နှင့်စာပေ	☐ ၇၇
၁၁။	☐ ခန်းဆောင်နီထဲက စကားပုံများ	☐ ၁၀၁
၁၂။	☐ သမိုင်းထဲက တကောင်း တကောင်းထဲက သမိုင်း	☐ ၁၀၉
၁၃။	☐ ရွှေပြည်သာနှင့် သုခမြို့တော်	☐ ၁၁၅
၁၄။	☐ ပါးပေါ်က တင်းတိတ်နှစ်ကွက်	☐ ၁၂၁
၁၅။	☐ ဂါးထားခေတ်အလွန်	☐ ၁၃၁
၁၆။	☐ မောင်သစ်ကြည်ကဗျာ၏ အမှာစာ	☐ ၁၃၇

မြသန်းတင့် (၁၉၂၉ - ၁၉၉၈)

■ မြသန်းတင့်သည် ပခုက္ကူခရိုင်၊ မြိုင်မြို့တွင် အဖဦးပေါ်တင့်၊ အမိ ဒေါ်လှိုင်တို့မှ ၁၉၂၉ ခုနှစ်၊ မေလ (၂၃)ရက်နေ့၌ မွေးဖွားခဲ့ရာ မွေးချင်း နှစ်ယောက်အနက် သားအကြီးဆုံးဖြစ်ပြီး အမည်ရင်း မြသန်း ဖြစ်သည်။

မြိုင်မြို့ တိုင်းရင်းမြန်မာအထက်တန်းကျောင်းနှင့် ပခုက္ကူ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ် ဗုဒ္ဓဘာသာ အထက်တန်းကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်စာမေးပွဲ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်သည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင်၊ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေဘွဲ့ကိုလည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ်၊ ဂျပန်တော်လှန်ရေးကာလအတွင်း စစ်ကိုင်းဗိုလ်သန်းဦး၊ သခင်မော်တင်နှင့် မြိုင်မြို့ဦးစရိယ(မြိုင်မြို့ဖဆပလအမတ်ဟောင်း ဦးသက်ရှည်)တို့၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ နောက် မန္တလေးခရိုင်၊ အထက်မြန်မာပြည် ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်၊ မြင်းခြံခရိုင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ (ကျောက်ပန်းတောင်းတွင် အက်တူး-သခင်အုန်းဖေနှင့်အတူ လယ်သမားများ သီးစားခမပေးရေးတိုက်ပွဲတွင် ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့၍ ရုံးမင်းတစ်ထိုင် ပြစ်ဒဏ်ကျခံရသည်)

အလုပ်သမားသမဂ္ဂ၊ လယ်သမားသမဂ္ဂ အလုပ်အမှုဆောင် (၁၉၄၅-၄၇)၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကွန်ဂရက်(မြန်မာနိုင်ငံ)အလုပ်အမှုဆောင်(၁၉၅၂)၊ ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးဗဟိုကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး(၁၉၅၅)၊ ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီ ပေါလစ်ဗျူရီအဖွဲ့ဝင်၊ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်နှင့် ပြည်သူ့ကော်မတီဝင် (၁၉၆၃)အဖြစ် နိုင်ငံရေးကာလ လှုပ်ရှားမှုများတွင် ရှေ့ဆောင်ပါဝင်ခဲ့သည်။

အထွေထွေသပိတ်၊ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဖြူးလယ်သမားကွန်ဂရက်၊ တက္ကသိုလ်၊ ပခုက္ကူခရိုင်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ စသဖြင့်၊ နိုင်ငံရေးကဏ္ဍများ နှင့်အတူ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝမှာပင် ပထမဦးဆုံး ဝတ္ထုတို “ဒုက္ခသည်”ကို တာရာမဂ္ဂဇင်း (၁၉၄၉၊ အတွဲ-၃၊ အမှတ် ၂၁)၌ ‘မြသန်း’ ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ပြီး စာပေလောကတွင် ဝတ္ထုရေးဆရာအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သည်။ ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် ကိုသန်းတင်၊ ဒဂုန်တာရာ၊ မောင်ကြည်လင်၊ အောင်လင်းတို့နှင့်အတူ “စာပေ သစ်မဂ္ဂဇင်း”ကို ထုတ်ဝေခဲ့ရာ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ နောက် ပြည်တော်သစ်ဂျာနယ် အယ်ဒီတာချုပ်၊ တိုးတက်ရေးသတင်းစာ၊ နိုင်ငံခြားရေးအယ်ဒီတာ၊ စာရေးဆရာသမဂ္ဂအမှုဆောင် စသဖြင့် စာပေလောကတွင် တာဝန်အသီးသီး ယူခဲ့သည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါး၊ ဘာသာပြန် ဝတ္ထုတိုများ (ဂေါ်ကီ၏ ‘မာလ်ဗာနှင့်အခြားဝတ္ထုတိုများ’ကို ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်) ရေးသားရင်း ‘စာပေသည် ပြည်သူ့ အတွက်’ကဏ္ဍတွင် ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ တာရာ၊ ပဒေသာ၊ လင်းယုန်၊ သတင်းစုံ၊ ပြည်တော်သစ်၊ ရှုမဝ၊ သွေးသောက် အစရှိသော စစ်ပြီးခေတ် ထင်ရှားကျော်ကြားသော မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်၊ သတင်းစာများတွင် မြသန်းဆိုသော လူငယ်စာရေးဆရာအဖြစ် နာမည်ရလာသည်။ နောင် စာပေလောကတွင် ‘သခင်မြသန်း’၏ ‘မမိုးစွေ’ ထွက်လာပြီးနောက်၊ ‘မြသန်း’ အမည်၏ နောက်တွင် ဖခင်ဦးပေါ်တင့်၏ နောက်ဆုံးအမည်ကို ယူပြီး ‘မြသန်းတင့်’ဟူ၍ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ကဗျာတွင် ‘မန္တလေး’ကဗျာသည် လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုတိုတွင် ‘ဒုက္ခသည်’၊ ‘ပဒုမမင်းသားနှင့် မင်းကြီးကတော်’၊ ‘မေတ္တာရွှေစင်’တို့သည် လည်းကောင်း၊ လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်တွင် ‘မေတ္တာအသင်္ချေ’၊ ‘လိုက်ခဲ့တော့ မြနန္ဒာ’၊ ‘အမှောင်ရိပ်ဝယ်’၊ ‘နွဲ့ထဲကကြာ’၊ ‘ထားကျွန်မလင်’၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် ‘မက္ကဇင်ဂေါ်ကီ’၊ ဘာသာပြန်လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်တွင် ‘စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး’ စသည်ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သည်။ စစ်နှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးဝတ္ထုသည် ဘာသာပြန် လက်စမသတ်သေး၊ ၁၉၇၂ ခုနှစ်ကျမှ အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။

ထိုနှစ်တွင် အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု စတင်ရရှိခဲ့သည်။ ၎င်း ဘာသာပြန် ဆုများကို ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ‘လေရှူးသုန်သုန်’ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ‘ခန်းဆောင်နီအိပ်မက်’ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ‘သုခမြို့တော်’ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ‘အချစ်မိုးကောင်းကင်’ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရုရှား၊ တရုတ်၊ အမေရိကန်၊ ပြင်သစ် စာပေလက်ရာ ရသမြောက်ဂန္ထဝင် ဝတ္ထုရှည်ကြီးများ ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ဆု(၅)ဆု ရရှိခဲ့သည်။

တစ်ဘက်တွင် ဤသို့သောဂန္ထဝင်ဝတ္ထုရှည်ကြီးများ ရေးသားပြန်ဆို ရင်း၊ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ပင်ကိုယ်ရေးဝတ္ထုရှည်များ(‘ဓားတောင်ကို ကျော်၍ မီးပင်လယ် ကိုဖြတ်မည်’-၁၉၇၃)၊ မာယာဘုံ(ပ-ဒုတွဲ)(၁၉၇၅-၇၆)၊ ကျွန်တော်ဆက်၍ရေးချင်သောဝတ္ထုများ(၁၉၇၄)၊ ကြေးနီရောင်အချစ်နှင့် ဝတ္ထုတိုများ (ပ-ဒုတွဲ)(၁၉၈၉)၊ အညတြရုပ်ပုံလွှာများ(ပ-ဒုတွဲ) (၁၉၉၃)၊ နောက် ခရီးသွား စာပေများ - အရှေ့လေတိုက်သောအခါ - (၁၉၆၃) ငွေသောင်ယံ ဟွန်ဒါ ယဉ်ကျေးမှု၊ မေရီဗိုဗေးနှင့် အီကွေတာညများ (၁၉၈၀)၊ လွမ်းမောဖွယ် ကမ္ဘောဇ (၂၀၀၁)၊ ပုံတောင်ပုံညာသွားတောလား (၂၀၀၀) နောက် နိုင်ငံရပ်ခြား ဘာသာ ပြန်ဝတ္ထုတိုများ (နှစ်တစ်ရာ ကမ္ဘာ့စုံထောက်ဝတ္ထုတိုများ (ပ-ဒု-တ)(၂၀၀၀)၊ ၂၀ ရာစု ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုတိုများ (၁၉၇၄)၊ နိုင်ငံတကာ ခေတ်သစ်ဂန္ထဝင် ဝတ္ထုတိုများ (ပ-ဒု-စ-တ)(၁၉၉၂-၉၃) နှင့် အခြား ဘာသာပြန်လက်ရာများ ရှိသေးသည်။ (ပါရီကျဆုံးခန်း၊ လေလွင့်သူ၊ ချစ်သောယွန်းခင်ခင်၊ ရေပွက်ပမာ၊ ခေတ်ပေါ်နိုင်ငံတကာ ကဗျာရှည်(၃)ပုဒ်၊ မှော်ရုံတောမှာ မောလှပြီ၊ ဧကရာဇ်တို့၏ ဘဏ္ဍာတိုက်များ၊ တော်လှန်တိုင်း၏ ဘဝအမြင်နှင့် သမိုင်းအမြင်၊ သမိုင်းထဲက မန္တလေး၊ မန္တလေးထဲက သမိုင်း၊ မိန်းမတို့အကြောင်း၊ စာရေးခြင်းအတတ်ပညာ)၊ အက်ဆေး ဘာသာပြန်များလည်း ရှိသေးသည်။ (မြန်မာပြန်ရသစာတမ်းများ၊ သမိုင်းစကားပန်းစကား)၊ ထို့ပြင် စာပေဆောင်းပါးများလည်း ပြုစုသွားသည်။ ဟောပြောပွဲများမှ စာပေအကြောင်းအရာများ အပါအဝင် (လမင်းကို ထရံ ပေါက်မှ ကြည့်ခြင်း)၊ မြသန်းတင့်အပြင် အခြားကလောင်ခွဲများဖြင့်လည်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဥပမာ - မောင်သစ်တည်၊ ထက်အောင်၊ ဝေဝေလှိုင်၊ မင်းနန္ဒာ၊ စောယွန်း။

မြသန်းတင့်သည် ပင်ကိုယ်ရေး ရသဝတ္ထုစာပေများအပြင် ရသစာတမ်း (ဥပမာ- တမာနုချိန်စစ်တမ်း)၊ ရသနောက်ခံ သမိုင်းကားချပ် ဆောင်းပါးများ (ဥပမာ- တောင်သမန်ရွှေအင်း လေညှင်းဆော်တော့) ရေးဖွဲ့ခံစား တင်ပြ

ခဲ့သည်။ နောက် ကမ္ဘာ့စာပေရပ်ဝန်းမှ ကောင်းနိုးရာရာ ကဗျာ၊ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ အက်ဆေး၊ ပြဇာတ်(ဥပမာ- လက်ဖက်ရည်ဆိုင်)များကိုလည်း မြန်မာစာပေ ဘဏ္ဍာတိုက်ထဲသို့ တံတားထိုး ပေါင်းကူးထည့်သွင်းသွားခဲ့သည်။ ထိုသို့ စာပေလက်ရာများ ရေးသားနေဆဲ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် အမှတ်မထင် ကွယ်လွန် သွားရှာသည်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်က ‘အစားထိုးမရသော တံတားကျိုး သွားခြင်း’ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အယ်ဒီတာတစ်ယောက်ကလည်း ‘ဆရာက သူရေးသောစာ၊ သူလုပ်သောလုပ်ရပ်ဖြင့်သာ သူ့အယူအဆကို တင်ပြသည်။ အတင်းအဓမ္မ သွတ်သွင်းခြင်းမျိုး၊ ရိုက်ထည့်ခြင်းမျိုး မလုပ်တတ်’ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသားဖော်ပြသွားခဲ့လေသည်။

ရည်မွန်ဦးစာတည်းအဖွဲ့.

လေဒီချက်တာလေ၏ချစ်သူ

■ အင်္ဂလိပ်စာတတ် မြန်မာပရိသတ်အချို့သည် စာရေးဆရာကြီး ဒီ.အိပ်ချ်လောရင့် ရေး လေဒီချက်တာလေ၏ချစ်သူ ဝတ္ထုကို ကြားဖူးကြ၏။ အချို့လည်း ဖတ်ဖူးကြ၏။ ဖတ်ဖူးကြသည်ဆိုသော်လည်း လောရင့် အပြည့်အစုံ ရေးထားသော ဝတ္ထုကား မဟုတ်၊ ထုတ်ဝေသူတို့ ဖြတ်တောက်ထားသော ‘လေဒီချက်တာလေ၏ချစ်သူ’ ကိုသာ ဖတ်ဖူးကြခြင်း ဖြစ်၏။

ထို လေဒီချက်တာလေ၏ ချစ်သူဝတ္ထုအပြည့်အစုံကို ညစ်ညမ်းသည် ဟူ၍ အရေးယူခံရမည်စိုးသောကြောင့် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး စာရေးဆရာကြီးသည် မိမိ၏ တိုင်းပြည် အင်္ဂလန်၌ မထုတ်ဝေဝံ့ဘဲ အီတလီ၊ ပြင်သစ် စသောနိုင်ငံ များမှ ထုတ်ဝေခဲ့ရသည်။ အင်္ဂလန်၌ ထုတ်ဝေသောစာအုပ်မှာ ဖြတ်တောက် ထားသော ဝတ္ထုမျှသာ ဖြစ်လေသည်။

ထို လေဒီချက်တာလေ၏ချစ်သူ ဝတ္ထုကို ဒီ. အိပ်ချ်လောရင့်သည် သုံးကြိမ်ရေးလေသည်။ ၁၉၂၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် သူသည် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ နောက်ဆုံးအခေါက်အဖြစ် ရောက်ပြီးအပြန်တွင် အီတလီ ပြည် ဖလောရင့်နယ်၊ စကင်ဒီချီမြို့၊ ဗီလားမီရင်ဒါးအမည်ရှိသော အိမ်တွင် စ၍ရေးသည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင်မှ ပထမစာမူ ပြီးစီးလေသည်။ ထိုနှစ် ဧပြီလတွင် ဒုတိယစာမူကို ရေးပြန်သည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ် ကုန်ဆုံးခါနီးတွင်

လောရင့်သည် အတော်ပင် မကျန်းမမာဖြစ်နေသည့်ကြားမှ တတိယစာမူကို ရေးလေရာ၊ ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ပြီးစီးလေသည်။

နောက်ဆုံးစာမူကို အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး အောက်လ်ဒတ်စ် ဟတ်စလေး ဇနီး၏ အကူအညီနှင့် လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ကူးပြီးလျှင် ဖလောရင့်မြို့ရှိ စာအုပ်ရောင်းသမား အောရိယိုလီအား မိတ်ဆွေများတစ်ဝိုက်တွင် ထုတ်ဝေရန် ပုံနှိပ်စေသည်။ ယင်းသို့ ပုံနှိပ်ရာ၌ ပုံနှိပ်သူ၊ စာစီသူတို့မှာ အင်္ဂလိပ်စာ လုံးဝ မတတ်ကြချေ။ အင်္ဂလိပ်စာလုံးများကို လက်နှိပ်စက်မူမှာ ပါသည့်အတိုင်း ကြည့်၍ စီကြရိုက်ကြသည်။

၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် လောရင့်သည် အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ အမေရိကန်ပြည်ရှိ မိတ်ဆွေများထံသို့ သူ့ဝတ္ထုစာအုပ်ဝယ်ရန် စာရင်း သွင်းပုံစံများကို စ၍ပို့သည်။ ဧပြီလတွင် သူသည် ပရုများကို စ၍ဖတ်သည်။ မေလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် နောက်ဆုံးပရုကို ဖတ်၍ပြီးသည်။ စာအုပ်ရိုက်နှိပ် ပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဇူလိုင်လ ပထမပတ်တွင် စာရင်းသွင်းထားသူများထံသို့ စာတိုက်မှ ပို့လေသည်။ ထိုနှစ်မကုန်ခင်မှာပင် ပုံနှိပ်သူ အောရိယိုလီက ဒုတိယ အကြိမ် အုပ် ၂၀၀ ထပ်၍ရိုက်ပြီးလျှင် စက္ကူအကြမ်းစား ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဂီနီနှင့် ရောင်းလေသည်။ (ပထမအကြိမ်တွင် အုပ်ရေ ၁၀၀၀ ရိုက်သည်။ တစ်အုပ်လျှင် နှစ်ပေါင်နှင့် ရောင်းသည်။)

ဝတ္ထုမှာ လူကြိုက်များသဖြင့် အမေရိကန်ပြည်၊ ပြင်သစ်ပြည် တို့တွင် ခိုး၍ရိုက်ကြသည်။ ထိုသို့ ခိုး၍ရိုက်ခြင်းကို ရပ်တန့်စေရန် လောရင့် ကိုယ်တိုင်ပင် ပဲရစ်မြို့တွင် ၁၉၂၉ ခုနှစ်၊ မေလ၌(စာရေးဆရာ၏ အများသုံးစာအုပ် ထုတ်ဝေခြင်း) ဟုခေါ်ဆိုကာ ထုတ်ဝေသည်။ ထိုအကြိမ်ထုတ်ဝေရာတွင် လောရင့်က လေဒီ ချက်တာလေ၏ချစ်သူ ဝတ္ထု၌ ညစ်ညမ်းသော စကားလုံးများ ပါသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ကို ချေပသည့် နိဒါန်းဆောင်းပါးကို ထည့်သွင်းပေးသည်။

ထို့နောက် ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ လောရင့်ကွယ်လွန်ပြီး နောက်နှစ်နှစ်ခန့် တွင် နယူးယောက်မြို့ရှိ အဲလ်ဖရက်ကနော့ဖ်နှင့် လန်ဒန်မြို့က မာတင်ဆက်ကား တို့သည် ဝတ္ထုကို အကျဉ်းချုပ်ပြီးလျှင် ထုတ်ဝေကြသည်။ ညစ်ညမ်းသည် ဆိုသော အပိုင်းများကို ဖြတ်တောက်၍ ထုတ်ဝေသဖြင့် လောရင့်၏ မူရင်း ဝတ္ထုဟု မဆိုသာပေ။ မူရင်းအပြည့်အစုံဝတ္ထုကို ဥရောပတိုက်၌သာ ထုတ်ဝေ ရဲလေသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်နှင့် အမေရိကန်ပြည်တို့၌ ဥပဒေကို ကြောက်နေ ကြရသောကြောင့် မဝံ့ရဲကြချေ။

အမေရိကန်ပြည်၌ လောရင့်၏ ပထမစာမူကိုယူ၍ ဒိုင်ယယ်လ် ပုံနှိပ်တိုက်က ပထမ လေဒီချက်တာလေဟူသော အမည်နှင့် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဒုတိယစာမူကိုမူ မည်သူကမျှ မူလအတိုင်း မထုတ်ကြပါ။ သို့ရာတွင် အီတလီပြည်၌ အီတာလျံဘာသာပြန်၍ ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

လောရင့်၏စာစုတွင် ဤလေဒီချက်တာလေ၏ချစ်သူ ဝတ္ထုမှာ နောက် ဆုံးဝတ္ထုကြီးဖြစ်သည်။ လောရင့်သည် ဤဝတ္ထုကို သုံးကြိမ်ရေးသည်။ ပထမ ရေးပြီးစာမူကို ထပ်၍ပြင်ခြင်းမဟုတ်။ စာမူသုံးခုပေါ်ပေါက် လာလေအောင် သုံးကြိမ်ပြန်၍ ရေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစာမူသုံးခုလုံးသည် ယခုအခါ၌ လောရင့်၏ဇနီး ကွယ်လွန်သူ ဖရိဒါ၏ ဒုတိယခင်ပွန်း အိန်ဂျယ် လိုရဝက်ဂလီ၏ လက်ဝယ်ရှိသည် ဟု ဆိုသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ညစ်ညမ်းသော စာပေပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး အက်ဥပဒေကို ဗြိတိသျှပါလီမန်က ပြဌာန်းလိုက်သောအခါ ယင်းဥပဒေ၌ ချွင်းချက်များ ပါရှိ လာသည်။ ညစ်ညမ်းသော စာအုပ်နှင့်စာပေကို ခွဲခြား သတ်မှတ်ထားချက်များ ပါလာသည်။

ပင်ဂွင်းစာအုပ်တိုက်သည် ထိုဥပဒေ၏ အကာအကွယ်ဖြင့် စာရေး ဆရာကြီး လောရင့် အပြည့်အစုံရေးသားထားသော လေဒီချက်တာလေ၏ချစ်သူ ဝတ္ထုကို ၁၉၆၀ ခုနှစ်၌ ထုတ်ဝေလိုက်၏။

ဤတွင် အင်္ဂလန်အစိုးရကပင် ပင်ဂွင်းစာအုပ်တိုက်ကို ညစ်ညမ်း သော စာအုပ်ထုတ်ဝေမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့လေရာ၊ အမှုစစ်ဆေးသောအခါ ပင်ဂွင်းစာအုပ်တိုက်က အစိုးရရှေ့နေချုပ်ကြီး၏ စွဲချက်တင်ပုံ၊ သက်သေ များ ထွက်ဆိုပုံတို့ကို အသေးစိတ်မှတ်တမ်းတင်ကာ လေဒီချက်တာလေ၏ အမှု ဟူသော စာအုပ်ကို ပြုစုထုတ်ဝေပြန်လေသည်။

အောက်ပါဆောင်းပါးမှာ အဆိုပါ စာအုပ်မှ အချက်အလက်များကို ရွေးနှုတ်ချဲ့ယူ၍ တင်ပြထားသော ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ ရှုမဝ၏ သက်တမ်း တစ်လျှောက်တွင် ရှုမဝသည် ရာဇဝတ်မှုအားပေးသော အောက်လမ်းစာအုပ် များ၊ ကာမရာဂလှုံ့ဆော်သော စာအုပ်များကို အမြဲတမ်းဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။ ဤဆောင်းပါးကို ထည့်သွင်းရာ၌ ရှုမဝ၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ (၁)စာပေနှင့် ညစ်ညမ်းသော စာအုပ်ကို စာဖတ်သူတို့ ခွဲခြားသိမြင်နိုင်စေရန် (၂)ပွက်လော ရိုက်သွားစေသည့် “လေဒီချက်တာလေ၏ချစ်သူ” နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပါမောက္ခများ၊ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာများ၊ စာရေးဆရာများ၊ ဥပဒေပညာရှင်များ စသူတို့၏

ထင်မြင်ချက်တို့ကို ရှုမဝ ပရိတ်သတ်များ ကြားနာနိုင်စေရန် (၃)နိုင်ငံတွင် အောက်လမ်းစာပေများ မပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် ပြည်သူတို့ကပါ အသိဉာဏ်ဖြင့် ဝိုင်းဝန်းလုပ်ဆောင်ကြစေရန် (၄) ၁၉၅၉ ခု၊ ညစ်ညမ်းသော စာပေပုံနှိပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ ပထမဆုံးတရားစွဲခံရသော ဝတ္ထုဖြစ်ပြီး Test Case ဥပဒေကို မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်သော အမှုဖြစ်နေသဖြင့်လည်း စာပေလိုက်စားသူများ လေ့လာလိုက်စားစေရန် ရည်သန်၍ ထည့်သွင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

စာတည်း

၁၉၆၀ ခုနှစ်သည် ကမ္ဘာကျော် “လေဒီချက်တာလေ၏ ချစ်သူ” အမည်ရှိ ဝတ္ထုကို ရေးသူ ဒီ-အိပ်ချ်-လောရင့်၏ ၇၅ ကြိမ်မြောက် နှစ်ပတ်လည် ဖြစ်သည်။ ကွယ်လွန်သည့် အနှစ် ၃၀ မြောက် နှစ်ပတ်လည်လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်တွင် ကမ္ဘာကျော်“ပင်ဂွင်း”စာအုပ်တိုက်က “လေဒီချက်တာလေ၏ ချစ်သူ”ဝတ္ထုမူရင်းကို အင်္ဂလန်ပြည်တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ထုတ်ဝေလိုက်သည်။ ယခင်က ညစ်ညမ်းသည်ဟုဆိုကာ ထုတ်ခွင့်မရဘဲ နေခဲ့ရာမှ ပထမဆုံးအကြိမ် ထုတ်ဝေခြင်းပေတည်း။

ဤတွင် အစိုးရရှေ့နေချုပ်ကြီးက “ပင်ဂွင်း”စာအုပ်တိုက်အား ၁၉၅၉ ခု၊ ညစ်ညမ်းသောစာပေပုံနှိပ်ရေး အက်ဥပဒေအရ စွဲချက်တင်လိုက်သည်။

“ယေဘုယျ ခြုံ၍ကြည့်ပါက စာအုပ်၏အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် စာအုပ်ထဲတွင် မရှိသည့် အကြောင်းအရာများကို ဖတ်စရာအကြောင်းရှိသူ များအား ဟိရိဩတ္တပ္ပတရား ကင်းမဲ့ကြောင်းနှင့် အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားစေ ကြောင်း ရည်ရွယ်ရန်ကဲ့သို့ဖြစ်လျှင် ထိုစာအုပ်ကို ညစ်ညမ်းသည်ဟု မှတ်ယူ ရမည် . . .”လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါဟာ “ညစ်ညမ်း”သော ဆိုတဲ့ စကားကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ပင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပဒေ ပုဒ်မ(၂) ကတော့ အဲဒီလို ညစ်ညမ်းတဲ့စာကို ပုံနှိပ်သူကို ပေးရမယ့် ပြစ်ဒဏ်နှင့် ပတ်သက်ပါတယ်။ ခု ကျွန်တော်ဖော်ပြတဲ့ ပုဒ်မ(၄) ကတော့ အဆိုပါပြစ်မှုက ကင်းလွတ်ချက် ပုဒ်မဖြစ်ပါတယ်။ အကယ်၍ ဥပဒေ ပုဒ်မ(၁) အရ ညစ်ညမ်းတယ်လို့ ဆိုနိုင်တဲ့ စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမိသည့်တိုင် ခုဖော်ပြမယ့် ပုဒ်မ(၄) အရ အခြေအနေများနဲ့ ကိုက်ညီရင် ကင်းလွတ်ချက် ရနိုင်ပါသေးတယ်။ ပုဒ်မ(၄) မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဆိုထားပါတယ်။

“အငြင်းထွက်နေသော စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းသည် သိပ္ပံပညာ စာပေ၊ အနုပညာ သို့မဟုတ် ပညာဗဟုသုတ ရှာမှီးခြင်း၊ သို့မဟုတ် အခြား အများပြည်သူနှင့် စပ်လျဉ်းသော ပြဿနာများ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အများပြည်သူကောင်းကျိုးအတွက် ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုနိုင်ပြီးဖြစ်လျှင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ပုဒ်မ(၂) သို့ ကျူးလွန်သည်ဟု ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်း မပြုရ ”လို့ ဆိုထားပြန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ . . . ဂျူရီလူကြီးမင်းများ ရှေ့မှောက်မှာ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ဖို့ ပြဿနာ (၂)ရပ် ပေါ်ထွက်လာပါတယ်။ ပထမ ပြဿနာကတော့ ဖော်ပြပါ စာအုပ် ထုတ်ဝေခြင်း သည် ဥပဒေပုဒ်မ (၁) နှင့် ငြိစွန်းခြင်း ရှိသလား။ ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်သူများအဖို့ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားစေရန်နှင့် ဟိရိဩတ္တပ္ပတရား ပျက်ပြားစေရန် ရည်ရွယ် သော သဘောရှိသလား . . . ဆိုတဲ့ ပြဿနာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ဟာ မညစ်ညမ်းဘူးဆိုရင် ပြဿနာဟာ ဆုံးခန်းတိုင်ရောက်သွားပါပြီ။ လူကြီးမင်း များက တရားခံဟာ အပြစ်မရှိဆိုပြီး လွှတ်လိုက်ဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ဒီစာအုပ်ဟာ ပုဒ်မ (၁)နဲ့ ငြိစွန်းပြီး ညစ်ညမ်းတယ်ဆိုလို့ရှိရင် လူကြီးမင်းများဟာ ပုဒ်မ(၄)ပါ ကင်းလွတ်ချက်နဲ့ အကျုံးဝင်နေတဲ့ ဒုတိယ ပြဿနာကို ဆက်လက် စဉ်းစားဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ဒီစာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ခြင်းဟာ သိပ္ပံပညာ၊ စာပေ၊ အနုပညာ သို့မဟုတ် ပညာဗဟုသုတ ရှာမှီးခြင်း သို့မဟုတ် အများပြည်သူနှင့် စပ်လျဉ်းသော ပြဿနာများ၏ အကျိုးစီးပွားဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အများပြည်သူတို့ ကောင်းကျိုး အတွက် ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်တယ်လို့ မှန်ကန်စွာ ပြဆိုပြီး ဖြစ်ပါသလား”

ယင်းအမှုသည် ကမ္ဘာ့စာပေလောကနှင့် တရားဥပဒေလောကအဖို့ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်လာသည်။ တရားလိုရှေ့နေမှာ မစ္စတာ ဂရပ်ဖစ်ဂျိုး ဖြစ်၍ တရားခံရှေ့နေများမှာ မစ္စတာဂျီနယ်ဂါဒီနား၊ မစ္စတာဟတ်ချင်ဆန် နှင့် မစ္စတာဒူကန်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ အမှုကို ၁၉၆၀ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်မှ နိုဝင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့ထိ စစ်ဆေးသည်။ တရားခံဘက်က သက်သေပေါင်း ၃၆ ယောက်ကို တင်ပြခဲ့သည်။ ယင်းတို့အနက် တက္ကသိုလ် များမှ အင်္ဂလိပ်စာပါမောက္ခများ၊ စာရေးဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများ၊ သတင်းစာဆရာများ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများ စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ မစ္စတာ ဂရပ်ဖစ်ဂျိုးက “ညစ်ညမ်းသောစာပေ”ကို ရှည်လျားစွာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ပြပြီးနောက် စီရင်ထုံးများကိုလည်း ကိုးကားကာ

စွဲချက်တင်သွားလေသည်။

“လူရီ လူကြီးများခင်ဗျား . . . ခုစာအုပ်အကြောင်းကို နည်းနည်းပြောချင်ပါတယ်။ အတိုချုပ်ပြီး ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ စာအုပ်ဟာ လေဒီချက်တာလေဆိုတဲ့ ဂုဏ်သရေရှိ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်အကြောင်းကို ရေးထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ လေဒီချက်တာလေဟာ ခပ်ရွယ်ရွယ်မိန်းမတစ်ယောက် ဖြစ်ပြီး ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ခင်ကလေးမှာ ဆာကလစ်ဖို့ဆိုသူနဲ့ လက်ထပ် ခဲ့ပါတယ်။ စစ်ကြီးဖြစ်လာတော့ ဆာကလစ်ဖို့ဟာ စစ်ထဲမှာ ဒဏ်ရာရလာခဲ့ပါတယ်။ ခါးအောက်ပိုင်းတစ်ပိုင်းလုံး ချိနဲ့ပြီး သူ့မိန်းမနဲ့ ကာမရာဂစပ်ယှက်ခြင်း မပြုနိုင်လောက်အောင် သွက်ချာပါဒလိုက်သွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ ယောက်ျားရဲ့ ဖြေဖျော်မှုကို မရတော့ဘဲနဲ့ သူ့ယောက်ျားရဲ့ အမဲပစ်ကွင်းစောင့်သမားနဲ့ ကာမဆန္ဒကို ဖြေဖျောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ဟာ ကာမရာဂ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးတဲ့ အမျိုးသမီးနဲ့ ကွင်းစောင့်သမားတို့ ဖောက်ပြားကြပုံကို ရေးထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်တစ်အုပ်လုံးမှာ ကာမရာဂစပ်ယှက်ကြပုံတွေကို ရေးပြထားပါတယ်။ ကျွန်တော့်အထင်မှာဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ်လုံးမှာ ကာမရာဂစပ်ယှက်ပုံကို (၁၃)ကြိမ်လောက် ရေးပြထားတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒီလိုရေးပြတဲ့အခါမှာလည်း ပထမတစ်ကြိမ်ကလွဲ၍ ကျန်တဲ့ (၁၂)ကြိမ်ဟာ အသေးစိတ် ရေးဖွဲ့ထားချက်များ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမအကြိမ် ကာမရာဂ စပ်ယှက်ပုံကို ရေးထားတာလောက်ကို ဖတ်ရင်တော့ ဒီစာအုပ်ဟာ ပြောသလောက် မဆိုးပါဘူးလို့ လူကြီးမင်းများကိုယ်တိုင် ထင်ကောင်းထင်မိမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် နောက် (၁၂)ကြိမ်ကို ရေးထားပုံကတော့ တွေးလုံးတောင် ချန်မထားတော့ဘဲ အသေးစိတ် ပယ်ပယ်နယ်နယ်ကြီး ဖော်ပြသွားပါတယ်။ ကန့်လန့်ကာ ဖုံးထားတဲ့ အခါရယ်လို့တောင် မရှိတော့ပါဘူး။ ဒီစာအုပ်ကိုဖတ်ရင်း စာဖတ်သူဟာ သူတို့နှစ်ယောက်နဲ့တွင်မကဘူး အိပ်ရာပေါ်အထိ ပါသွားတယ်လို့ ခံစားရလောက်အောင် ရေးထားပါတယ်။ အိပ်ရာပေါ်တွင်ဆို တော်ပါသေးရဲ့၊ ခုတော့ အိပ်ရာပေါ်တွင် မကဘူး၊ တွေ့တဲ့နေရာမှာ ဖောက်ပြန်ကြပုံတွေကိုပါ ရေးထားပါသေးတယ်။ တစ်ခါဟာ မိန်းမဆောင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါဟာ သူ့ယောက်ျားရဲ့ အခန်းထဲမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါဟာ တောထဲက တဲကပြင်ကလေးမှာ စောင်ခင်းလျက် ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါဟာ ချုံအောက် မြက်ခင်းပေါ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါဟာ မိုးရေထဲမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးဟာ အဝတ်ဗလာဖြစ်ပြီး . . . ရေတွေစိုရွှဲနေပါတယ်။ တစ်ခါဟာ ကွင်းစောင့်ရဲ့ တဲကလေးထဲမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအခန်းမှာလဲ ပထမတစ်ကြိမ် ကာမရာဂစပ်ယှက်ကြတော့ အိမ်ရှေ့မှာဖြစ်ပြီး၊

နောက် တစ်ညလုံး အိမ်ခန်းထဲမှာ ဖောက်ပြန်ကြပြန်ပါတယ်။ တစ်ခါဟာ . . . ဘလွန်းစိတ်ရိပ်က တည်းခိုခန်းထဲမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူကြီးမင်းများခင်ဗျား အဲဒီအခန်းတွေကို ဖတ်တဲ့အခါတိုင်းမှာ နေရာနဲ့အချိန်သာ ကွဲပြားပါတယ်။ အလေးအနက်ပြုထားတဲ့ အချက်ကတော့ ကာမဂုဏ်ခံစားမှု၊ ဖြေဖျော်မှုနဲ့ ကာမရာဂနှိုးဆွမှုတို့ကို အလေးပေးထားတာချည်းပါပဲ...”

“စာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့ စကားလုံးများဟာလဲ ညစ်ညမ်းလှပါတယ်။ သာမန်အားဖြင့်တော့ ဒီစကားလုံးများဟာ ရုံးတော်ရှေ့မှာ ပါးစပ်က ထွက်ဖို့ အကြောင်းမရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒါတွေကြောင့် စွဲချက်တင်ရခြင်းဖြစ်တဲ့ အတွက် မထွက်ဘဲနေလို့ မရတော့လောက်အောင် ဖြစ်လာပါတယ်။ Fuck ဆိုတဲ့ စကားလုံးက အကြိမ်ပေါင်း (၃၀)ထက်မနည်း သုံးထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ Cunt ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို (၁၄)ကြိမ် သုံးထားပါတယ်။ Balls ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို (၁၃) ကြိမ်သုံးထားပါတယ်။ Shit ဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ Arse ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို (၆) ကြိမ်၊ Cock ဆိုတဲ့စကားလုံးကို (၄) ကြိမ်၊ Piss ဆိုတဲ့စကားလုံးကို (၃) ကြိမ် သုံးစွဲထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။

“ဒီစာအုပ်ကို ရုံးတော်မှာတင်ပြီး တရားစွဲဖို့ တာဝန်ရှိလာပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ တရားလိုရှေ့နေအနေနဲ့ ဝတ္ထုသွားနဲ့ စာပုဒ်အချို့ကို ရုံးတော်ကသိရှိအောင် ကောက်နုတ်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်”

တရားလိုရှေ့နေ မစ္စတာဂျိုးက ရုံးတော်သို့ စွဲချက်တင်လိုက်သည်။ တရားခံ၏ ရှေ့နေကြီးမစ္စတာဂါဒီနားက စွဲချက်မတင်သင့်ကြောင်း ပြန်၍ လျှောက်လဲသည်။ သူ၏ လျှောက်လဲချက်တွင် “ပင်ဂွင်း”စာအုပ်တိုက်၏ ဂုဏ်ပုဒ်များကို ထုတ်ဖော်သွားပြီးနောက် ညစ်ညမ်းသောစာပေ ပုံနှိပ်ရေး ဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ရှင်းလင်းပြောပြသွားသည်။ “ညစ်ညမ်းသော” ဆိုသည့် စကားလုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း တင်ပြသွား၏။ စာအုပ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍မူ တရားခံရှေ့နေကြီး မစ္စတာဂါဒီနားက အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုသွားလေသည်။

“၁၉၅၉ ခု၊ ညစ်ညမ်းသော စာပေပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး အက်ဥပဒေကို မပြဋ္ဌာန်းမီတုန်းကဆိုရင် ညစ်ညမ်းတဲ့ စာပေတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဗြိတိသျှ ကွန်မွန်းလောမှာ ချို့ယွင်းချက် သုံးချက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါကို ပါလီမန်ကလည်း ဝန်ခံ အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမ-တရားလိုဟာ စာအုပ်တစ်အုပ်လုံးကို မဖတ်ဘဲ၊ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ အပိုဒ်လောက်ကိုသာ ရွေးထုတ်ပြီး သက်သေ

ပြခွင့်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ **ဒုတိယ**-စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ညစ်ညမ်းတယ် မညစ်ညမ်းဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်တဲ့ စံထားမှုဟာ လူငယ်တွေရဲ့ စိတ်ဓာတ်ကိုပဲ စံထားပါတယ်။ တစ်ခြား အသက်အရွယ်ရောက်ပြီး စဉ်းစားဉာဏ်ကို စံမထားတော့ဘူး။ လူငယ်တွေဖတ်လို့ မသင့်ဘူးထင်ရင် ညစ်ညမ်းတဲ့ စာပေစာရင်းထဲ သွင်းလိုက်တော့တာပါပဲ...။ စာအုပ်တစ်အုပ်ဟာ လူငယ်ဖတ်ရင်လဲ ညစ်ညမ်းရမယ်၊ လူကြီးဖတ်ရင်လဲ ညစ်ညမ်းရမယ်၊ ဒါမှ ညစ်ညမ်းတယ်လို့ ခေါ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ လူကြီးဖတ်လို့ မညစ်ညမ်းဘဲ လူငယ်ဖတ်မှ ညစ်ညမ်းမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ညစ်ညမ်းတယ်လို့ မခေါ်နိုင်သေးပါဘူး။ **တတိယ**-ဒီဥပဒေ မပြဋ္ဌာန်းခင်အထိ ဥပဒေထဲမှာ စာပေနဲ့ ညစ်ညမ်းတဲ့ စာကိုခွဲခြားခြင်း မပြုခဲ့ပါဘူး။ ပေါ်နိုင်ရပ်ဖီလို့ခေါ်တဲ့ ညစ်ညမ်းတဲ့ စာကို တိုက်ရိုက် အဓိပ္ပာယ်ပြန်ရင် ပြည့်တန်ဆာများက ရေးတဲ့စာလို့ အဓိပ္ပာယ် ထွက်ပါတယ် . . . ။ ညစ်ညမ်းတဲ့စာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တရားဝန်ကြီး မစ္စတာ တေးဘဲလ်က အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုသွားခဲ့ဖူးပါတယ် . . . ။ (ညစ်ညမ်းသောစာပေများကို မနှိပ်ကွပ်အပ်ကြောင်းဖြင့် ရုံးတော်မှ ဂျူရီလူကြီးများက ယူဆကြသည်ဟု ကျွန်ုပ်မထင်ပေ။ ညစ်ညမ်းသောစာအုပ်များသည် စာပေမဟုတ်ပေ။ ၎င်းတို့တွင် ရည်ရွယ်ချက်မရှိ၊ ၎င်းတို့၌ စေတနာမရှိ၊ ၎င်းတို့၌ အတွေးအခေါ်မရှိ၊ ၎င်းတို့၌ ဘာမျှမရှိပေ။ ၎င်းတို့သည် အညစ်အကြေးမျှသာ ဖြစ်၍ နှိပ်ကွပ်ပစ်အပ်ပေသည်) လို့ ဆိုဖူးပါတယ်။ ယခု ၁၉၅၉ ခု၊ ညစ်ညမ်းသောစာပေ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး အက်ဥပဒေကို အတည်ပြုပြီးပါပြီ။ ဒီဥပဒေမှာ ရည်ရွယ်ချက်နှစ်ချက် ရှိပါတယ်။ တစ်ချက်က ညစ်ညမ်းတဲ့စာပေများ ပုံနှိပ်ခြင်း နှင့်ပတ်သက်တဲ့ ဥပဒေကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရန်၊ စာပေကို အကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် ညစ်ညမ်းတဲ့စာပေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဥပဒေကို ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာအောင် ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ချက်ကတော့ ညစ်ညမ်းသောစာတွေကို တရားစွဲဆိုရာမှာ လွယ်ကူစေရန်နှင့် စာပေကို ကာကွယ်ရာမှာ အထောက်အကူ ပြုစေရန်တို့ ဖြစ်ပါတယ်...

“ဂျူရီလူကြီးမင်းများခင်ဗျား . . . ဒီစာအုပ်ကို လူကြီးမင်းများ ဖတ်ရှုကြည့်တဲ့အခါမှာ စာရေးဆရာဆိုလိုချင်တဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို တွေ့လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ စာရေးဆရာဟာ ဃရာဝါသကိစ္စဆိုတဲ့ အိမ်ထောင်ခြင်း ကိစ္စကို လေးလေးနက်နက် ထောက်ခံသူဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ တိတ်တဆိတ် ဖောက်ပြားခြင်းဟာ စိတ်ကျေနပ်မှုကို မပေးနိုင်ဘူး . . . ။ မိန်းမနဲ့ယောက်ျားဟာ မှန်ကန်တဲ့အချစ်ပေါ်မှာအခြေခံပြီး မှန်ကန်တဲ့ဆက်ဆံရေး

ကိုသာ ထူထောင်သင့်တယ်လို့ စာရေးဆရာက ညွှန်ပြထားပါတယ် . . .”

“နောက်ပြီးတော့လဲ စာရေးဆရာဟာ ကျွန်တော်တို့ခေတ် လူ့အဖွဲ့ အစည်းကြီးနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူ့ရဲ့ထင်ပုံ-မြင်ပုံများကို ဖော်ပြထားပါသေးတယ်။ သူဟာ စက်မှုလက်မှု တော်လှန်ရေးကြီးကို မနှစ်သက်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်လူငယ်တွေဟာ ကိုယ်ခန္ဓာကို အသားမပေးကြဘဲ၊ စိတ်အလိုဆန္ဒတွေကို အသားပေးကြလွန်းတယ်လို့ စာရေးဆရာက ယူဆပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ခေတ်ကြီးမှာ ကြုံတွေ့နေရတဲ့ အနိဋ္ဌာရုံတွေကို နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေနဲ့ ကုစားမရဘူးလို့ ယူဆပါတယ်။ အနိဋ္ဌာရုံတွေကို ကုစားဖို့ရာက လူအချင်းချင်း အထူးသဖြင့် မိန်းမနဲ့ယောက်ျားတို့ အချင်းချင်းကြားမှာ မှန်ကန်တဲ့ဆက်ဆံရေးကို ပြန်ရောက်အောင်လုပ်ဖို့ နည်းလမ်းတစ်လမ်းပဲ ရှိတယ်လို့ စာရေးဆရာက ယူဆပါတယ်။ သူ့အဆိုအရ လူ့ဘဝမှာ အရေးကြီးဆုံး အရာတစ်ခုကတော့ ချစ်မေတ္တာသက်ဝင်နေတဲ့ မိန်းမနဲ့ယောက်ျားရဲ့ ဆက်ဆံရေးဖြစ်ပါတယ်။ မိန်းမနဲ့ယောက်ျားရဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာ ဖွဲ့စည်းပေါင်းစပ်မှုဟာ ဆက်ဆံရေးမှာ အဓိက အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စဟာ မှန်ကန်ပြီး အဓိကကျပါတယ်။ ရုတ်စရာ ကြောက်စရာကိစ္စ မဟုတ်ဘဲ . . . ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ကျွေးမွေးသင့်တဲ့ ကိစ္စဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်...”

“ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး အမြင်နှစ်မျိုးရှိတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ အမြင်တစ်မျိုးကတော့ ဖိုမဆက်ဆံရေးကိစ္စဟာ စက်ဆုပ်ရွံရှာစရာ ကောင်းတယ်၊ ညစ်ညမ်းတယ် . . . ၊ ဒုစရိုက်အလုပ်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင် ဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးဆရာရဲ့အမြင်ကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ပါဘူး။ လောရင့်စ်ဟာ စာရိတ္တပြုပြင် ရေးသားပီပီ... အချစ်မပါတဲ့ ဖိုမဆက်ဆံရေး၊ အကွပ်အကဲမရှိ ဖောက်ပြားတဲ့ ဖိုမဆက်ဆံရေး . . . ၊ တွေ့ရာကြုံရာမှာ နှီးနှောတဲ့ ဖိုမဆက်ဆံရေးကို ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ဆန့်ကျင်ပါတယ်။ သူဟာ ချစ်မေတ္တာသက်ဝင်နေတဲ့ မိန်းမနဲ့ယောက်ျားရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းမှုနဲ့ သူတို့နှစ်ဦး တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးရဲ့ သေတစ်ပန် သက်တစ်ဆုံး ခိုင်မြဲတဲ့ မှန်ကန်မယ့် အိမ်ထောင်ရေးကို လိုလားပါတယ်။ ဒီလို အိမ်ထောင်ရေးမျိုးကိုသာလျှင် သန့်ရှင်းတယ်။ အဓိကကျတယ်။ ပုံမှန်ဖြစ် တယ်။ အားပေးသင့်တဲ့အရာ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆသူဖြစ်ပါတယ်”

ဤနေရာတွင် တရားခံ၏ရှေ့နေကြီးက စီရင်ထုံးများကို ကိုးကား ပြသွားသည်။ ပြီးမှ...

“ဒါကြောင့်မို့ တရားခံကိုယ်စား လျှောက်ထားလိုတဲ့ အချက်ကတော့

တစ်အချက် . . . ဒီစာအုပ်ဟာ မည်သည့်ညွှန်းတမ်းအလိုက် အချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ဟာ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ အကျင့်ပျက်ပြားစေရန်သော်လည်းကောင်း၊ ဟိရိသြတ္တိပွတရားကင်းမဲ့စေရန် သော်လည်းကောင်း ရည်ရွယ်ချက်မရှိပါဘူး။ ဒီစာအုပ်ဟာ ဥပဒေပုဒ်မ (၄) မှာ ဖွင့်ဆိုထားတဲ့အတိုင်း အများပြည်သူ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

နှစ်အချက် . . . စာရေးဆရာတစ်ယောက်အနေနဲ့ လောရင့်စ်ရဲ့ အဆင့်အတန်းနဲ့တကွ အင်္ဂလိပ်စာပေမှာ သူ့ရဲ့နေရာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သောမတ်ဟာဒီ မရှိတဲ့နောက် လောရင့်စ်ဟာ ရှေ့တန်းအကျဆုံး၊ အကြီးကျယ်ဆုံးသော ဝတ္ထုရေးဆရာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုတော့ ဘယ်သူမှ ငြင်းနိုင်မယ်မထင်ပါဘူး . . . ။ သူသေပြီး နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းမှာ သူ့စာပေကို ဋီကာဖွင့်တဲ့ စာအုပ်ပေါင်း (၈၀၀) ကျော်လောက် ထွက်ခဲ့ကြပြီး ကမ္ဘာအနှံ့အပြားမှာ တွင်ကျယ်စွာ ရောင်းခဲ့တာကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် စာရေးဆရာရဲ့ အဆင့်အတန်းကို အကဲခတ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

သုံးအချက် . . . ကျွန်တော်တင်ပြမယ့် သက်သေထွက်ချက်များဟာ ဝတ္ထုရဲ့ သဘာဝဦးတည် ချက်ကို ဖော်ပြပါလိမ့်မယ်။ သက်သေတစ်ဦးစီရဲ့ ထွက်ချက်ဟာလဲ စာအုပ်ရဲ့ စာပေအရည်သွေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေ ပါဝင်ပါလိမ့်မယ်။ စာပေအရည်အသွေးလို့ ဆိုတဲ့နေရာမှာ ရေးဟန်၊ အဖွဲ့အနွဲ့ စသည်တို့တွင် မကပါဘူး။ စာရေးဆရာပြောလိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ပါ အကျိုးဝင်နေပါတယ်။ လူကြီးမင်းများ သိတော်မူကြတဲ့အတိုင်း အဲဒီစာအုပ်မှာ လောရင့်စ် တင်ပြလိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ တခြား မဟုတ်ပါဘူး...။ သူ့ခေတ် အင်္ဂလန်ပြည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းဟာ ဖြင့် “စက်ကိရိယာခေတ်ကြီး”ကြောင့် မသန့်ရှင်းတော့ဘူး၊ လူတွေဟာ ငွေကိုသာ အဓိကထားနေကြပြီ၊ ဒါကြောင့်မို့ လူတွေဟာ စိတ်ချင်း သဟဇာတ ဖြစ်အောင် လုပ်သင့်ကြပြီ . . . ။ အထူးသဖြင့် ချစ်မေတ္တာသက်ဝင်နေတဲ့ မိန်းမနဲ့ယောက်ျားရဲ့ ဆက်ဆံရေးကို ပြုပြင်သင့်ပြီ၊ မိန်းမနဲ့ယောက်ျားရဲ့ ဆက်ဆံရေးကိစ္စဟာ ရှက်စရာကောင်းတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး။ မသန့်ရှင်းတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး။ မမှန်ကန်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး၊ မပြောသင့် မဆိုသင့်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး . . . ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပါတယ်...။

လေးအချက် . . . အဲဒီဝတ္ထုထဲမှာ မိန်းမနဲ့ယောက်ျားရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းမှုကို ဖော်ပြထားတဲ့ကိစ္စဟာ လိုအပ်တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဖော်ပြမှုလည်း သူဆိုလိုချင်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ရောက်ပါလိမ့်မယ်။ လောရင့်စ်ဟာ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို

ထပ်တလဲလဲ ရေးသားတတ်တဲ့ စာရေးဆရာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ထဲမှာ ညစ်ညမ်းတယ်လို့ ဆိုတဲ့ စကားလုံးများကို မကြာခဏသုံးစွဲသွားတာ တွေ့ရ ပါလိမ့်မယ် . . . ။ သူဟာ စကားလုံးတစ်လုံးကို စာတစ်မျက်နှာထဲတွင် ဆယ်ခါ ထက်မနည်း သုံးလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီဝတ္ထုထဲမှာ ညစ်ညမ်းတယ်ဆိုတဲ့ စကားများကို သုံးတဲ့ ဇာတ်ဆောင်ဟာ တကယ့်ဘဝနဲ့ ကိုက်ညီပါတယ်။ ဒီလို အတန်းအစား၊ ဒီလို လူမျိုးဟာ အပြင်မှာလည်း အဲဒီလို သုံးစွဲလေ့ရှိပါတယ်...။ စာရေးဆရာ ဟာ ဒီစကားလုံးတွေကိုက ညစ်ညမ်းတယ်ဆိုတဲ့ အဘိဓာန်ထဲကနေ ဆွဲထုတ်ပြီး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်မယ့် သာမန်စကားလုံးတစ်လုံးအဖြစ် ရောက်အောင် ကြိုးပမ်း ခြင်းမျှသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီစကားလုံးတွေဟာ ရှက်စရာ ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ပညတ်ကြီးဖုံးနေတဲ့အတွက် စာရေးဆရာက ဒီပညတ် ကြီးကိုပယ်ရှားပြီး အမှန်ကိုဖော်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမတစ်ကြိမ် ဖတ်လိုက် ရတုန်းတော့၊ ဒီစာလုံးကို ဖတ်လိုက်ရတော့ဟာ . . . တုန်လှုပ်ချောက်ချားစရာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် ဖတ်သားကျလာတဲ့အခါ ကျတော့ စာလုံးတစ်လုံး၊ အက္ခရာတစ်လုံးအဖြစ်နဲ့ ဘာမှရှက်စရာ မတွေ့ရဘူးဆိုတာ သိလာမှာပဲလို့ စာရေးဆရာက ယူဆခဲ့ပါတယ်။ အမှန်ကတော့ စာလုံးတစ်လုံး ညစ်ညမ်းတယ်-မညစ်ညမ်းဘူးဆိုတာဟာလည်း စာဖတ်သူရဲ့ စိတ်ပေါ်မှာ တည်ပါတယ်”

“ပြီးတော့ ဥပဒေပုဒ်မ ၄ ထဲမှာ (အများပြည်သူနှင့် စပ်လျဉ်းသော အကြောင်းကိစ္စများ တိုးတက်စေခြင်းအလို့ငှာ)လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အနုပညာ စာပေနဲ့သိပ္ပံပညာတို့ဟာ အများပြည်သူနဲ့ စပ်လျဉ်းတဲ့ကိစ္စများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွင် မကပါဘူး၊ ဖိုမဆက်ဆံရေးကိစ္စဟာလည်း အများပြည်သူနှင့်စပ်လျဉ်း တဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါ ဒီစာအုပ်ဟာ လူမမည်များအတွက် အင်မတန် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့စာအုပ်လို့ တရားလိုရှေ့နေကြီးက ဆိုကောင်း ဆိုပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် ရုံးတော်ရှေ့မှောက်ကို တင်သွင်းမယ့် တရားခံပြ သက်သေများထဲမှာ အရွယ်မရောက်တဲ့ လူမမည်များရဲ့ မိဘတွေလည်း ပါပါတယ်။ ဒီပြဿနာကို သူတို့က ဖြေကြားပါလိမ့်မယ်။ တစ်ခါ ဒီစာမျက်နှာကို ဘာဖြစ်လို့ ထည့်ရသလဲ၊ ဒီစကားလုံးကို ဘာလို့ထည့်ရသလဲလို့ တရားလို ရှေ့နေကြီးက မေးချင်မေးပါလိမ့်ဦးမယ်။ ဒါကတော့ ပုံနှိပ်သူများဟာ သူ့အရှိအတိုင်း ပုံနှိပ်ရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ လောရင့်ရေးတဲ့စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ချင်ရင် လောရင့်စ် ရေးတဲ့အတိုင်း ပုံနှိပ်ဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။ ဖြတ်တောက်ထားတဲ့ လောရင့်စ် ရေးတဲ့စာအုပ်ကို

ပုံနှိပ်တာဟာ ဖြတ်တောက်ထားတဲ့ စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်တာ ဖြစ်မှာပါပဲ။ လောရင့်စ်ရေးတဲ့စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ခြင်း မဟုတ်တော့ပါဘူး”

“လူကြီးမင်းများခင်ဗျား။ လူကြီးမင်းများရဲ့ လက်ထဲမှာ ခဲနီပြာတံ တစ်ချောင်းကိုင်ပြီး ချောက်ဇာရဲ့ (အင်တာဘာရီတေးလ်)နဲ့ ရှိတ်စပီးယားရဲ့ (ဟင်းမလက်)ပြဇာတ်ကိုဖတ်ပြီး ညစ်ညမ်းတယ်လို့ ထင်တဲ့စာပိုဒ်များကို ဖြုတ်ကြည့်စမ်းပါ။ ဒီစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ကရွန်းဝဲလ်လက်ထက်က ညစ်ညမ်း တယ်လို့ ကန့်ကွက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ လူကြီးမင်းများကိုယ်တိုင် ဖြတ်တောက်ပြီး၊ အဲဒီစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ပြန်ဖတ်ကြည့်ပါ။ ဒီအခါမှာ ဟင်းမလက်ပြဇာတ်ဟာ ရှိတ်စပီးယားရေးတဲ့ ပြဇာတ်မဟုတ်တော့ဘဲ လူကြီးမင်းများ ဖြတ်တောက်ထားတဲ့ ဟင်းမလက်ပြဇာတ် ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်”

“ခု ဒီအမှုကို စွဲချက်တင်တဲ့ အစိုးရရှေ့နေကြီးဟာ စာအုပ်ကို ဖတ်ပြီးပါပြီ။ ဒါပေမယ့် အစိုးရရှေ့နေကြီးဟာ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားသွားပြီး ဟိရိုသြတ္တပ္ပတရား ကင်းမဲ့နေပြီလား။ မဟုတ်ပါဘူး...။ တရားလို ရှေ့နေကြီးဟာ ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ပြီးပါပြီ...။ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားမသွားပါဘူး။ သက်သေများ ဟာလည်း ဒီစာအုပ်ကိုဖတ်ပြီးပါပြီ။ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားမသွားပါဘူး။ ဟိရိုသြတ္တပ္ပတရား ပျောက်မသွားပါဘူး။ ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ကြမယ့် ရုံးမင်းနဲ့တကွ ဂျူရီလူကြီးများဟာလည်း အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားပြီး ဟိရိုသြတ္တပ္ပတရား ကင်းမဲ့သွားလိမ့်မယ်လို့ ဘယ်သူကမှ မထင်ကြပါဘူး...။

“ဒီစာအုပ်ကို သက်သေခံအဖြစ် ဖတ်တဲ့နေရာမှာ ဂျူရီလူကြီးများ ကို တောင်းပန်ချင်တာရှိပါတယ်။ ပထမအချက်ကတော့ ဒီအမှုဟာ တရားခံ အတွက်ရော၊ ပြည်သူနဲ့စာပေလောက အတွက်ရော အရေးကြီးတဲ့အမှု ဖြစ်တဲ့အတွက် စာအုပ်တစ်အုပ်လုံးကို ဖတ်ကြည့်စေလိုပါတယ်။ ဒုတိယ အချက်အားဖြင့် တရားလိုပညာရှိရှေ့နေကြီး တင်ပြသွားတဲ့ အချက်တွေနဲ့ ကျွန်တော်တင်ပြတဲ့ အချက်တွေကို စွဲမြဲနှိုင်းချိန်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တတိယ အချက်ကတော့ ဒီစာအုပ်ကိုဖတ်ပြီးနောက် အမှုမပြီးခင် ဒီစာအုပ်နဲ့ပတ်သက် လို့ ဇနီးခင်ပွန်းနဲ့တောင်မှ ဒီစာအုပ်အကြောင်းကို မဆွေးနွေးမိအောင် ရှောင်ကြဉ်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဂျူရီတစ်ယောက်ဟာ အမှုတစ်ခုလုံးကို ကြားနာပြီးတဲ့အခါကျမှ ဆုံးဖြတ်ချက်ချဖို့အချိန် ရောက်တယ်ဆိုတာ အတွေ့အကြုံများက ပြထားပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီလိုတောင်းပန်ခြင်းကို ခွင့်လွှတ်ဖို့ မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။ ကျွန်တော့်လျှောက်ထားချက်ကို သည်းခံနားထောင်တဲ့အတွက် များစွာ

ကျေးဇူးတင်ပါတယ်...”

ရုံးဆင်းချိန်ရောက်၍ အမှုကို အောက်တိုဘာလ ၂၇-ရက်နေ့သို့ ချိန်းလိုက်၏။ ၂၇-ရက်နေ့မှစ၍ နိုဝင်ဘာ ၁-ရက်နေ့ထိ သက်သေများကို စစ်ဆေးလေသည်။ တရားခံပြသက်သေများမှာ ၃၆ ယောက်ရှိ၍ သတင်းစာ ကြီးများမှ အယ်ဒီတာကြီးများ၊ တက္ကသိုလ်ကြီးများမှ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခများ၊ စာရေးဆရာကြီးများ၊ စာပေဝေဖန်ရေး သမားများ၊ ကျောင်းဆရာများ စသည်တို့ ပါဝင်ပေသည်။ နိုဝင်ဘာလ (၁)ရက်နေ့တွင် တရားခံရှေ့နေကြီးက လျှောက်လဲချက် ပေးသည်။ သူ၏ လျှောက်လဲချက်တွင် “ခံစစ်ကြောင်း”ကို အောက်ပါအချက်ကြီး များပေါ်တွင် အခြေပြုထားသည်ကို တွေ့ရ၏။

(၁) စာရေးဆရာ၏ အဆင့်အတန်း။ သက်သေများအားလုံးက ဥရောပစာပေနှင့် လောရင့်စ်၏နေရာသည် ထိပ်ဆုံးတန်းမှာ ရှိကြောင်းကို ထွက်ဆိုသွားကြသည်။ တရားခံ၏ ရှေ့နေကြီးက သက်သေထွက်ချက်များကို ကောက်နုတ်၍ ကိုးကားသွားသည်။ သက်သေများမှာ ကျွမ်းကျင်သူများဖြစ်၍ သက်သေထွက်ချက်များသည်လည်း ကျွမ်းကျင်သူများ၏ ထင်မြင်ချက်ဖြစ်သဖြင့် အရေးကြီးကြောင်း ဖော်ပြသွားသည်။

(၂) စာအုပ်၏အဓိပ္ပါယ် အနှစ်သာရ။ ဤစာအုပ်သည် လောရင့်စ် ၏ နောက်ဆုံးဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ယင်းစာအုပ်ကို အစမှအဆုံးတိုင် သုံးကြိမ်ပြန်၍ ရေးရသည်။ ဤစာအုပ်သည် လောရင့်စ်၏ အကောင်းဆုံးစာအုပ် မဟုတ် သော်လည်း လောရင့်စ်၏ အတွေးအခေါ်ကိုသိလိုလျှင် ဤစာအုပ်ကို မဖတ်၍ မဖြစ်ဟု သက်သေများက ထွက်ဆိုသွားကြသည်။ ဤစာအုပ်သည် ကာမရာဂ စပ်ယှက်ခြင်းကို အဓိကထားခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဖောက်ပြားသော အိမ်ထောင်ရေးနှင့် ပုံမှန်သောသန့်ရှင်းသည့် အိမ်ထောင်ရေးကို နှိုင်းယှဉ်ပြသည့် ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ လောရင့်စ်သည် ဘဝကို သရုပ်ဖော်ခြင်းဖြစ်သည်။ လူသတ္တဝါများအား ကြင်နာမှု၊ ကိုယ်ချင်းစာနာမှုကို သရုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

(၃) ညစ်ညမ်းသောစကားလုံးများကို သုံးစွဲခြင်းမဟုတ်။ ကျွမ်းကျင်သူ သက်သေများအားလုံးက ဤစာရေးဆရာရေးသားသော ဤစာအုပ်တွင် ဤ အသုံးအနှုန်းများကို သုံးစွဲခြင်းသည် တရားဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု ယူဆ ကြောင်းဖြင့် ထွက်ဆိုသွားကြသည့် ကောက်နုတ်ချက်များကို ကိုးကားသည်။

(၄) ဖြတ်တောက်ပြီးသား စာအုပ်ဖြင့် မလုံလောက်။ ဤနေရာတွင် လည်း တရားခံ၏ရှေ့နေကြီးက ကျွမ်းကျင်သူများ၏ ထင်မြင်ချက်ကို ကိုးကား

ပြသည်။ ဖြတ်တောက်ပြီးထုတ်ဝေလျှင် စာရေးဆရာ၏အာဘော် မရောက်။
ဖြတ်တောက်၍ ထုတ်ဝေခြင်းသာလျှင် ညစ်ညမ်းရာ ရောက်နေသည်။ စာရေးဆရာ
သည် တမင်ညစ်ညမ်းစွာ ရေးထားသလားဟု ထင်ဖွယ်ရှိနေသည်။ ဖြတ်တောက်ခြင်း
သည် စာရေးဆရာအာဘော်ကို ပြောင်းပြန် ဖြစ်စေသည်။ အပြည့်အစုံထည့်မှ
အရည်လည်ကာ လိုရင်းကိုရောက်နိုင်သည်။

(၅) အကျပ်အတည်းမရှိ ဖောက်ပြားခြင်းကို အားပေးခြင်းမရှိ။

စာရေးဆရာသည် ဖောက်ပြားခြင်းကို အားမပေးရုံမက ရှုတ်ချသည်။ ဝတ္ထုထဲ
တွင် တိတ်တဆိတ် ဖောက်ပြားသော အခန်းများပါသည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင်
ဤအခန်းမျိုးမှာ ယခုစာထဲ ပေထဲတွင်ပါသည် မဟုတ်။ ဟုမ်းမား၏ အီလိယက်
ပျို့ကဗျာကြီးလို စာပေထဲမှာတောင် ပါသေးသည်။ ယင်းဝတ္ထုသည် ပျက်စီးနေသော
ဘဝကို သရုပ်ဖော်ခြင်းဖြစ်သည်။ တိတ်တဆိတ် ဖောက်ပြားခန်းကို အမွှမ်းတင်ခြင်း
မရှိ။ လောရင့်စ်သည် တိတ်တဆိတ် ဖောက်ပြားမှုများကို မြင်တွေ့ရသဖြင့်
ကမ္ဘာပေါ်တွင် အရေးကြီးဆုံးအရာသည် မှန်ကန်ကောင်းမွန်သော အိမ်ထောင်ရေး
ဖြစ်သည် ယူဆကာ ဤအယူအဆကို တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

(၆) ဤဝတ္ထုသည် လင်ရှိမယား မျောက်မွေးခန်းဝတ္ထုမဟုတ်။

ဤဝတ္ထုသည် စာရိတ္တပြုပြင်ရေးအတွက် ရှေ့နေလိုက်သော ဝတ္ထုထဲတွင်
မစ္စကဘော်လ်တန်ဆိုသူ၏ အိမ်ထောင်ရေးကို စံပြအဖြစ်ထားသည်။ လူအချင်းချင်း
မှန်ကန်သော ဆက်ဆံရေးရအောင် ရှေ့ဆောင်လမ်းပြပြသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။

**(၇) ဤဝတ္ထုသည် လူတွေအကြောင်းကို ရေးထားသော ဝတ္ထု
ဖြစ်သည်။** (လူသည် ဒုစရိုက်ကောင်ဖြစ်သည်။ ဒုစရိုက်မကင်းသော လူအကြောင်း
ရေးထားသည့် စာအုပ်သည် အဓိပ္ပာယ်မရှိ) ဟု ရှင်ဩဂတ်စတင်က ဆိုဖူးသည်။

**(၈) သာမန်လူထုလက်ထဲသို့ ဤစာအုပ်ရောက်ခြင်းသည်
အန္တရာယ်မရှိ။** ပင်ဂွင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် အကောင်းဆုံးစာပေများကို
အသက်သာဆုံး ဈေးနှုန်းဖြင့် လူထုထံအရောက် ဖြန့်ချိရန်ဖြစ်သည်။ ယခုထိ
စာအုပ်သန်းပေါင်း ၂၅၀ ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ပင်ဂွင်း၏ စာပေကြိုးပမ်းမှု
ကြောင့် ပင်ဂွင်းတည်ထောင်သူ မစ္စတာ အာလင်းလိန်းအား အစိုးရက ၁၉၅၂
ခုနှစ်က ဆာဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ ပင်ဂွင်းသည် စာပေအရည်အသွေးရှိသော
စာအုပ်များ၊ ပညာပေးစာအုပ်များနှင့် လူမှု သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ စာအုပ်များကို
ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤစာအုပ်သည် အချက် သုံးချက်စလုံးနှင့် ပြည့်စုံသည်။
တရားခံပြ သက်သေတစ်ဦးဖြစ်သူ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပညာရေးဌာနမင်းကြီး

မစ္စတာ တက်တလား ကိုယ်တိုင်က (ဤဝတ္ထုသည် ဖိုမဆက်ဆံရေးကိစ္စတွင် တာဝန်မဲ့မှုများကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ထားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ လူငယ်များကို သာမက၊ ဖိုမဆက်ဆံရေးကိစ္စတွင် စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ လူသရမ်းများကိုပင် အသိဉာဏ် ပေးနိုင်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်)ဟု ထွက်ဆိုသွားခဲ့သည်။ စာရေးဆရာသည် အဆင့်အတန်းရှိသော စာရေးဆရာဖြစ်သည်။ စာဖတ်သူတို့အား အသိဉာဏ် ရစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဖော်ပြပုံများနှင့် သုံးနှုန်းပုံများမှာ သူ့ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဆီလျော်သည်။ စာအရေးအသားသည် လှပသိမ်မွေ့၍ သူ၏ အရေးအသားများထဲတွင် ထိပ်ဆုံးမှပါဝင်သည်။ စာအုပ်တစ်အုပ်လုံးကို ခြုံကြည့်လျှင် အများပြည်သူ၏ အကျိုးအတွက်ဖြစ်သဖြင့် ယခုကဲ့သို့ အများ ပြည်သူလက်ထဲ ရောက်အောင် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိသင့်သည်။

အမှုကို စစ်ဆေးစွဲဆိုရာတွင်လည်း ဝတ္ထုကို အောက်ပါရှုထောင့် များမှ ကြည့်သင့်ကြောင်းဖြင့် တရားခံရှေ့နေကြီးက ထုတ်ဖော်ညွှန်ပြသွား လေသည်။

(၁) ပါလီမန်က ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုခဲ့သော ၁၉၅၉ ခု ညစ်ညမ်းသော စာပေ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး အက်ဥပဒေအရ၊ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ညစ်ညမ်းသည် ဟု ဆုံးဖြတ်ရာတွင် စာပိုဒ်အချို့ကိုကြည့်၍ မဆုံးဖြတ်ဘဲ၊ တစ်အုပ်လုံးကို ခြုံကြည့်၍သာ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ဆိုထားသည်။

(၂) စာအုပ်ကို ဈေးသက်သာစွာနှင့် ထုတ်ဝေခြင်းမှာ လူထုလက်သို့ များများရောက်ရေးကို ရည်ရွယ်သည်။

(၃) လူပျိုနှင့်အပျို၊ သို့မဟုတ် လူအိုနှင့်အအိုတို့ အကြောင်းကို ရေးထားရုံမျှဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ်အား ညစ်ညမ်းသည်ဟု မခေါ်နိုင်။ ဤအတိုင်း သာဆိုပါက ၉၀ ရာနှုန်းသော အင်္ဂလိပ်စာပေကို ညစ်ညမ်းသည်ဟု ဆိုရ တော့မည်။

(၄) ဤစာအုပ်သည် အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားစေနိုင်သော သို့မဟုတ်၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပတရား ကင်းမဲ့စေနိုင်သောဆိုသည့် နှစ်ပြဿနာကို ဆုံးဖြတ်ရ မည်ဟု ဥပဒေတွင် ဆိုမထား၊ ဥပဒေတွင် ဆိုထားသည်မှာ ‘ဖတ်ကောင်း ဖတ်မည့် သူများအား အကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားရန် သို့မဟုတ် ဟိရိဩတ္တပ္ပ တရား ကင်းမဲ့စေရန် ‘ရည်ရွယ်သော’ဟု ဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

(၅) မသန့်ရှင်းသော အတွေးအခေါ်များကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော သဘောရှိသော စာအုပ်တစ်အုပ်ဟု ဆိုခြင်းသည် စာရိတ္တပျက်ပြားစေသော

ဟီရိဩတ္တပ္ပတရား ကင်းမဲ့စေသောသဘော ဆိုသည့်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ခြားနား သည်။
ခြားနားကြောင်းကို ရုံးတော်မှ အဆုံးအဖြတ်ပေးပြီး ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်သည် လူငယ်များအပါအဝင် စာဖတ်သူ အားလုံးအား အကျင့်စာရိတ္တပျက်ပြားစေမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ဟီရိဩတ္တပ္ပ တရား ကင်းမဲ့စေမည် မဟုတ်ကြောင်းဖြင့် တရားခံ၏ရှေ့နေကြီးက ထုချေ သွားလေသည်။

တရားခံရှေ့နေကြီးက နိဂုံးချုပ်ပြီးလျှင် တရားလို အစိုးရရှေ့နေကြီး က ပြန်၍ချေပ၏။ အစိုးရရှေ့နေက ဝတ္ထုစာအုပ်ထဲမှ စာပိုဒ်များကို ရွေးနှုတ်၍ ဖတ်ပြသွားပြီး စာအုပ်တွင် စာပေတန်ဖိုးမရှိ၊ ပညာရေးရှုထောင့်မှ လည်းကောင်း၊ လူမှုဆက်ဆံရေးရှုထောင့်မှ လည်းကောင်း၊ ဘာတန်ဖိုးမျှမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အများပြည်သူ၏အကျိုးနှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိကြောင်းဖြင့် ထုချေသွားသည်။ ထို့နောက်တွင် တရားသူကြီးက သူ၏ကောက်နှုတ်ချက်ကို ဖတ်ပြသည်။ တရားသူကြီး၏ ကောက်ချက်တွင် သက်သေထွက်ချက်များ၊ နှစ်ဘက်ရှေ့နေများ၏ လျှောက်လဲချက်၊ ချေပချက်များကို ကိုးကားပြီးနောက် အမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းနှစ်ချက်ကို တင်ပြသွား၏။ တစ်ချက်မှာ အကယ်၍ စာအုပ်သည် စွဲချက်နှင့်ကိုက်ညီခြင်း မရှိဟု သံသယရှိဖွယ်ရှိလျှင် လွတ်ပစ်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ စွဲချက်နှင့် သံသယမရှိပါက သံသယမရှိသည့်အလျောက် ထင်မြင်ချက်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ ဤဝတ္ထုသည် ညစ်ညမ်းမှုကို ဖုံးလွှမ်းသွားနိုင် လောက်အောင် စာပေအရည်အသွေး အဆင့်အတန်းမြင့်သလော- ဆိုသည့် အချက်ကို တရားခံများက ထင်ရှားပြနိုင် မပြနိုင် စဉ်းစားရန်၊ သို့ ပြနိုင်ခြင်းဖြင့် အများပြည်သူကောင်းကျိုးအတွက် ဤစာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ရသည် ဆိုသည့် အချက်သည် ခိုင်လုံခြင်းရှိမရှိ စဉ်းစားရန် ဖြစ်သည်။ တရားသူကြီး၏ ဝတ္တရား မှာ ဥပဒေ အချက်အလက်များကို တင်ပြရန်ဖြစ်၍ ဂျူရီ၏ဝတ္တရားမှာ ဖြစ်ပျက် သော အကြောင်းချင်းရာများသည် ဥပဒေနှင့်ညီမညီ စဉ်းစား၍ အဆုံးအဖြတ်ပေးရန် ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ ရှည်လျားစွာ တင်ပြသွား၏။

ဂျူရီလူကြီးများက စဉ်းစားခန်း ဝင်ကြသည်။ ထို့နောက် စီရင်ချက် ချမှတ်သည်။ ဂျူရီ၏စီရင်ချက်ကား ‘အပြစ်မရှိ’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စီရင်ချက်၌ စာအုပ်သည် ‘ညစ်ညမ်းခြင်းမရှိ’ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ‘ညစ်ညမ်း သော်လည်း အကျိုးအကြောင်း ညီမျှသည်’ဟူ၍လည်းကောင်း တစ်စုံတစ်ရာ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိချေ။

တရားခံ၏ ရှေ့နေကြီးက အမှုအတွက် တရားခံများ၏ ကုန်ကျစရိတ် မှာ ပေါင်ပေါင်း ၁၃၀၀၀ ကုန်ကျသဖြင့် စရိတ်နှင့်တကွ အနိုင်ပေးပါရန် လျှောက်ထားသည်။ စရိတ်ပေးလျော်ရန် လျှောက်ထားချက်ကိုမူ ရုံးတော်မှ ပယ်ချလိုက်လေသည်။

သို့ဖြင့် ကမ္ဘာ့စာပေလောကနှင့် တရားဥပဒေလောက က စိတ်ဝင် စားသော အမှုကြီးမှာ ပြီးဆုံးသွားလေသည်။ အမှုအတွင်း သက်သေများ၏ ထွက်ချက်များကား များစွာစိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှသည်။ ရှေ့နေနှင့် သက်သေများ၏ အမေးအဖြေများမှာ ဥပဒေအကြောင်းအရလည်းကောင်း၊ စာပေအယူအဆအရလည်းကောင်း များစွာတန်ဖိုးရှိပေသည်။ အမှုတွင် ထွက်ဆို သော သက်သေများ၏ ထင်မြင်ချက်များမှာ လောရင့်စ်၏ ဝတ္ထုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အရှည်လျားဆုံး အကျယ်ပြန့်ဆုံးသော စာပေ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကြီး ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် စာပေဝေဖန်ရေး ဆရာတို့က ဆိုကြသည်။

သို့ရာတွင် တရားခံရှေ့နေကြီး မစ္စတာဂါဒီနား၏ စကားတစ်ခွန်းကား စိတ်ဝင်စားဖွယ်အကောင်းဆုံး ဖြစ်၏။ ထိုစကားရပ်ကို ဂါဒီနားသည် ရုံးခန်းထဲတွင် ပြောခွင့်မရှိ၍ အမှုစီရင်ချက်ချပြီး ရုံးပြင်ရောက်မှ ပင်ပန်း ပုံနှိပ်သူများကို ပြောပြခြင်း ဖြစ်၏။ သူ့စကားရပ်မှာ -

“လောရင့်စ်လို စာရေးဆရာက ဒီဝတ္ထုထဲမှာ ဒီရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဒီစကားလုံးတွေကို သုံးစွဲသွားတာဟာ ဥပဒေနဲ့မငြိစွန်းဘူးလို့ ကျွန်တော် လျှောက်လဲခဲ့တာပဲ၊ ဒါပေမယ့် လောရင့်စ်ကို တုပြီး လိုက်ရေးကြလို့တော့ မဖြစ်ဘူးဗျ။ ဒီစကားလုံးတွေကို တခြားပေါက်တတ်ကရ စာရေးဆရာတွေက သူတို့ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ထည့်သုံးရင်တော့ အဓိပ္ပါယ်တစ်မျိုး ဖြစ်လိမ့်မယ်” ဟူသတည်း။ ။

(၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလထုတ် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းမှ)

ကြာညိုနံ့သင်းသောရေဝတီမ နှင့် မော့ပတ်ဆွန်း

■ မော့ပတ်ဆွန်းနှင့် ကျွန်တော်သိကျွမ်းကြသည်မှာ ၁၈၈၀ ခုနှစ် အချိန်လောက်က ဖြစ်၏။ သူ့သဏ္ဌာန်မှာ ထူးချွန်ထက်မြက်သူတစ်ယောက်နှင့် လားလားမျှ မတူပေ။ အရပ်ပြတ်ပြတ်၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် တောင့်တောင့်နှင့် လှပချောမွေ့သော မျက်နှာတော့ ရှိလေသည်။ နဖူးပြင်ခပ်ကျယ်ကျယ် စတုရန်း ပုံဖြစ်နေ၍ မဟာနဖူးဟု ခေါ်ရမည်လားလည်း ထင်မိ၏။ နှာတံပေါ်ပေါ်နှင့်မို့ ရှေးဟောင်း ခေါ်မကျောက်ဆစ်ရုပ်နှင့်လည်း တူလေသည်။ မျက်လုံးများမှာ ပြာလဲ့လဲ့နှင့် စူးရှတောက်ပြောင်လှသည်။ သူ့မုတ်ဆိတ်များနှင့် ဆံပင်များကလည်း သန်စွမ်းလှပေသည်။

အပေါ်ယံအားဖြင့် ကြည့်လျှင် မော့ပတ်ဆွန်းသည် ကိုယ့်အကြောင်း ကိုယ်သော်မှ ပြောချင်ပုံမရသူ၊ ဟန်ကြီးပန်ကြီးနိုင်သူဟု ထင်ရ၏။ သူ့ အမျိုး အနွယ်မှာ နော်မန်မျိုးဟု ပြောသည့် အခါပြော၍ တစ်ညမှာ သူနှင့် ကျွန်တော် ညစာအတူစားကြ၏။ ကျွန်တော်က သူ့ဝတ္ထုများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပုံနှိပ်ခွင့်တောင်း၏။ စာမူခကိုလည်း ပြင်သစ်ပြည်၌ရှိသော အမြင့်ဆုံး နှုန်းအတိုင်း ပေးပါမည်ဟု ကတိပြုလိုက်ရသည်။ အစသော် မော့ပတ်ဆွန်းသည် အံ့အားသင့် နေပုံရ၏။ နောက်တော့ သူ့၌ပိုက်ဆံလိုလာသဖြင့် သူ့ဝတ္ထုများကို ကျွန်တော့်ထံ

ပို့လေသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း သူ့ဝတ္ထုများကို ဖေါ့တနိုက်လီး ရီဗျူးတွင် ထည့်ပေးလိုက်၏။

ကျွန်တော်ကား မော့ပတ်ဆွန်းကို ရင်းနှီးလာသည်နှင့်အမျှ သဘော ကျလာပေသည်။ သူသည် သနားကြင်နာတတ်၏။ တရားမျှတ၏။ ရယ်စရာ မောစရာပြောတတ်၏။ တကယ့် ပြင်သစ်လူမျိုးတစ်ယောက်ပေတည်း။ သူသည် ငြိမ်သက်သော မြစ်လက်တက်ကလေးတစ်လျှောက်၌ တစ်ယောက်ထီးထီး လှေကလေးဖြင့် မြောနေရသည်ကို နှစ်သက်ပေသည်။ သူ့ကိုယ်ခန္ဓာ ကျန်းမာ သန်စွမ်းသည်ကိုလည်း ဂုဏ်ယူတတ်သည်။ သူ့ခန္ဓာကိုယ် သန်စွမ်းမှုမှာ တကယ်လည်း အံ့ဩလောက်ပေသည်။ သူသည် စိန်းမြစ်ထဲတွင် တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံး လှေလှော်ခဲ့သည်ကို ကျွန်တော့်အား အားရပါးရ ပြောပြတတ်သေး၏။ တစ်ဆောင်းက မော့ပတ်ဆွန်းသည် စိန်းမြစ်ထဲ၌ လှေလှော်နေရာမှ လှော်တက် ကိုချကာ ပဲ့သို့အကူးတွင် လှေနံရံပေါ်မှကျော်၍ ရေထဲစဉ်ကျသွားလေသည်။ သူသည် ရေထဲ၌ အတော်ကြာနေပြီးမှ လှေနံရံကို တွယ်၍ တက်ကလေသည်။ သူတစ်ကိုယ်လုံးမှာ ရေတွေစိုရွဲလျက်ရှိသည်။

“ဟေ့လူ ခင်ဗျား အဝတ်တွေလဲဦးလေ၊ အအေးမိနေဦးမယ်”

ကျွန်တော်က စိုးရိမ်တကြီးဖြင့် သူ့ကိုလှမ်းပြောလိုက်သည်။ သူက ခေါင်းခါလိုက်ရင်း “ကိစ္စမရှိပါဘူး တစ်ကိုယ်လုံးနွေးသွားအောင် ခပ်ပြင်းပြင်း လှေလှော်ပေးလိုက်ပြီးတော့ ကိုယ်ငွေ့နဲ့ အဝတ်တွေ အကုန်ခြောက်သွားတာပဲ၊ ကျုပ်တစ်သက်မှာ အအေးမိတာရယ်လို့ တစ်ခါမျှ မဖြစ်ခဲ့ဖူးသေးဘူး”

တစ်ခါက သူနှင့်ကျွန်တော်သည် အာဖရိကတောနက်ကြီးထဲတွင် အမဲ လိုက်ကြပုံကို ပြောနေကြသည်။ ကျွန်တော်ကား ဝါသနာပါသူတို့ အမဲလိုက်ရသည် မှာ ဘယ်လောက် ပျော်စရာကောင်းကြောင်းကို ဋီကာချဲ့၍ပြောနေ၏။ မော့ပတ်ဆွန်းက ကျွန်တော့်စကားကို ဖြတ်ကာ...

“ဒီမှာ အမဲလိုက်ရတာထက် ပျော်စရာကောင်းတာ ရှိတယ် သိလား၊ လောကကြီးမှာ မိန်းမတွေကို လိုက်ဖမ်းရတာလောက် ပျော်စရာကောင်းတဲ့ ကစားနည်း မရှိဘူးဗျ သိလား၊ ကမ္ဘာမှာ ကျွန်တော် တကယ်ချစ်တဲ့ မိန်းမမျိုး ဟာ ဘယ်လိုမိန်းမမျိုး ဖြစ်ရမလဲဆိုရင် အဲဒီမိန်းမဟာ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်အရ ဆွဲဆောင်ချော့မြူနိုင်မယ့် မိန်းမမျိုး ဖြစ်ရမယ်၊ တခြားမိန်းမတွေမှာ မရှိတဲ့၊ တုပြိုင်လို့မရတဲ့ ပြည့်စုံမှုတွေလည်း ရှိရမယ်၊ ရမ္မက်ကို နှိုးဆွပေးနိုင်မယ့် မိန်းမမျိုးလည်း ဖြစ်ရမယ်၊ ဒါပေမယ့် ဣန္ဒြေသိက္ခာ မကင်းမဲ့ရဘူး၊ လောကမှာ

ကြာညိုနံ့သင်းသော. . .

ဒီလိုမိန်းမမျိုးကို လိုက်ဖမ်းရတာလောက် ကြီးမားတဲ့စွန့်စားခန်းမျိုး မရှိတော့ ဘူးလို့ ထင်တယ်”

မော့ပတ်ဆွန်းသည် သူ့ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်လိုက်များထက်ပင် အချစ် မေတ္တာတရားကို တွယ်တာခုံမင်ကြောင်း တွေ့ရသောအခါ ကျွန်တော့်မှာ ပို၍ပင် အံ့ဩရလေသည်။ တစ်ခါက ချစ်မေတ္တာတရားအကြောင်းကို မော့ ပတ်ဆွန်းက ပြောဖူး၏။

“ကျုပ်ဝတ္ထုတွေဟာ အရှည်တည်တံ့ချင်မှ တည်တံ့မှာပဲ၊ အရှည်တည်မယ် မတည်ဘူးဆိုတာ ဘယ်သူမှမပြောနိုင်ဘူး၊ ကျုပ်ဟာ ခုခေတ်မှာ တကယ့်စာရေး ဆရာကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမယ်။ ဒါပေမယ့် နောင် တစ်ခေတ်ကျတော့ ကျုပ်ကို ဒီလိုယူဆချင်မှ ယူဆတော့မယ်။ အမှန်ကတော့ ကျော်ကြားမှုဆိုတာ အကြောင်းဆုံစည်းလို့ ပေါ်လာတဲ့ တိုက်ဆိုင်မှုပါပဲဗျာ၊ လောကမှာ အရှည် တည်တံ့တဲ့ဟာဆိုလို့ ချစ်မေတ္တာတရားတစ်ခုပဲ ရှိတယ်။

ကျွန်တော်ကမူ သူ့အယူအဆကို လက်မခံပေ။

“အချစ်တို့ ဆန္ဒရမ္မက်တို့ ဆိုတာတွေဟာ အရိပ်တွေပါဗျာ၊ ခုပေါ်လာပြီး ခုပျောက်သွားကြတဲ့ မီးခိုးတွေလိုဟာတွေပါ။ ဒါပေမယ့် ကျော်စောမှုကို ရချင် တဲ့ဆန္ဒက သူ့မှာ အထင်ရှားဆုံး မနောသန္တာန်ပဲ၊ ကျုပ်တို့တစ်တွေ ဟာ မသေခင်မှာ ကျော်စောချင်ကြတယ်၊ သင်္ချိုင်းဂူထဲရောက်ပြီးတဲ့ နောက်မှာလည်း ကိုယ့်နာမည်နဲ့ ကိုယ့်ဩဇာဟာ ခေတ်အဆက်ဆက်ပဲ ကျန်ရစ်ခဲ့စေချင်ကြတယ်၊ ဒီကျော်စောမှုကို ထာဝရတည်စေချင်တယ်”

“ဒီမှာကိုယ့်လူ လောကမှာ တည်မြဲတဲ့အရာဆိုလို့ ဘာမှမရှိဘူး သိလား”

မော့ပတ်ဆွန်းက ခေါင်းရမ်း၍ပြော၏။ ကျွန်တော်ကလည်း ဘာမျှ မပြောလိုက်တော့ပေ။

၁၈၈၈ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်သူ့ကို ကိန်း(စ်)မြို့မှာ တစ်ခါတွေ့ပြန်၏။ ကျွန်တော်တို့သည် ခါတိုင်းလိုပင် အရက်နှင့်ညစာကို စားကြ၏။ စကား ပြောကြ၏။ ငြင်းကြခုန်ကြ၏။ သူသည် အယ်ဂျီးရီးယား၊ မြောက်အာဖရိက စသည်တို့တွင် သူတွေ့ခဲ့ရပုံများကို ပြောပြ၏။ နပိုလီယံအကြောင်းကိုလည်း ပြောပြတတ်၏။

“နပိုလီယံဟာ ထက်မြက်တော့ ထက်မြက်ပါရဲ့ ဒါပေမယ့် ကျုပ်တော့ မကြိုက်ဘူးဗျ၊ လောကမှာ ဉာဏ်ပညာ အကြီးကျယ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဂျီးဆပ်(စ်) ပဲလို့ ထင်တယ်၊ ကြည့်လေ ဒီလောက်စုတ်ပြတ် ဆင်းရဲတဲ့နွားတင်းကုတ်

ပတ်ဝန်းကျင်ကနေပြီး၊ ဒီလောက် ကြီးကျယ်မြင့်မားတဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းတွေ အတွေးအခေါ်တွေ စဉ်းစားနိုင်တယ်ဆိုတာ ဘယ်လောက် အံ့သြစရာကောင်းသလဲ”

ကျွန်တော်နှင့်တွေ့ပြီး မကြာမီမှာပင် မော့ပတ်ဆွန်းသည် သူ့မျက်စေ့ကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရကြောင်း မကြာခဏ ညည်းတွားတတ်ပေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တစ်နေ့ကို တစ်နာရီလောက် ကွယ်သွားတတ်သည်ဟုလည်း ပြောပြသည်။ သည်အခါတွင် မော့ပတ်ဆွန်းမှာ ဆေးဝါးကို တော်တော်မှီဝဲနေရလေပြီ။ ဝက်ရူးပြန်ရောဂါကြောင့် သူသည် အရက်နှင့်အိပ်ဆေးကို အမြဲဆောင်ထားရ၏။ သို့သော်လည်း ဆေးဆိုသည်မှာ ခဏမျှသာ တားနိုင်သော်လည်း ရောဂါကို ရှင်းရှင်းပျောက်အောင် မကုနိုင်လျှင် နာတာရှည်လာစေသည် မဟုတ်လား။ အကြွေးကိုမပေးဘဲ ခဏဆိုင်းထားပြီး အတိုးကို တဖြည်းဖြည်းတက်လာစေသော အရာတစ်ခုနှင့် တူပေသည်။ ဆရာကြီး ဖလောဗြဲကမူ မော့ပတ်ဆွန်းအား “တန်ဆေးလွန်ဘေး”ဖြစ်မည်ကို စိုး၍ မကြာခဏသတိပေးပေသည်။ မိန်းမနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာက အစ စာရေးသည်အထိ လျှော့ဖို့အကြံပေး၏။

တစ်ညနေကို ကျွန်တော် ကောင်းကောင်းမှတ်မိသေး၏။ နံနက်က မော့ပတ်ဆွန်းသည် စိတ်ဖောက်လာသဖြင့် အစာမစားတော့ဘဲ၊ ကျွန်တော်နှင့် အတူ ပို့တံဝိုင်းအရက်ကို အနည်းငယ်ကိုသာ သောက်လေသည်။

“လူဆိုတဲ့သတ္တဝါဟာ တော်တော်ဆန်းတယ်ဗျာ၊ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးထဲမှာ ဘာတွေဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ သိရတယ်လို့ပဲနော်ဗျာ၊ အေးဗျာ ကျုပ်လဲ ကျန်းမာရေး တော်တော်ချို့တဲ့လာပြီ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကလဲ တော်တော်ချို့ယွင်းလာပြီ စိတ်ကလဲ ဖောက်ပြန်လာပြီ၊ အလုပ်လုပ်နိုင်တဲ့ခွန်အားတွေလဲ လျှော့လာကြပြီ။ ကျုပ်အခြေအနေဟာ ဒီထက်ဆိုးလာရင်တော့ ဒီ ဆိုးလာတာ ချည်းကို ကြာရှည်မခံချင်ဘူး၊ မြန်မြန်အဆုံးသတ်ပစ်ချင်တယ်၊ သိပ်တော့ အားမငယ်ပါဘူးဗျာ ကျုပ်ဟာ အင်မတန်ပျော်စရာကောင်းတဲ့ နေ့တွေကို နေခဲ့ဖူးပြီပဲ၊ အင်း ပျော်စရာကောင်းတဲ့အချိန်တွေ ... ပျော်စရာကောင်းတဲ့ အချိန်တွေ...”

သူ့ရောဂါအခြေအနေ ဘာကြောင့် တဖြည်းဖြည်း ဆိုးလာရသည်ကို နောက်တစ်နှစ် သူနှင့်တွေ့တော့မှ ကျွန်တော် သိလေတော့သည်။ မော့ပတ်ဆွန်းသည် ကျွန်တော်တို့နှင့် တွေ့ဖို့ချိန်းပြီးကာမှ အချိန်ရောက်သည်ထိ မရောက်လာသဖြင့် ကျွန်တော်က စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့် သူ့ကိုအပြစ်ဖို့သည်။ သူက ပါရီမှ

မမျှော်လင့်သော ဧည့်သည်တစ်ဦးပေါက်လာရသဖြင့် ပျက်ကွက်ရပါသည် ဟု ဆို၏။ ပြီးတော့ အမှန်ကို ဝန်ခံလေတော့သည်။

“တော်တော်ချောတဲ့ မိန်းမပဲဗျာ၊ ရုပ်ရည်မှာတော့ အပြစ်ဆိုလို့ မြူမှုန် လေးလောက်တောင် ပြောစရာမရှိဘူး၊ တုလွတ်ကျွန်းလို့လည်း ဆိုနိုင်ရဲ့၊ နံ့သာရည်ပက်ဖျန်းတဲ့ အချစ်ရဲ့ယာဇ်ပလ္လင်လို့လည်း ခေါ်ဆိုနိုင်ရဲ့၊ ဆန္ဒရမ္မက် တို့ရဲ့ အစုအဝေးလို့လည်း ခေါ်နိုင်ရဲ့၊ ကျုပ်တစ်သက်မှာ ဒီလိုမိန်းမမျိုး တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးသေးဘူး။ မတတ်နိုင်ဘူးဗျာ၊ ကျွန်တော့်ရဲ့ ပျော့ညံ့မှုလို့ ဆိုချင်ဆိုတော့ ကျွန်တော်သူ့ကို မလွန်ဆန်နိုင်ဘူး၊ မတွန်းလှန်နိုင်ဘူး တကယ်တော့ ကျုပ်တို့ ယောက်ျားတွေဟာ အရူးတွေပဲနော်၊ သူနဲ့တွေ့ပြီးတဲ့ နောက်မှာ ကျုပ်ဟာ ဆောက်တည်ရာမရ ဖြစ်ကျန်ခဲ့တယ်၊ ကျုပ်အသွေးတွေ ကျုပ်အသားတွေဟာ ကုန်ခမ်းသွားပြီလို့ ထင်ရတယ်”

မော့ပတ်ဆွန်းကို သတိပေးဖို့မှာ ကျွန်တော့်ဝတ္တရားဟု ထင်ပါသည်။

“ခင်ဗျားဟာ စိတ်အလိုကို သိပ်လိုက်လွန်းတယ်ထင်တယ်၊ ခင်ဗျား အရေဟာ ပါးပါးကလေးပဲ ကျန်တော့တယ်။ အရိုးမှာကပ်နေပြီ၊ ခင်ဗျား မျက်နှာဟာ ကြောက်စရာတောင် ကောင်းနေပြီ။ ဒီဟာတွေကို သိပ်လိုက်စား မနေပါနဲ့ဗျာ စွန့်လွှတ်လိုက်ပါတော့။ ခပ်ငယ်ငယ် အသက်နှစ်ဆယ် သုံးဆယ် လောက်တုန်းက အရေးအကြီးပါဘူး၊ အဲ ဒါပေမယ့် ခုလိုအသက်လေးဆယ် ကျမှတော့ သိပ်မကောင်းတော့ဘူးနော်၊ ရှိတ်စပီးယားရဲ့ အန်ထော်နီနဲ့ ကလီယိုပက်ထရာပြဇာတ်ထဲက စကားလုံးတွေကို မမှတ်မိတော့ဘူးလား (အန်ထော်နီသည် ပြည့်တန်ဆာတစ်ဦး၏ ကာမရမ္မက်မီးကို ပို၍တောက်ညှိုး စေသော ဖားဖိုလည်းမဟုတ်၊ ယပ်တောင်လည်း မဟုတ်) ဆိုတဲ့ စကားလုံး တွေလေ”

“အေးဗျာ တော်တော်ကောင်းတဲ့ စကားလုံးကလေးတွေပဲ၊ ဘာတဲ့ (ဖားဖိုလည်းမဟုတ်၊ ယပ်တောင်လည်း မဟုတ်) တဲ့ ဟုတ်လား၊ အမှန်ကတော့ ကျုပ်အခြေအနေဟာ တော်တော်ဆိုးနေပြီဆိုတာ ကျုပ်လည်းသိပါတယ်ဗျာ ... ဒါပေမယ့် မတတ်နိုင်ဘူးဗျာ... ညမှာ အိပ်လို့မပျော်တော့ အဖော်ရှာရတာပဲ၊ ဒီလိုမှလည်း ညဟာ အသွေးအရောင်တောက်ပြီး လှပပေမကိုးဗျ... အင်း ဒီ မိန်းမရဲ့ ဆွဲဆောင်ညှို့မြှူတဲ့ ပုံပန်းကို ခင်ဗျားမြင်စေချင်တယ်ဗျာ... သူ့ ကိုယ်မှာဆွတ်လာတဲ့ ရေမွှေးနံ့ဟာ ကျုပ်စားနေတဲ့ အိပ်ဆေးလို မူးယစ်ဝေရီ လာစေတယ်။ ခဏကြာတော့ ဒီပန်းပေါင်းနံ့သာမွှေးဟာ တဖြည်းဖြည်း ပြယ်ပြီး၊

အဲဒီထက် အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုမူးယစ်ရီဝေစေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်က မွေးပျံ့ပျံ့ ရနံ့ကလေး ရောက်လာတယ်။ သူ့ရဲ့ ကိုယ်ဟန်အလှ၊ အပွေ့အဖက်၊ အချော့ အမြူတွေဟာ ကျုပ်ကို ရူးမတတ်ဖြစ်စေတယ်။ ကျုပ်တစ်သက်မှာ ဒီလိုတစ်ခါမှ မကြည်နူးခဲ့မိဘူး၊ မပျော်မိဖူးဘူး၊ အဲ... ခု ကျုပ်ရောဂါ ဖောက်လာစပြုပြီ၊ နည်းနည်း စိတ်ယောက် ယက်ခတ်စပြုလာပြီဆိုရင် ကျုပ် သူ့ကိုပဲတောင့်တတယ်၊ ကျုပ်စိတ် ကျုပ်အတွေး၊ ကျုပ်ခန္ဓာကိုယ်ဟာ သူ့ကိုပဲ တောင်းတ၊လာတယ်။ စိတ်ကိုထိန်းတော့မယ်၊ စိတ်အလိုကို မလိုက်တော့ဘူးလို့ ကျုပ်ကိုယ်ကျုပ် ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရောက်လာတာနဲ့တစ်ပြိုင်တည်း ကျုပ်ဆုံးဖြတ် ချက်တွေဟာ ဘယ်ရောက်ကုန်မှန်း မသိတော့ဘူး။ ကျုပ်မှာ အားအင်တွေ ပြန်ပြီး ပြည့်ဖြိုးလာသလို ထင်ရတယ်။ သဲဖိုရင်လှိုက်စရာကောင်းတဲ့ စွန့်စားခန်းကို တွေ့ချင်လာတယ်။ သူကလည်း ကျုပ်စွန့်စားခန်းကို လေးလေးနက်နက် ပါဝင်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျုပ်ဟာတစ်ခါ နက်ရှိုင်းတဲ့ချောက်ကမ်းပါးထဲကို ကျပြန်တယ်”

မော့ပတ်ဆွန်းကား အချစ်ကြီးသူတစ်ယောက် ဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မော့ပတ်ဆွန်း၏ ‘သူငယ်မ’သည် မည်သူနည်း . . . မော့ပတ်ဆွန်းထက် ဆယ်နှစ်လောက်ငယ်ပြီး လင်ရှိမိန်းမတစ်ယောက်ဖြစ်သော ရေဝတီမတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ ချစ်သူနှစ်ဦးသည် တစ်ခါတစ်ရံကျမှ တိတ်တဆိတ် တွေ့ကြ ရ၏။ မော့ပတ်ဆွန်း သေပြီးနောက် ဆယ်နှစ်ကြာသော် သူသည် မော့ပတ်ဆွန်း နှင့် သူ၏အချစ်ဇာတ်လမ်းကို လာဂရင်းရီဗျူးတွင် ထုတ်ဖော်ရေးသားခဲ့၏။ အကယ်၍သာ နှစ်ယောက်ချိန်းတွေ့ပြီးတိုင်း သူ့ရောဂါအခြေအနေ တဖြည်းဖြည်း ဆိုးလာခဲ့သည်ဟု မော့ပတ်ဆွန်းကိုယ်တိုင်က သူ့ကို ဖွင့်ပြောခဲ့လျှင် သူသည် မော့ပတ်ဆွန်းနှင့် ချိန်း၍တွေ့ကြတော့မည်မဟုတ်ဟု သူ့စာကိုဖတ်ပြီး ထင်နေ ပါသေးသည်။

သူကလည်း မော့ပတ်ဆွန်းကို လေးနက်စွာ ချစ်ပါသည်ဟု ကျွန်တော် ထင်၏။ မော့ပတ်ဆွန်း အမေကို ချစ်တတ်ပုံ၊ သူတောင်းစားများကိုပင် သနားကြင်နာတတ်ပုံ၊ ထူးခြားထက်မြက်သောသူများကို စိတ်ဝင်စားတတ်ပုံ၊ ရိုးသားပုံ၊ မျှမျှတတရှိပုံတို့ကို ရေးသားထားလေသည်။

“သူနဲ့ကျွန်မတွေ့တိုင်း အချစ်ဟာ အသစ်မွေးဖွားလာတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ သူ့ကြောင့် ကျွန်မဘဝစုံပြေပြီး လှပလာတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ သူနဲ့သာ မတွေ့ဘူးဆိုရင် ကျွန်မဟာ လူ့ဘဝကြီးအကြောင်းကို တွေးတောင် မတွေးချင် တော့ဘူး၊ သူ့ဆီက စာတွေဟာ ကြင်နာမှု၊ ထက်သန်မှုတွေနဲ့ ပြည့်နှက်နေလို့

ကြာညိုနဲ့သင်းသော... .

၂၉

သူ့စာကိုရတယ်ဆိုရင် ချက်ခြင်း မပြန်ဘဲမနေနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ တစ်ခါက သူကျွန်မဆီကို စာရေးတယ်။ ဒီနှစ်ဟာ ၁၈၉၀ ခု၊ သြဂုတ်လပဲလို့ ထင်တယ်။ သူ့စာက (ငါ့ရဲ့ဘဝဟာ အဆုံးကိုနီးလာပြီ... လုံးလုံး မျှော်လင့်ချက်မရှိတော့ဘူး၊ ငါ့ဆီကို လာဖြစ်အောင် လာခဲ့ပါ...) လို့ ပါတယ်”

သည်စာကြောင့်ပင် ရေဝတီမလေးသည်။ မော့ပတ်ဆွန်းထံ နောက်ဆုံး အလည်ရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ မသေမီ သုံးလေးနှစ်လောက် ကတည်းက စိတ်အလိုကို လိုက်ခဲ့သော လမ်းမကြီးသည် သူ့ကို ရူးသွပ်ခြင်းနှင့် သေခြင်း တရား၏ တံခါးဝသို့ ညွှန်ပြလျက်ရှိသည်ဟု မော့ပတ်ဆွန်း သိခဲ့လေသည်။

မော့ပတ်ဆွန်း၏ ဘဏ္ဍာစိုး ဖရန်ကေးကား သူ့ဆရာ၏ ဇာတ်သိမ်း ခန်းကို ကောင်းကောင်း မြင်တွေ့လိုက်သူ ဖြစ်၏။

၁၈၉၁ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဘဏ္ဍာစိုး ဖရန်ကေး သည် တံခါးဝမှ ခေါင်းလောင်းသံကိုကြား၍ ဖွင့်ပေးလိုက်၏။ မိန်းမတစ်ယောက် ကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုမိန်းမကား (ဖရန်ကေး၏စကားအရဆိုလျှင် . . .) ‘ကျုပ်ဆရာကိုသတ်သောမိန်းမ’ ရေဝတီမကလေး ပေတည်း။

“ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၊ ဆရာ တော်တော် ချောင်းဆိုးနေသည်”

ထိုနေ့တွင် မော့ပတ်ဆွန်းသည် ခါတိုင်းလိုပင် မုတ်ဆိတ် မရိတ်နိုင်တော့ပေ။ သူ့မျက်လုံးရှေ့တွင် နှင်းဖြူတွေ ကျနေသလို ဝိုးတဝါး ဖြစ်နေသည်ဟု ပြော၏။ နံနက်စာ ကြက်ဥနှစ်လုံးနှင့် လက်ဖက်ရည် နည်းနည်းကိုသာ သောက်လေသည်။

“ဖရန်ကေး... ရေ၊ အမေ့ဆီသွားချင်တယ်ကွာ၊ ငါ သိပ်နေမကောင်း ဘူးထင်ပြီး အမေစိတ်ပူနေလိမ့်မယ်”

ဖရန်ကေးသည် သူ့ဆရာကို အမေ့အိမ်သို့ လိုက်ပို့လေသည်။ အမေ ကမူ သူ့သားတွင် စိတ်နည်းနည်း ခြောက်ခြားနေသည်မှအပ အခြားဘာမျှ ထူးထူးထွေထွေ မဖြစ်ဟု ထင်လေသည်။

“ကျုပ်က ကိန်း(စ်)ကို မပြန်ပါနဲ့တော့သားရယ်... ဒီမှာပဲ အိပ်ပါတော့ လို့ မျက်ရည်လည်ရွဲနဲ့ တောင်းပန်တာလည်း မရပါဘူးကွယ်။ သူ့ဟာ ညအမှောင်ထဲမှာ ထွက်သွားတာကပါပဲ၊ စိတ်ကလဲ သိပ်မမှန်တော့ဘူး . . . ဘယ်သွားလို့ ဘယ်လာတယ်ဆိုတာတောင်မှ သိပါလေရဲ့လား မသိဘူး၊ အင်း... သား... သား”

မော့ပတ်ဆွန်းသည် အိမ်ပြန်ရောက်လျှင် ဝိုးရှုပ်အင်္ကျီကို လဲ၍ ဝတ်၏။ ကြက်ကလေးကြော် တစ်ခြမ်း၊ ဆန်ပြုတ်တစ်ခွက်၊ နို့တစ်ခွက်နှင့် ဘီလပ်ရေ

တစ်ခွက်ကို သောက်၏။ ခဏကြာလျှင် နောက်ကျောထဲက အောင့်သည်ဟု ညည်းလေသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို အိပ်ဆေးတစ်လုံး တိုက်လိုက်ရသည်။ ည ၁၁-နာရီခွဲလျှင် အိပ်ရာသို့ ဝင်လေသည်။ ဖရန်ကေးသည် သူ့ဆရာ အိပ်ပျော်သည်ထိ ခုတင်ဘေးတွင် ကုလားထိုင်တစ်လုံးနှင့် ထိုင်စောင့်၏။ ၁၂ နာရီခွဲလျှင် ဖရန်ကေးသည် သူ့အခန်းသို့ ပြန်လာလေသည်။ ခဏကြာလျှင် တစ်ရေးနိုး၍ သူ့ဆရာကိုကြည့်ပြန်၏။ မော့ပတ်ဆွန်းမှာ ပါးစပ်အဟောင်း သားနှင့် နှစ်ချိုက်စွာအိပ်လျက် နေသဖြင့် သူ့အခန်းသို့ ပြန်အိပ်လေသည်။

“မနက် ၂ နာရီကျော်လောက်ကျတော့ ဆရာအခန်းထဲက အသံဗလံ ကြားတာနဲ့ ကျွန်တော် ထလာတယ်။ ဆရာလည်ပင်းမှာ ဓားဒဏ်ရာကြောင့် သွေးတွေ ပေကျန်နေတယ်၊ လူကတော့ ရပ်လို့ပဲ၊ ကျွန်တော့်ကိုမြင်တော့ (ဟေ့ . . . ဖရန်ကေး . . . ကြည့်စမ်းကွ၊ ငါလည်ပင်းကို ဓားနဲ့လှီးပစ် လိုက်တာ... ငါရူးတယ်ဆိုတာ အဲဒါပေါ့ကွ) လို့ ပြောတယ်”

ဖရန်ကေးသည် အောက်ထပ်၌အိပ်နေသော မော့ပတ်ဆွန်း၏ ကိုယ်ပိုင် စက်သင်္ဘောမှ သင်္ဘောသား ရေးမွန်းကိုခေါ်ကာ ဆရာဝန် အခေါ်လွှတ်လိုက်ပြီး ကိုယ်လက်တွေ မလှုပ်နိုင်အောင် သံကျပ်အင်္ကျီကို ဝတ်ပေးထားလိုက်သည်။ သည်နောက်တွင်ကား မော့ပတ်ဆွန်းကို ပါရီရှိ စိတ္တဇဆေးရုံသို့ ပို့လိုက်ရ သည်။ စိတ္တဇဆေးရုံတွင် တစ်နှစ်ခွဲမျှ တိရိစ္ဆာန်သဖွယ် ရူးသွပ်နေပြီး ၁၈၉၃ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့၌ ဆုံးရှာသည်။

မော့ပတ်ဆွန်း၏ ဘဝနှင့် ဇာတ်သိမ်းခန်းသည် အနုပညာသည်များ အတွက် သင်ခန်းစာတွေ ပြည့်နှက်နေသည်ဟု ထင်ရပါသည်။ ယင်းကား အနုပညာသည်၏ တန်ခိုးနှင့်ကျော်စောခြင်းသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို မထိန်း သိမ်းနိုင်ခဲ့လျှင် အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည်ဆိုသည့် သင်ခန်းစာပေတည်း။

မော့ပတ်ဆွန်းသည် ဘောလံဒီဆွတ်ဝတ္ထုဖြင့် ဝတ္ထုတိုနယ်ပယ်တွင် နေ့ချင်းညချင်း အကျော်အမော် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားခြင်းမပြုဘဲ လျစ်လျူရှုခဲ့ သဖြင့် နောက်ပိုင်း သူရေးခဲ့သည့် ဝတ္ထုများမှာ ရှေ့ပိုင်းက ဝတ္ထုများ၏ အဆင့်အတန်းကို မမီတော့ပေ။ ဘောလံဒီဆွတ်ကိုရေးပြီး ဆယ်နှစ်အတွင်း ဝတ္ထုတိုပေါင်း နှစ်ရာကျော်ကို ရေးခဲ့၏။ သို့သော်လည်း ဘောလံဒီဆွတ်ထက် အနုပညာမြောက်သည့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်မှ မပါလာတော့ပေ။

ကျွန်တော်သည် သူ၏ “အသုံးမဝင်သော အလှ”ဆိုသော နောက်ပိုင်း

ကြာညိုနံ့သင်းသော... .

၃၁

ဝတ္ထုကို ဖတ်ကြည့်၏။ သူ၏ အမြင်သည် တစ်မျိုးပြောင်းလာပြီဟု ကျွန်တော် ထင်၏။ ပန်းပွင့်များအလှကို သူမြတ်နိုးတတ်ပုံ၊ ဆင်စွယ်နှစ်လို ဖြူဖွေးသော သစ်ခွပန်း ဖူးငုံလွှာများသည် မိန်းမတစ်ဦး၏ ခန္ဓာကိုယ်မှ ရနံ့ထက် ချိုမြိန် ယစ်မူးစေပုံတို့ကို ကျွန်တော်ဖတ်ရသည်။

သို့သော်လည်း သည်ပန်းသည်ပင်လျှင် ညှိုးသွေ့ခြောက်နွမ်းရသည် မဟုတ်လား... ပန်းလွှာ ပွင့်ဖူးသည် သူ့ရှေ့မှာပင် တဖြည်းဖြည်း ညှိုးနွမ်း၍ ကြွေလွင့်သွားလေပြီ။ အရင်တုန်းကလို ချစ်စရာရနံ့တို့ မရှိတော့ပြီ။ ရီဝေမူးယစ်စေသော ရနံ့အစား . . . ပုတ်သိုးဆွေးမြေ့သော အပျက်၏ ညှို့ဖို့သော အနံ့သာလျှင်... ။

(၁၉၆၁ မေလ၊ နဝဒေမဂ္ဂဇင်း)

Frank Harris (ဘဝနှင့် အတွေ့အကြုံများ) စာအုပ်မှ

ငါးသေတ္တာဘူးနှစ်ဘူး နဲ့ အကြွေ ၁၈ ဆင့်

■ လူငယ်တော်တော်များများက စာရေးဆရာဖြစ်ချင်တယ်လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း သူတို့ကို အမြဲလိုလို အားပေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်တာနဲ့ စာရေးတာ ဒီနှစ်ခု ရဲ့ကြားမှာ ကြီးကျယ်တဲ့ ကွာဟချက်ကြီးရှိတယ် ဆိုတာကိုလည်း ကျွန်တော် ရှင်းပြပါတယ်။ သူတို့အထဲက တော်တော်များများဟာ လက်နှိပ်စက်ကလေး တချောက်ချောက်နဲ့ တစ်ယောက်တည်း တကုပ်ကုပ်လုပ် နေရတာကို မသိကြဘဲ ပိုက်ဆံရတာတို့၊ နာမည်ကြီးတာတို့ လောက်ကိုပဲတွေးမိတတ်ကြပါတယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော့်က ပြောပါတယ်။ “စာရေးဆရာဖြစ်ချင်တဲ့ အာသီသရီဖို့ထက် စာရေးချင်တဲ့ အာသီသရီဖို့လိုတယ်”လို့ ကျွန်တော် ပြောလေ့ရှိပါတယ်။

အမှန်ပြောရရင်တော့ စာရေးတဲ့အလုပ်ဟာ အထီးကျန်နိုင်တဲ့ တစ်ဦးချင်း ပုဂ္ဂလိကဆန်တဲ့ ပိုက်ဆံအရနည်းတဲ့ အလုပ်ပါ။ ချမ်းသာတဲ့ စာရေးဆရာရယ်လို့ တစ်ယောက်တစ်လေသာရှိပြီး ဆန္ဒမပြည့်တဲ့ စာရေးဆရာတွေက ထောင်ချီ ရှိနေတတ်ပါတယ်။ အောင်မြင်တဲ့ စာရေးဆရာတွေတောင်မှပဲ ဆင်းရဲပြီး မေ့လျော့ခံခဲ့ရတဲ့ ကာလတွေကို ရှည်ကြာစွာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။

ရည်မွန်ဦးစာပေ

အမေရိကန် ကမ်းခြေစောင့်တပ်ဖွဲ့မှာ အနှစ်နှစ်ဆယ် အမှုထမ်းခဲ့ရာက ထွက်လာခဲ့ပြီး စာရေးဆရာလုပ်မယ်လို့ဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာ ဘာအလား အလာမှ မရှိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော့်မှာ အားကိုးအားထားဆိုလို့ ကျွန်တော်နဲ့ တင်နဆိုပြည်နယ်၊ ဟင်းနင်းမှာ အတူနေခဲ့တဲ့ ငယ်သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ နယူး ယောက်မြို့မှာနေတဲ့ ဂျော့ဆင်းစ် တစ်ယောက်ပဲရှိပါတယ်။ ဂျော့က နယူးယောက် မှာ ကျွန်တော့်အတွက် အိမ်တစ်လုံးရှာပေးပါတယ်။ အိမ်ဆိုတာကတော့ တစ်ခြားမဟုတ်ပါဘူး၊ သူကြီးကြပ်ရတဲ့ အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုက လွတ်နေတဲ့ ပစ္စည်းသိုလှောင်ခန်းတစ်ခုပါ။ အခန်းက အေးစိမ့်ပြီး ရေချိုးခန်းတို့ ဘာတို့ မရှိပေမယ့် ဒါတွေကို အရေးစိုက်မနေနိုင်တော့ဘူးလေ။ ရောက်ပြီး မကြာခင် ကျွန်တော် လက်နှိပ်စက်ဟောင်းကလေးတစ်လုံး ဝယ်ယူလိုက်ပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ်လည်း စာရေးဆရာဖြစ်ပြီလို့ ထင်လိုက်တာပေါ့။

ဒါပေမယ့် တစ်နှစ်ကျော်ကျော်လောက်ကြာသည်အထိ ကျွန်တော့်မှာ စာတစ်ပုဒ်မှ မစွဲသေးဘူး။ ဒီတွင် ကျွန်တော့်ကိုယ်ကို ကျွန်တော် သံသယ ဖြစ်လာတယ်။ ဝတ္ထုတိုကလေး တစ်ပုဒ်တောင်မှ မစွဲလေတော့ စာရေး သောက်ရေးပါ ခက်ခဲလာတယ်။ ဒါပေမယ့် ခက်တာက ကျွန်တော်က စာရေး ချင်နေတယ်၊ စာရေးချင်နေတာက ခုမှမဟုတ်ပါဘူး၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကတည်း က စာရေးချင်နေခဲ့တာ။ ကျွန်တော်က တစ်ခြားလူတွေလို “အကယ်၍”ဆိုတဲ့ စကားကို သိပ်ကြာကြာ စဉ်းစားနေတတ်တဲ့ လူမျိုး မဟုတ်ဘူးလေ။ ကိုယ့်ဆန္ဒ ကို ချက်ချင်းအကောင်အထည် ဖော်ကြည့်ချင်တဲ့ လူမျိုး။ စာရေးရင် မအောင် မြင်ဘဲ ကျဆုံးနိုင်တယ်။ ဘာမှ ရေရေရာရာ သေချာမှုမရှိဘူးဆိုတာကို ကျွန်တော်သိပေမယ့် မနေနိုင်ဘူး။ စာရေးတယ်ဆိုတာ မျှော်လင့်ချက် အရိပ်ကလေးကိုသာ မြင်ရတဲ့နေရာမျိုး။ ဒီတော့ စာရေးချင်တယ်ဆိုရင် အဲဒီလို နေရာမျိုးမှာ နေရဲရလိမ့်မယ်။

တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော့်ဘဝကို ပြောင်းလဲစေမယ့် တယ်လီဖုန်း အဆက် အသွယ်တစ်ခု ရတယ်။ ကျွန်တော့်စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေဖို့ စာအုပ်တိုက် ကိုယ်စားလှယ်၊ ဒါမှ မဟုတ် အယ်ဒီတာ တစ်ယောက်ဆီက ဆက်တာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါနဲ့ပြောင်းပြန်ပါ။ ဒီစိတ်ကူးကို စွန့်လွှတ်ဖို့သတိပေးတဲ့ ဥဩသံနဲ့ တူတဲ့ ခေါ်သံမျိုးပါ။ ကျွန်တော့်ကို တယ်လီဖုန်းဆက်သူက ကျွန်တော် နဲ့အတူ ကမ်းခြေစောင့်တပ်ဖွဲ့မှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပြီး ခုကယ်လီဖိုးနီးယားမှာ အခြေချနေတဲ့သူပါ။ သူက ကျွန်တော့်ကို ပိုက်ဆံကလေးဘာလေး ချေးခဲ့

ဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့တွေ့ရင် “ဗျိုအဲလက်စ်၊ ကျုပ်ကြွေး ဆယ့်ငါးဒေါ်လာ မရသေးဘူးလား”လို့ နောက်လေ့ရှိပါတယ်။

“နေဦးဗျာ၊ ကျွန်တော့်ဝတ္ထုလေးတွေ စုံမှ”လို့ ကျွန်တော်က ပြောရတယ်။

“ခင်ဗျားဟာတွေ ထားလိုက်စမ်းပါဗျာ၊ ကျုပ်အကြံတစ်ခုပေးမယ်။ ခု ကျုပ်တို့ဆီမှာ ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး အရာရှိတစ်ယောက် လိုနေတယ်။ တစ်နှစ်ကို ဒေါ်လာ ၆၀၀၀ ရမယ်။ ခင်ဗျား လုပ်မလား”

တစ်နှစ်ကို ဒေါ်လာခြောက်ထောင်ဆိုတော့ ဘယ်ဆိုးလို့လဲ၊ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တုန်းကဆိုတော့ နည်းတဲ့ပိုက်ဆံမှမဟုတ်တာ၊ အိမ်ခန်းကလေး သပ်သပ်ရပ်ရပ်နဲ့ နေနိုင်မယ်။ တစ်ပတ်ရစ်ကားကလေးတစ်စီး စီးနိုင်မယ်။ အကြွေးတွေကို ပြန်ဆပ်နိုင်မယ်။ ဒါတွင်မကဘူး နည်းနည်းပါးပါတောင် စုနိုင်မယ်ထင်တယ်။ ပြီးတော့ တစ်ဖက်တစ်လမ်းက ဝင်ငွေကလေးရှိနေတော့ စာရေးလို့လည်း ရတယ်။

ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲမှာတော့ ဒေါ်လာတွေက ကခုန်နေပြီပေါ့။ ဒီတုန်း တစ်စုံတစ်ရာက ကျွန်တော့်အာရုံတွေကို ရှင်းပေးလိုက်ပါတယ်။ ခိုင်မာတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုဟာ ကျွန်တော့်ရင်ထဲက ထွက်လာပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ စာရေးဆရာဖြစ်ချင်တဲ့လူ မဟုတ်လား။ စာရေးဆရာမှ တကယ့် အချိန်ပြည့် စာရေးဆရာ၊ အဲဒါဟာ ကျွန်တော်ဖြစ်ချင်တဲ့အရာ။

“ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ဗျာ၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် မလုပ်တော့ပါဘူး။ ကျွန်တော် ဒီအတိုင်းပဲနေပြီး စာရေးတော့မယ်”လို့ ကျွန်တော့်ပါးစပ်က ပြောလိုက်သံကို ကျွန်တော်ကြားလိုက်ရတယ်။

နောက်တော့ ကျွန်တော်ရဲ့အခန်းကျဉ်းကလေးထဲမှာ ကျွန်တော် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လမ်းလျှောက်ရင်း ငါဟာ တော်တော်မှိုက်မဲတဲ့ ကောင်ပဲလို့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် နောင်တရသလို ဖြစ်နေတယ်။ ကြောင်အိမ်ကို ဖွင့်ကြည့် လိုက်တော့ ကြောင်အိမ်နံရံမှာ ကပ်ထားတဲ့ခြင်းကလေးတစ်လုံး၊ အဲဒီထဲကို လက်နှိုက်ကြည့်လိုက်တော့ ငါးသေတ္တာနှစ်ဘူး ထွက်လာတယ်။ ပြီး အိတ်ထဲ နှိုက်ကြည့်လိုက်တော့ ပိုက်ဆံဆယ့်ရှစ်ဆင့် ထွက်လာတယ်။ ငါးသေတ္တာ နှစ်ဘူးနဲ့ ပိုက်ဆံဆယ့်ရှစ်ဆင့်ကို စက္ကူအိတ်တစ်အိတ်ထဲ ထည့်လိုက်ပြီး၊ “ကဲ အဲလက်စ်ရေ၊ ဒါ မင်းမှာရှိတာ အကုန်ပဲမဟုတ်လား။ မင်း ရှာဖွေစုဆောင်းလို့ ရတာအကုန်ပဲ မဟုတ်လား”လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်မေးမိတယ်။

ကျွန်တော်တစ်သက်မှာ ဒီလောက်စိတ်ဓာတ်ကျတဲ့ အခါရယ်လို့တောင် မရှိခဲ့ဖူးဘူး ထင်တယ်။

ကျွန်တော့် အခြေအနေဟာ ချက်ချင်းကောင်းလာပြီလို့ ကျွန်တော် ပြောချင်လိုက်တာ။ ဒါပေမယ့် အခြေအနေက မကောင်းဘူးလေ။ အရေး ကိစ္စကြုံလာရင် ကျွန်တော့်ကိုကူညီတတ်တဲ့ ဂျော့ ရှိလို့ တော်သေးတာပေါ့။

သူနဲ့ပတ်သက်ပြီး ရုန်းကန်နေရတဲ့ တခြားအနုပညာသည် တစ်ယောက်ကို ကျွန်တော် သိခဲ့ရတယ်။ သူက ပန်းချီဆွဲတတ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ ဂျိုးဒယ်လာနီ ပါ။ ဂျိုးမှာ စားစရာလည်း မရှိဘူး၊ ပိုက်ဆံလည်း မရှိဘူး၊ အဲဒီလို ဖြစ်လာပြီဆိုရင် သူက အမဲသားဆိုင်ကို သွားလည်တတ်တယ်။ အမဲသားသည်ကြီးက အသား ကလေး နည်းနည်းပါးပါးကပ်နေတဲ့ အမဲရိုးတွေပေးလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ ကုန်စိမ်းဆိုင်ကို သွားတယ်။ ကုန်စိမ်းသည်က သူ့ကို ခပ်နွမ်းနွမ်း ဟင်းသီး ဟင်းရွက်တွေ ပေးလိုက်တယ်။ ဒီလောက်ရရင် ဖူလုံပြီလေ။ စွပ်ပြုတ်ကလေး ပြုတ်လို့ရပြီပေါ့။

နောက် အိမ်နီးချင်းတစ်ယောက်ကတော့ ခပ်ငယ်ငယ် အဆိုတော် တစ်ယောက်။ သူကလည်း ပျော်ပွဲစားရုံကလေးတစ်ရုံ ဖွင့်ထားတယ်။ သူ့ပျော်ပွဲ စားရုံကလည်း ခပ်ယိုင်ယိုင်ပဲ၊ ပြောကြတာကတော့ လာစားသူရှိမှ ဈေးကိုပြေးပြီး အသားကလေးဘာလေးဝယ် ကြော်လှော်ချက်ပြုတ်ရတယ်လို့ ဆိုတာပဲ။ သူနာမည်က ဟယ်ရီဘယ်လ်ဖွန်တီ တဲ့။

ဒီလာနီနဲ့ ဘယ်လ်ဖွန်တီတို့လို့ လူတွေဟာ ကျွန်တော်တို့အတွက် စံပြပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်လာတယ်။ ကိုယ့် မျှော်မှန်းချက်တွေကို အောင်မြင်စေချင်လို့ ရှိရင် အကောင်အထည်ဖော်လို့ရှိရင် အနစ်နာခံရမယ်။ စွန့်လွှတ်ရမယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်သိလာခဲ့ရတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့် မျှော်လင့်ချက် တိုင်းပြည်ထဲမှာ နေခဲ့ရတဲ့ ဘဝပါပဲ။

ဒီသင်ခန်းစာကိုယူပြီး ကျွန်တော် စာတွေရေးတယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်တော့် စာမူတွေကို တဖြည်းဖြည်းလိုက်ရောင်းတယ်။ အဲဒီတုန်းက လူတွေပြောနေကြတဲ့ ပြည်သူ့အခွင့်အရေး၊ အမေရိကန် လူမည်းတွေအကြောင်းနဲ့ အာဖရိက လူမည်း တွေအကြောင်းကို ကျွန်တော်ရေးတယ်။ နောက်တော့ ငှက်တွေဟာ ဆောင်း ပေါက်ရင် တောင်ပိုင်းကို ပျံကြသလို ကျွန်တော့် အတွေးတွေဟာလည်း ကျွန်တော် ကလေးဘဝကို ပြန်ရောက်သွားကြတယ်။ တိတ်ဆိတ်နေတဲ့ ကျွန်တော့် အခန်းကလေးထဲမှာ အဘွား၊ ဝမ်းကွဲအစ်ကို ဂျော်ဂျီယာ၊ ဒေါ်လေး ပလတ်၊

ဒေါ်လေးလစ်နဲ့ ဒေါ်လေးတီက ကျွန်တော်တို့ မိသားစုအကြောင်း၊ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ငွေဝယ်ကျွန်ဖြစ်ခဲ့ကြရတဲ့ အကြောင်းတွေကို ပြောပြ သံတွေကို ကျွန်တော် ကြားယောင်လာတယ်။

အရင်တုန်းကတော့ ဒီအဖြစ်အပျက်တွေကို အမေရိကန် လူမည်းတွေက မပြောခဲ့ပဲ ရှောင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှာ မျိုသိပ်ခဲ့ရတယ် လေ။ တစ်နေ့တော့ ရိုးဒါးဒိုင်ဂျက်စ်အယ်ဒီတာတွေနဲ့ နေ့လယ်စာစားရင်း ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်အဘွား၊ ကျွန်တော့်အစ်ကိုတွေနဲ့ ကျွန်တော့် ဒေါ်လေး တွေပြောပြတဲ့ အဲဒီအကြောင်းတွေကို ပြန်ပြောမိတယ်။ ပြီးတော့ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကို ပထမဆုံး သံခြေကျဉ်းနဲ့ရောက်လာခဲ့တဲ့ ကျွန်တော် တို့ရဲ့ ပထမဆုံး ဘိုးဘေးများရဲ့ မူလဇာစ်မြစ်ကို ကျွန်တော်လိုက်ရှာဖို့ စိတ်ကူးရှိတဲ့ အကြောင်း ပြောပြတယ်။ အဲဒီ နေ့လယ်စာစားပွဲအပြီးမှာ ကိုးနှစ်ကြာတဲ့ သုတေသနနဲ့ စာရေးဖို့ကိစ္စကိုလုပ်ဖို့ သူတို့နဲ့စာချုပ်တစ်ခု ချုပ်ဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ပဲ မျှော်လင့်ချက် အရိပ်တွေ ထဲက လွတ်လာခဲ့ရတာပါ။ ကမ်းခြေစောင့်တပ်ဖွဲ့က ကျွန်တော်အလုပ်ထွက် ခဲ့ပြီး ၁၇ နှစ်အကြာ ၁၉၇၆ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်ရဲ့ ‘ဇာစ်မြစ်’ ဆိုတဲ့ ဝတ္ထု ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေဖြစ်ပါတယ်။ ဒါနဲ့အတူ စာရေးဆရာတချို့သာ ရကြတဲ့ ကျော်ကြား မှုနဲ့ အောင်မြင်မှုကို ချက်ချင်းရသွားပါတယ်။ အရိပ်ဟာ ခုတော့ တောက်ပ ထိန်လင်းတဲ့ မီးမောင်းကြီးဖြစ်သွားပြီပေါ့။

ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ပထမဆုံးအကြိမ် ငွေရှိလာပြီ။ လူတွေက ကျွန်တော့်ကို တံခါးတွေဖွင့် ကြိုဆိုလာကြပြီ။ တယ်လီဖုန်းက အမြဲတမ်းမြည်နေတယ်။ မိတ်ဆွေသစ်တွေနဲ့ အလုပ်သစ်တွေ ရလာတယ်။ ကျွန်တော်လည်း အထုပ် အပိုးပြင်ပြီး လော့စ်အိန်ဂျလီကို ပြောင်းလာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ ‘ဇာစ်မြစ်’ ကို အခန်းဆက် ရုပ်မြင်သံကြားဇာတ်လမ်းရိုက်မှာမို့ ကူညီရအောင် လာခဲ့ တာပါ။ အဲဒီအချိန်ဟာ အလုပ်လည်းများ၊ ပျော်စရာလည်းကောင်းတဲ့ အချိန်ပါ။ တစ်နည်းပြောရရင် ကျွန်တော်ဟာလည်း အောင်မြင်မှု အလင်းရောင်ထဲမှာ မျက်စိကျိန်းမတတ် ဖြစ်နေချိန်ဆိုပါတော့။

ဒီလိုနဲ့ တစ်နေ့ ကျွန်တော်ပစ္စည်းတွေ ထုပ်ပိုးနေချိန်မှာ တိုလီမိုလီတွေ ထည့်ထားတဲ့ သေတ္တာကလေးတစ်လုံး သွားတွေ့တယ်။ နယူးယောက်မှာ ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေခဲ့ရတုန်းက ကျွန်တော့်ပစ္စည်းထည့်တဲ့ သေတ္တာကလေးလေ။ အထဲမှာတော့ အညိုရောင်စက္ကူအိတ်ကလေး တစ်အိတ်။

ဖွင့်ကြည့်လိုက်တော့ ဆီချေးတက်နေတဲ့ ငါးသေတ္တာဘူးလေးနှစ်ဘူးနဲ့ ပိုက်ဆံဆယ့်ရှစ်ဆင့်။ ဒီရေတက်လာသလို အတိတ်ဟာ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲကို ချက်ချင်းပြန်ရောက်လာတယ်။ အေးစိမ့်ပြီး ဟာလာဟင်းလင်းဖြစ်နေတဲ့ စတိုခန်းထဲမှာ လက်နှိပ်စက်ကလေးတစ်လုံးကို တချောက်ချောက် ရိုက်နေတဲ့ ကျွန်တော်။ ဪ ဒီစက္ကူအိတ်ထဲက ပစ္စည်းကလေးတွေဟာလည်း ငါ့ရဲ့ ဇာစ်မြစ်တွေပါကလား။ ဒီဇာစ်မြစ်တွေ ဒီပစ္စည်းတွေကို ငါဘယ်မှာ မေ့နိုင်ပါ့မလဲလို့ ကျွန်တော့်ဘာသာ တစ်ယောက်တည်းပြောမိတယ်။

ဒါနဲ့ ဒီပစ္စည်းကလေးတွေကို ‘လူကိုဆိုက်’ ပလပ်စတစ်သေတ္တာ ကလေးတစ်လုံးဝယ်ပြီး ထည့်ထားလိုက်တယ်။ အဲဒီ ပလပ်စတစ်သေတ္တာ ကလေးကို နေ့တိုင်း ကျွန်တော်မြင်နိုင်တဲ့ နေရာမှာထားတယ်။ ခုလည်း ကျွန်တော်ရခဲ့တဲ့ ပူလစ်ဇာဆုတံဆိပ်နဲ့အတူ အဲဒီပလပ်စတစ် သေတ္တာကလေး ကို ကျွန်တော့်စာရေးတဲ့ စားပွဲပေါ်မှာ တင်ထားတယ်။ အဲဒီစားပွဲပေါ်မှာ ‘ဇာစ်မြစ်’ ရုပ်မြင်သံကြား ဇာတ်ကားအတွက်ရခဲ့တဲ့ အင်(န)မီဆုကိုးဆု၊ စပင်းဂန်း ဆုတံဆိပ်နဲ့ အသွေးအရောင်ကွဲသူများ တိုးတက်ရေးအသင်းက ပေးထားတဲ့ ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ်လည်း ရှိတယ်။ သည်ပစ္စည်းတွေအနက် ဘယ်ပစ္စည်းဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အရေးကြီးဆုံးလဲဆိုတာ ပြောပြဖို့ တော်တော် ခက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မျှော်လင့်ချက်တိုင်းပြည်ထဲမှာ နေရဲတဲ့သတ္တိ ရှိအောင်၊ နေရဲတဲ့ဖွဲ့ရှိအောင် လှုံ့ဆော်ပေးတဲ့အရာကတော့ တစ်ခုပဲရှိပါတယ်။

ဒီအဖြစ်အပျက်ဟာ မျှော်လင့်ချက်အိပ်မက် ထားရှိသူတိုင်း လေ့လာ သင့်တဲ့ သင်ခန်းစာတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။

ရိုးဒါးဒိုင်လျက်စ်။ အောက်တိုဘာ။ ၁၉၉၁၊

The Shadowland of Dreams by Alex Haley, 1991 Nov. 9th.

ချက်ကော့ရဲ့ရေးဟန်

■ ချက်ကော့ရဲ့အကြောင်းကို သိသူတွေရဲ့ အရေးအသားတွေ၊ သူ့ကို ဝေဖန်သူတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူပြင်းပြင်ထန်ထန် တုံ့ပြန်ခဲ့တာတွေကို ဖတ်လိုက်ရတဲ့အခါမှာ ချက်ကော့ရဲ့ အနုပညာအကြောင်းကို ပြောဖို့ တော်တော်ခက်ပါတယ်။ အစတုန်းကတော့ အားလုံးကပဲ သူ့ကို မိုးပါဆွန်းအငယ်စားကလေးလို့ သဘောထားခဲ့ကြတယ်။ ဟုတ်သလောက်လည်း ဟုတ်တယ်လို့ ဆိုရမယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ချက်ကော့ဟာ ဘာမှလေးနက်မှုမရှိတဲ့ ပုံစံကျဝတ္ထုတိုကလေးတွေချည်းပဲ ရေးနေတာကိုး။ စာရေးဆရာကြီးရယ်လို့ ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ လူတော်တော်များများကပဲ သူ့ကို စာရေးဆရာကြီးစာရင်းမှာ မသွင်းကြဘူး။ ချက်ကော့က သူ့ကို ဒီလိုသဘောထားကြရမလားဆိုပြီး တော်တော်လေး ခံပြင်းပါတယ်။ ချက်ကော့က ပင်ကိုအားဖြင့် သိမ်ငယ်စိတ်ရှိတဲ့လူ။ ကြောက်တတ်၊ ရှုတ်တတ်တဲ့လူ။

ဒီနောက်တော့ ချက်ကော့ဟာ စိတ်ညစ်စရာတွေကိုရေးတဲ့ စာရေးဆရာဆိုတဲ့ နာမည်ကို ရလာတယ်။ သူ့ကို “ဆည်းဆာအမောများနဲ့ ကဗျာဆရာ”လို့ ခေါ်လာကြတယ်။ “ကျွန်တော်ဟာ ဒီလောက် စိတ်ညစ်စရာကောင်းတဲ့စာတွေကို ရေးခဲ့သူလားဗျာ၊ ဒီလောက် အဆိုးမြင်တဲ့လူလားဗျာ” လို့ သူက ဘူနင်ဆီကို စာရေးခဲ့တယ်။

ချက်ကော့က ဟန်ဆောင်တာမျိုးလည်း တော်တော်မုန်းပါတယ်။ ကိုယ့် ကိုယ်ကို အမြဲတမ်း သနားနေတတ်တဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က သူ့ဆီလာပြီး “စဉ်းစားတွေးတောရတာဟာ တော်တော်ရူးချင်စရာ ကောင်းတယ်ဗျာ၊ ကျွန်တော် ဘာလုပ်ရမလဲ ပြောစမ်းပါဦး”လို့ ပြောတော့ ချက်ကော့က “အရက်နည်းနည်း လျှော့သောက်ပါဗျာ”လို့ ပြောလိုက်သတဲ့။ တစ်ခါမှာလည်း ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ဝတ်စားထားတဲ့ အမျိုးသမီးသုံးယောက် သူ့ကိုလာတွေ့တယ်။ သူတို့လည်း ရောက်လာရော အခန်းထဲမှာ ပိုးဖဲတွေရဲ့ တရွှမ်းရွှမ်း မြည်သံတွေ၊ ရေမွှေးနံ့တွေ ကြားက သူတို့က နိုင်ငံရေးအကြောင်းကို စ၊မေးသတဲ့။ ဒီတော့ ချက်ကော့က ချောင်းတဟွပ်ဟွပ်ဆိုးရင်း မျက်နှာထားတည်တည်နဲ့ “ငြိမ်းချမ်းရေးရတဲ့နေ့ ကျရင် ပြီးမှာပေါ့”လို့ ဖြေလိုက်ပါတယ်။

“ဒါတော့ ဟုတ်တာပေါ့ရှင်၊ ကျွန်မတို့ပြောတာက ခုစစ်ပွဲမှာ ဂရိတွေ နိုင်မလား၊ တူရကီတွေ နိုင်မလားဆိုတာကို သိချင်ပါတယ်”

“ကျွန်တော့်အထင်တော့ အင်အားကြီးတဲ့ဘက်က နိုင်မယ်ထင်တာပဲ”

“ဒီလိုဆို ဘယ်ဘက်က အင်အားကြီးသလဲဟင်”

“ကောင်းကောင်းစားရပြီး ကောင်းကောင်းပညာတတ်တဲ့ဘက်က အင်အား ကြီးတာပေါ့”

“ဆရာကကော တူရကီနဲ့ ဂရိတွေ ဘယ်သူ့ကို ပိုသဘောကျသလဲ”

ချက်ကော့က မျက်နှာထားချို့ချို့နဲ့ ပြုံးနေတယ်။

“ကျွန်တော် သဘောကျတာကတော့ သစ်သီးမီးဖုတ်ပဲဗျ၊ ခင်ဗျားတို့ ကော”လို့ မေးသတဲ့။

ချက်ကော့က လူဟာ အလုပ်လုပ်ရမယ်။ အလုပ်မလုပ်တဲ့လူဟာ ဘဝင် မြင့်ပြီး အရည်အချင်းမရှိတဲ့လူလို့ ပြောလေ့ရှိပါတယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း အလွန်အလုပ်လုပ်တယ်။ သူများပြောတာကို နားထောင်နေတုန်းမှာ တောင် တစ်ခုခုတော့ လုပ်နေတာပဲ။ သူ့မှတ်စုကို ကြည့်လိုက်လျှင် တွေ့ကရာ တွေကို ကောက်မှတ်ထားတဲ့ မှတ်စုတွေနဲ့ ပြည့်နေတာပဲ။ တစ်ခါတလေမှာ ချက်ကော့ဟာ အဲဒီမှတ်စုစာအုပ်တစ်အုပ်ကို အံ့ဆွဲထဲက ထုတ်ယူလိုက်ပြီး “ဒီအထဲမှာ အကြောင်းအရာပေါင်း တစ်ရာလောက်ရှိတယ်ဗျ၊ ကျွန်တော် ခုခေတ် စာရေးဆရာပေါက်စကလေးတွေလို မဟုတ်ဘူး၊ လိုချင်ရင် နည်းနည်း ဖဲ့ ရောင်းမယ်လေ”လို့ နောက်တတ်လေ့ရှိတယ်။

သူစိတ်ဝင်စားဖို့အတွက် အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ဟာ ရိုးစင်းရမယ်။

သူ့ မှတ်စုတချို့ကို ထုတ်နှုတ်ပြပါမယ်။

“ပါမောက္ခတစ်ယောက်၊ သူ့ရောဂါက သေနိုင်တယ်ဆိုတာသိ။ ဒီမှာတင် သူ့ရဲ့နောက်ဆုံးလတွေအတွက် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းရေး”

ဒီမှတ်စုအတိုကလေးကနေပြီး “ငြီးငွေ့ဖွယ်ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်”ဆိုတဲ့ နာမည် ကျော် ဝတ္ထုကောင်းတစ်ပုဒ် ထွက်လာပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ သူ့အဓိက ပြောချင်တဲ့ အကြောင်းအရာက ကြေကွဲစရာအဖြစ်နဲ့ သေခါနီးလူနာရဲ့ ဘာမှ အရေးမကြီးတဲ့ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုကလေးတွေ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မဆီမလျော် ဖြစ်နေတာ၊ ဆန့်ကျင်ဖီလာဖြစ်နေတာကို ပြောချင်တာပါ။

“လူတစ်ယောက် မြင်းလှည်းတိုက်လို့ ခြေတစ်ဖက်ပြတ်သွား။ ခြေ ထောက် ပြတ်တာကို မစိုးရိမ်။ သူ့ဖိနပ်ရှည်ထဲမှာ နှစ်ဆယ့်တစ်ရှုဘယ်လ် ထိုးထည့်ထားတာအတွက် စိုးရိမ်သောကရောက်နေ”

“ဦးဖြူက တစ်ခါတုန်းက အဆောက်အအုံကန်ထရိုက်။ မြင်မြင်သမျှကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံရန်ဆိုတဲ့ ရှုထောင့်က မြင်နေသူ။ အလွန်ကျန်းမာသည့် အမျိုး သမီးတစ်ယောက်ကို ဇနီးအဖြစ်ရွေး။ သူ့ကို ပြင်ဆင်မွမ်းမံရန်အတွက် နောက်ထပ် တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မကုန်တော့ဟုထင်။ ဒေါ်ဖြူမှာ အလွန်ဝသည့်တိုင် ဦးဖြူက သဘောကျ။ သူမ လမ်းလျှောက်ပုံမှ ဆင်မယဉ်သာ လမ်းလျှောက် သကဲ့သို့ တင့်တယ်သည်ဟု ယူဆ။ အရေးကြီးသည်မှာ သူ့ခန္ဓာကိုယ်ကြီးက ကြီးခိုင် တောင့်တင်းဖို့သာ အရေးကြီး။ ပြင်ဆင်စရာမလို”

“ခေါင်းစဉ်။ ဂုဏ်ဘယ်ရီသီးများ . . .။ ဦးနီသည် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု တွင် အလုပ်လုပ်။ အလွန်ကပ်စေးနဲ့ပြီး ရသမျှကို တစ်ပြားနှစ်ပြားမှတ်၍ ခွာစုဆောင်းသူ။ သူ့စိတ်ကူးမှာ လက်ထပ်မည်။ ကျေးလက်တွင် အနားယူ အိမ်တစ်လုံးဝယ်မည်။ နေရောင်ထဲတွင် နေစာလှုံ၍ အိပ်ငိုက်မည်။ အနှစ်နှစ် ဆယ်၊ အနှစ်လေးဆယ် ကုန်လွန်သွား။ အသက်ခြောက်ဆယ်၌ သူသည် အငြိမ်းစားယူထားသည့် လူချမ်းသာတစ်ယောက်။ ပွဲစားမှတစ်ဆင့် ရေကန် ကလေးတစ်ခုပါသည့် အိမ်ဝိုင်းတစ်ဝိုင်းဝယ်။ ခြံထဲတွင် လမ်းလျှောက်ရင်း သူ့တွင် တစ်ခုခုလိုနေသည်ဟု စဉ်းစားမိ။ အို ဂုဏ်ဘယ်ရီခင်း တစ်ခင်းလောက် စိုက်ရမှာပါကလား။ မြေပဒေသာမှ အပင်အချို့ဝယ်၍စိုက်။ နောက်နှစ်နှစ် သုံးနှစ်အကြာတွင် သူ အစာအိမ်ကင်ဆာဖြစ်။ ဂုဏ်ဘယ်ရီသီး တွေ သီးချိန်မှာ ခူးပြီး သူ့ဆီယူလာ။ ဩော် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဂုဏ်ဘယ်ရီသီးစားဖို့လောက်ပဲ တောင့်တခဲသလို ဖြစ်နေပါပေါ့လားလို့ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်ပြော။ တစ်ဖက်ခန်းတွင်

ရင်အုံထွားထွားနဲ့ သူတူမကလေးက အသံသေးသေးကလေးဖြင့်သူ့ဖို့ ဂုဏ်ဘယ်ရီ သီးယူလာဖို့ အစေခံကိုပြောနေ”

“ရထားသမားတစ်ယောက်။ သားငယ်ဆုံးသွား။ ရထားမောင်းတဲ့ အလုပ်ကို ဆက်လုပ်နေ။ သူ့ခရီးသည်များကို သူ့သားအကြောင်း ပြောပြ။ ဘယ်သူကမှ ဂရုမစိုက်။ ဥပေက္ခာကိုသာတွေ့ရ”

“စစ်လေ့ကျင့်ခန်းဆင်းနေသည့် စစ်ဗိုလ်တစ်စုကို မိန်းကလေးတွေပေါသည့် အိမ်တစ်အိမ်ကဖိတ်၍ လက်ဖက်ရည်တိုက်။ ရှက်တတ်ပြီး ခပ်အေးအေးနေသည့် အရာရှိကလေးတစ်ဦးကို အမှောင်ထဲက မိန်းမပျိုတစ်ဦးကနမ်းသွား။ စစ်ဗိုလ်က ကောင်မလေးကို လိုက်ရှာ။ မတွေ့”

“အဘိုးအို မိတ်ဆွေတစ်စု ပြန်တွေ့ကြ။ သူတို့အထဲမှ တစ်ယောက်မှာ တစ်ခါက လိမ်လည်မှုတစ်ခုကို ကျူးလွန်ခဲ့ဖူးသူ။ ထိုအကြောင်းကို မည်သူမျှ အမှတ်ရကြဟန်မတူတော့။ သမိုင်းကိုမေ့”

“ချမ်းသာသည့် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်။ စက်ရုံကြီးတစ်ရုံကို အမွေရ။ ဘဝမှာ မပျော်။ မကျေမနပ်ဖြစ်။ အလုပ်သမားတွေနှင့် ရောနှောကြည့်သည့်တိုင် အကြောင်းမထူး။ ထို့ကြောင့် ထိုဘဝမှာပဲ ဆက်လက်၍နေရ။ သူ့ထက် သတ္တိကောင်းသည့် သမီးပျိုကမူ ထိုအရာများကို ခုံမင်တွယ်တာ မနေဘဲ မော်စကိုသို့ ထွက်ပြေး”

ဒီရိုးစင်းတဲ့ အကြောင်းအရာတွေဟာ တမင်လုပ်ယူရတဲ့ အရာတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ “ချက်ကော့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ အပြင်လူ့လောကကြီးမှာ မတွေ့ နိုင်တဲ့အရာရယ်လို့ တစ်ခုမှမပါဘူး။ ချက်ကော့ရဲ့ ခွန်အားဟာ တခြားမဟုတ်ဘူး။ သူဟာ ဘာကိုမှ တီထွင်လုပ်ကြံပြီး မရေးဘူးဆိုတဲ့ အချက်ပဲ”လို့ ဂေါ်ကီက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ချက်ကော့ဟာ (သူလေးစားတဲ့ ဇိုလာတို့၊ မောပတ်ဆွန်း တို့လိုပဲ)ပြဇာတ်ဆန်အောင် ဝတ္ထုဆန်အောင် လုပ်နိုင်သူဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုလုပ်ရတာမျိုးကို သူငြီးငွေ့တယ်။ “စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဟာ ဓာတု ဗေဒပညာရှင်လို ဓမ္မဓိဌာန်ကျရမယ်။ ကျွန်တော်တို့ နေ့စဉ်ဘဝမှာ လုပ်သလို ဆန္ဒစွဲနဲ့ ချဉ်းကပ်တာမျိုးကို ရှောင်ရမယ်” လို့ ချက်ကော့ကပြောတယ်။ စာရေးဆရာဟာ “သူ့ခြေထောက်တွေ ရေခဲလို အေးစက်လာသည်အထိ ထိုင်ပြီး ရေးမနေရဘူး။ အမှိုက်ပုံးကြီးဟာ ရှုခင်းထဲမှာ လှပတဲ့အရာတစ်ခုလို့ ထင်လာအောင် ကြာကြာထိုင်မနေရဘူး။ မကောင်းတဲ့စိတ်များဟာလည်း ကောင်းတဲ့စိတ်များလို ဘဝရဲ့အစိတ်အပိုင်းပါလားလို့ ထင်လာအောင် ထိုင်မနေရဘူး။ ဘဝထဲကနေပြီး

ဇာတ်လမ်းရှာရမယ်”လို့ ချက်ကော့က ယူဆပါတယ်။

ချက်ကော့ဟာ ဆရာဝန်လုပ်ခဲ့ဖူး၊ ဆေးကုခဲ့ဖူးလေတော့ အကျပ်အတည်းတွေ၊ ဒုက္ခ သုက္ခတွေဖြစ်ချိန်မှာ လူတွေ ဘယ်လိုခံစားကြတယ်။ တုံ့ပြန်ကြတယ်ဆိုတာကို မြင်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ နာမကျန်းဖြစ်ခြင်းနဲ့ ဆင်းရဲခြင်းဟာ အမှန်တရားရဲ့ သန်ရည်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ဝမ်းဗိုက်ကို ဓားထိုးခံရတဲ့ ဇူးဇစ်ကျေးတောသားကို မြင်ဖူးတယ်။ မိခင်ကို မုန်းတာနဲ့ သူ့ကလေးငယ်ကို ပွက်ပွက်ဆူနေတဲ့ ရေနွေးနဲ့လောင်းတဲ့ မိန်းမမျိုးကို မြင်ဖူးတယ်။ ညစ်ပတ်လွန်းလို့ နားထဲက လောက်ကောင်တွေထွက်တဲ့ ကောင်မလေးမျိုးကို မြင်ဖူးတယ်။ “ကိုယ့်အိမ်ထဲမှာတော့ အေးအေးဆေးဆေးပါပဲ။ ဘာမှ မထူးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် လမ်းမထွက်ပြီး မိန်းမတစ်ယောက်ကို မေးမြန်းကြည့်လိုက်ရင် ကြောက်စရာကောင်းတာကို တွေ့ရလိမ့်မယ်”လို့ သူက ပြောခဲ့တယ်။

ကောင်းပြီ။ ဘဝဟာ ကြောက်စရာကောင်းတယ်ဆိုရင် အဲဒီကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဘဝကို ရင်ဆိုင်နိုင်အောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ ခံသာအောင် ဘယ်လို လုပ်မလဲ။ တခြားသူများကိုရော ခံနိုင်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ပေးမလဲ။ ပထမအားဖြင့် ကရုဏာလုပ်ငန်းတွေမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးဖို့လိုတယ်။ ဒုက္ခရောက်လာတဲ့သူကို ကူညီရမှာ ဆရာဝန်ချက်ကော့လောက် အကူအညီပေးခဲ့တဲ့ စာရေးဆရာရယ်လို့ တစ်ယောက်မှ ရှိမယ်မထင်ဘူး။ မေတ္တာတရားကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ အနာဂတ်ကမ္ဘာကြီး ဘယ်လိုရှိမယ်ဆိုတာကို မှန်းဆလို့ရတယ်။ မေတ္တာရှေ့ထားသူဟာ အတ္တနည်းတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဗဟိုပြုတာမျိုး မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် မေတ္တာထက် ကြီးမားတဲ့အရာ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ သစ္စာ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဘယ်တော့မှ မလိမ်ရဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတိနဲ့ စောင့်ကြည့်ရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ဘယ်တော့မှ လိမ်ဖြစ် ညာဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။

ဘုနင်ဆီကို ရေးတဲ့စာတစ်စောင်ထဲမှာ ချက်ကော့က “အလုပ်လုပ်ရမယ်ဗျ၊ တစ်ချက်ကလေးမှ မနားဘဲ အလုပ်လုပ်ရမယ်။ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး လုပ်သွားရမယ်။ ကျွန်တော့်အတွေ့အကြုံအရ ပြောရရင်တော့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးပြီးတယ်ဆိုရင် အစနဲ့အဆုံးကို ခြစ်ပစ်လိုက်တာ အကောင်းဆုံးပဲ။ ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာတွေ လိမ်ညာပြောတတ်တာဟာ အစနဲ့အဆုံးမှာ လိမ်ညာပြောတတ်ကြတာပဲ။ စာတစ်ပုဒ်ဟာ တိုနိုင်သမျှ တိုရမယ်။

ပင်လယ်ကြီးအကြောင်းကို ရေးပြရတာဟာ တော်တော်ခက်တယ်။ မကြာခင် တုန်းက ကျောင်းသားကလေးတစ်ယောက်ရဲ့ လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်ထဲမှာ ဘယ်လိုရေးထားတယ် ထင်သလဲ။ ပင်လယ်ကြီးသည် ကြီးပါသည်တဲ့။ ဒါပဲဗျ။ မရှင်းဘူးလား။ ကျွန်တော့် သိပ်သဘောကျတာပဲ”လို့ ရေးခဲ့ဖူးတယ်။

တခြားစာတစ်စောင်မှာတော့ ဒီလိုရေးထားတယ်။

“စာတစ်ပုဒ်ရေးပြီးရင် ပထမတစ်ဝက်ကို ဆုတ်ပစ်လိုက်ရမယ်။ ဒါ ကျွန်တော် တကယ်ပြောတာ။ လူငယ်စာရေးဆရာတွေဟာ ဇာတ်လမ်းပျိုး ချင်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် စာဖတ်သူကို ကိုယ်ဆိုလိုချင်တာကို ဒိုင်းခနဲ နားလည် အောင် ပေးသင့်တယ်။ စကားပြောခန်းထဲက ဖြစ်စေ၊ ဇာတ်ဆောင်တွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုထဲက ဖြစ်စေ၊ နားလည်အောင် လုပ်သင့်တယ်။ စာရေးဆရာက ကြားဝင်ပြောပေးတာမျိုး မရှိသင့်ဘူး။ ရေးနေတဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိတဲ့အရာမှန်သမျှကို ဖယ်ထုတ်ပစ်ရမယ်။ ပထမအခန်းမှာ တုန်းက သေနတ်တစ်လက် နံရံပေါ်မှာ ချိတ်ထားတယ်လို့ ပြောထားခဲ့ရင် ရှေ့တစ်ခန်းမှာ အဲဒီသေနတ်ကို ပစ်ပြရမယ်”လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

ဝတ္ထုနဲ့ပတ်သက်လို့ ချက်ကော့သတ်မှတ်တဲ့စံဟာ သိပ်ပြီး တိကျလွန်း နေတယ်။ မမှန်တာကို မရေးရဘူးဆိုတာကလည်း သိပ်ပြီး တင်းကျပ်လွန်း နေတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက် အသက်ကြီးတဲ့အချိန်မှ ရေးတဲ့စာတွေမှာ ချက်ကော့ဟာ အဲဒီနည်းအတိုင်းပဲ သုံးခဲ့ပါတယ်။

“ဒါပေမယ့် ခက်တာက ဒီအတိုင်းဆိုရင် - သူတို့သည် ငယ်ရွယ်ကြ ၏။ ချစ်သွားကြ၏။ နောက်ဆုံး၌ လက်ထပ်ကာ အသက်ထက်ဆုံး ပျော်ရွှင်စွာ နေကြလေသတည်းလို့ ရေးရတော့မယ်ပုံ ဖြစ်နေပြီ”လို့ သူ့မိတ်ဆွေတချို့ သူ့ကို ဝေဖန်ကြတယ်။ ဒီတော့ ချက်ကော့က “ဘဝမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲ မဟုတ်လား။ ကျွန်တော်သာ ပိုက်ဆံရှိပြီး သန်းကြွယ်သူဌေးလောက် ချမ်းသာရင် စာများများမရေးဘူး။ တစ်သက်လုံး ကျွန်တော်ရေးသွားတဲ့စာဟာ လက်တစ်ဝါးစာ လောက်ပဲရှိမှာ”လို့ ပြောပါတယ်။

ချက်ကော့ဟာ သူ့ဇာတ်ဆောင်တွေနဲ့ ရှုခင်းတွေကို စုတ်ချက်နည်းနည်း နဲ့ ဆွဲချင်ပါတယ်။ “ချယ်ရီသီးခြံ”ဆိုတဲ့ ပြဇာတ်မှာ ကုန်သည်လိုပါခင် အဖြစ် သရုပ်ဆောင်တဲ့ ဇာတ်လိုက်ကို ချက်ကော့က ဘယ်လိုပြောသလဲ ဆိုတော့ “ဒီမှာ ငါပြောတာကိုနားထောင်စမ်း။ သူက မင်းလိုအော်ပြီး စကား ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ သူ့ဖိနပ်က အဝါရောင်။ ပြီးတော့ ဒီအထဲမှာ ပိုက်ဆံတွေ

အများကြီးရှိတယ်”ဆိုပြီး သူ့အတွင်းအိတ်ကပ်ကိုပြတယ်။ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ သူ့ဝတ္ထုတွေထဲမှာ စစ်ဗိုလ်တစ်သိုက်ရဲ့ စရိုက်ကိုဖော်ချင်ရင် သူတို့ကို စကားတစ်ခွန်းစီလောက်ပဲ အပြောခိုင်းလိုက်တာပါပဲ။

“မှန်ကွဲစလေးတစ်စသည် စက်ရုံလမ်းပေါ်တွင် ကြယ်ကလေးတစ်လုံးလို တလက်လက် တောက်ပနေလေ၏”လို့ ရေးလိုက်ရုံနဲ့ လသာနေတယ်ဆိုတဲ့ သဘောကို အလိုလိုပြောပြီးသား ဖြစ်နေတယ်လို့ ချက်ကော့က ပြောလေ့ရှိတယ်။ ရုပ်ရှင်ဆရာများဟာ ဒီလိုထူးခြားတဲ့ အသေးစိတ်ကလေးတွေကို ကင်မရာနဲ့ ရိုက်ပြခြင်းဖြင့် နောက်မှာ ရုပ်ရှင်နည်းသစ်ကို လိုက်လာခဲ့ကြပါတယ်။

ချက်ကော့က အဖွဲ့ကို ခပ်ရှည်ရှည်ဖွဲ့ပြီဆိုရင်လည်း သူ့အဖွဲ့ထဲမှာ အမြင်အာရုံ၊ အနံ့အာရုံနဲ့၊ အကြားအာရုံ စတာတွေ တော်တော်များများ ပါတတ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့အဖွဲ့တစ်ခုကိုပဲ ကြည့်ပါ။

“လရောင်ထဲတွင် လိမ္မော်ပင်များသည် မည်းနက်သော အရိပ်များကို ဖြန့်ခင်းထားကြလေ၏။ ထိုအရိပ်များကြောင့် တံခါးပေါက်မှာ အမှောင်ထုထဲတွင် နစ်နေတော့သည်။ အိမ်တံခါးပေါက်ဆီမှ မိန်းမတစ်သိုက်၏ ခပ်တိုးတိုး စကားသံများ၊ ခပ်အုပ်အုပ်ရယ်သံများနှင့် လက်ဆွဲဘာဂျာသံ သဲ့သဲ့တို့ ပေါ်လာလေ၏။ လေသည် လိမ္မော်နံ့နှင့် ထင်းရှူးနံ့တို့ဖြင့် မွှေးထုံနေလေ၏။ မမြင်ရသော အမျိုးသမီးများ၏ တီးတိုးသံများ၊ ရနံ့များသည် သူ့ကိုလာ၍ အနှောင့်အယှက် ပေးနေကြလေ၏။ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ခြင်း မရှိသော လူတစ်ယောက်အဖို့ လိမ္မော်ပင်များနှင့် အရိပ်များ၊ တိမ်များနှင့် သဘာဝအလှများသည် ဘယ်မျှသေးဖွဲနေပါသနည်း။ ထိုအရာအားလုံးသည် တစ်သီးတခြား ဖြစ်နေကာ လူ့လောကကြီးကို ဥပေက္ခာပြုထားသည့်နှယ် ဖြစ်နေလေ၏။

ချက်ကော့ဟာ စကားလုံးချွေတာသူ ဖြစ်လေတော့ သဘာဝအလှကို ဖွဲ့ရာမှာလည်း သူ့ဇာတ်ဆောင်ရဲ့ သိစိတ်ထဲမှာ ထင်ဟပ်လာတဲ့ သဘောလောက်ကိုပဲ ဖွဲ့လေ့ရှိပါတယ်။

ဒါဟာ ချက်ကော့ရဲ့ ရေးဟန်ပါပဲ။

(၁၉၉၇ ခု၊ မတ်လ၊ ကလျာအမှတ် ၁၄၅)

၁၉၇၅-စာပေနှိမ့်ဘယ်ဆူရှင် မွန်တာလီ

■ စာပေနှိမ့်ဖတ်သမားအချို့က ၁၉၇၅-ခုနှစ်အတွက် စာပေဆိုင်ရာ နှိမ့်ဘယ်ဆူသည် အီတလီနိုင်ငံသို့ ရောက်ဖွယ်ရှိကြောင်း ထင်ကြေးပေးခဲ့ ကြသည်။

စာပေနှိမ့်ဖတ်သမားများ၏ ထင်ကြေးအတိုင်းပင် တစ်ဆယ့်ခြောက် နှစ် အတောအတွင်း နှိမ့်ဘယ်စာပေဆူသည် အီတလီနိုင်ငံသို့ ဒုတိယအကြိမ် ရောက်ရှိသွားလေသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်က ဆွီဒင်နိုင်ငံ ပညာရှင်များ အကယ်ဒမီ သည် အီတလီအမျိုးသား ကဗျာဆရာ “ဆယ်လဗာတို-ကွာဆီမိုးဒိုး”အား နှိမ့်ဘယ်ဆူ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ၁၆ နှစ်ကြာသော ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင်မူ အီတလီ အမျိုးသား ကဗျာဆရာပင် ဖြစ်သည့် “ယူဂျင်းနီအို-မွန်တာလီကို ချီးမြှင့် ပြန်သည်။ သို့ဖြင့် အီတလီ ကဗျာလောကသည် နိုင်ငံတကာက အာရုံစူးစိုက် စရာ ဖြစ်လာသည်။

၁၉ ရာစုနှစ်က ကမ္ဘာ့စာပေလောကတွင် ရုရှ၊ ပြင်သစ်တို့ တန်ခိုးရှိန်ဝါ တောက်ပနေချိန်တွင် အီတလီစာပေလောကကား မွေးမှိန်လှ၏။ ၂၀ ရာစုနှစ် ဝင်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ အီတလီ စာပေလောကသည် ခေါင်းထူထရန် ကြိုးပမ်း လာသည်။ အီတလီ စာပေလောက တိုးတက်လာအောင် အဆင့်မြင့်လာအောင် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြသူများကား ဗာဂါး၊ အူဝါရီတို၊ မွန်တာလီ၊ ကွာဆီမိုးဒိုး၊

မိုးရားဗီးယား စသူတို့ ဖြစ်သည်။

အီတလီစာပေလောက၊ အထူးသဖြင့် ကဗျာလောကကို ဦးဆောင်
နေသော ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ နိုဘယ်ဆုရှင် ယူဂျင်းနီအို မွန်တာလီကို ၁၈၉၆
ခုနှစ်၌ ဂျီနိုဂါမြို့တွင် မွေးဖွားသည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ မွန်တာလီ
သည် အမြောက်တပ်အရာရှိအဖြစ် အမှုထမ်းသည်။ စစ်ပြီးသောအခါ
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ ထို့နောက် ဖလောရင့်
မြို့တွင် ပိဋကတ်တိုက်မှူးအဖြစ် ၁၉၃၈ ခုနှစ်အထိ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
အီတလီနိုင်ငံ၌ ဖက်ဆစ်ဝါဒ လွှမ်းမိုးလာသည်ကို လက်မခံနိုင်သူဖြစ်သည်။
၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် “ကော်ရီယယ်ရီ ဒယ်လာဆယ်ရာ”စာစောင်၏ အယ်ဒီတာ
ဖြစ်လာသည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် *Ossi di Seppia* (ကတ်တယ်ငါးရိုး)ကဗျာစာအုပ်
ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ်နှင့်ပင် ကဗျာဆရာမွန်တာလီသည်
ပါရမီရှင်တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း စာဖတ်ပရိသတ်က အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ ၁၉၃၉
ခုနှစ်တွင် *Le occasioni* (အခွင့်အခါ) ကဗျာစာအုပ် ထုတ်ဝေသည်။ ထို
ကဗျာစာအုပ်သည် ၁၉၃၉ ခုနှစ် အီတလီနိုင်ငံ၏ အခြေအနေများ၊ အဖြစ်အပျက်
များတွင် တွေ့ကြုံခံစားရပုံကို အတွေးသစ် အမြင်သစ်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။
၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် *La butera* ကဗျာစာအုပ် ထုတ်သည်။ ထိုကဗျာစာအုပ်တွင်
အီတလီမျက်မှောက်ခေတ် ကဗျာများ၏အမြဲတေ ဖြစ်လာသည်။ ကဗျာ လေးငါးပုဒ်
ပါဝင်သည်။

ကဗျာဝေဖန်ရေးသမားများစွာက မွန်တာလီသည် အီတလီအမျိုးသား
ဟန်ကို ထိန်းသိမ်းရုံသာမက၊ ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်သော ကဗျာဆရာ
ဟု ဝေဖန်သည်။

မွန်တာလီ၏ ကဗျာများကို ဖတ်ရသောအခါ အလွန်တရာ အင်အား
ကြီးမားသော ကဗျာကို ဖတ်နေရကြောင်း သိသာလှသည်။ အင်အားကြီးမား
ရုံသာမက၊ ရသလည်း ကြီးမားသည်ဟု ဆိုသည်။ အင်အားကြီးမား သော်လည်း
နူးညံ့သိမ်မွေ့မှုရှိသည်ဟု ပြောကြသည်။ သူ၏ ကဗျာရေးဟန်သည် အီတလီ
မူဟန်အတိုင်း သံတူကပ် အလင်္ကာများ၊ မြည်သံစွဲ အလင်္ကာများဖြင့် သိပ်သည်း
ကျစ်လျစ်လှသည်။ သိပ်သည်းသော်လည်း လေးလံမနေဘဲ သွက်လက်နေတတ်
သည်။ မွန်တာလီသည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးခံစားမှုများကို တူးဆွဖော်ထုတ် တင်ပြ
တတ်သည်။ စိတ်တက်ကြွခြင်း၊ စိတ်လွင့်မျောခြင်း၊ မျှော်လင့်ချက်ကြောင့်

ပျော်ရွှင်အားရခြင်း၊ အိတ်လီနိုင်ငံနှင့် လူမျိုးတို့၏ ခံစားအာရုံတို့သည် မွန်တာလီ၏ ကဗျာ၌ ထင်ဟပ်သော အကြောင်းအရာများဖြစ်သည်။ သူသည် အများ ခံစားနိုင်လွယ်သော အာရုံရပ်များကို သူ့ကဗျာ၌ သုံးတတ်သည်။ ကွန်ပစ်နေသော ငါး၊ အရောင်လက်နေသော မှန်ပြတင်းများနှင့် ဟော်တယ်၊ ခပ်ဝေးဝေးဆီမှ ရထားသံ စသည်တို့ကား မွန်တာလီ သုံးစွဲတတ်သော အာရုံရပ်များဖြစ်သည်။ သူ့ကဗျာထဲတွင် ပင်လယ်ကို အာရုံရပ်အဖြစ် မကြာခဏ သုံးစွဲသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ မွန်တာလီအဖို့ ပင်လယ်ကား နားငြီးစရာ။ သို့သော် အသက်ရှိသော အင်အားကြီး တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ “လန်ဂွီလာ ...”(*Languilla*) ကဗျာ တွင် အဓိက ဇာတ်ကောင်ကား အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာမှ ဥရောပတိုက်မြစ်များ ထဲသို့ ဝင်ရောက်လာသော ပင်လယ်ငါးရှဉ့်တစ်ကောင်ပင် ဖြစ်သည်။

မွန်တာလီသည် ခံစားမှုပဓာနဝါဒီ ဖြစ်သည်။ ဝေဒနာ၌ ခံစားသည်။ စေတနာ၌လည်း ခံစားသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် မွန်တာလီ၏ ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုကာ “မွန်တာလီ၏ ကဗျာများ”ဟု ထုတ်ဝေသည်။ ကဗျာဆရာကျော် အဲလီယော့၏ “ခရိုင်ဆီးရီးယွန်” ဝေဖန်ရေးစာစဉ်တွင် မွန်တာလီ၏ ကဗျာများကို ၁၉၂၈ ခုနှစ်လောက်ကပင် အလေးအနက်ထားကာ ဖော်ပြခဲ့ဖူးသည်။

စကားပင်ရဲ့ အရိပ်

ခရမ်းရောင်အပွင့်တွေ ကြွေကျလို့
အရုဏ်စကားပွင့်ရဲ့ အရိပ်ဟာ
ပါးလျားသေးငယ် သွားခဲ့ပြီး
တစ်ခါတစ်ရံမှာ
ပုစဉ်းရင်ကွဲတစ်ကောင်
ဟိုအမြင့်ကြီးကနေပြီး
တုန်တုန်ယင်ယင် မြည်နေလေရဲ့
ကလီဒီယာရေ
အသံတွေ တစ်ညီတည်း
ထွက်တဲ့ကာလ မဟုတ်လေဘူး
သူ့သစ္စာရှိသူတွေကို ဝါးမျိုပြီး

ရည်မွန်ဦးစာပေ

သူတို့ကို သွေးပြန်သွင်းပေးမယ့်
 အနန္တဘုရားရှင်ရဲ့
 ခေတ်ကာလ မဟုတ်လေဘူး
 ဆုံးရှုံးရတယ်ဆိုတာ
 လွယ်လှပါတယ်
 တောင်ပံလေး ပထမတစ်ချက် အခတ်
 ရန်သူနဲ့ ပထမအကြိမ် အတွေ့မှာ
 သေရတယ်ဆိုတာ
 ကလေးကစားသလို ဖြစ်နေတယ်
 ခုတော့ ခက်ခဲတဲ့လမ်းတွေ စပြီ
 ဒါပေမယ့် သင်ကတော့
 နေ့ရဲ့ ဝါးမျိုမှုကို ခံရသည့်တိုင်
 အမြစ်ခိုင်ခိုင်နဲ့ ရပ်တည်နိုင်လေသေးရဲ့
 သင့် မြစ်နဒီရဲ့ အေးမြတဲ့ ကမ်းသာများမှာ
 ပျံ့ဝဲနေတဲ့ ငှက်ငယ်လို
 ချိုသာညွတ်နူး နိုင်လေသေးရဲ့
 နှင်းခါးရဲ့ ခိုက်ခိုက်တုန် အအေးကလဲ
 သင့်ကို မညွတ်ကွေးနိုင်
 အို... ဖျော့နွမ်းတဲ့ ဝရမ်းပြေး
 သင့်အဖို့ ဘဝင်ရယ်လို့လဲ မရှိ
 ငရဲရယ်လို့လဲ မရှိ
 တောင်ယဉ်စွန်းတန်း
 မြောက်ယဉ်စွန်းတန်းရယ်လို့လဲ မရှိ
 စစ်ပွဲဟာ သင့်ကိုယ်တွင်းမှာ
 သင့်ကို မြတ်နိုးသူတွေရဲ့ ကိုယ်တွင်းမှာ ရှိတန်ကောင်းရဲ့
 သင်ဟာ နှင်းခါးရဲ့ ခိုက်ခိုက်တုန် အအေးမှာလဲ
 ဒူးမထောက်
 တချို့ကတော့ ကျဆုံး တွန့်ကြေသွားကြပြီ
 သင့်ကို တိုက်စားနေတဲ့ တံစဉ်းဟာလဲ
 အသံတိတ်ဆိတ် သွားတော့မယ်

ရည်မွန်ဦးစာပေ

တေးချင်းဆိုသူများရဲ့ ဟာလာဟင်းလင်း ဥဗ္ဗဟာလဲ
 မကြာခင် ခြေထောက်အောက်မှာ
 ဖုန်မှုန့်တွေ ဖြစ်သွားတော့မယ်
 အရိပ်က မည်းနက်လာပြီ
 အချိန်က ဆောင်းဦးရာသီ-ဆောင်းရာသီ
 သင့်ကို ခေါ်ဆောင်သွားပြီး ငါ ခုန်ချခဲ့တဲ့
 အခြားတစ်ဖက်ကို မြင်ရပြီ
 ဆန်းစ လမင်းရဲ့အောက်မှာ
 ပင်လယ်ငါးဟာ ရေထဲက ထ,ခုန်ခဲ့ပြီ
 နေရစ်လေဦးတော့ စကားပင်ရိပ်ငဲ့။ ။

Eugenio Montale

'The Magnolia's Shade'

(မြန်မာပြန်သူ - မောင်သစ်တည်)

၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ရှုမဝရုပ်စုံမဇ္ဈင်း

ယနေ့ ဖြန်မာစာပေရေစီးကြောင်း

(၁)

■ အကျဉ်းထောင်တံခါးဝက ကျွန်တော်ထွက်လာတဲ့ အခါမှာ မြင်ကွင်းတွေဟာ ဆန်းသစ်နေတယ်။ မော်တော်ကား ပုံစံတွေ၊ မိန်းမတွေရဲ့ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုတွေ၊ လူငယ်တွေရဲ့ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုတွေ၊ အဆောင်အအုံသစ်တွေ၊ ဆိုင်းဘုတ်တွေ၊ ရုံးပြင်ကနွားများ မြင်သမျှအရာအားလုံးဟာ အသစ်အဆန်းဖြစ်နေတယ်။

ဘဲလ်အဲယား ကားတွေရဲ့နေရာမှာ ဖယ်မီလီယာတွေ ရောက်နေတယ်။ မိန်းမပျိုတွေရဲ့ ဆံတောက်ဟာ ဆံတိုကုတ်ဝဲဖြစ်နေတယ်။ နိုင်လွန်နေရာမှာ ဖေါ့ကရစ်နဲ့ လှိုင်းကြီးရောက်နေတယ်။ တရားခွင်ဟာ မူဆလင်ထမင်းဆိုင်ထဲရောက်နေတယ်။ အင်ပို့လိုင်းစင် ကုမ္ပဏီဆိုင်းဘုတ်တွေရဲ့ နေရာမှာ “ပြည်သူ့ဆိုင်” ဆိုင်းဘုတ်စိမ်းတွေ ရောက်နေတယ်။ ပစ္စည်းလေးတစ်ခု ဝယ်ချင်ရင် ပြေစာစာရွက်ကလေး နှစ်ရွက်ကိုကိုင်ပြီး ကောင်တာနှစ်ခုသုံးခုလောက် ကျော်ပြီးမှ ဝယ်လို့ရတယ်။ လူငယ်တွေရဲ့ဆံပင်ဟာ ဂူအောင်းလူသား ခေတ်ကဆံပင်မျိုးဖြစ်နေတယ်။ ဘောင်းဘီက ခေါင်းလောင်းဝ ဘောင်းဘီ၊ မိန်းမပျိုတွေရဲ့ မျက်မှန်က လှည်းဘီးပုံ အဝိုင်းကြီးကြီး။

စနေနေ့ ညနေဆိုရင် ဗိုလ်ချုပ်ဈေးကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူတွေ၊ စာရေးမတွေ၊ အရာရှိကတော်တွေ၊ အလတ်တန်း၊ အထက်လွှာက အိမ်ရှင်

မတွေ့လာကြတယ်။ သူတို့ကိုယ်ပေါ်မှာ ပြည်တွင်းဖြစ်ရယ်လို့ သိပ်မတွေ့ ရဘူး။ နိုင်ငံခြားအဝတ်အထည်တွေ၊ နိုင်ငံခြား နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေးတွေ၊ နိုင်ငံခြား လက်ဝတ်ရတနာတွေ၊ နိုင်ငံခြား ရေမွှေးတွေ၊ နိုင်ငံခြား ဖိနပ်တွေ၊ နိုင်ငံခြား လက်ကိုင်အိတ်တွေ၊ ခေါက်ထီးတွေ၊ ယိုးဒယား ပလပ်စတစ်ခြင်းတွေနဲ့ တန်ဆာ ဆင်ထားကြတယ်။ သူတို့ကိုယ်ပေါ်မှာ မှောင်ခိုဈေးတစ်ခု စီခင်းထားသလိုပါပဲ။

ယောက်ျားတွေရဲ့ ကိုယ်ပေါ်မှာရော၊ ထက်ထရက်တိုက်ပုံ၊ တက်ထရွန် အင်္ကျီ၊ ဆေကို လက်ပတ်နာရီ၊ ယိုးဒယားဖိနပ်၊ ဆံပင်ကုပ်ဝဲ၊ တက်ထရက် ဘောင်းဘီ၊ အီတလီပုံစံ ဖိနပ်ဦးချွန် ဝတ်တာတွေကို မြင်ရတယ်။

ဒါကြောင့် စနေနေ့ညနေ တစ်ညနေ ဗိုလ်ချုပ်ဈေးထောင့် တစ်နေရာက စောင့်ကြည့်ရင် လူတွေရဲ့ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု ဘယ်လောက်ပြောင်းလဲသလဲ ဆိုတာ အကဲခတ်လို့ရတယ်။

အဲဒီကနေပြီး ရုပ်ရှင်ရုံဘက် လျှောက်လာတော့ မလုံ့တလုံ့ဝတ်စား ထားတဲ့ပုံတွေ ချိတ်ဆွဲထားတာကို တွေ့ရတယ်။ မလုံ့တလုံ့ဝတ်ထားတဲ့ ရုပ်ရှင်မင်းသမီးနဲ့ လက်မောင်းအိုးကြီးကြီး ဆံပင်ရှည်ရှည်နဲ့ ဇာတ်လိုက် မင်းသားဟာ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ကြီး ပွေ့ဖက်ပြီး အာသာရမ္မက်ငမ်းငမ်းနဲ့ နမ်းနေကြတယ်။ မင်းသားရဲ့လက်ထဲက သေနတ် မှာ ယမ်းငွေ့တလူလူနဲ့ ပြိုင်ဘက်တစ်ယောက်ကို သတ်ပြီး ချစ်သူကို အရ ယူပြီးပေါ့လေ။

ဂျိမ်းစ်ဘွန်းဟာ တစ်နှစ်အရွယ်ကလေးတွေ ခေါင်းထဲအထိ ရောက်နေ တယ်။ သူနဲ့ ၀၀၇ အမှတ်တံဆိပ်ဟာ ကလေးတွေကစားတဲ့ သင်္ကြန်ပြွတ် ပေါ်မှာ၊ ခါးပတ်တွေပေါ်မှာ ရောက်နေတယ်။ ဘယ်ရုပ်ရှင်ကိုပဲ ကြည့်ကြည့် အလားတူ ရုပ်ရှင်ပိုစတာတွေဟာ ဟိန်းနေတယ်။ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ ရာဇဝတ်မှုကို သွယ်ဝိုက်လို့ဆော်တဲ့ ရုပ်ရှင်ကားတွေ အောတိုက် ဝင်နေတယ်။

(၂)

မောင်ထော်လေးလမ်းက အင်္ဂလိပ်စာအုပ်အဟောင်းအသစ် ရောင်းတဲ့ ဆိုင်တွေ ရောက်တော့ကော ဘာတွေ့ရသလဲ။ လိင်၊ ရာဇဝတ်မှု၊ သူလျှို၊ ဂိုဏ်းတို့ ရောထွေးယှက်လိန်နေတဲ့ ဝတ္ထုတွေကို တွေ့ရတယ်။ အချို့ ဝတ္ထုတွေဟာ သံဝါသပြုတဲ့ကိစ္စကို အတိအလင်း အသေးစိတ်ရေးထားတယ်။

ဒီစာအုပ်တွေဟာ ပင်ရင်းစာအုပ်ဆိုင်ကြီးတွေမှာတော့ မရတော့ဘူး၊ နီးစပ်သူ၊ ဦးစားပေးရမယ့်သူတွေကို ရောင်းလိုက်ရပြီ။ ဒါပေမယ့် မောင်ထော် လေးလမ်းက စာအုပ်ဆိုင်တွေမှာတော့ သုံးဆယ်၊ လေးဆယ် ပေးဝယ်လို့ ရတယ်။ ငှားရင်လဲ သုံးဆယ်၊ လေးဆယ် ပေးငှားရတယ်။

အဲဒီကနေ လေဟာပြင်ဈေး စာအုပ်ဆိုင်တန်းနဲ့ ပလက်ဖောင်းဘေးက စာအုပ်ဟောင်းတန်းဘက်ကို မြန်မာစာအုပ်လောက (မြန်မာစာပေလောကလို့ လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်)ရဲ့ ရေစီးကြောင်းကို အကဲခတ်လို့ရတယ်။

စာအုပ်ဆိုင်တွေပေါ်မှာ မိန်းမရုပ်လှလှနဲ့ ဝတ္ထုစာအုပ်တွေ၊ စုံထောက် ဝတ္ထုတွေကို တွေ့ရတယ်။ အချို့စာအုပ်တွေဟာ လမကူးမီမှာပဲ တစ်ဝက် ဈေးနဲ့ လမ်းဘေးကို ရောက်သွားကြတယ်။

စာအုပ်သစ် ထုတ်တာထက်၊ စာအုပ်ဟောင်းရောင်းတာက ပိုပြီး တွက်ခြေ ကိုက်တယ်လို့ ပြောကြတယ်။ ငွေပိုရှိပြီး အခြားစီးပွားရေး လုပ်လို့ မရတဲ့အခါကျတော့ အချို့ကုန်သည်တွေဟာ စာအုပ်လောကထဲကို ခြေစုံ ပစ်ဝင်လာကြတယ်။ ထွက်သမျှစာအုပ်ကို တစ်ဝက်ဈေး၊ ဒါမှမဟုတ် အလွန် နည်းတဲ့ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ စာအုပ်တွေကို ဝယ်လိုက်တယ်။ (တချို့စာအုပ်တွေဟာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းပဲ ပေးမယ်။ ဥပမာ သုံးကျပ်တန်တစ်အုပ်ဟာ ၇၅ ပြားပဲ ရတယ်) ထွက်သမျှ စာအုပ်ကောင်းတွေကို ချုပ်ဝယ်ပြီး တစ်ကျပ်တန်သည်၊ ငါးမတ်တန်သည် စသဖြင့် ပလက်ဖောင်းက လက်လီစာအုပ်သည်လေးတွေ ဆီကို ပြန်ရောင်းကြတယ်။ တစ်အုပ်ကို တစ်ဝက်မြတ်တယ်ပဲထား။ တစ်လ တစ်လမှာ စာအုပ်အမျိုးပေါင်း ရာချီထွက်နေပြီး တစ်မျိုးကို တစ်ထောင် လောက်ကျန်နေတော့ စာအုပ်ဟောင်းကို စုဝယ်ပြီးလက်လီပြန်ရောင်းတဲ့ လုပ်ငန်းဟာ တော်တော် စီးပွားလမ်းဖြောင့်တဲ့လုပ်ငန်း ဖြစ်လာတယ်။

လက်လီစာအုပ်သည်ကလေးတွေဟာလဲ ရာချီပြီးရှိနေတယ်။ စာအုပ် ငှားဆိုင်ကလေးတွေက ထောင်ချီပြီးရှိတယ်။ ဒီတော့ ဖတ်တဲ့ စာဖတ်ပရိသတ် ကလည်း အသစ်တောင် မဖတ်တော့ဘူး။ အဟောင်းကျအောင် စောင့်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် အငှားဆိုင်က ဝယ်ဖတ်တယ်။

ရုံးတက်ချိန်တွေမှာဆိုရင် ကုန်သည်လမ်းနဲ့ မဟာဗန္ဓုလလမ်း၊ ပန်းဆိုး တန်းတဝိုက်မှာ လက်လီစာအုပ်အဟောင်းဆိုင်ကလေးတွေဟာ ပလက်ဖောင်းမှာ ပြည့်နေတယ်။ ညနေ ၃ နာရီလောက်ဆိုရင် ပန်းဆိုးတန်းနဲ့ လေဟာပြင်ဈေးကြား ဗိုလ်ချုပ်လမ်းတလျှောက်မှာ လက်လီစာအုပ်ဟောင်းဆိုင်တွေနဲ့ ပြည့်နေတယ်။

တချို့က အလုပ်မရှိကြဘူး။ ဒီတော့ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတွေဆီက စာအုပ်အဟောင်းကလေးတွေစုပြီး ရရာပလက်ဖောင်းမှာ စာအုပ်အဟောင်း ဆိုင်ကလေးတွေ ဖွင့်ကြတယ်။

စာအုပ်အဟောင်းဆိုင်လေးတွေ များလာတာဟာ အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်တာရယ်၊ စာဖတ်သူဦးရေ တိုးပွားလာတာရယ် ဒီအကြောင်း နှစ်ချက် ကြောင့်လို့ ယူဆရတယ်။ အလုပ်လက်မဲ့ များလာတာဟာ မကောင်းပေမယ့် စာဖတ်သူဦးရေ တိုးပွားလာတာကတော့ ကောင်းတဲ့အချက်ပဲ။

(၃)

၁၈၇၅ ခု လောက်စပြီး အရင်းရှင်စနစ်ဟာ ဆယ်နှစ်တစ်ကြိမ် စီးပွားပျက်ကပ် ဆိုက်လေ့ရှိတယ်လို့ အိန်ဂဲလ်တွေက ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ အချို့အရင်းရှင် ဘောဂ ဗေဒပညာရှင်တွေကတော့ နေရဲ့ မျက်နှာပြင်မှာ ဆယ်နှစ်တစ်ကြိမ် အစက် အပြောက်တွေ ပေါ်လာတတ်တဲ့အတွက် ဆယ်နှစ်တစ်ကြိမ် ဆိုက်ကပ်တဲ့ စီးပွားရေးပျက်ကပ်ဟာ နေရဲ့မျက်နှာပြင်ပေါ်မှာ ဆယ်နှစ်တစ်ကြိမ်ခန့် ပေါ်တတ်တဲ့ အစက်အပြောက်တွေနဲ့ တစ်နည်းမဟုတ်တစ်နည်း ဆက်စပ်နေတယ်လို့ ကောက်ချက်ချကြတယ်။ ဒီကောက်ချက်မျိုးကို ဘယ်လို ဆွဲထုတ်ယူသလဲ ဆိုတာကိုတော့ ကျွန်တော် ဉာဏ်မမီဘူး။ ဒါပေမယ့် အိန်ဂဲလ်ကတော့ အရင်းရှင်လောကမှာ ဆယ်နှစ်တစ်ကြိမ် စီးပွားပျက်ကပ်ဆိုတာဟာ အရင်းရှင် ဘောဂဗေဒရဲ့ နိယာမတရားပဲလို့ ကောက်ချက်ချခဲ့တယ်။ အရင်းရှင်ထုတ်လုပ်မှုမှာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ပိုလျှံလာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ပိုလျှံတဲ့ ကုန်တွေကို ဖျက်ဆီး ပစ်တယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု အရှိန်ဟာ မြင်းပြေးသလို၊ အရှိန်ရ လာအောင်၊ ပထမ တဖြည်းဖြည်းသွားတယ်။ နောက်သုံးချောင်းထောက် ပြေးတယ်၊ နောက် ကဆုန်စိုင်းတယ်။ ဒီလိုနဲ့ အရှိန်ရလာပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်မှု အကျပ်အတည်းနဲ့အတူ စီးပွားပျက်ကပ် ပြန်ဆိုက်တယ်။ ဒါဟာ အရင်းရှင် ထုတ်လုပ်မှုရဲ့ သံသရာစက်ဝိုင်းပဲလို့ ပြောတယ်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာစာအုပ်လောက(စာပေလောက)မှာလဲ ဆယ်နှစ် တစ်ကြိမ်လောက် စာပေဖောင်းပွမှုဖြစ်တာကို တွေ့ရတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတာတော့ သုတေသီတွေ ရှာဖွေသင့်ပြီထင်တယ်။

ကြည့်လေ။

၁၉၄၀ ခုနှစ်လောက်တုန်းက ဆယ့်နှစ်ပဲတန် ဝတ္ထုတွေခေတ်စားပြီး
 ဖောင်းပွလာခဲ့ဖူးတယ်။ ၁၉၅၀ ခုတစ်ဝိုက်ကျတော့ နှစ်ကျပ်တန်တွေ၊ ၁၉၆၀
 ခုနှစ်ကျတော့ ပြားခြောက်ဆယ်တန်တွေ၊ ၁၉၇၀ ခု တစ်ဝိုက်ကျတော့ လေးကျပ်၊
 ငါးကျပ်တန်တွေ။ လေးကျပ်၊ ငါးကျပ်ထက်ပင် လျော့ယင် ထုတ်ဝေသူကလည်း
 သိပ်မထုတ်ချင်၊ စာအုပ်ကိုယ်စားလှယ်ကလည်း သိပ်မလိုချင်၊ စာဖတ်သူကလည်း
 သိပ်မကြိုက်ချင်တော့ဘူး။

ဆယ်နှစ်တစ်ကြိမ်လောက် ကျွန်တော်တို့ စာပေလောက ဖောင်းပွတာဟာ
 ဘာကြောင့်လဲလို့တော့ ကျွန်တော်မပြောတတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဖြစ်နေတာ
 ကတော့ ဒီအတိုင်းပဲ။

စာပေဖောင်းပွတယ်လို့ ပြောရာမှာ စာအုပ်ဖောင်းပွတာလည်း ပါတယ်။
 (စာအုပ်အထူကြီးတွေဖြစ်လာတာ) တန်ဖိုးဖောင်းပွတာလည်း ပါတယ်။ (စာအုပ်ဈေး
 ကြီးလာတာ) စာရေးသူ ဖောင်းပွတာလည်း ပါတယ်။ (စာရေးသူတွေ ပေါလာတာ)
 စာပေဖောင်းပွတာလဲ ပါတယ်။ (စာပေအနှစ်သာရ အရည်အချင်းညံ့လာတာ)။
 ဒါတွေကို တစ်ခုစီအကျဉ်းချုပ်ပြီး ဆွေးနွေးချင်ပါတယ်။

(၄)

စာအုပ်ဖောင်းပွမှု။

အရင်တုန်းက စာအုပ်တွေဟာ သိပ်မထူကြဘူး။ ခုတော့ စာအုပ်ထူထူ
 ကြီးတွေ ရေးလာကြတယ်။ စာအုပ် ထူထူကြီးတွေရေးမှ စာရေးဆရာရဲ့ “အလုံး
 အရပ်”ဟာ ပိုထွက်လာတယ်လို့ ယူဆကြသလားတော့ မသိဘူး။

စာအုပ်အထူကြီးတွေ ရေးတာဟာ ရေးစရာအချက်အလက်ရှိရင် ကောင်း
 ပါတယ်။ အကြောင်းအရာက ထူထူရေးမှဖြစ်ရင် ထူထူပဲ ရေးရတော့မှာပဲ။
 ဒါပေမယ့် တစ်အုပ်လုံးချုပ်လိုက်ရင် အကြောင်းအရာ နည်းနည်းလေး ရှိပြီး
 အပ်ကြောင်းထပ်နေတာမျိုးကတော့ မကောင်းဘူးလို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။
 စာဖတ်သူကိုလည်း ငြီးငွေ့စေတယ်။ အချိန်ကုန်စေတယ်။ စက္ကူလည်း
 ကုန်စေတယ်။

စာအုပ်အထူကြီးတွေ ရေးမှ နိဘယ်လ်ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုကြီးဖြစ်တော့မှာလား၊
 ဇာတ်ကောင်တွေ အများကြီးပါမှ နိဘယ်လ်ဖြစ်တော့မှာလား၊ မျိုးဆက် နှစ်ဆက်
 သုံးဆက်လောက်အကြောင်းရေးမှ နိဘယ်လ် ဖြစ်တော့မှာလား၊ ဇာတ်လမ်းထဲမှာ

ဇာတ်ကွက်ကလေးတွေ အများကြီးပါမှ နိဘယ်လ် ဖြစ်တော့မှာလား၊ ဟဲမင်းဝေးရဲ့ “တံငါအိုနှင့်ပင်လယ်” ဝတ္ထုမျိုးကို နိဘယ်လ်လို့ မခေါ်တော့ဘူးလား။ ကျွန်တော် ကတော့ သင့်တင့်တဲ့အတိုင်းအတာလည်းရှိ၊ အကြောင်းအရာကလည်း ခမ်းနား ကြီးကျယ်၊ ဘဝအမြင်တစ်ခုကိုလည်း ပေးနိုင်စွမ်းရှိတဲ့ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို နိဘယ်လ်လို့ ခေါ်သင့်တယ် ထင်တာပဲ။

စာအုပ်ဖောင်းပွမှုမှာ နောက်ပုံစံတစ်ခုက စာအုပ်တွေ ပလူပျံအောင် ထွက်နေတာ။ ထုတ်ဝေသူတွေ ဖောင်းပွလာတဲ့အတွက် စာအုပ်အရေအတွက် လဲ ဖောင်းပွလာတယ်။ အချို့စာအုပ်တွေဟာ ဖတ်သာပြီးရော ဘာပညာ ကိုမှ မရလိုက်ဘူး။ စာပေဟာ ဖြေဖျော်ရုံ သက်သက်မဟုတ်။ စာဖတ်သူကို ပညာပေးရန်၊ စာဖတ်သူရဲ့ အသိဉာဏ်ကို နှိုးဆွပေးရန်လည်း ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အချို့စာအုပ်တွေဟာ ဖြေဖျော်ရေး စာပေသက်သက်တွေ ဖြစ်နေတယ်။

တန်ဖိုးဖောင်းပွမှု။

စာအုပ်တွေရဲ့တန်ဖိုးဟာကြီးလာတယ်။ နှစ်ကျပ်တန်ဆိုတာ မရှိသလောက်ပဲ။ ဒါဟာ အထွေထွေ ကုန်ဈေးနှုန်းတွေကြီးလာလို့၊ အထူးသဖြင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စက္ကူဖိုး၊ ဘလောက်ဖိုး၊ မင်ဖိုး စတဲ့ ပစ္စည်းတွေ ဈေးကြီးလာလို့ ဖြစ်တယ်။

ကုန်ဈေးနှုန်းတစ်ခုဟာ တက်ပြီးရင် ဘယ်တော့မှ မူလဈေးနှုန်းကို ပြန်မရောက်ချင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် စာအုပ်တန်ဖိုးတွေကျအောင်၊ စာဖတ် ပရိသတ်တွေလက်ထဲ များများရောက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ကြမလဲ ဆိုတဲ့ ပြဿနာပေါ်လာတယ်။

စာရေးသူ ဖောင်းပွမှု။

ခုခေတ်မှာ စာရေးသူတွေ ပေါ်လာတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် စာရေးသူ၊ စာရေးလိုသူတွေ များလာတာဟာ ကောင်းတဲ့လက္ခဏာတစ်ခုပါပဲ။ ဒါပေမယ့် စာရေးသူတွေမှာ အမျိုးအစားခွဲဖို့တော့ လိုလိမ့်မယ်ထင်တယ်။ အချို့က စာပေနဲ့ ပြည်သူကို အလုပ်အကျွေးပြုချင်လို့ စာရေးတယ်။ အချို့က ဝါသနာကြောင့် အပျင်းပြေ စာရေးတယ်။ အချို့က ရင်ထဲမှာပြောစရာတွေရှိလို့ စာရေးတယ်။ အချို့က နာမည်ကြီးချင်လို့ စာရေးတယ်။ အချို့က တခြားလုပ်စရာ အလုပ်မရှိလို့ စာရေးတယ်။ အချို့က ဝင်ငွေအပိုရချင်လို့ စာရေးတယ်။ အချို့က အခွင့်အရေး ရစရာရှိရင် ရအောင်ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ စာရေးတယ်။

စာရေးသူများလာတာဟာ ကောင်းပေမယ့် စာရေးသူတွေ ဖောင်းပွ

လာတာကတော့ မကောင်းဘူး။ ဒီဖောင်းပွမှု ပြဿနာကတော့ ရှင်းလို့လွယ်ပါတယ်။
အချိန်တန်တဲ့အခါကျတော့ စာဖတ်သူတွေက ရှင်းပေးသွားမှာပါပဲ။

စာပေဖောင်းပွမှု။

နောက်ဆုံး ဖောင်းပွမှုကတော့ စာပေဖောင်းပွမှုပဲ။ ဒီပြဿနာဟာ
အရေးအကြီးဆုံးလည်းဖြစ်တယ်။ မြန်မာစာပေလောကရဲ့ အဓိကပြဿနာလည်း
ဖြစ်တယ်။

စာပေဖောင်းပွမှုဆိုတာ စာပေလို့ အမည်တပ်ပြီး ရေးချင်ရာတွေ ရေးနေကြ
တဲ့ ကိစ္စပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဘာဦးတည်ချက်တွေနဲ့ စာပေကို ရေးသား
ပြုစုကြမလဲ။ ဘယ်သူ့ကို အလုပ်အကျွေးပြုကြမလဲ။ ဘယ်သူ့ကို ဖွင့်ချ
တိုက်ခိုက်ရမလဲ။

ဒါတွေဟာ ပြဿနာထဲမှာ အကျုံးဝင်နေတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ နယ်ချဲ့စနစ်၊ ပဒေသရာဇ်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး၊ ဆိုရှယ်လစ်
စနစ် တည်ဆောက်ရေးကို ဦးတည်ကြရမှာပဲ။ ဒါဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး
ပြီးတဲ့နောက် အာရှ၊ အာဖရိကနဲ့ လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံတွေက စာပေ
ရေစီးကြောင်းရဲ့ ပင်မရေစီးကြောင်းပဲ။

ဘယ်သူ့ကို အကျိုးပြုရမလဲ ဆိုတာကတော့ ရှင်းပါတယ်။ ခုထိ ကျွန်တော်
တို့ စာရေးဆရာအများစုက လက်ခံနေပါပြီ။ ဘယ်သူ့ကို အကျိုးပြုရမှာလဲ။
အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတွေကိုပဲပေါ့။

လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ် ၂ ခုလောက်တုန်းကတော့ ဒီအချက်ကို စာရေး
ဆရာအများစုက လက်မခံခဲ့ကြသေးဘူး။ အချို့ဆိုရင် ဒီအဆိုပြုချက်ကို သည်းသည်း
မည်းမည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြတယ်။ “စာပေသည် ပြည်သူ့
အတွက်” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ဟာ နိုင်ငံရေးဆန်တယ်။ စာပေမှာ နိုင်ငံရေး
မစွက်ရဘူး၊ စာပေဟာ စာပေသက်သက်ဖြစ်ရမယ်လို့ သူတို့ အော်ခဲ့ကြတယ်။

ဒီနေ့တော့ ‘စာပေသည် ပြည်သူ့အတွက်’ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို တကယ်
ယုံကြည်သည်ဖြစ်စေ၊ မယုံကြည်သည်ဖြစ်စေ စာရေးဆရာအများစုက လက်ခံ
လာကြပြီ။ ပြည်သူ့စာပေရဲ့ ရေစီးကြောင်းရဲ့အရှိန်ဟာ အားကောင်းလာပြီလို့
ပြောနိုင်တယ်။

ဒါပေမယ့် ပြည့်သူ့စာပေရေစီးကြောင်းမှာ သောင်တွေ၊ စည်းတိမ်တွေတော့
ရှိတုန်းပဲ။ ယေဘုယျအားဖြင့် ရေစီးကြောင်းဟာ အရှိန်ကောင်းတယ်လို့ ပြောရပေ
မယ့် အချို့နေရာတွေမှာ သောင်ထွန်းတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ဝတ္ထုတွေကို ပြန်ကြည့်လေ။

ကျွန်တော်တို့ဟာ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတွေရဲ့အကြောင်းကို ဘယ်လောက်များများ ရေးကြသလဲ၊ ကျွန်တော်တို့ ဇာတ်ကောင်တွေဟာ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား ဇာတ်ကောင် ဘယ်နှစ်ယောက်များရှိသလဲ။

ခု ထုတ်ဝေနေကြတဲ့ ဝတ္ထုတွေကိုကြည့်ရင်

၁။ စိတ်ကူးယဉ်ဝတ္ထု။

၂။ လျှို့ဝှက်သဲဖို ဝတ္ထု။

၃။ စုံထောက်ဝတ္ထု။

၄။ ဟာသဝတ္ထုနဲ့

၅။ ဘဝသရုပ်ဖော် ဝတ္ထုများရယ်လို့ အကြမ်းအားဖြင့် ခွဲခြားလို့ ရမယ်ထင်တယ်။

စိတ်ကူးယဉ် အချစ်ဝတ္ထုတွေဟာ ခေတ်တိုင်းမှာ ရှိတာပါပဲ။ စာဖတ်ကာစ လူငယ်တွေဟာ အများအားဖြင့် စိတ်ကူးယဉ်အချစ်ဝတ္ထုက စ၍ စာဖတ် ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်ကလဲ ဒီလိုပဲ မဟုတ်လား။ အဲဒီ ဝတ္ထု တွေဟာ စိတ်ကူးယဉ်ကမ္ဘာလေးတစ်ခုကို ဖန်တီးပေးပြီး စာဖတ်သူတွေကို “ထွက်ပြေးရေးဝါဒ”ဝင်အောင် လှုံ့ဆော်နေတယ်။ နေ့စဉ် လူမှုဘဝတွေနဲ့ ကင်းကွာတဲ့ စိတ်ကူးယဉ်ကမ္ဘာတစ်ခုကို ဖန်တီးပေးကြတယ်။ ဒီဝတ္ထုတွေ ထဲက မင်းသားဟာ “နှစ်ဆယ်ရာစု ဒွန်ဂျန်း”တွေ ဖြစ်နေတယ်။ “ဒွန်ဂျန်း” လို့ ရုပ်ချောချော ကာယဗလကောင်းကောင်း၊ သတ္တိရှိရှိ တွေချည်း ဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ဟာ “မြာစွံ” ကြတယ်။ မင်းသမီးတွေ ကြည့်လိုက်တော့လည်း “နှစ်ဆယ်ရာစု ဝေဠုမြတ်စွာ”တွေချည်း ဖြစ်နေကြတယ်။ ရတနာဒွကြေးမုံ ဝတ္ထုက ဝေဠုမြတ်စွာ မင်းသမီးဟာ နေခြည်လေး တစ်ပြောက်ထိုးရုံ၊ လိပ်ပြာတောင်ပံခတ်ရုံကလေးနဲ့ မူးမေ့ပျော့ခွေသွားတယ် မဟုတ်လား။ ခု ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်ကူးယဉ် အချစ်ဝတ္ထုတွေထဲက မင်းသမီးတွေဟာလည်း အလွန်ချော၊ အလွန်လှ၊ အလွန်နုနယ်၊ အလွန်ပြည့်စုံနေတဲ့ မင်းသမီးတွေ ဖြစ်နေတယ်။ စာဖတ်ကာစလူငယ်၊ စာဖတ် ပရိသတ် အချို့ဟာ တကယ့်ဘဝမှာ မရှိတဲ့ နှစ်ဆယ်ရာစု ‘ဒွန်ဂျန်း’ တွေနဲ့ ‘နှစ်ဆယ်ရာစု ဝေဠုမြတ်စွာ’တို့ အထဲမှာ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်စား ရုပ်ကိုရှာနေတယ်။

နောက်တစ်မျိုးကတော့ လျှို့ဝှက်သဲဖိုဝတ္ထုနဲ့ စုံထောက်ဝတ္ထုတွေပဲ။ လျှို့ဝှက်သဲဖိုဝတ္ထုနဲ့ စုံထောက်ဝတ္ထုတွေဟာ ကွာခြားပါတယ်။ စုံထောက် ဝတ္ထုက စုံထောက်ခန်းပဲ။ လူသတ်မှု ပါရမယ်။ လိင်ကိစ္စ ပါရတယ်။ စုံထောက်

ခန်း ပါရတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ လူသတ်ကောင်ကို ဖမ်းမိပြီး ဇာတ်လမ်းကို ဖြည့်မယ်။ ဒါ စုံထောက်ဝတ္ထုရဲ့ ပုံကြမ်းပဲ။ လျှို့ဝှက်သဲဖို ဝတ္ထုကတော့ စုံထောက်ခန်း ပါချင်မှပါမယ်။ ဇာတ်လမ်းတို့၊ ဇာတ်ကောင်တို့ကို စာဖတ်သူ စိတ်ဝင်စားအောင် အလွဲကလေးတွေနဲ့၊ အဖုံးအဝှက် ကလေးတွေနဲ့ ဖန်တီး ထားပြီး ဇာတ်လမ်းကို အထွတ်အထိပ်ရောက်အောင် ပို့ပေးတယ်။ နောက်ဆုံး ကျမှ ဖြည့်ယူတယ်။

လျှို့ဝှက်သဲဖိုနဲ့ စုံထောက်ဝတ္ထုတွေဟာ စာပေအရာဝင်သလား၊ မဝင်ဘူး လား ဆိုတာကိုတော့ အခွင့်ကြုံတဲ့အခါ သပ်သပ် ဆွေးနွေးချင်ပါတယ်။

နောက်တစ်မျိုးကတော့ ဟာသဝတ္ထု။ လူတော်တော်များများဟာ ဟာသ ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်ကြတယ်။ အချို့ဟာသတွေဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို သရော်တာ၊ လူ့စရိုက်၊ လူ့လောကကို သရော်တာရယ်လို့ မပါဘူး။ ကလိထိုးထားတဲ့ အပေါစားဝတ္ထုတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါတွေကိုပဲ လူတွေက ဘာကြောင့် ဖတ်နေကြသလဲ။ ဒါကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားပြီး အဖြေရှာဖို့ ကောင်းပြီ ထင်တယ်။

နောက်ဆုံး အမျိုးအစားကတော့ ဘဝသရုပ်ဖော် ဝတ္ထုတွေပဲ။ ဒီဝတ္ထု မျိုးတွေဟာ အရေအတွက်လည်း နည်းတယ်။ ဘဝသရုပ်ဖော်စာပေဟာ အရင် တုန်းကထက်စာရင် အများကြီး ဩဇာကြီးလာပြီလို့ ပြောနိုင်ပေမယ့်၊ အားကောင်း သင့်သလောက် မကောင်းသေးဘူး။ အကြပ်အတည်း၊ အခက်အခဲတွေ ရှိနေတယ်။ ဒါတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားကြရမှာပဲ။

ဒါတွေဟာ ယနေ့ မြန်မာစာပေရဲ့ အထွေထွေ ပြဿနာအချို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အကြမ်းဖော်ပြချက်လည်း ဖြစ်တယ်။

ဒီနေ့ စာဖတ်ပရိသတ်ရဲ့ အခြေအနေဟာ အလွန်ကောင်းနေတယ်။ စာဖတ်သူ ဦးရေဟာ တစ်စတစ်စ များလာနေတယ်။ ဘယ်လိုစာကို ဖတ်ဖတ် ကောင်းတဲ့လက္ခဏာ တစ်ရပ်ပဲ။ တစ်နေ့မှာ စာဖတ်ပရိသတ်ဟာ အကောင်းကို ရွေးတတ်သွားမှာပဲ။ စာဖတ်သူဟာ ဒီလိုပဲ ကြီးထွားလာရတာပဲ မဟုတ်လား။ စိတ်ကူးယဉ် အချစ်ဝတ္ထုတို့၊ စုံထောက်တို့၊ လျှို့ဝှက်သဲဖိုတို့ ဖတ်နေတဲ့ ဒီနေ့ စာဖတ်ပရိသတ်ဟာ နောင်တစ်နေ့မှာ စာကောင်းပေကောင်းကို ရွေးချယ် လာမှာပဲ။

ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာတွေ ဘက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ တာဝန်ချွတ်ယွင်း၊ လစ်ဟင်းနေသေးတယ်လို့ထင်တယ်။

မြန်မာစာပေရဲ့ ရေစီးကြောင်းဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် အချိန်ကောင်းသလို အခိုက်အတန့်အားဖြင့် သောင်ထွန်းနေတယ်။

စိတ်ကူးယဉ် အချစ်ဝတ္ထု၊ လျှို့ဝှက်သဲဖိုဝတ္ထု၊ စုံထောက်ဝတ္ထု၊ ဟာသဝတ္ထု စတဲ့သောင်တွေ၊ စည်းတိမ်တွေဟာ ဘဝသရုပ်ဖော်စာပေဆိုတဲ့ ပင်မရေစီးကြောင်းကြီးကို ပိတ်ဆို့ထားကြတယ်။ ဒီသောင်တွေကို တူးပစ်ပြီး ဘဝသရုပ်ဖော် စာပေရေစီးကြောင်းကို အချိန်ကောင်းကောင်းနဲ့ ဆက်လက်စီးဆင်းအောင်လုပ်ဖို့ကတော့ စာရေးဆရာများနဲ့ စာဖတ်သူများရဲ့ တာဝန်ပဲ။

(ယနေ့မြန်မာ့စာပေရှုခင်း)

ယနေ့ ခေတ်ပေါ်ကဗျာအပေါ်အမြင်

■ ကျွန်တော်တို့လည်း ဆွေးနွေးပါရစေ။

ခုခေတ်လူငယ်တွေဟာ အတွေးကောင်းတယ်၊ စူးစူးရှရှ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ထက်ထက်မြက်မြက် တွေးနိုင်တယ်။ နည်းနာမှာတော့ နည်းနည်းလိုဦးမယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ နည်းနာမှာတော့ သူတို့ ဘာမှစမ်းလို့ မရသေးဘူး။ ကောင်းသွားတာလဲ ရှိတယ်၊ ဘာဖြစ်လို့ ကောင်းသွားတာလဲ။ ဒါလဲ ကျွန်တော်တို့ မပြောနိုင်ဘူး၊ ကြိုက်သွားတာလေးပဲ ရှိတယ်။

ကျွန်တော်လည်း ခေတ်ပေါ်ကဗျာတွေကို ဖတ်တယ်၊ ကြိုက်သွားတဲ့ ကဗျာတွေရှိတယ်။ ဘာကြောင့် ကြိုက်မိတာလဲကြည့်တော့၊ တစ်အချက်က အတွေးကောင်းလို့ကြိုက်တာ၊ နှစ်က နည်းနာ။ ဒါကျတော့ ကျွန်တော့် စိတ်ထဲမှာ ကြိုက်တဲ့ဟာ ကြိုက်တယ်၊ မကြိုက်တဲ့ဟာ မကြိုက်ဘူး။ သည် နည်းနာဟာ ဘာလဲ။ ကြိုက်သွားတဲ့ကဗျာမှာ ဘာကိုကြိုက်သွားတာလဲ မပြောနိုင်ဘူး။ တစ်ခါတလေ ဖတ်လို့ကောင်းသွားတယ်။ တစ်ခါတလေကျ တော့ ခုနစ်ကပြောသလို နိမိတ်ပုံတွေက သိပ်ရှည်ဝေးတဲ့ နိမိတ်ပုံတွေ၊ ခင်ဗျားပြောတဲ့ ဂမ္ဘီရဆန်တယ်ပေါ့ဗျာ။ နက်နဲလွန်းပြီး ဘာမှန်းကိုမသိတဲ့ နိမိတ်ပုံတွေ တွေ့ရတယ်။ ဒါမျိုးကျတော့ ခံစားလို့မရဘူးပေါ့ဗျာ။

နည်းနာမှာ ကျတော့လည်း လိုတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ အတွေးမှာတော့ ကောင်းပါတယ်။ နည်းနာပြဿနာကတော့ ရုတ်တရက် ဆုံးဖြတ်ဖို့ ခက်လိမ့်မယ်။ ဘယ်သူမှ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘူး။ တွေ့သွားမှ ဆုံးဖြတ်နိုင်မယ်။ တွေ့သွားတယ်ဆိုတာကလဲ ဒါတော့တွေ့ပြီ၊ သည်လို ချက်ချင်းကောက်ပြောလို့ ရတာမဟုတ်ပြန်ဘူး။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ သည်တစ်ခုကိုတော့ဖြင့် အားလုံး လက်ခံတယ်။ ဘဝကျတယ်ဆိုပါမှ ဒါ established ဖြစ်မယ်။ အဲဒါ ဘယ်ဟာလဲ၊ သည်နည်းနာလိုအပ်မှုဆိုတာ ဒါသဘာဝကျတယ်။

သို့သော် တစ်ခုတော့ ကျွန်တော်ရင်ထဲမှာ ရှိတယ်။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောမယ်။ တချို့ လူငယ်ကဗျာဆရာတွေက နည်းနည်းများတယ်။ အသစ်အဆန်း လုပ်ချင်လွန်းအားကြီးနေကြတယ်။ တစ်ခါတလေကျတော့လဲ အသစ်အဆန်း လုပ်ချင်လွန်းအားကြီးတော့ အစွန်းရောက်သွားပြီး နားမလည်နိုင်တော့ဘူး။ ကျန်တဲ့လူတွေလဲ နားမလည်ဘူး။ သူတစ်ယောက်တည်းပဲ နားလည်တယ်။ သည်အခါကျတော့ ကျွန်တော်ကတော့ ကြည်အေးတို့နဲ့ မတူဘူး။ ကဗျာဆိုတာ ကိုယ့်ရင်ထဲက ခံစားချက်ပဲ၊ ဘာပဲ၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စပ်တယ်စသဖြင့်။ ဒါဆိုရင် ကိုယ်ဟာကိုယ်ပဲစပ်၊ ကျွန်တော်တို့ လာမဖတ်ခိုင်းနဲ့။ ကျွန်တော် မဖတ်ဘူး။ ကဗျာတို့၊ စာတို့ဆိုတာ လူဖတ်ဖို့ရေးတာ။ လူဖတ်စေချင်ရင် လူတွေ နားလည်အောင် ရေးရမယ်။ ကိုယ့်ရင်ထဲရှိတာ ကိုယ်ရေးလိုက်တာပဲ၊ နားလည် လည် မလည်လည်ဆိုတဲ့ အယူအဆကို ကျွန်တော်လက်မခံဘူး။ လုံးဝလက်မခံဘူး။

ဒါအခု ကျွန်တော် မရေးသင့်သေးလို့ မရေးတာ။ စာရေးဆရာ ခပ်ကြီးကြီး တွေကလဲ ဒါမျိုးပြောနေကြတယ်။ ကိုယ့်အချင်းချင်း သည်အချိန်မှာ စကားများ နေရမယ့်အချိန် မဟုတ်လို့ မပြောသေးတာ၊ မရေးသေးတာ။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက ကဗျာကို စာမတတ်တဲ့ကလေးကလည်း နားလည်ရမည်ဆိုတဲ့သဘော မဟုတ်ဘူး။ နည်းနည်းလေး educated ဖြစ်တဲ့လူလည်း နည်းနည်းလေးတော့ နားလည်ဖို့ လိုတယ်။ ဘယ်သူမှ သဘောမပေါက်ဘူး။ educated ဖြစ်တဲ့လူတွေကလဲ သဘောမပေါက်ဘူးဆိုရင် ဒါမျိုး ကျွန်တော်မဖတ်ဘူး။ ဒါ သူ Personal ကိစ္စ၊ ကျွန်တော့်ကိစ္စတော့ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် စာဖတ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော့် Personal ပဲ။ ခင်ဗျားတို့ သည်လိုပဲ ခင်ဗျားတို့ Personal အရ ဖတ်တာ။ ဒါအားလုံး သည်လိုပါပဲ။ Pleasure အတွက် အပျင်းပြေ ဖတ်နေကြတာ မဟုတ်ဘူး။ အဲသည်စာထဲက တစ်ခုခုလိုချင်လို့၊ သိချင်လို့၊ စာရေးဆရာအကြောင်း၊

လောကအကြောင်း၊ ဘဝအကြောင်း သိချင်လို့ဖတ်တာ။

ဒါကြောင့် ခုခေတ် တချို့လူငယ်တွေက ရှေ့ရောက်လွန်းနေတာ တွေ့ရတယ်။ သိပ်နည်းပါးတယ်။ ဆိုပါတော့၊ ကဗျာတစ်ပုဒ်မှာ ကောင်းနေပြီး တခြားကဗျာ တစ်ပုဒ်မှာ ရှေ့ရောက်လွန်းနေတာမျိုးလည်း ရှိတယ်။ ဒါကတော့ သူ **Mood** ပေါ်မှာ တည်တယ်ပေါ့။ အဲသလို ကဗျာမျိုးကို ကျွန်တော် မခံစားတတ်ဘူး။ ဆိုပါတော့ ကိုအောင်ဝေးရဲ့ကဗျာ၊ ကိုသင်းခိုင်ရဲ့ ကဗျာ။ ဆယ်ပုဒ်စီရေးကြလို့ ၉ ပုဒ်စီ ကြိုက်ချင်ကြိုက်မယ်။ တစ်ပုဒ်စီက နားမလည်ဘူးဆိုရင် အဲသည်တစ်ပုဒ်ကို ကျွန်တော်မဖတ်တော့ဘူး။ ဆယ်ပုဒ်စလုံးကို နားမလည်အောင်ရေးရင်လဲ အဲသည်လို ကဗျာဆရာရဲ့ကဗျာကို ကျွန်တော်မဖတ်တော့ဘူး။ သည်အတွက် ကျွန်တော် အချိန်ကုန်မခံဘူး။ ကိုယ်ရေးချင်တာ ရေးလိုက်တာ၊ နားမလည်ရင် လည်းနေပေါ့ ဆိုတာက စော်ကားတာ။ ကျွန်တော် အစော်ကားမခံဘူး။ အနောက်ကဗျာဆရာတွေလည်း သည်လိုပဲ။ ဂျိမ်းဂျွိုက်စ်၊ သူပြောချင်တာ ဘာလဲ။ ကျွန်တော် နားမလည်ဘူး။ သည်တော့ ကျွန်တော် မဖတ်တော့ဘူး။ ဒါက တချို့သွားနေတဲ့ **Trend** ကို ပြောတာ။ အားလုံးတော့ မဟုတ်ဘူး။ သည်တော့ ကျွန်တော် ယေဘုယျတော့ ပြောချင်တယ်။ အတွေးကောင်းတဲ့လူငယ် တော်တော် များများရဲ့ နိမိတ်ပုံတွေ အားကောင်းတယ်။ ဆန်းသစ်ပြီး မထင်တဲ့ နိမိတ်ပုံတွေ တွေ့ရတယ်။ သဘောကျတယ်။ နည်းနာအားနည်းတာကတော့ လူပုဂ္ဂိုလ် အားနည်းချက် မဟုတ်ဘူး။ ရေးသူနဲ့ဖတ်သူရဲ့ အားနည်းချက်တွေလဲ မဟုတ်ဘူး။ ဒါက စမ်းနေတဲ့အချိန်ကိုး။ ကျွန်တော် စိုးရိမ်တာက အားနည်းနေတဲ့ နည်းနာ တွေကို အကောင်းလို့ ယူဆလိုက်မှာ စိုးတယ်။

အားနည်းနေတဲ့ နည်းနာကို ဖြစ်နေပြီးထင်မှာ **Established** စိုးတယ်။ ဒါကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ဆန်းစစ်ရမယ်။ သည်ခေတ် ကဗျာတွေဟာ ခေတ်စမ်း ထက်သာတယ်၊ အားကောင်းတယ်။ ဒါက ခင်ဗျားတို့ဘဝက ခေတ်စမ်းဖြတ်သန်း ခဲ့ရတဲ့ ဘဝနဲ့မတူတာလဲ ပါတယ်။ ခေတ်စမ်း ဖြတ်သန်းမှု ဘဝက အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှု ဆိုတယ်ဆိုပေမယ့် သမားရိုးကျဆန်တယ်။ ကြမ်းတမ်းတဲ့ အကွေ့ အချိုးတွေ များတယ်။ **current, counter current** စသဖြင့် သိပ်ကို ဝက်ပါ ဆန်တယ်။ ရှုပ်ထွေးနေတဲ့ခေတ်ကို ဖြတ်သန်းရတဲ့ခေတ်မှာ ခင်ဗျားတို့က ခေတ်စမ်းထက် ပိုအားကောင်းတယ်လို့ပဲ ပြောရမှာပဲ။ ဒါက တစ်ချက်။

နောက်တစ်ချက်က ခေတ်စမ်း။ ခေတ်စမ်းမှာ ကောင်းတာရှိတယ်၊ မကောင်းတာရှိတယ်။ မကောင်းတာ ဘေးဖယ်ထားခဲ့ပေမယ့်၊ ကောင်းတာ

ဆက်သယ်ဆောင်မယ်။ ကျွန်တော်တို့လဲ ဟိုတုန်းက ပြင်းထန်ခဲ့တာပဲ။ ဟိုတုန်းက ကုန်းဘောင်ခေတ်စာပေ၊ ကိုလိုနီခေတ်စာပေဆိုရင် ခန့်ရှင်စာပေ ခေါ်ခဲ့ကြတာပဲ။ ပြန်ကြည့်လိုက်တော့ ကုန်းဘောင်ခေတ် စာပေထဲမှာ အမျိုးသား ယဉ်ကျေးမှု ရှိတယ်။ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု ဆင်းသက်လာတာ တွေ့ရတယ်။ ဆင်းလာတဲ့ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုထဲက ကောင်းတာ ဆက်သယ်သွားခဲ့ကြတာပဲ၊ မကောင်းတာ ထားခဲ့ရတာပဲ။ ဒါ ယေဘုယျသဘောပေါ့ဗျာ။ တချို့လူငယ်တွေက ခေတ်စမ်းရိုက်ချိုးရမယ် ဘာညာ“.....”စတာ၊ ကျွန်တော် သဘောမတူဘူး။ သူ့မှာလဲ အကြောင်းတော့ ရှိမယ်။ ဒါတော့ ကျွန်တော် မသိဘူး။ ကျွန်တော်က သဘောမတူဘူး။ “.....”က ခေတ်သာဓုရောက်တယ် ထင်ရတာ အင်မတန် ကွန်ဆာဗေးတစ် ဖြစ်တဲ့လူ။ ခေတ်စမ်းကို ကြိုက်တော့လည်း “ဦး.....”ရဲ့ ဂိုဏ်းကို ကြိုက်တာ တွေ့ရတယ်။ နောက်ပြန်ရောက်တဲ့ ဂိုဏ်းကိုမှ သဘောကျနေတာ တွေ့ရတယ်။

ခေတ်စမ်းမှာလဲ တိုးတက်တဲ့ဂိုဏ်း၊ ဖောက်ပြန်တဲ့ဂိုဏ်း နှစ်ဂိုဏ်း ရှိခဲ့တာပါပဲ၊ ဆရာကြီးကို စော်ကားခဲ့တဲ့ဂိုဏ်း၊ ဒါ ရှိခဲ့တာပါပဲ။ သို့သော် ခေတ်စမ်းလည်း သူ့ခေတ်နဲ့သူ တိုးတက်တာပဲပေါ့ဗျာ။ “.....”က ခေတ်စမ်းကုန်ပြီ ဆိုလိုက်တော့ နောက်ပိုင်း ရိုက်ချိုးရမယ်တွေ ဘာတွေ ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ခေတ်စမ်း ရိုက်ချိုးရင် ဒဂုန်တာရာကို ခေတ်စမ်းက မွေးထုတ်လိုက်တာ။ ကျွန်တော်တို့ကို ခေတ်စမ်းရဲ့ လူတွေက မွေးထုတ်လိုက်တာ။ ဒါ သူ့အပိုင်းနဲ့သူ ရှိခဲ့တာပဲ။ လူငယ်တွေရဲ့ စိတ်ထဲမှာ အဲလို ပစ်ပယ်ချင်တဲ့သဘောတွေ ရှိနေတာကို စိစစ်ဖို့၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မေးဖို့လည်းလိုတယ်။ ဟုတ်ကော ဟုတ်ရဲ့လား။ ပယ်ကော ပယ်မလား။ ပယ်ရင်ကော ဘာကြောင့် ပယ်မလဲ စသည်ဖြင့်ပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမယ့်လို့ ကျွန်တော် ရဲရဲပြောရဲတာက ကနေလူငယ်တွေရဲ့ အတွေးအခေါ်ဟာ ခေတ်စမ်းထက်သာတယ်။ ခေတ်စမ်း ဘယ်မှာကုန်သွားသလဲ ကြည့်ရင် “ပျဉ်းမငုတ်တို” မှာ ကုန်သွားတယ်။ အတွေးအခေါ်ကို ပြောတာ။ ဇော်ဂျီရဲ့ “ဗေဒါလမ်း” မှာ ကုန်သွားတယ်။ မကောင်းဘူးပြောတာ မဟုတ်ဘူးနော်။ လောကနဲ့ ဘဝကို ဆင်ခြင်တာ သည်မှာကုန်သွားတယ်။ ဒါနဲ့ ပြီးသွားတယ်။ ဒါကို ပြောတာ။ ခင်ဗျားတို့ကျတော့ ရှုပ်ထွေးတဲ့ ဘဝကို ဖြတ်သန်းရတော့ သည့်ထက်ရှုပ်ထွေးရတာကို ဆင်ခြင်နေကြရတယ်။

“ဒါ ကနေ ကျွန်တော်ပြောချင်တယ်၊ ယေဘုယျပြောရတော့ ခင်ဗျားတို့က

ဖြည့်နားလည်ပေးဖို့လည်း လိုမယ်”

(ပျဉ်းမနားပေါင်းလောင်းချောင်း စာပေဆွေးနွေးပွဲတွင် ယနေ့ခေတ်ပေါ် ကဗျာများနှင့်ပတ်သက်၍ ကွယ်လွန်သူ စာရေးဆရာ မြသန်းတင့်၏ ဆွေးနွေးချက် ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ဆွေးနွေးချက်ကို စာရေးဆရာ နေဝင်းမြင့်က အသံသွင်းကြိုးခွေဖြင့် ကူးယူထားပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ မေလထုတ် ကလျာမဂ္ဂဇင်းတွင် ပင်လယ်နှင့်စကားပြောတဲ့မှန် ဝတ္ထုထဲတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

(၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ စာအုပ်လောက)

မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကို ဖြတ်သန်းခြင်း

■ တလောက...

သတင်းဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရတယ်။

သက်တမ်း(၁၅၁)နှစ်။

မဂ္ဂဇင်းက ကာတွန်းတွေလည်း ပါတယ်။

ရယ်စရာ ဆောင်းပါးဝတ္ထုတွေလည်း ပါတယ်။

ဆိုက်က ဆိုက်ကြီး။

မျက်နှာဖုံးကလည်း...

ကာတွန်းပန်းချီရုပ်တွေ ဖြစ်ပြီး အနားဘောင်က ပန်းရောင်မျဉ်းကလေး
ကွပ်ထားတတ်တယ်။

ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတုန်းက ရန်ကုန်စာအုပ်ဆိုင်ကြီးဖြစ်တဲ့
စမတ်အင်မူကာဒန်မှာ ဝယ်ရတယ်။

ပန်ချ်မဂ္ဂဇင်း ကွယ်လွန်တဲ့အကြောင်းကို အဲဒီမဂ္ဂဇင်းကြီးမှာ လွန်ခဲ့တဲ့
(၁၀)နှစ်လောက်တုန်းက အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်ခဲ့သူက သုံးသပ်ပြထားတယ်။

စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်။

အယ်ဒီတာချုပ်ဟောင်းက သူ လုပ်ခဲ့တဲ့ပန်ချ်မဂ္ဂဇင်းကို လူမမာနဲ့
နှိုင်းပါတယ်။

အဲဒီလူမမာကို တစ်နှစ်ကို ဒေါ်လာနှစ်သန်းဖိုးလောက် ဆေးဝါးတွေ
တိုက်ပေမယ့် အကြောင်းမထူးတော့ဘူးတဲ့။

ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လူနာက အသက်(၁၅၁)နှစ်ရှိမှ မနေတတ်၊
မထိုင်တတ်နဲ့ ကလေးတွေ၊ လူငယ်တွေကိုပြိုင်ပြီး ပြေးလား၊ ခုန်လား လုပ်တော့
မခံနိုင်တော့ဘဲ လဲကျသေဆုံးသွားရတာလို့ ဆိုတယ်။

ပန့်ချ်ရဲ့ အဖြစ်ကလည်း သည်အတိုင်းပဲလို့ အယ်ဒီတာချုပ်ဟောင်းက
ပြောတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ (၁၀)နှစ်လောက် သူ အယ်ဒီတာချုပ်လုပ်ခဲ့တုန်းက ပန့်ချ်
မဂ္ဂဇင်းဟာ... ရှေးတုန်းကလိုပဲ ကျန်းကျန်းမာမာပဲ။

သူ့ပရိသတ်က လူလတ်တန်းစား ပရိသတ်။

တက္ကသိုလ် ပညာတတ်ပရိသတ်။

ခြေခိုင်နေတဲ့ ပရိသတ်။

စာဖတ်သူတွေရဲ့ ပျမ်းမျှအသက်ဆိုရင်လည်း အသက်(၄၀)တစ်ဝိုက်စာ
ပရိသတ်။

၁၉၈၈ ခုနှစ် ရောက်တော့ ...

ပန့်ချ်မဂ္ဂဇင်းမှာ နောက်တက်လာတဲ့ အယ်ဒီတာအဖွဲ့က သူတို့မဂ္ဂဇင်းကို
လူကြီး လူလတ်ပိုင်းတွေတင် မကဘူး လူငယ်တွေပါ ဖတ်အောင်လုပ်ရမယ်။

လူငယ်တွေ ဖတ်လာဖို့အတွက် သူတို့ကို ဆွဲဆောင်တဲ့အကြောင်းအရာတွေ
ထည့်ရမယ်လို့ စဉ်းစားပြီး မဂ္ဂဇင်းပုံစံတစ်ခုလုံးကို ပြင်လိုက်ကြတယ်။

အဲဒီလို မဂ္ဂဇင်းကို ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင်လိုက်ပြီး (၂)နှစ်အကြာမှာပဲ
စောင်ရေဟာ တစ်ဝက်ကို ထိုးဆင်းသွားတယ်။

အရင်တုန်းက တစ်နှစ်ကို ဒေါ်လာတစ်သန်းလောက် မြတ်နေရာက
တစ်နှစ်ကို ဒေါ်လာနှစ်သန်း ရှုံးလာတယ်။

စောင်ရေအတက်ဆုံး.. . စောင်ရေအကောင်းဆုံး လို့ပြောနိုင်တဲ့ ၁၉၂၀-
၁၉၆၀ ကာလအတွင်းမှာ မဂ္ဂဇင်းရဲ့ စောင်ရေဟာ (၁)သိန်း (၇)သောင်းကျော်
ရှိတယ်။

ဒါပေမယ့် ...

ရုပ်မြင်သံကြား အဖြူအမည်းကနေပြီး ရောင်စုံဖြစ်လာတယ်။ လိုင်း ကလည်း
တစ်လိုင်းတည်း မဟုတ်တော့ဘဲ လိုင်းတွေအများကြီး ဖြစ်လာတယ်။

သတင်းစာတွေကလည်း သတင်းသက်သက်ကိုသာ ဖော်ပြတာမျိုး

မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကို ဖြတ်သန်းခြင်း

၇၁

မဟုတ်ကြတော့ဘဲ ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးခွဲပြီး တင်ပြလာကြတယ်။

ဒီမှာတင် အပတ်စဉ် ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းတွေကို နည်းနည်း ယိမ်းယိုင်စ ပြုလာခဲ့ကြတယ်။

ဒါပေမယ့် ...

ပန့်ချ်ရဲ့ ပရိသတ်ကတော့ ခိုင်နေတုန်းပဲ။

ပန့်ချ်မဂ္ဂဇင်းဟာ လူငယ်စာဖတ်ပရိသတ်သစ်ကို ဆွဲဆောင်လိုတဲ့ သဘောနဲ့ ကဏ္ဍတွေ၊ အပြင်အဆင်တွေကို ပြောင်းလိုက်တယ်။

အဲဒီမှာတင်...

သူဟာ ... “ဖွတ်မရ ဓားမဆုံး”ဆိုသလို ပရိသတ်အသစ်ကိုလည်း မရဘဲနဲ့ ရှိပြီးသားအဟောင်းပါ ဆုံးရှုံးသွားပြီး နောက်ဆုံးမှာ ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်သွားတော့တာပါပဲ။

ပန့်ချ်မဂ္ဂဇင်းရဲ့ ဖြတ်သန်းမှုဟာ ... သူ တစ်ဦးတည်းရဲ့ ဖြတ်သန်းမှု မဟုတ်ဘဲ ကျွန်တော်တို့ မဂ္ဂဇင်းတွေနဲ့လည်း သက်ဆိုင်နေတယ်လို့ ထင်တယ်။

ပန့်ချ် အယ်ဒီတာချုပ်ဟောင်း ပြောသလို အသက်ကြီးမှ ကလေးတွေ နဲ့အတူ ဝင်ပြိုင်ပြီး ကစားတော့ နှလုံးခုန်ရပ်သွားမှာ စိုးရတယ်။

ပန့်ချ်မဂ္ဂဇင်းဟာ ...

အစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်းပြီး သူ့ပရိသတ်နဲ့သူ အေးအေးဆေးဆေး သွားနေရင် ဒီလောက်မြန်မြန်ဆန်ဆန် ကွယ်လွန်ချင်မှ ကွယ်လွန်မယ်။

“မဟေသီ”ကတော့

အရွယ်ကောင်းတုန်း

ပြေးနိုင်တုန်း

ရှိသေးတယ်။

အရွယ်ကောင်းတုန်း၊

ပြေးနိုင်တုန်းမှာ

ခရီးများများ

ရောက်ပါစေလို့

ဆုတောင်းပါတယ်။

(မဟေသီမဂ္ဂဇင်း)

စားတော်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးချက်

(က)

၁။ လူငယ်တစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်တွေ့ဖူးသည်။

ထိုလူငယ်သည် အရုပ်ဆိုး၏။ စိတ်တို၏။ အပြောအဆို ရိုင်းစိုင်း၏။ အမူအရာကြမ်းတမ်း၏။ မျက်နှာထားဆိုး၏။ သို့ရာတွင် တစ်ဖက်သားကို ကြင်နာသနားတတ်သည်။ ကူညီတတ်သည်။ အနစ်နာခံတတ်သည်။ သူ့မျက်နှာသည် ကျောက်ဘီလူးကဲ့သို့ ကြမ်းတမ်းသော်လည်း သူ့တွင် ရွှေစင်နှလုံးသားရှိသည်။

နောက်ထပ် လူငယ်တစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်တွေ့ဖူးသေးသည်။

ထိုလူငယ်သည် မိမ့်ဖမ့်ဖြစ်၏။ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်၏။ အခြေမဲ့ အနေမဲ့ဖြစ်၏။ ပညာမဲ့ဥစ္စာမဲ့ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် သူသည် ရိုးသားစွာ သူ့ထမင်းကို သူရှာစားပြီး၊ ရိုးသားစွာ သူ့ဝမ်းကို သူကျောင်းခဲ့သည်။ ကျောင်းစာတွေကို သူမတတ်သော်လည်း လောကစာမျက်နှာများကို သူ ဖတ်တတ်သည်။ သူသည် ပန်းပဲလုပ်တတ်သည်။ ငါးများတတ်သည်။ အိမ်ဆောက်တတ်သည်။ ပန်းရန်လုပ်တတ်သည်။ လယ်ထွန်တတ်သည်။ ကိုင်းခုတ်တတ်သည်။ ဆားချက်တတ်သည်။ အင်္ကျီချုပ်တတ်သည်။ သူ့တွင် စာအုပ်မှ အသိမရှိသော်လည်း ဘဝမှ အသိရှိသည်။

အလားတူ လူငယ်တွေကို ကျွန်တော်ခပ်များများ တွေ့ဖူးသည်။ သူတို့ အားလုံးကို ပေါင်းလိုက်သောအခါ ကျွန်တော်ဇာတ်လိုက် သံချောင်း ဖြစ်လာပါသည်။

၂။ မြို့မှ လူငယ်လေးတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်တွေ့ဖူးသည်။

သူသည် ဆံပင်ရှည်ထား၏။ ဂစ်တာတီး၏။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်၏။ လူကြီးမိဘကို မကျေမနပ်ဖြစ်၏။ တဇွတ်ထိုးလုပ်တတ်၏။ သို့ရာတွင် သူ့တွင် ဖြူစင်သော နှလုံးသားရှိသည်။ မဟုတ်မခံသော စိတ်ဓာတ်ရှိသည်။ လွတ်လပ်လိုသော စိတ်ဓာတ်ရှိသည်။ အခက်အခဲကို ရင်ဆိုင်ရဲသော သတ္တိ ရှိသည်။ တက်ကြွဖျတ်လတ်သော စိတ်ဓာတ်ရှိသည်။

နောက်ထပ် မြို့သားလူငယ်လေးတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူး သေးသည်။

သူသည် နံပါတ်ဖိုးရှူ၏။ အိမ်မှပစ္စည်းတို့ကို ခိုး၏။ လူစုနှင့် ရန်ဖြစ် တတ်၏။ မိန်းကလေးများကို နောက်ပြောင်တတ်၏။ သို့ရာတွင် စိတ်ကောင်း ဝင်နေသည့်အခါများ၌ သူသည် သိုးငယ်ကလေးတစ်ကောင်လို နူးညံ့သည်။ အလိုက်သိသည်။ လူကြီးတို့ ဆိုဆုံးမသော စကားကို နားထောင်သည်။ လူကြီးသူမများကို ကူညီတတ်သည်။

အလားတူ လူငယ်လေးများကို ကျွန်တော် ခပ်များများ တွေ့ဖူးသည်။ သူတို့အားလုံးကို ကျွန်တော် ပေါင်းလိုက်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော့် ဝတ္ထု ထဲမှ ရဲမြင့် ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။

၃။ ကျွန်တော်သည် စာဖတ်သောလူငယ်တစ်ယောက်ကို တွေ့ဖူး၏။ သူသည် ကျောင်းစာတွင်လည်း တော်ပါ၏။ အပြင်ဘက် စာပေသုတတို့တွင်လည်း နှံ့စပ်ပါ၏။ လူကြီးသူမများကို ရိုသေကိုင်းရှိုင်းတတ်၏။ စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင်သော ဉာဏ်လည်း သူ့အရွယ်နှင့်သူ ရှိပါ၏။ သို့ရာတွင် သူသည် စိတ်ကူးယဉ်သည်။ လက်တွေ့နှင့်ကင်းကွာသည်။ ထမင်းအိုးတစ်လုံးကိုပင် ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်း မချက်တတ်သူ ဖြစ်သည်။ စာအုပ်ထဲမှ ရေးသောအသိတို့ရှိသော်လည်း ဘဝ ဘက်တွေ့ရသော အသိတို့ နည်းပါးသည်။

နောက်ထပ် ပညာတတ် လူငယ်တစ်ယောက်ကိုလည်း ကျွန်တော် တွေ့ဖူးသေးသည်။

သူသည် စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသော်လည်း ပိုင်းဖြတ်မှုနည်းသူဖြစ်သည်။

နည်းလမ်းနိယာမတွေကို ပြောနိုင်သော်လည်း ဘာမှ လက်တွေ့မလုပ်တတ်သူ ဖြစ်သည်။ စိတ်ကောင်းစေတနာကို အကောင်အထည် မဖော်နိုင်သူ ဖြစ်သည်။ ကိုယ့်ထက်နိမ့်ကျသူများကို သနားသော်လည်း သူတို့အတွက် ဘာမှ အကူ အညီမပေးနိုင်သူ ဖြစ်သည်။

အလားတူပင် လူငယ်များကို ကျွန်တော်ခပ်များများ တွေ့ဖူးသည်။

သူတို့အားလုံးပေါင်းလိုက်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော့်ဝတ္ထုထဲမှ ကိုနန္ဒာ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။

၄။ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က အရပ်ထဲတွင် လူမိုက်ကြီးတစ်ယောက် ရှိပါ၏။

သူသည် ကြောက်သူကို ဖြုချောက်ပြီး နိမ့်သူတို့ကို နှိမ်၏။ ရှုံးသူကို အနိုင်ကျင့်ပြီး နစ်သူကို နှစ်၏။ လဲသူကို တက်နင်းပြီး ယိုင်နဲ့သူကို တွန်းလှဲပစ်၏။ ပိသူကို ဖိပြီး ကျသူကို ဆွဲချ၏။

ဓနဂုဏ်ဖြင့် အနိုင်ကျင့်သူ၊ မောက်မာသူ၊ သွေးစုပ်သူ၊ လောဘဇော တိုက်သူ၊ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်သူ၊ ဆိုးယုတ်သူအချို့ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူး သည်။

သူတို့အားလုံး ပေါင်းလိုက်သောအခါတွင် ကျွန်တော့်ဝတ္ထုထဲက ဦးဘရန် ဖြစ်လာပါသည်။

(ခ)

ဒဿနဆရာတစ်ဦးရေးသည့် စာအုပ်ကို ကျွန်တော်ဖတ်ဖူးသည်။

သူက လူသည်တိုက်ပွဲကြီးသုံးခုကို ဖြတ်သန်းရသည်။ ယင်းတို့မှာ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးတိုက်ပွဲ၊ သိပ္ပံပညာစမ်းသပ်မှုတိုက်ပွဲနှင့် လူတန်းစား တိုက်ပွဲ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးတိုက်ပွဲ ဆိုသည်မှာ မိမိ၏ ဘဝ တည်မြဲရေးအတွက် အစားအစာကို ရှာဖွေခြင်းဖြစ်ပြီး၊ သိပ္ပံပညာ စမ်းသပ်မှု တိုက်ပွဲ ဆိုသည်မှာ ထိုထုတ်လုပ်မှု အတတ်ပညာ တိုးတက်လာအောင် နည်းပညာတို့ကို ရှာဖွေခြင်းဖြစ်၍ လူတန်းစားတိုက်ပွဲဆိုသည်မှာ ထိုကုန်ထုတ်ပစ္စည်း၊ ထိုအတတ်ပညာတို့ကို ပိုင်ဆိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ တစ်တန်းစားနှင့် တစ်တန်းစားတိုက်ခိုက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သူက ဖွင့်ဆိုသည်။

သူ့ ဒဿနသည် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းနှင့်လည်း ဆိုင်နေသည်ဟု ကျွန်တော်စဉ်းစားမိပါသည်။ ထိုဒဿနကို ကျွန်တော့်ဘာသာ အဓိပ္ပာယ် ပြန်ကြည့်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော့်ဝတ္ထုထဲမှ ဒဿန ဖြစ်လာပါသည်။

(၈)

ကျွန်တော်သည် ပင်လယ်တွင်ခပ်ကြာကြာ နေခဲ့ဖူးပါသည်။ ပင်လယ် ကမ်းစပ်၊ ဒီလှိုင်း၊ ကျောက်ဆောင်၊ ခရု၊ ရေမှော်၊ သန္တာကျောက်တန်း၊ မိုးသက်မုန်တိုင်း၊ လျှပ်နွယ်၊ လှိုင်းတံပိုး၊ စသည်တို့သည် ကျွန်တော်နှင့် ရင်းနှီးခဲ့ဖူးပါသည်။

(အမှတ် ၂၄၊ ၁၉၈၆၊ ဇူလိုင်လ၊ မဟေသီ)

လူငယ်နှင့် စာပေ

■ ကျွန်တော်ပြောမယ့်အကြောင်းက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်မွေးဖွားခြင်း၊ ခင်ဗျားတို့ စာတွေဖတ်တယ်၊ လေးငါးနှစ်သားကလေးတွေ စာဖတ်၊ ကာတွန်းဖတ်တယ်၊ ရုပ်ပြဖတ်တယ်၊ ဒီထက်နည်းနည်းကြီးလာတော့ ရင်ခုန်တယ်။ စတန်းနဲ့ ဇတန်း၊ ၁၀ တန်းလောက်ကြတော့ ဒိတ်ဒိတ်ဒိတ်ဒိတ်နဲ့ ရင်ခုန်လာတယ်။ ကောင်လေးတွေရော၊ ကောင်မလေးတွေရော ဘယ်သူတွေ ဖတ်သလဲဆိုတော့ နို့ကိုဦးတို့၊ မိကိုဦးတို့ ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတွေကိုဖတ်တယ်။ နို့ကိုဇူးဇင်လား၊ မိကိုဇူးဇင်လား၊ နို့ကိုဦးလားတော့ ကျွန်တော်မသိဘူးပေါ့လေ။ အဲဒီ ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်တယ်။ တို့က မင်းကိုမြင်လိုက်တယ်ဆိုတာ ဘာညာပေါ့လေ။ တစ်ခါတည်း အောက်တိုတွေ ဘာတွေကူး၊ မှင်နီတွေဘာတွေတား၊ အဲ အသက် နည်းနည်းကြီးလာတော့ ငြိမ်းကျော်တို့၊ မောင်စိန်ဝင်းတို့ ဖတ်တယ်။ ကောလိပ်ကျောင်းက ထွက်လာတော့ သားနဲ့မယားနဲ့၊ အိုးနဲ့အိမ်နဲ့၊ လူမှုရေးကိစ္စတွေ ရှိလာပြီ။ အဲဒီအခါတော့ ခင်ဗျားတို့ ဘာတွေဖတ်သလဲဆိုတော့ နိုင်ငံတကာရေးရာ၊ ကမ္ဘာမှာ ဘာဖြစ်နေသလဲ၊ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဘာတွေ ဖြစ်နေသလဲ စသည်ဖြင့် ဗဟုသုတဖြစ်စဖွယ် စာအုပ်တွေဖတ်တယ်။ အဲဒီထက် အသက်နည်းနည်းကြီးလာတော့ အသက်(၅၀) လောက် အရွယ်ရောက်တော့ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွေဖတ်တယ်။ ဘယ်လို

Succes Literature ဘယ်လို အောင်မြင်အောင်လုပ်ရမလဲ၊ ဘယ်လို ကြီးပွားအောင် လုပ်ရမလဲ၊ ကိုယ့်သားသမီးကို ဘယ်လိုပြုစုမွေးမြူရမလဲ ဆိုတဲ့ စာအုပ်တွေဖတ်တယ်။

အသက်(၆၀)လောက်ရောက်လာတော့ ခင်ဗျားတို့ မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားရဲ့စာအုပ်တွေဖတ်တယ်။ ချမ်းမြေ့က စာတွေဖတ်တယ်။ တောင်မြို့ ရှင်မဟာဇနကဘိဝံသရဲ့ စာတွေဖတ်တယ်။ ဦးဝိစိတ္တသာရဘိဝံသရဲ့ စာတွေ ဖတ်တယ်။ ဒါ ဘာသာရေးကို လိုက်စားတယ်။ ဒီထက် နည်းနည်း အသက်ကြီး လာတော့ အသက်(၇၀)လောက်ရောက်လာတော့ ခင်ဗျားတို့ မဖတ်ဘဲ မနေဘူး။ မြေးတွေနဲ့အတူ ကာတွန်းတွေ ဖတ်တယ်။ သရုပ်ပြတွေ ဖတ်တယ်။ အဲဒီတော့ ခင်ဗျားတို့စာတွေ ဖတ်နေအုံးမှာပဲ။ အဲဒီတော့ စာဖတ်တဲ့ပရိသတ်အတွက် ဝတ္ထုဖတ်တဲ့ ပရိသတ်အတွက် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသလဲ။ ဘယ်လို မွေးဖွားလာသလဲဆိုတာ ကျွန်တော်ပြောပါမယ်။ ပြောတဲ့အခါ ကျွန်တော့်ဝတ္ထု ‘မားတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ်ကို ဖြတ်မည်’ ဆိုတဲ့ဝတ္ထု။ အဲဒီဝတ္ထုကို ကျွန်တော်ဘယ်လိုရေးသလဲဆိုတာ ကျွန်တော်ပြောပါမယ်။ ကျွန်တော့်ဝတ္ထုကို ကျွန်တော် ထုတ်နုတ်ကိုးကားရတဲ့အတွက် ခွင့်လွှတ်ပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကိုယ့်ဝတ္ထုကို ကိုယ်ပြန်ပြောရမှ ရေရေလည်လည်ရှိမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော့် ဝတ္ထုကို ကျွန်တော်ကိုးကားရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဝတ္ထုကို ၁၉၇၃ ခုနှစ်က ရေးပါတယ်။ အခုအချိန်အထိ အနှစ် ၂၀ နှစ်အတွင်းမှာ ၁၃ ကြိမ်ရိုက်ပြီးပါပြီ။ ရှေ့နှစ်မှာ ၁၄ ကြိမ်မြောက် ကျွန်တော် ရိုက်ပါမယ်။ ထုတ်ပါမယ်။ အဲဒီဝတ္ထုကို မောင်ရင်အောင် အဲဒီနာမည်နဲ့ မြန်မာပြည် အနှံ့အပြားမှာ ပြဇာတ်ကပြီးပါပြီ။ အဲဒီဝတ္ထုကို ကောလိပ်ဂျင်နေဝင်းမသေခင်က ကောလိပ်ဂျင်နေဝင်းရယ်၊ မြတ်လေး ရယ်၊ မိုးမိုးမြင့်အောင်ရယ် ကတ်ဆက်ဇာတ်လမ်း သွင်းခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီဝတ္ထုကို ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ ဂျပန်ပြည်မှာ ဂျပန်ဘာသာနဲ့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဝတ္ထုကို ရှေ့နှစ်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ အနောက်နိုင်ငံမှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါမယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုကို မနှစ်တစ်နှစ်လောက်က ရုပ်ပြခြောက်တဲ့ ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ ကာတွန်း ဆရာတစ်ယောက် ရုပ်ပြဆရာတစ်ယောက်ရေးပြီး အဲဒီဝတ္ထုကို ကျော်ဟိန်းက အခု ရုပ်ရှင်ရိုက်တယ်။ ပြီးသွားပါပြီ။ ကျွန်တော်ဒီမလာခင် တစ်ပတ်လောက်မှာ ကျော်ဟိန်းက ကျွန်တော်ကို ဆရာရေ ဆရာဝတ္ထုက တကယ် ကျွန်တော့် မားတောင်ကျော်ရမှာတဲ့။ အခက်အခဲတွေအများကြီး ၅ နှစ်ကြာတယ်တဲ့။ အခု ကျွန်တော်ပြီးသွားပါပြီ။ လိုက်ကြည့်လိုက်ပါ ဆိုလို့ ဆင်ဆာလည်းကျလာပါပြီ

ဆိုလို့ ကျွန်တော်သွားကြည့်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရေးတဲ့ လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ သဘောကျတယ်။ ကျေနပ်ပါတယ်။ အဲဒီဝတ္ထုမှာ ကျော်ဟိန်း၊ ကျော်ဟိန်းက သံချောင်း၊ နေအောင်ကို ကိုနန္ဒ၊ ကျော်သူက ရဲမြင့်၊ ရဲမြင့်သူငယ်ချင်း တင်ထွန်းအောင်က မင်းဦး၊ လူကြမ်း အဖြစ် ဘရန် နေရာမှာဆောင်ရွက်တဲ့သူက ဘီအီးဒီအောင်သိုက်၊ မင်းသမီး ချိုပြုံးက ကျော်ဟိန်းအမေ၊ သံချောင်းအမေ။ နောက် သီတာသိမ့် ပါတယ်။ မေဆွိပါတယ်။ ခိုင်ခင်ဦး ပါတယ် စသည်ဖြင့်ပေါ့လေ။ ကျော်ဟိန်းက ဆရာရေတဲ့ ကျွန်တော်ဒီကားကို All Stared Parts ရိုက်မယ်တဲ့။ All Stared Part ဆိုတာက ဆိုဒ်မှာ တစ်ယောက်မှမပါဘူး။ ပေါ်လာတဲ့ ပိတ်ကားပေါ် ပေါ်လာတဲ့လူတိုင်းဟာ မင်းသား၊ မင်းသမီးချည်းပဲ ဖြစ်ရမယ်။ ကျော်ဟိန်း မင်းသား၊ နေအောင် မင်းသား၊ ကျော်သူ မင်းသား၊ မင်းဦး မင်းသား၊ ဘီအီးဒီအောင်သိုက်လည်း မင်းသား၊ ချိုပြုံး မင်းသမီး၊ သီတာသိမ့် မင်းသမီး၊ ခိုင်ခင်ဦး မင်းသမီး၊ မေဆွိ မင်းသမီး၊ မသန်းကြည် မပါဘူး။ ဘယ်သူမှ ဘယ်ဆိုက်ကမှ မပါဘူး။ အဲဒီလူနဲ့ပဲ ကျွန်တော်ရိုက်မယ်တဲ့။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ All Stared Part အားလုံးပါဝင်တဲ့ ဇာတ်ဆောင်တွေဟာ Stars တွေချည်းဖြစ်ရမယ်။ ဇာတ်လိုက်တွေချည်း ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီလို ရိုက်ပါတယ်။ သူ သိန်း(၅၀)လောက် ကုန်တယ်လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဖိုးကျော် မင်းဒီကား ကုန်တာများလှချည်လား၊ မင်းရှုံးလိမ့်မယ် ထင်တယ်။ ဆရာ ရှုံးရင်ရှုံးပလေ့စေတဲ့။ ကျွန်တော် ဟုတ်တာရော၊ မဟုတ်တာရော လုပ်ပြီး ပိုက်ဆံရှာရိုက်ပြီးပြီတဲ့။ ဒီကားမှာ ကျွန်တော်မသေခင် ဒီတစ်ကားတော့ ကျန်ရစ်ခဲ့အောင် ကျွန်တော်လုပ်မယ်ဆိုပြီး သူကြိုးကြိုးစားစား ရိုက်ပါတယ်။ ဆေးရောင်စုံနဲ့ အခု ပြီးသွားပါပြီ။ ရုံတင်တဲ့အခါ ပြပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် ထင်တယ်။ ရှေ့နှစ် ၁၉၉၅ လောက်မှာ နှစ်ကူးလပိုင်းလောက်မှာ ပြနိုင်လိမ့်မယ် ထင်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီဝတ္ထုဘယ်လို ရေးသလဲဆိုတာကို ကျွန်တော် ပြောပါ့မယ်။ အဲဒီဝတ္ထုကို ကျွန်တော်ရေးတာက ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊ ကျွန်တော် အဲဒီဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်လာပုံ ပြောမလို့နော်။ ကျွန်တော်သွားတုန်းက ကျွန်တော်နိုင်ငံခြားကို သွားတုန်းက ဧည့်သည့်တော်အဖြစ်သွားတာ၊ ကျွန်တော့် သားအငယ်ဆုံးက ၂ လသား၊ ကျွန်တော်ပြန်လာတဲ့အခါကြတော့ ဒီကောင်က ရှစ်နှစ်ခွဲ၊ ရှစ်နှစ်နဲ့ ခြောက်လနော်။ စတုတ္ထတန်းကျောင်းသားကြီး ဖြစ်နေပြီ။ ရှစ်နှစ်ခွဲကို သူကြည့်တော့ ဆံပင်အရှည်နဲ့ ကုပ်ဝဲ၊ အင်္ကျီကလည်း သတင်းစာစက္ကူချပ် ဝတ်ထားသလို စာလုံးတွေက I Love You ဘာသာပြည့်လို့၊ ကျွန်တော်က အရင်က သတင်းစာ

စက္ကူ အောက်မေ့လို့။ နောက်ကျတော့ အဝတ်၊ ဘောင်းဘီကျတော့ ဒီကောင်က Bell တို့ Flay တို့ Bell Bottom ခေါင်းလောင်းဘောင်းဘီ၊ ခေါင်းလောင်းရဲ့အဝတ်မှာ ခြေကျင်းဝတ်မှာ ကျယ်သွားတဲ့ ဘောင်းဘီ၊ ဆင်ခြေ ထောက်ရောဂါသည်တွေဝတ်တဲ့ ဘောင်းဘီမျိုး။ ဆင်ခြေထောက် ဘောင်းဘီပေါ့။ ကျွန်တော့်သား အငယ်ကလည်း အဲဒီလိုဘောင်းဘီမျိုးနဲ့၊ ခါးပတ် ကြည့်လိုက် တော့လည်း သူ့ခါးပတ်ခေါင်းမှာ 007 ဘွန်း၊ ဂျိမ်းစ်ဘွန်း၊ သေနတ်ကလေး။ သူ့ရေပက်မလို့ သင်္ကြန်ကျလို့ သူ့ရေပက်မယ့်ပြတ်၊ ကလေးသေနတ်ကို ကြည့်လိုက်တော့လည်း သေနတ်ကလေးပေါ်မှာ 007 ဂျိမ်းစ်ဘွန်း၊ မြန်မာပြည်မှာ ငါမရှိတုန်း ဘယ်အချိန် Visit Myanmar Year ဖြစ်ပြီးတော့ ဂျိမ်းစ်ဘွန်း ရောက်လာလို့ ကိုယ့်မိန်းမနဲ့ ကိစ္စများသွားလဲလို့။

ငါ့သားမှ ဟုတ်ရဲ့လားလို့ကြည့်နေ၊ သူကလည်း ကျွန်တော့်ကို အကဲ ခတ်တယ်။ ငါ့အဖေမှ ဟုတ်ရဲ့လား။ အမေနဲ့ တိုးတိုး တိုးတိုး လုပ်နေတဲ့ ဘဲနာကြီးက ဘယ်ကဘဲနာကြီးလဲလို့ မသင်္ကာတဲ့အကြည့်နဲ့၊ ကျွန်တော် ကလည်း ငါ့သားမှ ဟုတ်ရဲ့လားလို့၊ ဒီကောင်ဝတ်စားထားတာက သူက တစ်ခါတည်း ဒီ မြန်မာလို့ကို မထင်ရတော့ဘူး။ ကျွန်တော်ကြည့်နေတယ်။ ဘယ်နှယ် သူကလည်း ကျွန်တော့်ကို အကဲခတ်၊ ကျွန်တော်ကလည်း သူ့ကို အကဲခတ် တစ်ပတ်လောက်ကြတော့မှ သူက ကျွန်တော်ကို အဖေလို့ အသိ အမှတ်ပြုပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော်တို့ သားအဖနှစ်ယောက် အဖေလို့ အသိအမှတ်ပြုကြတော့ စကားပြောကြတာပေါ့ဗျာ။ သား၊ သားအဖ ချစ်ချစ်ခင်ခင် ရင်းရင်းနှီးနှီး စကားပြောတော့ ကျွန်တော်က သူပြောတဲ့ စကားတွေကို နားမလည်ဘူး။ ကျွန်တော်ပြောတဲ့စကားတွေကိုလည်း သူ နားမလည်ဘူး။

မြန်မာလိုတော့ မြန်မာလို ပြောနေကြတာ။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် သားနဲ့အဖေကြားမှာ ဘာသာစကား ခြားနေတယ်။ ကျွန်တော်က သားရယ် အဖေ မော်စကိုသွားနေတာ နည်းနည်းကြာသွားတာပါ။ မျက်စိက အရင်ထက် ပိုပြီး မှုန်လာတယ်။ ဟိုမှာ ကောင်လေးနဲ့ ကောင်မလေး တွဲလျှောက်သွားတယ်။ အဲဒီ ဘယ်ဘက်က ကောင်လေးလဲ၊ ဘယ်ဘက်က ကောင်မလေးလဲဆို သူက ကျွန်တော့်ကို အောက်ကနေ လက်ပုတ်လိုက်တယ်၊ ပေါင်ကို။ အဖေ ကလည်း လူတွေရှေ့သိပ်မမေးနဲ့ဗျာတဲ့၊ မှတ်ထားတဲ့ နောက်မမေးနဲ့တဲ့ ဒီဘက်ကဘဲ၊ ဟိုဘက်က ဖလားတဲ့။ ဟာ ကျွန်တော်က ဪ . . . ဟုတ်လားလို့။ စာရေးဆရာပီပီ မသိသော်လည်း သိဟန်ဆောင်လိုက်တာပေါ့။ ဪ

ဟုတ်လားပေါ့။ ဘဲဆိုတာ ဘာပြောမှန်းမသိဘူး။ ဖလား ဆိုတာ ဘာပြောမှန်းမသိဘူး။ နောက်ထပ် မမေးနဲ့ဗျာတဲ့။ ဒါပဲတဲ့။ ကျွန်တော်လည်း မမေးရဘူးပေါ့။

ဒါနဲ့ ဆက်လျှောက်သွားရော၊ ဆက်လျှောက်သွားတော့ ရုပ်ရှင်ရုံရှေ့ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဒီပြင်မိန်းကလေးတွေနဲ့ မတူဘူး၊ အလွန်အကျွံဝတ်စားထားတဲ့ ကောင်မလေးတစ်ယောက်ကို တွေ့တယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ ကျွန်တော်က မမေးရဘူးသူကပြောတယ်။ ကျွန်တော့် ပေါင်ကိုလက်တို့တယ် အဖေ၊အဖေတဲ့ ဘာလဲကွလို့၊ သူ့သိလား ရှေ့ကကောင်မလေးကို သိလား။ ဘယ်သိမလဲကွ လို့။ အဲဒါ ကြက်တဲ့၊ ကြက်၊ ကြက်တဲ့ . . . မင်းကြက်က ဖိနပ်ကြီး စီးလို့ပါလားလို့။ အဲဒါကို ဖိနပ်စီးတဲ့ကြက်လို့ ခေါ်တယ်တဲ့။ ကျွန်တော် နားမလည်ဘူး၊ ဘာပြောမှန်း၊ အော် ဟုတ်လားပေါ့၊ ဆက်လည်း မမေးရဲဘူး၊ မင်းတော်တော်ဝွကျတဲ့ ကောင်ပဲကွာလို့ ကျွန်တော်ပြောတယ်။ ငါ မင်းပြောတဲ့စကားတွေ နားမလည်ဘူးကွာလို့ ပြောတော့ . . . အဖေကလည်းဗျာတဲ့၊ စာရေးဆရာလုပ်ရတာ အဖေတို့စာရေးဆရာတွေ သိပ်ဝက်ခမ်းတာပဲတဲ့၊ အဖေက ရှေ့နေတို့ ဘာတို့၊ ဝတ်လုံတို့ ဘာတို့ ဖြစ်နေသားပဲ၊ ရှေ့နေလိုက်ပေါ့၊ ဝတ်လုံလိုက်ပေါ့ဗျာတဲ့။ ဝက်ကလေးဘာလေး ထောတာပေါ့တဲ့။ ဝက်ထောတာရယ်၊ ဝက်ခမ်းတာရယ်၊ ဘဲရယ်၊ ကြက်ရယ်၊ ကျွန်တော် တစ်လုံးမှ နားမလည်ဘူး။

ဖလားရယ်၊ ဂစ်တာရိုတ်ရယ် တစ်ခုမှ ကျွန်တော်နားမလည်ဘူး။ နားမလည်တော့ မင်းကွာ ဒီစကားတွေ သိပ်မပြောနဲ့။ အဖေလည်း နားမလည်ဘူးလို့ မင်းနဲ့သားအဖစကားပြောရာတာ အဆင်မပြေဘူးလို့၊ အဲဒီတော့ ဒီအတိုင်းသား မင်းဆက်ပြောနေရင် ငါမင်းအမေကို တိုင်လိုက်မယ်လို့ ပြောတော့ တိုင်၊ ဗတိုင်ပေါ့ဗျာတဲ့၊ ငါရိုက်မိလိမ့်မယ်လို့ပြောတော့ ရိုက်၊ ဗတိုက်ပေါ့တဲ့၊ ဒီတင်ကဲ . . . မင်းဒီစကားတွေ မပြောနဲ့လို့ ပြောတာမရဘူးလား။

အဖေ သားတို့ခေတ်မှာ ဒီလိုပြောတာပဲတဲ့။ ကျွန်တော်က တစ်ခါတလေ သူ့ကို ခိုင်းလိုက်တယ်။ စာရေးနေတဲ့နေရာကနေပြီးတော့ ထပြီးတော့ အရှိန်ဖြတ်ချိန်မှာ ဟေ့ မီးခြစ်ယူခဲ့စမ်းကွာဆိုတော့၊ သူက ကာတွန်းဖတ်နေတယ်။ ဟေ့ မီးခြစ်ယူခဲ့စမ်းကွာ ဆိုတော့၊ သူက ကာတွန်းဖတ်နေတဲ့နေရာကနေပြီးတော့ စိတ်ဓာတ်ပဲတဲ့။ ဟာ . . . တစ်ခါ ခိုင်းလိုက် စိတ်ဓာတ်ပဲတဲ့၊ ကျွန်တော် ကျွန်တော့်ပြောနေမှန်း မသိဘူး။ သူ့ဘာသူ ပြောနေတာပဲပေါ့၊ ကာတွန်းဖတ်နေတော့ နောက်ကျတော့ ကျွန်တော့်မိန်းမကပြောတယ်။ အဲဒါ

ရှင်ပြောနေတာတဲ့။ သူ့ကို ခိုင်းလို့ မကျေမနပ်ဖြစ်ပြီး ပြောနေတာတဲ့။

ဒါပေမယ့် ငါ့ အဲဒီလိုမပြောနဲ့ကွာလို့၊ ငါမကြိုက်ဘူးလို့ မပြောဘူး။ သူ ဒီစကားမပြောတော့ဘူး။ သားရေ ဆေးလိပ်ယူခဲ့စမ်းကွာဆို “အရစ်ပဲ”တဲ့။ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော့်ပြောမှန်း မသိသေးဘူးပေါ့။ ဟေ့ မြန်မြန် ယူခဲ့ပါကွာဆို “အရစ်ပဲ”တဲ့။ နောက်ကျတော့ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော့် ပြောမှန်းသိတာပေါ့။ ဒီလောက်တော့ ဘယ်အမလဲ။ ဟုတ်တယ်မှတ်လား၊ ဟေ့ မင်းဒီစကားမပြောနဲ့၊ ငါ့ရှေ့ ဒီစကားတွေကို မပြောနဲ့၊ စိတ်ဓာတ် ဆိုတဲ့စကား မကြားချင်ဘူး၊ အရစ်ဆိုတဲ့စကား မကြားချင်ဘူး။ သူ မပြောတော့ ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ခိုင်းတယ်၊ မီးခြစ်ယူခဲ့စမ်းကွာဆိုတော့ ကျွိုင်းပဲ တဲ့၊ ဟာ . . . ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော့်ပြောမှန်းကို မသိသေးဘူး။ နောက်ကျတော့ ရှင်ကလည်းတဲ့ သူတို့စကားတွေက ပြောင်းပြောင်းနေတာတဲ့၊ အဲဒါ အရင်အဓိပ္ပာယ်တွေနဲ့ အတူတူပဲတဲ့၊ စိတ်ဓာတ်ရယ်၊ အရစ်ရယ်၊ ကျွိုင်းရယ် ဆိုတာ အတူတူပဲတဲ့။ အဲဒီတော့မှ မင်းတော်တော်ဝှကျတဲ့ ကောင်ပဲ။ အဲဒီတော့မှ မင်း ဒီမင်းစကားတွေကို မပြောရင် မနေနိုင်ဘူးလားလို့ မေးတော့ သားတို့ ဒီလိုပဲပြောတာပဲတဲ့။

ကဲ . . . ဒီလောက်တောင် ရှိလှတဲ့ကောင် ပြောဦးကွားဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်လေ စိတ်ဆိုးဆိုးနဲ့ ဒီကောင့်ဆီမှာ ကျွန်တော် သုံးလ ပုံမှန်သင်တန်း တက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အခု သူရဲ့ ဆုံးမဩဝါဒအရ ကျွန်တော် ဒီစကားတွေ နားလည်လာပြီ၊ ကျွန်တော် သူရဲ့ အဆုံးအမ ဩဝါဒအရ ဆံပင်အရှည်ထားပါတယ်။ သားသမီးစကား နားထောင်ငြားက သံပြားကျောက်စောင်း ဂြိုဟ်ပေါ်ပြောင်း၏။ တစ်ခါ ဒီခေတ်ကြီးကလည်း ပြောင်းနေတာ၊ ဟုတ်တယ် သူ့စကားတွေကလည်း ပြောင်းနေတာ၊ နေ့ချင်း ညချင်းကို ပြောင်းနေတာ၊ ဟာ - မနေ့က စိတ်ဓာတ်၊ ဒီနေ့ကျတော့ အရစ်၊ မနက်ဖြန်ကျတော့ ကျွိုင်း၊ တစ်မျိုးပြီး တစ်မျိုး ပြောင်းနေတာ။ အဝတ်အစားတွေကလည်း ပြောင်းနေတာ၊ ကောင်မလေးတွေ၊ ကောင်လေး တွေဆိုတာကလည်း သနပ်ခါးဘဲကြားနဲ့ တစ်ခါတည်း လမ်းလျှောက်ရင်လည်း ချက်ပြုတ်ကလေးဝတ်ပြီး တင်ပါးကလေးတွေကလည်း လိမ်ကျစ်လိမ်ကျစ်နဲ့၊ ကောင်မလေးတွေကလည်း ယောက်ျားအင်္ကျီတွေကို ဝတ်လိုဝတ်ပေါ့ဗျာ၊ အဲဒီလို ပြောင်းပြန်တွေ ဖြစ်နေတာ၊ တစ်ခါ အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော် ပြန်ရောက် လာတဲ့အခါကျတော့ ကောင်မလေးတွေကို ကြည့်လိုက်တော့ အင်္ကျီလက်ရှည် အပွလေးတွေနဲ့၊ ကျွန်တော်မသွားခင်တုန်းက အင်္ကျီလက် ခပ်တိုတိုပဲ၊ ပြန်ရောက်

လာတဲ့အခါကျတော့ အင်္ကျီလက်က လက်ရှည်အပွဲ တွေဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော် စဉ်းစားတယ်။ ဟာ - လို့ ငါတို့စစ်မဖြစ်ခင် ငါတို့ငယ်ငယ်တုန်းက၊ ငါငယ်ငယ်တုန်းက ဒီကောင်မလေးတွေ ဝတ်တော့လည်း အပွဲပဲပြန်ဝတ်တယ်။ ကျွန်တော် ငါးနှစ်သားအရွယ်လောက်တုန်းကလည်း ကျွန်တော့်အဒေါ်တွေဝတ်တာ ဒီလိုလက်ပွဲ၊ အင်္ကျီရှည်။ ၁၀ နှစ်သားလောက်တုန်းက ဒီလောက်ရောက်လာတယ်။ ကျွန်တော် ၁၅ နှစ် သားလောက်တုန်းက ဒီလောက်၊ ကျွန်တော်အသက် ၂၀ လောက်ကျတော့ ဒီလောက်၊ ၂၅ ရောက်တော့ လက်ပြတ်ဖြစ်တယ်။ (၃၀)လောက်ကြတော့ ဒီပြန်ဆင်းတယ်။ ၄၅-၅၀ လောက်ကျတော့ ဒီမှာ ပြန်ရောက်လာတယ်။ ဒီနားလေးတင် သူတို့ တက်လိုက် ဆင်းလိုက် လုပ်နေတယ်။ ကောင်မလေးတွေနော် အင်္ကျီလက်၊ ကျွန်တော်တို့ ကောလိပ်ကျောင်း ရောက်ခါစက ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က မြန်မာအမျိုးသမီးတွေ ဝတ်တယ်ဆိုရင် ဒီမှာ ဒီရင်ဖုံးအင်္ကျီ၊ အမေတို့၊ ဒေါ်လေးတို့၊ ကျွန်တော်တို့ အမေတို့၊ ကျွန်တော်တို့ ဒေါ်လေးတို့ ဒါရင်ဖုံးအင်္ကျီ၊ နောက် ကျွန်တော်တို့ ကောလိပ်ကျောင်း ရောက် လာတဲ့အခါကျတော့ ခင်ယုမေတို့ မင်းသမီးဖြစ်တဲ့ခေတ်၊ မင်းသမီး ပေါက်စဖြစ်တဲ့ ခေတ်၊ အဲဒီခေတ်မှ ခင်ယုမေက တရုတ်မအင်္ကျီလို ဒီလို လည်ထောင်၊ ကော်လံထောင် ဝတ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ စတစ်ကော်လံ၊ အခုလို လည်ကတုံး ဝတ်သလို ထောင်ဝတ်တယ်။ နောက်ကျတော့ တဖြည်းဖြည်း ဒီလို လည်ကတုံး ပြုတ်သွားတယ်။ ဒီပြန်ရောက်လာတယ်။ (ရောက်လာတယ်) ဒီအနားအထိ ဆင်းလာတယ်။ ကျွန်တော်ကြည့်နေတယ်။ ဘယ်အထိ ဆင်းမလဲလို့၊ စာရေး မလို့ ကြည့်နေတာ။ ဒါပေမယ့် မဆင်းဘူး ဒီပြန်တက်လာတယ်။ သူတို့ ကလည်း ပါးတယ်။ အဲဒီတော့ လည်အင်္ကျီကလည်း ဒီနားလေးပဲ တက်လိုက် ဆင်းလိုက်လုပ်နေဦးမှာပဲနော်။

တစ်ခါ ကျွန်တော်တို့ ကောလိပ်ကျောင်းသားဘဝ ခင်ယုမေတို့ပဲ၊ ခင်ယု မေပဲ ကျွန်တော်မှတ်မိသလောက် အဲဒီတုန်းက သရိုးကွာတာထမိဝတ်တယ်။ အခုခေတ်ကောင်မလေးတွေ ခြေသလုံးပေါ်အောင် ဝတ်သလို ခင်ယုမေတို့ အဲဒီတုန်းကဝတ်တယ်။ သရိုးကွာတာလို့ ခေါ်တယ်နော်။ လေးပုံ သုံးပုံပဲ ထမိဝတ်တယ်။ တစ်ပုံက မဝတ်ဘူးနော်။ ခြေချင်းဝတ်နဲ့ ဒူးဆစ်အထိ မဝတ်ဘူး၊ ခြေသလုံးဖော်တယ်။ ကျွန်တော်ပြန်ထွက်လာတော့ ကျွန်တော့် သမီးတွေက ၅ တန်း၊ ၆ တန်း သမီးတွေ၊ ကောင်မတွေက ထမိအရှည်ကြီးတွေနဲ့၊ ဟဲ့ ညည်းတို့က ထမိကြီးတွေက သိပ်ရှည်တာပဲ၊ ထမိဒယဉ်တိုက် နေတာပဲ

တိုတိုဝတ်စမ်းပါ။ တိုတိုဝတ်စမ်းပါ ဆိုတော့ ဟာ အဖေကလည်း သမီးတို့
 ဒီလိုပဲဝတ်တာပဲ။ ဟော အခုတစ်ဖြည်းဖြည်း ကျွန်တော်မပြောရဘဲနဲ့ သူတို့
 ထမီတိုတို၊ တိုတိုလိုက်လာတာ အခုခြေသလုံးပေါ်နေပြီ၊ ဒူးဆစ်နားရောက်နေပြီ၊
 ဒါပေမယ့် အပေါ်မတက်ဘူး သူတို့ပြန်ဆင်းဦးမှာ သူတို့ ခြေကျင်းဝတ်
 ပြန်ဆင်းဦးမှာနော်။

နောက်ကာလသားတွေ မျှော်မနေနဲ့ အပေါ်မရောက်တော့ဘူး၊ ပြန်ဆင်း
 ဦးမှာပဲနော်။ အဲဒီတော့ ဆိုလိုတာက ခေတ်ကြီးကလည်း ပြောင်းနေတယ်၊
Beat ကမြန်နေတယ်။ တစ်ခါတည်း ဒီ ခိုင်းခိုင်း ခိုင်းခိုင်းဆို ခေတ်ကြီးက
 နေ့ချင်းညချင်း ပြောင်းနေတယ်။ ဆက်သွယ်ရေးဂြိုဟ်တုတွေ ကောင်းလာ
 တယ်၊ ဘာညာ စသည်ဖြင့် ကွန်မြူနစ်ကေးရှင်းတွေ ကောင်းလာတယ်။
 အဲဒီလိုခေတ်ကြီးက ခိုင်းခိုင်း ခိုင်းခိုင်း ပြောင်းနေတယ်။ ဒီပြင်ဟာ မကြည့်နဲ့၊
 မိန်းမပိုးတာပဲ ကြည့်နော်။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်တုန်းက မိန်းမပိုးလို့ရှိရင်
 မယ်ဒလင်နဲ့ အင်းလျားတို့၊ သီရိတို့ရှေ့မှာ သွားပြီးတော့ ဟုတ်လား ညလူချေ
 တိတ်ချိန် သန်းခေါင်လောက်မှာ သုံးချက်စည်းနဲ့ (အိပ်ပြီလာကွာ သူ့အမူအယာ
 ဖြူပြာခင်ရယ်၊ အချစ်ရဲ့ ပြဿနာတွေကို ပြေလည်သွားအောင် မောင့်ကညာရယ်
 နားဆင်ပါကွယ်၊ မောင်သီချင်းလေးနဲ့ ခင့်ကို ဆိုပြမယ်) သုံးချက်နဲ့သွားတာနော်၊
 အခု ဒီကောင် မရတော့ဘူး ခိုင်းခိုင်း ခိုင်းခိုင်း **Beat** ကမြန်လာပြီ (ငွေရှိခဲ့
 လို့ ချစ်မိတာ မဆန်းပါဘူး)၊^၂ ကျွန်တော်ကမေးတယ် ကျွန်တော့်သားကို
 နေပါဦးကွယ် မင်းသီချင်းက ဘာသီချင်းလဲ မြန်မာသီချင်းလား၊ ဂျပန်သီချင်း
 လားလို့မေးတော့ ဘယ်ကဟုတ်ရမှာလဲ အဖေကလည်း မြန်မာသီချင်း ပါတဲ့၊
 အဓိပ္ပာယ်ဘာလဲကွလို့ ပြောစမ်းပါဦး ငါနားမလည်ဘူး (ငွေရှိခဲ့လို့ ချစ်မိတာ
 မဆန်းပါဘူး) တဲ့၊ ဪ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေကွာလို့ ပီပီသသ ဆိုပါလားလို့၊
 မဟုတ်ဘူးဗျာအဖေရ ဒါမှ **Feel** လာတာတဲ့ ဒါပေမယ့် ရင်ခေါင်းသံနဲ့ ဝှူးရှိခဲ့လို့
 အဲဒီမှာ **Feel** တက်တာ၊ **Feel** နဲ့ သူတို့ကဆိုမှာ တစ်ခါတည်း ကန်ထရိုက်တိုက်
 လှေကားပေါက်၊ ရန်ကုန်မှာဆို ကန်ထရိုက်တိုက်တွေရဲ့ ခြေရင်းမှာ၊ သုံးလေး
 ငါးထပ်ရဲ့ ခြေရင်းမှာ တစ်ခါတည်း ဒီနေပူကျကျ၊ ဂျင်းဘောင်းဘီတွေချွတ်၊
 ချွေးတွေ ဘာတွေကပျံ၊ ဝှူးရှိခဲ့လို့ဆိုပြီးချ၊ ဒီကောင်တွေ . . . သိလား၊
 ကျွန်တော် သနားတယ်၊ ဒီကောင်တွေကိုကြည့်ပြီး ကျွန်တော်တို့ကျတော့လည်း
 ကြည့်လေ (အိပ်ပြီလားကွယ် ဖြူပြာမူယာသူဇာနွယ်) ဆိုတော့ အိပ်ပြီပေါ့၊
 သန်းခေါင်လောက်ကြာမှာ ဟိုမှာ ဝရန်တာတွေတောင် ပိတ်နေပြီ၊ ဘယ်သူမှတောင်

မရှိတော့လို့ တစ်အိမ်လုံးအိပ်နေကြတာ။

ဒီကောင်တွေကျတော့ မြန်တယ်၊ ဒီနေ့တွေ့တယ်၊ ညနေကျ ကြိုက်တယ်၊ နောက်နေ့ကျတော့ အိမ်ထောင်ပြုတယ်၊ သန်ဘက်ခါကျတော့ ကွဲတယ်၊ သိပ်မြန်တယ်၊ ဒီကောင်တွေရဲ့ခေတ်၊ ဒီနိုင်ငံရေးတို့ ဘာတို့မှာလည်း ဒီတိုင်းပဲ၊ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးတွေမှာတို့ ဘာတို့မှာ အရင်တုန်းက အီရတ်နဲ့ အီရန် စစ်ဖြစ်တယ်။ ရုတ်တရက် စစ်ဖြစ်တယ်။ ဟော . . . ပင်လယ်ကွေ့စစ်ပွဲ ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ အီရတ်နဲ့အီရန် ပေါင်းသွားတယ်။ ရုရှားနဲ့အမေရိကန် ပေါင်းသွားတယ်။ အဲဒီလို သိပ်မြန်တယ်၊ အပြောင်းအလဲတွေကျ တစ်ခါတည်း လူ့ဘဝမှာကြည့်တော့လည်း ဒီလိုပဲ၊ ခေတ်က သိပ်မြန်တယ်။ ကျွန်တော်ပြောချင်တာက **Generation** ကျွန်တော်တို့ဆီမှာတင် မကဘူး ကမ္ဘာမှာလည်း မျိုးဆက်ကွာဟနေတယ်။ လူကြီးနဲ့လူငယ်၊ ကျွန်တော်တို့လူကြီးနဲ့ ကျွန်တော်တို့လူငယ် တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် နားမလည်ဘူး၊ လူငယ်ကလူကြီးကို အထင်သေးတယ်။ လူကြီးက လူငယ်ကို အထင်သေးတယ်။ စသည်ဖြင့်ပေါ့။ အဲဒီမှာတင် ကျွန်တော်စိတ်ကူး တစ်ခုရတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်၊ အင်မတန်အပြောင်းအလဲမြန်နေတဲ့ခေတ်၊ အဲဒီ ခေတ်ထဲက လူငယ်တစ်ယောက်အကြောင်း ငါရေးမယ်။

ကျွန်တော် စိတ်ကူးရတယ်။ နောက် စိတ်ကူးရတာကိုပဲ ကျွန်တော် ပြောတာ၊ ကျွန်တော့်သား အပါအဝင် ကျွန်တော့်သားနဲ့ စကားပြောတယ်။ ဒီကလေးတွေနဲ့ စကားပြောတယ်။ ၉ တန်း ၁၀ တန်းအရွယ် ကလေးတွေနဲ့ စကားပြောတယ်။ ကောလိပ်ကျောင်းကကောင်တွေနဲ့ စကားပြောတယ်။ ဘွဲ့ရတဲ့ ကောင်တွေနဲ့ ကျွန်တော် စကားပြောတယ်။ စကားပြောပြီး အဲဒီမှာ ဒီကောင်လေး အကြောင်း ကျွန်တော်ရေးချင်တယ်။ သူတို့ဘဝ၊ ဒီနေ့ လူငယ် တွေရဲ့ဘဝအကြောင်း ကျွန်တော် ရေးချင်တယ်။ အဲဒီမှာတင် ကျွန်တော် စိတ်ကူးရတယ်။

လူငယ်တွေအကြောင်းရေးမယ် ဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်စိတ်ကူးရတယ်။ စိတ်ကူးရသွားတယ်နော်၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်မှာ ဇာတ်လမ်းမရှိသေးဘူး။ ဒါပေမယ့် တစ်နေ့ကျတော့ ကျွန်တော် လမ်းလျှောက်ပြန်တယ်။ မနက် တစ်ကြိမ် ကျွန်တော်လမ်းလျှောက်တယ်။ လမ်းလျှောက်ပြီး ကျွန်တော်၊ ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေအိမ်တစ်အိမ် ပြန်မယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းပေါ့။ သူက အဲဒီတုန်းက **D.G** (ညွန့်မျိုးချုပ်)၊ အခုတော့ ပင်စင်ယူသွားပါပြီ အဲဒီမှာ ကျွန်တော် မနက်လမ်းလျှောက်ပြီး သူ့အိမ်ဝင်တဲ့အခါကျတော့ သားအဖ နှစ်ယောက် ရန်ဖြစ်တယ်။ သူ့သားက **R.I.T** ကျောင်းသား၊ အဲဒီတုန်းက

R.I.T ပေါ့။ အခုတော့ Y.I.T ဒုတိယနှစ် “ဟေ့ကောင် မင်းကိုငါဒီ ဆံပင်အရှည် မထားပါနဲ့လို့ပြောတာ ဘယ်နှစ်ခါရှိပြီလဲ၊ သွား အခုဖြတ်၊ ငါ ဒီဆံပင် အရှည်ကြီးတွေနဲ့မင်းကို ကြည့်ကိုမကြည့်ချင်ဘူး၊ သွားဖြတ်စမ်း” “ဟာ အဖေကလဲ ဖြတ်တာပေါ့ အဖေရာ”ဘာညာဆိုပြီး ဒီကောင် ခေါင်းကုတ်ပြီး စောင်းငန်း စောင်းငန်းနဲ့၊ ကလေးထွက်သွားတော့မှ ကျွန်တော်ကပြောတယ် “နေစမ်းပါဦး၊ ဘာဖြစ်လို့ခင်ဗျားက သူ့ဆံပင်အရှည်တွေကို အတင်းဖြတ်ခိုင်း နေရတာလဲ” ကျွန်တော်ကပြောတော့ “မကြိုက်ဘူးဗျာ၊ ကျုပ် မကြည့်ချင် ဘူးတဲ့” “ဟာ ထားပါစေ၊ ဘာဖြစ်လဲလို့”

တစ်နေ့ သူကရုံးသွားခါနီး ဒေါပွပွ၊ စိတ်တိုတို “ ”လုပ်အား တွေလည်း အများကြီးပေးနေရတော့ စိတ်ကတိုလာတယ်၊ ရုံးသွားခါနီးမှာ သူဘာလုပ်လဲဆိုတော့ “ဟေ့ကောင် အခုထက်ထိ မင်းဆံပင်မဖြတ်သေး ဘူးလား၊ လာစမ်းကွ”ဆိုပြီး ဒီကောင့်ခေါင်း ဆွဲကိုင်တယ်။ ဆွဲကိုင်ပြီး ကတ်ကြေးနဲ့ ကောက်ပြီး ဖြစ်ပစ်လိုက်တယ်။ ဖြတ်ပြီး ဆဲဆိုကြမ်းမောင်းပြီး သူထွက်သွားတယ်။ ထွက်လည်းသွားရော သူ့သားက အဲဒီ R.I.T ကျောင်းသားက သူကောင်းကောင်း နေပါလျက်နဲ့၊ သူလိမ်လိမ်မာမာ နေပါလျက်နဲ့ ဒီဆံပင်အရှည်လေး ထားတာကို သူ့အဖေက ရန်ရှာနေတယ်နော်၊ သူ့အဖေက ဒီလောက်မှ နားမလည်ရဘူးလား၊ သူ့ကို ဒီလောက်မှ လွတ်လပ်ခွင့် မပေးဘူးလား ဆိုပြီးတော့ အဲဒီမှာတင် ဒီကောင် ဆံပင်ကို ကွက်ကျား အဖြတ်ခံလိုက်ရတဲ့အခါကျတော့ အဖေလည်း ထွက်သွားရော ခေါင်းကို နံရံနဲ့ပြေးဆောင့်၊ ရှိုက်ကြီးတစ်ငင်ငင်တွေငို၊ မှန်ဘီဒိုကို လက်သီးနဲ့ ပိတ်ထိုး၊ ပြတင်းပေါက်ကို လက်သီးနဲ့ပိတ်ထိုး၊ ရှိုက်ကြီးတင်ငင်နဲ့ ယူကျုံးမရ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီမှာတင် ဒီကောင်ဒီဘယ်ဘက်က လက်တစ်ဖက်က တစ်ခုလုံး အကြောတွေပြတ်သွားပြီး နောက်ဆုံး ဂန်ရင်းဖြစ်မှာစိုးလို့ အဲဒီလက်ကို လက်ကောက်ဝတ်ကနေ ဖြတ်လိုက်ရတယ်။ ဒီဘက်လက်တစ်ခုကလည်း အကြောတွေ မှန်ကွဲတွေရှုလို့ အကြောတွေသေသွားပြီး မသန်တော့ဘူး။ အဲဒီလိုနဲ့ ဒီကလေးဟာ နောက်ဆုံးမှာ လမ်းမ ရောက်သွားပါတော့တယ်။ R.I.T ကျောင်းသားနော်၊ ကျွန်တော်မိတ်ဆွေရဲ့သား၊ သူ့အဖေက ညွှန်မှူးချုပ် D.G ၊ နောက်ဆုံးကျတော့ အကြောထဲမှ ဆေးထိုးပြီးတော့ ကန်ထရိုက်တိုက် လှေခါးရင်းမှာ ဒီကောင်လေး ဘဝတုံးသွားရှာတယ်။ ကျွန်တော် သိပ်ရင်နာတယ်။ ကိုယ့်သားအရင်းဖြစ်သလို ကျွန်တော် ရင်နာတယ်။ ငါတို့ တိုင်းပြည်မှာ ကလေးတွေ အဲဒီလိုဖြစ်နေရင် ငါတို့ဘယ်လိုလုပ်မလဲ ဆိုပြီးတော့ အဲဒီမှာတင်

ကျွန်တော်ဇာတ်လမ်းရတယ်။ ဒီအကြောင်းကို ဝတ္ထုရေးမှပဲဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော် လူငယ်ကလေးတွေနဲ့ တွေ့တယ်။ တွေ့ပြီးတော့ ကျွန်တော် နတ်အိနောင်တို့ ဘာတို့ ရောက်တယ်။ နတ်အိနောင်ဆိုတာ ထားဝယ်နဲ့ ယိုးဒယားနယ်စပ်ဘက်၊ အဲဒီမှာ ကလေးတွေရှိတဲ့ အဲဒီတောင်ပေါ် ရောက်သွားတဲ့အခါကျတော့ မြန်မာပြည်အနှံ့အပြားက အဲဒီ ကလေးတွေ တွေ့တယ်။ အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးလေးတွေနော်၊ ၁၆-၁၇-၁၈-၁၉-၂၀-၂၅။ အဲဒီကြားထဲမှာ ဘာလုပ်နေလဲဆိုတော့ အိမ်ပြေးလေးတွေ၊ စာမေးပွဲကျလို့ ပြေးလာတဲ့ကောင်လေး တွေ ဟုတ်လား၊ စိတ်ညစ်လို့ ပြေးလာတဲ့ကောင်လေးတွေ၊ ဘဝအခက်အခဲတွေ တွေ့လို့ ပြေးလာတဲ့ ကောင်လေးတွေ။ အိမ်နဲ့အဆင်မပြေလို့ ပြေးလာတဲ့ ကောင်လေးတွေ၊ အဲဒီမှာသွားပြီးတော့ ဒီကောင်တွေ ဘာလုပ်နေလဲဆိုတော့ ဒီဘက်က ကုန်သည်က ပစ္စည်းကို ထမ်းပို့တယ်၊ ဟိုဘက်ပစ္စည်းကို ထမ်းယူတယ်။ ယူပြီးရတဲ့ ပိုက်ဆံနဲ့ အကြောဆေးထိုးတယ်၊ ဟုတ်လား၊ မူးယစ်ဆေးထိုးတယ် ဆေးရှူတယ်။

အဲဒီမှာတင် ကျွန်တော်ဇာတ်လမ်းရတယ်။ အဲဒီ ကျွန်တော်မိတ်ဆွေ D.G နဲ့ သား၊ သူတို့သားအဖရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကိုယူပြီးတော့ ကျွန်တော် ဇာတ်လမ်းဆင်လိုက်တယ်။ ကျွန်တော့် ဇာတ်လမ်းမှာ အဖေက အရာရှိကြီး၊ အမေကဆုံးသွားပြီ၊ သူမိထွေးနဲ့နေရတယ်။ ဒီကောင် ရန်ကုန်မြို့ရဲ့ အကောင်းဆုံး ကျောင်းဖြစ်တဲ့ ဒဂုံ အထက(၁)မှာ နေတယ်။ စာမေးပွဲကျတယ်။ မအောင်ဘူး။ ဒီနှစ် ထပ်ဖြေတယ်။ ဘီနဲ့အောင်တယ်။ နောက်နှစ် ထပ်ဖြေတယ်။ ဘီပါ ပြန်ပြုတ်သွားတယ်။ အဲဒါနဲ့ ဒီကောင် အိမ်ကဆွလာတော့ စိတ်ညစ်တယ်။ စိတ်ညစ်တော့ မူးယစ်ဆေးချတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တာက စတာပေါ့။ ဆေးလိပ်သောက်ရာကနေပြီးတော့ စီးကရက်ချတယ်။ စီးကရက် သောက်ရာက နေပြီးတော့ “အမယ် ငါယောက်ျားပဲ သောက်ရဲပါတယ်၊ ငါဟာ စိတ်ဓာတ် ခံနိုင်ရည်ရှိပါတယ်”ဆိုပြီးတော့ အပေါင်းအသင်းမကောင်းတော့ မူးယစ်ဆေး ချလာတယ်။ စွဲသွားတယ်၊ စွဲသွားပြီးတော့ အိမ်ကပစ္စည်းတွေ ခိုးယူ၊ သူ့နာရီကို ပေါင်၊ ရောင်းတယ်။ အဝတ်အစားတွေကို ရောင်းပြီးတော့ မူးယစ်ဆေးချတယ်။ နောက် အိမ်ကပစ္စည်းတွေယူတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ ဒီကောင် အိမ်ကရသမျှ ပစ္စည်းတွေကို ယူပြီးတော့ ထွက်ပြေးတယ်။

ကျွန်တော့်ဝတ္ထု၊ ဘယ်ကိုပြေးသလဲဆိုတော့ အဲဒီကောင်လေးနာမည်က ရဲမြင့်တဲ့၊ ကျွန်တော်ဇာတ်လိုက် ရဲမြင့်က ဘယ်ကိုပြေးသလဲဆိုတော့ နတ်အိနောင်ကို

ပြေးတယ်။ နတ်အိနောင်ကိုရောက်တော့ ဒီကောင်ဒီလိုပဲ အထမ်းအငှားလိုက်၊
 လိုက်ပြီးတော့ ဒီကောင်ဆေးချ၊ အဲဒီလိုနဲ့နေရရင်း အဲဒီမှာ ရောက်နေတယ်။
 ရောက်နေတော့ ဖအေကတော့ တော်ပြီ ဒီကောင်ကို တစ်သက်စွန့်လိုက်ပြီ။
 အမွေလည်း ဖြတ်ပြီ။ ဒါပေမယ့်လည်း ဆွေမျိုးတွေက မနေနိုင်ဘူး။ ဆွေမျိုးတွေက
 “ဟဲ့ အဖေကတော့ သူ့နောက်မိန်းမနဲ့ နောက်ကလေးတွေနဲ့ ငါတို့က ငါတို့
 တူလေးပဲ၊ ငါတို့ အစ်မမွေးတဲ့ သားဟဲ့၊ လိုက်ခေါ်ချေ သွား” ဆိုပြီးတော့
 ဆွေမျိုးတွေက ပိုက်ဆံစုပြီးပေးလိုက်တယ်။ ဘယ်သူ့ကို ခေါ်ခိုင်းလိုက်သလဲ
 ဆိုတော့ နန္ဒာနော်၊ ကျွန်တော့်ဇာတ်လမ်းထဲမှာ၊ ရုပ်ရှင်ကားထဲမှာက ရဲမြင့်က
 ကျော်သူလုပ်တယ်၊ နန္ဒာက နေအောင်လုပ်တယ်။

နန္ဒာကို ခေါ်ခိုင်းလိုက်တယ် “သွား၊ နန္ဒာ” နန္ဒာက ဘာလဲဆိုတော့
 ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က B.Sc အောင်ပြီးပြီ၊ B.Sc အီစထေလော်ဂျီ၊ မစ္စဗေဒ
 နဲ့ ဘွဲ့ရတယ်။ မစ္စဗေဒဆိုတာ ငါးတွေကို လေ့လာတဲ့ဘာသာရပ်၊ အဲဒါနဲ့
 ဘွဲ့ရတယ်။ ဘွဲ့ရတော့ ဒီကောင် ပုလဲနဲ့ငါး သွားလျှောက်လို့မရဘူး။ မရတော့
 ဒီကောင် ဘာလုပ်သလဲလို့ဆိုတော့ နန္ဒာက ရန်ကုန်မြို့ ၃၇ လမ်း၊ ပန်းဆိုးတန်း
 တို့မှာ၊ ဗိုလ်ချုပ်ဈေးတို့မှာ ညနေဆိုရင် ပလက်ဖောင်းမှာ စာအုပ်အဟောင်း
 ရောင်းတယ်။

ရန်ကုန်မြို့မှာ ပလက်ဖောင်းမှာ စာအုပ်အဟောင်းရောင်းတဲ့ ကောင်လေး
 တွေထဲမှာ History M.A နဲ့ ပြီးတဲ့သူ ၃-၄ယောက်လောက်ရှိတယ်။
 တချို့ကလဲ ဘွဲ့ရတွေအများကြီးရှိတယ်။ အဲဒီတော့ နန္ဒာ အဲဒီမှာ စာအုပ်အဟောင်း
 ရောင်းတယ်။ “ကဲ နန္ဒာ သွား၊ မင်းတူလေးကို လိုက်ရှာချေစမ်း”ဆိုပြီးတော့
 စရိတ်ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ နန္ဒာလိုက်ရှာတယ်။ လိုက်ရှာတော့ နတ်အိ
 နောင်မှာ တွေ့လာတယ်။ တွေ့လာတော့ သူတို့ကို မြှောက်တစ်ခါ၊ ချောတစ်လှည့်နဲ့
 ပြန်ခေါ်လာတယ်။ ပြန်ခေါ်လာတော့ လမ်းမှာ စက်လှေနဲ့ ခေါ်တယ်။ စက်လှေ
 လမ်းမှာ မုန်တိုင်းမိပြီးတော့ စက်လှေပျက်တယ်။ ပျက်ပြီး ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်ကို
 ရောက်သွားတယ်။ နန္ဒာသတိရလို့ ကြည့်လိုက်တော့ ပင်လယ်ကျောက်ဆောင်
 ပြင်ကြီးမှာ တစ်မိုင်လောက်ရှိတဲ့ ကျောက်ဆောင်ပြင်ကြီးမှာ တစ်ခါတည်း
 နန္ဒာလဲနေတယ်။ သူတစ်ကိုယ်လုံးကိုလည်း ကြည့်လိုက်တော့ ကိုယ်ပေါ်မှာ
 ခရုတွေ၊ ငွေ့မဆစ်တွေနဲ့ ရာထောင်ချီပြီးတော့ တက်နေတယ်။ သတိရလာတယ်။
 အစာငတ်ရေငတ်ဖြစ်တယ်။ ဒါနဲ့ သူသတိရလာပြီး ထပြီးတော့ လျှောက်တယ်။
 ဒီဘက် ကျွန်းဘက်ကို လျှောက်တယ်။ လျှောက်လာတော့ ရေလည်းငတ်လာပြီ၊

အစာလည်း ငတ်လာပြီ၊ ရေငတ်လို့ အုန်းသီးချောက်တွေကို သူကောက်သောက်ဖို့လုပ်တော့၊ ဒါပေမယ့် ဓားမရှိဘူး။ အုန်းသီးမခွဲတတ်ဘူး။ တစ်ခါ အုန်းပင်ပေါ်ကို မော့ကြည့်လိုက်တော့ အုန်းသီးစိမ်းတွေကို တွေ့တယ်။ B.Sc အောင်သော ကိုနန္ဒာသည် အုန်းပင်မတက်တတ်ဘူး။ ဓားမရှိတော့ အုန်းသီးမခွဲတတ်ဘူး။

ဟား၊ ငါးတွေကို တွေ့တယ်။ အစိမ်းမစားတတ်ဘူး။ သူက ရန်ကုန်သားလေ၊ ယဉ်ကျေးမှုရှိတဲ့နေရာက ထွက်သွားတဲ့သူ၊ ဟိုမှာ ယဉ်ကျေးမှုမရှိတဲ့ နေရာရောက်နေတယ်။ မီးမရှိတော့ အစိမ်းမစားတတ်ဘူး။ ငါးတွေအမျိုးမျိုးတွေ့တယ်။ ဘယ်ငါးက စားကောင်းလဲ၊ မစားကောင်းလဲဆိုတာလည်း သူမသိတော့ဘူး။ မစ္စဗေဒနဲ့ ပြီးထားတာဆိုပေမယ့်လည်း စာတွေက စာအုပ်ထဲကို ပြန်ရောက်နေပြီ။ ဟိုမှာ ကဏန်းတွေ တွေ့တယ်။ မြင်းစီးကဏန်းတွေ သိပ်မြန်လွန်းတယ်။ မြင်းစီးကဏန်းလည်း လိုက်ဖမ်းလို့ မရပြန်ဘူး။ သူ့မှ မဖမ်းတတ်တာကိုး။

ဒီလိုနဲ့ အစာငတ်၊ ရေငတ်ဖြစ်ပြီးတော့ နန္ဒာ ပြန်ပြီးတော့ သတိလစ်သွားတယ်။ ပြန်သတိရလို့ ကြည့်လိုက်တော့ သူ့ပါးစပ်ထဲကို လူတစ်ယောက် အုန်းရည်တွေ လောင်းထည့်ပေးနေတယ်။ မျက်လုံးကို အသာဖွင့်ကြည့်လိုက်တော့ အဲဒီလူက ဘယ်သူလဲဆိုတော့ အသားညိုညို၊ အသက်အစိတ်လောက်၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက် တောင့်တောင့်နဲ့ ရုပ်ကဆိုးဆိုး၊ အင်္ကျီဗလာနဲ့ ဂျင်းဘောင်းဘီရှည်နဲ့ ဘယ်သူလဲဆိုတော့ သံချောင်း၊ ဇာတ်ထဲမှာတော့ ကျော်ဟိန်းပေါ့။

အဲဒီတော့ သံချောင်း၊ သံချောင်းဆိုတာ ဘယ်လိုလူလဲဆိုတော့၊ ဟိုးထားဝယ်နယ်က ငယ်ငယ်လေးကတည်းက သံချောင်းမိဘတွေမရှိဘူး။ သံချောင်းဟာ မိတဆိုး ဖတဆိုး၊ အဲဒီမှာတင် ဘကြီးဘုန်းကြီးကျောင်းသားလုပ်တယ်။ ဘကြီး ဘုန်းကြီး ပျံတော်မူတဲ့အခါမှာ သူ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားဘဝက လွတ်တယ်။ ထွက်လာပြီးတော့ သူ့ရွာထဲမှာ အငှားလိုက်ပြီးတော့ ဒူးရင်းသီး တက်ဆွတ်ပေးတယ်။ အငှားဆွတ်ပေးတယ်။ ဒူးရင်းသီး တက်ဆွတ်ပေးတယ်။ နည်းနည်းကြီးတော့ သံချောင်းက နွားအငှား လိုက်ကျောင်းပေးတယ်။ ကျွဲအငှား လိုက်ကျောင်းပေးတယ်။ နည်းနည်းကြီးလာပြန်တော့ သံချောင်းဟာ ဆားချက်တယ်။ နည်းနည်းကြီးတော့ သံချောင်းဟာ ပင်လယ်ကို ထွက်ပြီး တံငါလိုက်တယ်။ ရေလုပ်ငန်းလုပ်တယ်။

ဒီလိုနဲ့ ဘုန်းကြီးကျောင်းက သေစာ၊ ရှင်စာနဲ့လည်ပြီးတော့ သံချောင်းက

ဒီကျွန်းပေါ်ရောက်လာတယ်။ သူက ဘယ်လိုရောက်လာသလဲဆိုတော့ အဲဒီ စက်လှေမှာ သင်္ဘောကူသူ၊ အလုပ်သမားအနေနဲ့ ရောက်လာတယ်။ ရောက် လာပြီးတော့ သံချောင်းက သူ့ကိုကျွေးတယ်၊ ကျွေးတော့ မင်းဘယ်သူလဲ၊ ကျွန်တော်ဟာ သံချောင်းပါ၊ ဒီလိုဒီလိုပဲ ကျွန်တော်ဘယ်ကပေါ့ ဆိုပြီး ခုနက သူ့ဇာတ်လမ်းကို ပြောပြတယ်။ သံချောင်းကွာတဲ့ ငါတို့ကတော့ သေရတော့မှာပဲတဲ့၊ သံချောင်းက ဟာ၊ မသေပါဘူးတဲ့၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ လိုက်ဖက် အောင် နေတတ်ရင် ခင်ဗျားမသေပါဘူးတဲ့။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် ဓား တစ်ချောင်းတော့ လိုချင်တယ်ဗျာတဲ့။ အဲဒီဓားက ဘာလုပ်ဖို့လဲတဲ့။ ဓားရှိရင် ပင်လယ်ကိုဖြတ်မယ်တဲ့။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီးတော့ မင်းက ဓားကြီးနဲ့ ပင်လယ် ဖြတ်မှာလဲတဲ့။ ဓားရှိရင် ကျွန်တော်တို့ အရာရာကို လုပ်လို့ရတယ်တဲ့။ မီးရှိရင် အရာရာကို လုပ်လို့ရတယ်တဲ့၊ အစ်ကို ကိုနန္ဒာတဲ့ ခင်ဗျားပဲပြောတယ်မဟုတ်လားတဲ့၊ နန္ဒာက ပညာတတ်မဟုတ်လား၊ သူက ဒီမီးကို စတင်တွေ့တယ်။ ယဉ်ကျေးမှု လူတွေဟာ မီးကိုမတွေ့ခင်တုန်းက အမှောင်ထဲမှာနေခဲ့ရတယ်။ အအေးထဲမှာ နေရတယ်။ အစိမ်းစားရတယ်။ မီးစတွေ့လိုက်တာဟာ လူ့ဘဝကြီးတစ်ခုလုံး၊ လူ့ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုလုံး ပြောင်းသွားတယ်။ အနွေးဓာတ်ရလာတယ်။ အလင်း ဓာတ်ရလာတယ်။ ချက်ပြုတ်စားလို့ ရလာတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ မီးကိုတွေ့လိုက်တာ ဟာ ယဉ်ကျေးမှု တစ်ခု၊ နောက် ဓား သံ ကို သုံးတတ်လာတယ်။ ခင်ဗျားပဲ ပြောခဲ့တယ် မဟုတ်လား၊ သံကို သုံးတတ်လာတာဟာ ယဉ်ကျေးမှု၊ မီးကို သုံးတတ်လာတာဟာ ယဉ်ကျေးမှု” “အေး၊ ဟုတ်တယ်လေ”တဲ့၊ ဓားတွေ့တော့ မင်းဘာလုပ် မလို့လဲတဲ့။ ဟာ ဓားတွေ့တော့ ကျွန်တော် ယဉ်ကျေးသွားပြီလေတဲ့၊ ဓားတွေ့ရင် အဲဒီဓားနဲ့ သစ်ပင်တွေခုတ်မယ်၊ ဖောင်ဖွဲ့မယ်၊ နွယ်တွေကို ဖြတ်မယ်၊ ပြီးတော့ ချည်မယ်။ အဲဒီဖောင်နဲ့ ပင်လယ်ကိုဖြတ်မယ်တဲ့။ ဟာ... မင်းကလည်း ဒီလောက်ကျယ်တဲ့ ပင်လယ်ကြီးကို ဘယ်လိုဖြတ်မလဲတဲ့။ အစ်ကိုနန္ဒာပဲ စဉ်းစားကြည့် ဒီကျွန်းပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဆက်နေရင် တစ်နေ့နေ ကျွန်တော်တို့ သေသွားလိမ့်မယ်တဲ့။ နာမကျန်းဖြစ်လို့ သေချင်သေမယ်။ အစာငတ်လို့ သေချင် သေမယ်။ ကျွန်းပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဒီလိုသေရမယ့်အတူတူ ပင်လယ်ဖြတ်ရင်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့ သေမယ်။ ပင်လယ်ဖြတ်လို့ မသေရင် ကျွန်တော်တို့ အိမ်ပြန် ရောက်မယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ပင်လယ်ကို ဖြတ်မယ်။ ဓားပဲ လိုချင်တယ်။ သံချောင်းက ဓားတောင်းတယ်။ သံချောင်းက ကိုနန္ဒာပြောလို့ မီးအရေးကြီးပုံကို သဘောပေါက်တယ်။ မီးကိုချစ်တယ်။

အင်ကြင်းကျောက်လေးတွေ တွေ့တယ်။ လဲမှို့လေးတွေ တွေ့တယ်။ ကျွန်းပေါ်မှာ
 ဝရောင်းကျောက်ကလေးတွေ တွေ့တယ်။ အဲဒါတွေနဲ့ သူ့အမြဲတမ်းမီးခြစ်နေတယ်။
 ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကိုနန္ဒာပြောသလို ချက်ပြုတ်စားနိုင်အောင်လို့
 အနွေးဓာတ်ရအောင်၊ အလင်းဓာတ်ရအောင် ဒါနဲ့ သံချောင်းရဲ့ ကြိုးပမ်း
 အားထုတ်မှုအရ မီးရတယ်။ မီးရတော့ သံချောင်း သိပ်ဝမ်းသာတယ်။ ဟာ
 - မီးရတယ်၊ မီးကို အမြဲဖိုထားမယ်။ ညလည်း ဖိုမယ်၊ နေ့လည်းဖိုမယ်။
 ညဖိုလို့ မီးတောက်ကိုမြင်ရင် ပင်လယ်က သင်္ဘောတွေ ဒီမီးတောက်ကို
 မြင်ရင် ဒီကျွန်းမှာ ဒုက္ခသည်တွေ ရှိလိမ့်မယ်ဆိုတာသိမယ်။

နေ့ဖိုလို့ မီးခိုးကိုမြင်ရင် ပင်လယ်က သင်္ဘောတွေ ဒီကျွန်းမှာ ဒုက္ခသည်
 ရှိမယ်ဆိုတာ သိလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် သံချောင်းထင်းတွေခုတ်၊ ထင်းတွေရှာ
 ချပြီးတော့ အမြဲပုံထား၊ ကိုနန္ဒာမှာ အင်္ကျီလေးပါတယ်။ အင်္ကျီလေး စုတ်သွား
 တော့ သံချောင်းက ငါးရိုးနဲ့အပ်လုပ်ပြီးတော့ ငှယ်နက်ချည်အရိုင်းကိုထု၊
 ထုပြီးအခြောက်လှန်းပြီးတော့ အဲဒီငှယ်နက်ချည်းနဲ့ချုပ်၊ နောက်ဆုံး ချုပ်လို့
 မရတော့အောင် စုတ်သွားတော့ “အစ်ကိုရယ် အဲဒီအင်္ကျီလေးကျွန်တော့်
 ပေးဗျာ” မင်းက ဘာလုပ်ဖို့လဲ၊ ဒီအင်္ကျီလေးကို ကျွန်တော်ကျွန်းပေါ်မှာ
 အမြင့်ဆုံးနေရာကိုတက်၊ အမြင့်ဆုံးတောင်ထိပ်၊ အမြင့်ဆုံးသစ်ပင်ပေါ်တက်ပြီး
 တော့ ကျွန်တော်အလံထူထားမယ်တဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုလို့ရှိရင် ပင်လယ်ထဲက
 သင်္ဘောတွေ ဒီအလံလေးမြင်ရင် ဒီအချက်ပြတာလေးမြင်ရင် ကျွန်တော်တို့
 ဒုက္ခသည်တွေ ရှိနေတာသိပြီး လာကြမှာ၊ ကယ်ကြမှာတဲ့၊ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်
 ပေးပါဆိုပြီး သံချောင်းက တက်ပြီးတော့ အလံထူထားတယ်။

ဒီလိုနဲ့ သူတို့နေလာတာ သံချောင်းက တစ်နေ့ကျတော့ သံချောင်းနဲ့
 ကိုနန္ဒာ ကျွန်းပေါ်မှာ အဲဒီလိုပဲ ငှက်ပျောအရိုင်းလေးတွေ၊ သစ်သီးဝလံ၊
 ငွေ့သီးလို စားကောင်းတဲ့ဟာလေးတွေ လိုက်ရှာစားနေတုန်းမှာ ဒိုင်းဆို သူတို့
 နောက်ကျော တစ်တောင်ကွာလောက် သစ်ပင်ကိုလာပြီးတော့ ဓားကြီးတစ်ချောင်း
 လာစိုက်တယ်။ ဂျပန်ဓားရှည်ကြီး၊ ကြည့်လိုက်တော့ သစ်ပင်ဝွကြားမှာ
 လူတစ်ယောက်၊ ဆံပင်က ခါးလောက်အထိရှည်နေပြီ၊ မျက်လုံးကြီးကလည်း
 ဝါထိန်၊ သွားတွေကလည်း သွားမတိုက်တာကြာလို့ ဝါထိန်လို့။ ဒီမှာလည်း
 ပန်းတွေနဲ့၊ တစ်ခါတည်း ပန်းကုံးတွေနဲ့ သူ့ဘာသူကြိုးတွေနဲ့ နွယ်ကြိုးတွေနဲ့
 သီထားတဲ့ပန်းကုံးတွေနဲ့၊ ဟာ - ဟာ သူရဲ၊ သူရဲ ဆိုပြီးတော့ သူတို့ကို
 လှမ်းအော်နေတဲ့ လူတစ်ယောက်၊ ကြည့်လိုက်တော့ ဘယ်သူလဲဆိုတော့

ရဲမြင့်၊ သွက်သွက်ခါအောင် ရူးနေပြီ၊ မူးယစ်ဆေး ပြတ်သွားပြီ၊ ကျွန်းပေါ်မှာ တစ်ယောက်တည်းနေရတယ်။ အစာရေစာမရှိဘူး၊ ကျွန်းက ပင်လယ်လှိုင်းသံတွေ၊ မုန်တိုင်းသံတွေကို ကြားရတော့ ဒီကောင်စိတ်ချောက်ချားပြီး ရူးသွားတာ။

ရူးသွားပြီ၊ သူတို့ကို ရန်သူထင်ပြီး ဂျပန်ဓားကြီးနဲ့ ပစ်ရော၊ ဟာ သံချောင်းက ဝမ်းသာတာပေါ့။ ဓားရပြီကွ ဆိုပြီးတော့ သံချောင်းသိပ်ဝမ်းသာ တာပေါ့။ ဓားရပြီကွ ဆိုပြီးတော့ သံချောင်းသိပ်ဝမ်းသာတယ်။ ဓားကို ဆွဲနှုတ် တယ်။ ရဲမြင့်ကလိုက်တာ မပေးဘူး။ ရဲမြင့်ကလည်း ရူးနေပြီ။ နန္ဒာကလည်း ဟေ့ကောင် ရဲမြင့်၊ မင်းဦးလေး ငါနန္ဒာလေ မင်းမမှတ်မိဘူးလား၊ ရဲမြင့် သတိထား၊ သတိထားဆိုပြီးမှာ ခဏအတော်ကြီးကြာတော့မှ ရဲမြင့်က မျက်ရည်တွေ၊ တွေတွေကျပြီး ငိုလိုက်ရယ်လိုက် လုပ်ပြီးတော့မှ နန္ဒာကို နည်းနည်းမှတ်မိလာတယ်။ ဟာ၊ ဟုတ်တယ်၊ ဦးလေး နန္ဒာ၊ ဦးလေး နန္ဒာ၊ ဦးလေး နန္ဒာ မှတ်မိပြီဆိုတော့မှ ဒီကောင် တစ်ဖြည်းဖြည်း သူတို့ဆီလိုက်လာတယ်။

လိုက်လာပြီးတော့ သံချောင်းကိုပဲ ကြည့်နေတယ်။ သံချောင်း ဘာလုပ် သလဲ၊ သံချောင်းကို သူမယုံဘူး။ သံချောင်းလက်ထဲက ဓားကို သူလိုချင်တယ်။ သံချောင်းက သူ့ကို မပေးဘူး။ ဒီကောင် ရူးနေတဲ့ကောင်ဆိုပြီးတော့ မပေးဘူး။ သံချောင်းက ဓားတစ်စင်းနဲ့အပြင်ထွက်သွားပြီးတော့ အလုပ်လုပ်တယ်။ ငါးမျှားတယ်၊ ငါးခုတ်တယ်၊ ရဲမြင့်က တစ်ဖြည်းဖြည်း သံချောင်းကို ကြည့်ပြီးတော့ သူ့ဘဝ သူသိလာတယ်။ တည်ငြိမ်လာတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ Sane ဖြစ်သွားတယ်။ သိပ်ရူးနေရာကနေပြီးတော့ ပြန်ပြီးတော့ ပင်ကိုယ်ဖြစ်လာတယ်။

ဖြစ်သွားပြီးတော့ သံချောင်းကို သူအားကျတယ်။ သံချောင်းက ရေအကြာကြီး မနစ်ဘဲနဲ့ ငုပ်နိုင်တယ်။ သူက သံချောင်းလို ငုပ်တတ်ချင် တယ်။ သံချောင်းလို အဝေးကြီး ရေကူးတတ်ချင်တယ်၊ သံချောင်းလို အုန်းပင်တက်ချင်တယ်။ သံချောင်းလို ကိုယ့်အားကိုကိုးချင်တယ်။ သံချောင်းလို ကာယဗလ တောင့်ချင်တယ်။ သူက အားကျတယ်။

ဒီလိုနဲ့ “မင်း ဒီဓား ဘယ်ကရတာလဲ”သူ အဲဒီတော့မှ သူစိတ်ငြိမ် သွားတုန်းမေးတော့မှ သူတစ်နေ့မှာတဲ့ တောထဲကိုသူလျှောက်သွားမိတယ်။ မုန်တိုင်းတွေ တိုက်လာတယ်။ ဂူကြီးတစ်ဂူထဲ သူဝင်အိပ်တယ်။ တစ်ယောက် တည်း၊ အိပ်တော့ သံစည်ပိုင်းကြီးတစ်လုံး သွားတွေ့တယ်။ သံစည်ပိုင်းကြီး တွေ့တော့ သူ သံစည်ပိုင်းကြီးကို ကျောက်ခဲနဲ့လေးငါးခြောက်ချက်လောက် ဆက်တိုက်ထုပြီးတော့ ဖွင့်တယ်။ ဖွင့်တော့ နောက်ဆုံး သံချေးစားတဲ့ နေရာကနေ

ပွင့်သွားတယ်။ ပွင့်သွားတော့ အထဲကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ရေနံချေး သုတ်ထားတဲ့ တာလပတ်ကြီးကို တွေ့တယ်။ အဲဒီ တာလပတ်ကြီးကို ဖွင့်ကြည့် လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ဂျပန်ဓား၊ ဂျပန်ခေတ်တုန်းက ဂျပန်စစ်ဗိုလ်ကြီး သေသွားတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီဓားကို အဲဒီမှာထားပစ်ခဲ့တယ်။

အဲဒီမှာ ရဲမြင့်က သံချောင်းကို အားကျလို့ သံချောင်းလို ရေကူး တတ်လာတယ်။ သံချောင်းလို ရေငုပ်နိုင်လာတယ်။ သံချောင်းလို အုန်းပင် တက်တတ်လာတယ်။ သံချောင်းလို ဘဝကို သူ့အားကျတယ်။ သံချောင်းရဲ့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် အားကိုးတဲ့စိတ်ဓာတ်ကို သူ့အားကျလာတယ် နော်၊ ဟိုတုန်းက မူးယစ်ဆေးရှူတာတွေလည်းပျောက်၊ မူးယစ်ဆေးက ဘယ်ရှူရမလဲ၊ ထမင်းတောင် မစားရတဲ့ဘဝနော်၊ တစ်နေ့ကျတော့ သံချောင်းက ကဲ၊ တို့ဓားလည်းရပြီ အစ်ကိုရေ၊ ကိုနန္ဒာ ကျွန်တော်တို့ ပင်လယ်ဖြတ်တော့မယ်ဗျာ၊ ဟို ခဏနေရင် အရှေ့မြောက်လေပြန်မှာ အရှေ့မြောက်လေပြန်ရင် ကျွန်တော်တို့ ဖောင်တွေအပြင်ကို လွင့်သွားလိမ့်မယ်၊ ရဲမြင့်က သံချောင်းနဲ့အတူ လိုက်ပြီးတော့ ဖောင်လုပ်ပေးတယ်။ အဲဒီမှာ အရှေ့လေမပြန်ခင်မှာ ကျွန်တော်တို့ ပြည်မသွားမယ့် ရေစီးကြောင်းကို ကျွန်တော်သိတယ်။ မသေလည်းဘဲ အိမ်ပြန်ရောက်တာပေါ့ဗျာ၊ သေလည်းပဲ ကံပေါ့။

တစ်နေ့မှာ သူတို့သွားပြီးတော့ ငါးမျှားတယ်၊ ကျောက်ဆောင်ကြီး ပေါ်တက်ပြီးတော့ ငါးမျှားတယ်၊ သံချောင်းနဲ့ ရဲမြင့်၊ ငမန်း၊ ငမန်းတစ်ကောင် လောက်ရလိုက်ရင် အခြောက်လှမ်းပြီးရင်၊ ဒါသူတို့ လုံလောက်တဲ့ရိက္ခာ၊ တစ်နေ့ သံချောင်းနဲ့ ရဲမြင့် ငမန်းသွားမျှားတယ်။ မျှားတော့ သူတို့လာခဲ့တဲ့ ကျောက်ဆောင်ကြီးက တစ်မိုင်လောက်ရှိတယ်။ သောင်ပြင်ကြီးဖြတ်ပြီး လာ၊ လာပြီးတော့ အဲဒီကျောက်ဆောင်ကြီးပေါ်တက်၊ တက်ပြီးတော့ ဟိုဘက်က ပင်လယ်ကြီး၊ ရေနက်ပိုင်း၊ အဲဒီမှာ ငါးမျှားတယ်။

ငါးမျှားချိတ်နဲ့ ငါးမျှားကြိုးက ဘယ်ကလာရသလဲဆိုတော့ သံချောင်းက ပင်လယ်ကမ်းစပ်မှာ လာတင်တဲ့ လှိုင်းပုတ်လို့လာတင်တဲ့ ပိုက်၊ နိုင်လွန် ပိုက် အပြတ်ကလေးတွေ၊ အဲဒီထဲမှာ ပါလာတဲ့ ငါးမျှားချိတ်ကလေးတွေကို စုထားပြီးတော့ ပိုက်ကို ကြိုးကျစ်ထားတယ်။ အဲဒီ ငါးမျှားချိတ်နဲ့ သွားမျှားတယ်။ မျှားတော့ ငမန်းကြီးတစ်ကောင် လာတယ်။ အဲဒီမှာတင် ငါးလေးနဲ့အစာ တပ်ပြီးမျှားလိုက်တော့ မိပြီ၊ မိတော့ အဲဒီငမန်းကို သံချောင်းနဲ့ရဲမြင့် တစ်ယောက်တစ်ပြန်စီ အတင်းဆွဲ(ငမန်းကရုန်း၊ သူတို့ကဆွဲ)၊ နောက်ဆုံး

ကျတော့ အားကုန်ဆွဲလိုက်တာ ငမန်းကအရုန်း၊ သူတို့ကအဆွဲ အဲဒီမှာ ကြိုးပြတ်တယ်။ ကြိုးပြတ်သွားတော့ ကြိုးရော ငါးမျှားချိတ်ရော၊ ငမန်း ပါးစပ်ထဲပါသွားတယ်။ သူတို့မှာ ငါးမျှားချိတ်ကုန်နေတယ်။ ဟိုး . . . အနောက်ဘက်ပင်လယ်ကို ကြည့်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ နေလုံးကြီးက ပင်လယ်ထဲ တဖြည်းဖြည်း နိမ့်၊ နိမ့်၊ နိမ့် ဒီရေတွေက တဖြည်းဖြည်း ဝေါ ဝေါ နဲ့ အော်တက်လာတယ်နော်၊ ခဏနေရင် သူတို့လျှောက်လာခဲ့တဲ့ သောင်ပြင်ကြီးကို သောင်ပြင်ကြီးပါမကဘူး၊ အဲဒီကျောက်ဆောင်ကြီးပါ ရေဖုံးတော့မယ်၊ ဒီရေက ရောက်လာပြီ၊ အဲဒီတော့ ကဲ၊ ရဲမြင့်ရေ တို့မှာ ငါးမျှားချိတ်လည်း မရှိတော့ဘူး၊ မင်းလည်း ပင်ပန်းပြီ၊ ငါလည်း ပင်ပန်းပြီ၊ အဲဒီတော့ ပြန်ကြစို့၊ ဒီရေလည်း တက်တော့မယ်။ နေလည်းဝင်ပြီ၊ ဒီရေလည်း ဖုံးတော့မယ်။ ကဲ မနက်ဖြန်မှာ လာမျှားကြစို့ ဆိုပြီးတော့ အဲဒီမှာ သံချောင်းနဲ့ ရဲမြင့် ပြန်လာကြတယ်။ ပြန်လာတော့ ခြေကျင်လျှောက်လို့ မရတော့ဘူး၊ ခုနက သောင်ပြင်ကြီးက ရေဖုံးသွားပြီ။ သံချောင်းက ရှေ့က ဓားကိုပိုက်၊ ပလိုင်းကို ကျောမှာလွယ်၊ ရဲမြင့်က နောက်ကကူးလိုက်တယ်။ သံချောင်းက ကူးနိုင်တာကို။ အသန်ဆုံး အမြန်ဆုံးကောင်၊ အတွေ့အကြုံ ရှိတဲ့ကောင်၊ ရှေ့ကူးတယ်၊ ဟိုကောင်က အခုမှ ကူးကာစ၊ သံချောင်းကို အားကျလို့ နောက်ကကူးလိုက်တယ်။ သံချောင်းက ရဲမြင့်ကို စိတ်မချဘူး။ နောက်လှည့်ကြည့်လိုက်တော့ ငမန်းက လိုက်လာတယ်။ သံချောင်းသိတယ်။ ဒီငမန်းဟာ သူက ရှေ့ကိုမော့လိုက်ရင် တစ်ချက်နဲ့ ကမ်းရောက်မယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်က ရဲမြင့်အစားခံရမယ်။ ရဲမြင့်လက်ထဲမှာ ဘာလက်နက်မှ မရှိဘူး။ သူ ရဲမြင့်ကို ချစ်တယ်။ သနားတယ်။ ခင်တွယ်တယ်။ သံချောင်းက ကိုယ်ကျိုးစွန့်တတ်တဲ့ စိတ်ရှိတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုးတယ်။ အဲဒီတော့ ငမန်းကလည်း သူက ငါးမျှားချိတ်စူးထားတဲ့ငါးမန်းနော်၊ ငမန်းက နဂိုအတိုင်းဆို ဘာမှ အန္တရာယ်မပြုဘူး။ အဲဒီတော့ ငါးမျှားချိတ် စူးထားတယ်။ သံချောင်းတို့ရဲ့ သွေးနဲ့လည်း ရတယ်။ သံချောင်းနဲ့ ရဲမြင့်က ကျောက်ဆောင် ပေါ်တက်တုန်းက ကျောက်စွန်းတွေရှုတော့ ဒူးတွေ၊ ပေါင်တွေပဲ့၊ ခြေထောက် တွေ ပဲ့တော့ သွေးတွေထွက်တယ်။ အဲဒီသွေးနဲ့ကို ငမန်းကရတော့ လိုက်လာ တယ်။ စားမလို့ အဲဒီမှာတင် သံချောင်းက “ကဲ၊ ရဲမြင့် မင်းရှေ့ကကူး ငါ နောက်ကလိုက်မယ်”ဆိုပြီးတော့ ရဲမြင့်ကို ရှေ့ကကူးခိုင်းတယ်။ သူက နောက်က သတိနဲ့ ဓားကိုက်ပြီးတော့ နောက်ကနေ အတင်းကူးလာတယ်။ ကူးလာတုန်းမှာ ငမန်းက လိုက်လာတယ်။

နောက်ဆုံးမှာ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ နီးလာပြီး သံချောင်းကို ငမန်းက ကိုက်တယ်။ သံချောင်းက ငမန်းကို ဓားနဲ့ခုတ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ သံချောင်းနဲ့ ငမန်း၊ ဘတစ်ပြန် ကျားတစ်ပြန် သတ်ကြရင်း နောက်ဆုံးမှာ သံချောင်းရော ငမန်းရော ပင်လယ် အောက်ကို မြုပ်သွားတယ်။ အဲဒီနေရာမှာ သံချောင်းရဲ့ သွေးကွက်တွေဟာ ဝင်လုဆဲနေရောင်အောက်မှာ ရဲနေတယ်။ သံချောင်းမရှိတဲ့အခါကျတော့ ကျွန်းပေါ်မှာ ကိုနန္ဒာနဲ့ ရဲမြင့် နှစ်ယောက်တည်း ကျန်ခဲ့တယ်။ ဘာမှလည်း မလုပ်တတ်ဘူး နော်၊ ကောလိပ်ကျောင်းသား B.Sc အောင်တဲ့သူ၊ ပညာတွေ တတ်ပါရဲ့ ဒါပေမယ့်၊ သူတို့ဘာမှကို မလုပ်တတ်ဘူး။ ရေအကြောင်း မသိဘူး၊ လေအကြောင်း မသိဘူး၊ ဘယ်ရေစီးကြောင်းက ဘယ်သွားတယ်ဆိုတာကို မသိဘူး။ ဘယ်လေက ဘယ်ကိုတိုက် တယ်ဆိုတာကို သူတို့ မသိဘူး။

ဘာအသီး စားကောင်းတယ်၊ မစားကောင်းတယ် ဆိုတာလည်း သူတို့ မသိဘူး။ မသိတော့ ဘာမှမလုပ်တတ်ဘဲနဲ့ စိတ်ပျက်ပြီးတော့ ဘာလုပ်ရမှန်း မသိဘဲနဲ့ လက်မှိုင့်ချနေတုန်းမှာ သံချောင်းဖိုထားတဲ့ မီးဖိုက မီးခိုး၊ အဲဒီက မီးရောင်၊ သံချောင်းလွင့်တင်ထားတဲ့ အလံကိုမြင်လို့ သူတို့ကို ပြန်ခေါ်သွားတယ်။ ပြန်ခေါ်သွားတဲ့အခါမှာ ရဲမြင့်နဲ့ကိုနန္ဒာ အိမ်ပြန်ရောက်တယ်။ ချစ်သူနဲ့တွေ့တယ်။ အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့တွေ့တယ်။ ဆွေမျိုးတွေနဲ့ တွေ့တယ်။ လူ့ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ပြန်တွေ့တယ်။ ဒါပေမယ့် သံချောင်းကတော့ ပင်လယ်အောက်မှာ ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ တကယ်လို့ သံချောင်းမသေလို့ ပြန်လိုက်လာရင်လည်းပဲ သံချောင်းမှာ အိုးမရှိ၊ အိမ်မရှိ၊ မိမရှိ၊ ဖမရှိ၊ မျိုးမရှိနော်၊ ချစ်သူမရှိ၊ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းမရှိ၊ သံချောင်းဟာ ဘာမှမရှိတဲ့ သံချောင်း၊ သူ့မှာ သူ့ဘဝမှာ ဆုံးရှုံးစရာဆိုလို့ နောင်ကြိုးကလွဲပြီး သူ့မှာ ဘာမှမရှိပါဘူး။ အဲဒီသံချောင်းက ပင်လယ်အောက်မှာ နေရစ်ခဲ့တယ်။ ဒါ ကျွန်တော့်ဝတ္ထုရဲ့ အဆုံးသတ်နော်။

အဲဒီမှာ ဦးဦးဖျားဖျားတော့ ဖောက်သည်ချရဦးမယ်။ အဲဒီ သံချောင်း သေတဲ့အခန်းမှာ ကျော်သူငိုတဲ့ အခန်းဟာ တော်တော်လေးကို သဘောကျတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ အဲဒီပရက်ရှ်မှာ လာကြည့်တဲ့ အမျိုးသမီး တော်တော်များများ မျက်ရည်တွေ တရွဲရွဲနဲ့ပဲ ကျော်သူငိုတာက ပေါက်ကွဲနေတဲ့ ငိုတဲ့အငို၊ သီချင်းတွေကလည်းပဲ ဒီ ဇော်ဝင်းထွဋ်ရယ်၊ လေးဖြူရယ်၊ ရဲသွင်ရယ်၊ ဗဒင်ရယ် အဲဒီသီချင်းတွေချည်းပဲ၊ ဟဲဗီးတွေ ဟဲဗီးတွေချည်းပဲ။ ဒါပေမယ့် အလွမ်းတွေနော်၊ ခုနပြောသလို လွမ်းသွားတာ ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော့်ဝတ္ထု ဆုံးသွားပြီ၊ “အဆုံး”ကောင်းပြီ၊ စိတ်ကူးရပုံကို ပြောပြီးပြီ (၁) ကျွန်တော့်သား အပါအဝင် လူငယ်တွေနဲ့

တွေ့တယ်၊ ပြီးတော့ စိတ်ကူးရတယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ လူငယ်တွေအကြောင်း
 ရေးတယ်။ **Generation** အကြောင်း ထည့်ပြီးတော့ ကျွန်တော်ရေးတယ်။
 (၂) ဇာတ်လမ်း - ပင်လယ်အကြောင်းလည်း ကျွန်တော်ပြောပြီးပြီ၊ (၃)
 ရည်ရွယ်ချက်- ရည်ရွယ်ချက်က (၂) ချက် ရှိတယ်။ တိုတိုပြောရင် တစ်က
 ဒီနေ့လူငယ်တွေ ပျက်စီးတယ်၊ ပျက်စီးတယ်၊ လူငယ်တွေ ပျက်စီးတယ်၊
 မင်းတို့ကောင်တွေ ဘာဖြစ်တယ် ညာဖြစ်တယ်နဲ့ ပြောနေကြတယ်။ ဒီနေ့
 လူငယ်တွေ ပျက်စီးနေတာဟာ ဒီနေ့လူငယ်တွေ ဖြစ်နေတာက ကျွန်တော်တို့
 တာဝန်၊ လူကြီးတွေရဲ့တာဝန်၊ ဒီနေ့လူငယ်တွေ ပျက်စီးနေရခြင်းသည် လူငယ်တွေ
 ရည်ရွယ်ချက် မဲ့နေရခြင်းသည် လူကြီးတွေရဲ့တာဝန်၊ ဒါကြောင့်မို့ ဒီနေ့
 လူငယ်တွေရဲ့ အကောင်းအဆိုးတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ပေါ်မှာ တည်ပါတယ်။
 ကျွန်တော်တို့ဟာ လူငယ်တွေကို နားလည်ပေးဖို့ ကြိုးစားရမယ်လို့ ကျွန်တော်
 အဲဒီဝတ္ထုမှာ တင်ပြထားပါတယ်။

လူငယ်တွေနဲ့ စကားပြောရမယ်။ လူငယ်တွေနဲ့ “ဒိုင်ယာလော့” လုပ်ရမယ်။
 အင်္ဂလိပ်လိုနော်၊ ဒီနေ့ အဖေက အရာရှိကြီး၊ အမေက တက္ကသိုလ်က(ကထိက)၊
 အဖေက အရာရှိလေး၊ အမေက S.A.T လေး၊ အဖေကရုံးအုပ်၊ အမေက
 P.A.T ၊ အဖေကဆိုက်ကားနင်း၊ အမေက ပဲပြုတ်ရောင်းတယ်၊ အဖေရော
 မေရောထွက်ပြီး စီးပွားရှာနေတယ်။ မနက်လင်းကတည်းက၊ ဒီတော့ သားတွေ
 သမီးတွေ ဘာဖြစ်မှန်းမသိဘူး၊ ညကျတွေ့ စကားပြောချိန်က မရဘူး၊ အဖေကရော၊
 အမေကရော ဖလက်ပြတယ်။ သားသမီးတွေကလည်း တစ်နေကုန် ကျူရှင်တက်နေ
 ရတယ်နော်၊ အဲဒီတော့ စကားပြောချိန်မရဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ လူကြီးနဲ့လူငယ်၊
 သားသမီး၊ မိဘ စကားပြောဖို့ လိုတယ်။ ဒိုင်ယာလော့ ရှိဖို့ လိုတယ်။
 စကားပြောဖို့ လိုတယ်။ တစ်ယောက်အကြောင်း တစ်ယောက်သိဖို့ လိုတယ်။
 သားတွေ၊ သမီးတွေ ဘယ်လိုစာကျက်နေမှန်း လူကြီးတွေကမသိဘူး။ အဖေတွေ၊
 အမေတွေ ဘယ်လိုစီးပွားရှာနေရမှန်း သားသမီးတွေက မသိဘူး၊ အဲဒီတော့
 ဒီဟာတွေကို သိအောင်၊ လူကြီးနဲ့ မိဘ၊ သားသမီးနဲ့လူငယ် ဒိုင်ယာလော့
 နွေးနွေးထွေးထွေးရှိဖို့၊ အပြန်အလှန် စကားပြောဖို့ ဆွေးဆွေးနွေးနွေးရှိဖို့
 လိုတယ်လို့ ကျွန်တော် အဲဒီဝတ္ထုမှာ တင်ပြပါတယ်။

နောက် နံပါတ်နှစ်က လူငယ်တွေအနေနဲ့လည်း သံချောင်းလို ကိုယ့်အား
 ကိုယ်ကိုးရမယ်၊ ပြီး ကျွန်တော်တို့က စာမေးပွဲကျလို့ စိတ်ညစ်နေတဲ့အချိန်မှာ
 သံချောင်းက ကျောင်းတောင်မနေခဲ့ရဘူး။ ကျွန်တော်တို့က အဖေတို့၊ အမေတို့ဆီက

မုန့်ဖိုးအပြည့်အဝမရလို့ စိတ်ဆိုးနေတဲ့အချိန်မှာ ဂျင်းအင်္ကျီ ဝယ်မပေးလို့ စိတ်ဆိုးနေတဲ့အချိန်၊ တီရှပ်ဝယ်မပေးလို့ စိတ်ဆိုးနေတဲ့ အချိန်မှာ သံချောင်းက စိတ်ဆိုးစရာ အဖေနဲ့အမေတောင် မရှိတော့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ကောင်မလေးနဲ့ မကြည်လို့ ဗလီတက်နေတဲ့အချိန်မှာ သံချောင်းက ရည်းစားဆိုလို့ မူးလို့တောင် ရှူစရာမရှိဘူးနော်၊ အဲဒီမှာတော့ ဒီလို သံချောင်းသည်ပင်လျှင် သူ့ဘဝသူ ရုန်းကန်ရဲတယ်၊ ရုန်းကန်နိုင်တဲ့သတ္တိ ရှိတယ်။ ကိုယ့်ဘဝကိုယ် ရပ်တည်နိုင်တဲ့ သတ္တိရှိရင် ကျွန်တော်တို့က ဘာဖြစ်လို့ မကြိုးစားရဲမှာလဲ၊ ဘာဖြစ်လို့ ကျွန်တော်တို့မှာ သတ္တိမရှိရမှာလဲ၊ ကျွန်တော်တို့ ဘာဖြစ်လို့ မလုပ်နိုင်ရမှာလဲ။ အဲဒီအချက်ကို ကျွန်တော်တင်ပြထားပါတယ်။ ဒါ ရည်ရွယ်ချက်နော်၊ ဇာတ်လမ်း ပြောပြီးပြီ၊ စိတ်ကူးရပ်ကို ပြောပြီးပြီ၊ ရည်ရွယ်ချက် ပြောပြီးပြီ၊ ခေါင်းစဉ်နော် အဲဒီဝတ္ထုကို ရေးတာ ကျွန်တော် ၁၄ ရက်တိုင် ကြာတယ်။ ခေါင်းစဉ်စဉ်းစားတာ တစ်လကြာတယ်။ မရဘူး ရှာလို့ စဉ်းစားလို့ **Publisher** ကလည်း တောင်းနေပြီ။

ဆရာရေတဲ့ ရိုက်တော့မယ်တဲ့၊ ခေါင်းစဉ်ဘယ်လိုပေးရမလဲ။ ရိုက်တော့ မယ်၊ ပန်းချီလဲဆွဲတော့မယ်တဲ့၊ ပေးပါတဲ့။ နေဦးဗျာ ကျွန်တော်စဉ်းစားဦးမယ် လို့ စဉ်းစားလို့ကို မရဘူး။ ဒါပေမယ့် တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော် ကဗျာလေး တစ်ပုဒ် အမှတ်တမဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ကောက်ဖတ်လိုက်တော့ ကဗျာလေး တစ်ပုဒ်ကို သွားတွေ့တယ်။ အဲဒီ ကဗျာလေးက ကဗျာဆရာရေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ အလုပ်သမားလေးရေးတာ၊ စာမတတ်၊ ပေမတတ် အလုပ်သမားလေးရေးတာ၊ အဲဒီ အလုပ်သမားလေးက ဘယ်လိုအလုပ်သမားလေးလဲ ဆိုတော့ တရုတ်ပြည်မှာ “တန်ကျင့်”ဆိုတဲ့ ရေနံမြေကြီးရှိတယ်။ အဲဒီမှာ ရေနံတွေတူးတယ်။ တစ်ခါတည်း နိုင်ငံခြားက **Experts** တွေခေါ်တယ်။ နိုင်ငံခြားက ဂျီအော်လော်ဂျီတွေ ခေါ်တယ်။ တူးတယ်။ မရဘူး။ ဒါနဲ့ နောက်ဆုံး တရုတ်အလုပ်သမားကြီးတွေ၊ တရုတ် အိုဗာဆရာကြီးတွေ၊ တရုတ် အင်ဂျင်နီယာကြီးတွေက သူတို့ကိုယ်တိုင်တူးတဲ့ အခါမှာ အဲဒီရေနံမြေကြီး အောင်သွားတယ်။ အခုဆိုရင် တရုတ်က ဆော်ဒီ အာရေးဗီးယား၊ မီနီအိတ်စပီးယန်၊ ပြီးရင် ကမ္ဘာမှာ ဒုတိယတင်ပို့တယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီ ရေနံမြေကြီး အောင်သွားတယ်။ တစ်နေ့ကျတော့ အဲဒီရေနံမြေကြီး မီးလောင်တယ်။ အဲဒီ တစ်တွင်းပြီးတစ်တွင်း ပေါက်ကွဲပြီး မီးလောင်တယ်။ တစ်ပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ အကောင်းဆုံးဆိုတဲ့ မီးသတ်အဖွဲ့တွေ လာတယ်။ သတ်တယ်။ မရဘူး။ တစ်တွင်းပြီးတစ်တွင်း ပေါက်ကွဲနေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဟို မိန်းဇာတ်လိုက်၊ ဓာတ်ငွေ့ပိုက်ကြီးကို ပိတ်နိုင်မှ အဲဒီမီးက ရပ်မှာကို၊

အဲဒီပိုက်ကို မပိတ်နိုင်ရင် ဘယ်လောက်သတ်သတ် အဲဒီဓာတ်ငွေ့ ပိုက်ကြောင့် ရေနံတွင်းတွေ ပေါက်ကွဲကုန်မယ်။ အဲဒီမှာတင် ဓာတ်ငွေ့ပိုက်ကို သွားပိတ်ရဲသူ မရှိဘူး။ မရှိတော့ အဲဒီအလုပ်သမားလေးက ကျွန်တော် သွားပိတ်မယ် ဆိုပြီးတော့ မီးတောက်တွေထဲ အတင်းဖြတ်ပြေးတယ်။ ဖြတ်ပြေးပြီးတော့ ဂက်(စ်)ပိုက်ကို သွားပိတ်တယ်။ ပိုက်ကို ပိတ်ပြီးနောက် သတိရလို့ သူကြည့်လိုက်တဲ့အခါကြတော့ သူဆေးရုံပေါ်မှာ မျက်စိနှစ်ဘက် စလုံးကွယ်သွားပြီ။ မီးရှို့ဟပ်လို့၊ ခြေထောက် နှစ်ဖက်က မီးလောင်လို့ နှစ်ဘက်စလုံး ဖြတ်ပစ်လိုက်ရပြီ။ ပေါင်အလယ်အထိ ဖြတ်ပစ်လိုက်ရပြီ။ လက်ကလေးနှစ်ဖက်ပဲ ကျန်တော့တယ်။ ပတ်တီးတွေနဲ့ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ မီးလောင်လို့၊ အဲဒီလိုနဲ့သူ တဖြည်းဖြည်း တစ်လနှစ်လ လောက်ရှိတော့ သူပြန်နေကောင်းလာတယ်။ နောက် ကောင်းလာတော့ သူက ဆရာဝန်ကြီး တွေကို ပြောတယ်။ ဆရာဝန်ကြီးတွေ “ကျွန်တော့်ကို တစ်ခုကူညီပေးပါ”တဲ့ ပြောတော့ ဆရာဝန်ကြီးတွေက “ဘာလိုသလဲပြော” “ကျွန်တော်စာရေးဖို့ ကတ်ပြားလေးတစ်ခု လိုချင်ပါတယ်”တဲ့ “ဟာ မင်းက ဘယ်လိုရေးမှာလဲ” နော်၊ “မင်းကွာ မင်းအခြေအနေနဲ့ ရေးလို့မဖြစ်ပါဘူး” “မဟုတ်ဘူး၊ ကျွန်တော့်ကို ကတ်ပြားလေးသာလုပ်ပေးပါ”တဲ့ စာရေးတဲ့ ကတ်ပြားလေး၊ အမာခံကတ်ဘုတ်လို့ ခေါ်တယ် (ဖူးစကက်) ဆိုက်လောက်၊ အဲဒီမှာ ကျွန်တော့်ကို ဒီအတိုင်းလိုက်၊ အတိုင်းလိုက်ဖောက်ပေးပါတဲ့၊ လိုင်း၊ အဲဒီလိုင်းတွေထဲမှာ သူစာရေးမယ်။ စမ်းပြီးတော့ ပထမတစ်လိုင်းမှာ သူစာရေးမယ်။ နောက် တစ်ပေါက်မှာ သူတစ်လိုင်းစမ်းရေးမယ်။ နောက် တစ်ပေါက်မှာသူစာရေး မယ်။

အဲဒီလို လိုင်းလေးတွေ ဖောက်ပေးပါတဲ့၊ ကဲ။ ရော့ ဒီလိုဆို ရတယ် ရော့။ သူ့ကို လုပ်ပေးလိုက်တယ်။ လုပ်ပေးလိုက်တော့ အောက်မှာ စာရွက် ကလေးခံပြီးတော့ သူစာရေးတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ကျွန်တော် ဖတ်မိတဲ့ ကဗျာလေး။ သူဒီကဗျာရေးတဲ့အကြောင်းအရင်းက သူဘဝဟာ ဆုံးပြီလို့ လူတွေက ထင်ပေမယ့် သူမဆုံးဘူးတဲ့၊ ဘာရေးလဲဆိုတော့ “ဓားတွေဟာ တောင်တန်းလောက်မြင့်ပလေစေ”တဲ့ “မီးလျှံတွေ မီးလျှံတွေဟာ ပင်လယ် ပြင်လောက် ကျယ်ပလေစေ”တဲ့ “အဲဒီဓားတောင်တန်းတွေနဲ့ အဲဒီမီးပင်လယ်ကို သူဖြတ်မယ်”တဲ့၊ ဒီမှာတင် ကျွန်တော်ခေါင်းစဉ်ရတယ်။ ကျွန်တော့်ဝတ္ထုကို ကျွန်တော် အဲဒီမှာတင် ဓားတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ်ကို ဖြတ်မယ်ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ကို အဲဒီမှာတင် ကျွန်တော်ပေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်

လူငယ်နှင့်စာပေ

၉၉

နိဂုံးချုပ်ပါမယ်။ တစ်က ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် မွေးဖွားလာတာမှာ စိတ်ကူးရတာကို ကျွန်တော်ပြောပြီးပြီ၊ နှစ် - ဇာတ်ပြောပြီးပြီ၊ သုံး - ရည်ရွယ်ချက်ပြောပြီးပြီ၊ လေး- ခေါင်းစဉ်ဘယ်လိုရသလဲဆိုတာကို ပြောပြီးပြီ။ ဒါကြောင့်ဒီမှာတင်ပဲ နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါမယ်။

(၁၉၉၄ ခုနှစ် မော်ကျွန်းစာပေဟောပြောပွဲ)

ခန့်ဆောင်နိဗ္ဗာန် စကားပုံများ

● ‘ခန့်ဆောင်နိ’ကို ဘာသာပြန်ရင်း ကျွန်တော်သတိထားမိတဲ့ အချက်တစ်ချက် ရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့ တစ်ခြားမဟုတ်ပါဘူး။ ဝတ္ထုထဲက ဇာတ်ဆောင်တွေပြောတဲ့ စကားတွေထဲမှာ စကားပုံတွေ တော်တော်များများ ပါတဲ့အချက်ပါပဲ။ စကားပုံတို့၊ ရှေးရိုးစကားတို့ ဆိုထုံးတို့ စသည်တို့ဟာ ခေတ် အဆက်ဆက်က သာမန်ပြည်သူတွေရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကနေပြီး အဲဒီခေတ်က ပြည်သူထဲက အမည်မသိတဲ့ ပညာရှင်တွေ ပညာတတ်တွေ တီထွင်ပြောခဲ့တာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါတလေမှာလည်း စကားပုံတစ်ခုဟာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်က ပြောလိုက်တာမဟုတ်ဘဲနဲ့ လူထုတွေ အလိုလို သုံးစွဲပြောဆိုမိရာက စကားပုံတို့၊ ဆိုထုံးတို့ ဖြစ်လာခြင်းပါ။ ဒါကြောင့် စကားပုံများ၊ ဆိုထုံးများ၊ ရှေးရိုးစကားများဟာ အဲဒီခေတ်က လူထုတွေရဲ့ အသိဉာဏ်တရား အဲဒီခေတ်က ပြည်သူတွေရဲ့ အမျှော် အမြင် ဉာဏ်ဆိုရင်လည်း ရမယ်ထင်ပါတယ်။

‘ခန့်ဆောင်နိ’ဟာ အင်မတန် ကြီးကျယ်ထင်ရှားတဲ့ ၁၈ ရာစု တရုတ် ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီး ဖြစ်တယ်။ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ စကားပုံတွေကို ထည့်သုံးတာဟာ ၁၈ ရာစုနှစ် အရှေ့တိုင်းဝတ္ထုတွေရဲ့ လက္ခဏာတစ်ရပ်လို့ ဆိုရမယ်ထင်ပါတယ်။ ၁၈ ရာစုနှစ် တရုတ်ဂန္ထဝင် ဝတ္ထုကြီးတွေ တော်တော်များများမှာ ဒီအတိုင်း တွေ့နေရတယ်။ နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ် အစပိုင်းမှာပေါ်ခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ

ဝတ္ထုကြီးများမှာလည်း ဒီအတိုင်းပဲလို့ ဆိုရမယ်ထင်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မှိုင်း ဝတ္ထုတို့၊ မှာတော်ပုံ ဝတ္ထုတို့၊ မောင်ခင်မောင်အမည်ခံတဲ့ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးရဲ့ အချစ်ဝတ္ထုတို့၊ ဦးလတ်ရဲ့ ဝတ္ထုတို့မှာ စကားပုံ တော်တော်များများကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်တာဟာ နောက်လူတွေကို ဥပဒေသတွေ ပေးချင်လို့လား။ အဲဒီခေတ်က လူတွေကိုယ်တိုင် စကားပြောရင် စကားပုံကလေးတွေနဲ့ ပြောတတ်ကြလို့လားတော့ မသိဘူး။

ခု ‘ခန်းဆောင်နီ’ ကိုဖတ်ကြည့်တော့ စကားပြောတွေထဲမှာ စကား ပုံတွေ တော်တော်များများ ပါနေတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒီစကားပုံတွေဟာ တရုတ်တို့ရဲ့ ယဉ်ကျေးမှု၊ တရုတ်တို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်၊ တရုတ်တို့ရဲ့ စိတ်နေစိတ်ထားကို ဖော်ပြ နေတယ်လို့ဆိုရင် ရမယ်ထင်ပါတယ်။

တခြားနိုင်ငံက စကားပုံတွေနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်တူတဲ့ စကားပုံတွေ လည်းပါတယ်။ တရုတ်လူမျိုးရဲ့ သီးသန့်လက္ခဏာချက်ကို ဖော်ပြတဲ့စကားပုံ တွေလည်းပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် သူများနိုင်ငံမှာ သူများ နည်းအတိုင်းလုပ်ရတယ် ဆိုတဲ့ စကားပုံရှိတယ်။ ရောမပြည်မှာနေရင် ရောမသားလို နေကျင့်ကြံရမယ် ဆိုတဲ့ အနောက်တိုင်းစကားပုံနဲ့ သဘောအတူတူပါပဲ။ ဒါပေမယ့် တစ်ချို့ စကားပုံတွေ ကျတော့ တကယ့်တရုတ်လူမျိုးရဲ့ သီးသန့်လက္ခဏာချက်ကို ဖော်ပြတဲ့ စကားပုံတွေဖြစ်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် တရုတ်လူမျိုးဟာ လက်ဖက်ရည်ကို နှစ်ချိုက် စွာ သောက်သုံးတဲ့ လူမျိုးဖြစ်တယ်။ လက်ဖက်ရည်ကို အမြတ်တနိုးထားပြီး သောက်ကြတယ်။ လက်ဖက်ခြောက်ဆိုရင်လည်း ဘယ်လိုလက်ဖက်ခြောက်မျိုးမှ၊ ရေဆိုရင်လည်း ဘယ်လိုရေမျိုးနဲ့ ရေနွေးကျိုမှဆိုတဲ့ အစွဲတွေရှိကြတယ်။

တစ်နေရာမှာ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မြောင်ယုက ပေါက်ယုကို လက်ဖက်ရည် တည်ခင်းတဲ့အခါကျတော့ စကားပုံကလေးကို ပြောပြတယ်။ မြောင်ယုက ပန်းပွင့်ကလေးတွေပေါ်မှာကျတဲ့ နှင်းရည်စက်ကလေးတွေကို စုထားတဲ့ နှင်းရည်နဲ့ကျိုပြီး လက်ဖက်ရည်တိုက်တာကိုး။ ဒါကြောင့် လက်ဖက်ရည် နည်းနည်း ကလေးပဲ ငွှဲပေးတယ်။ ဒီတော့ ပေါက်ယုက လက်ဖက်ရည်ပေးဖို့ ထပ်တောင်း တော့ မြောင်ယုကပြောတယ်။ ‘လက်ဖက်ရည်ဆိုတာ ပထမခွက်ဟာ မြည်းဖို့တဲ့၊ ဒုတိယခွက်က လူမိုက်ကို ရေငတ်ပြေစေဖို့တဲ့၊ တတိယခွက်ကျတော့ နွားတစ် ကောင်ကို ရေချိုးပေးဖို့’ ဆိုတဲ့ စကားပုံကိုပြောပြီး ငွှဲမပေးဘူး။ သဘောက လက်ဖက်ရည်သောက်တယ်ဆိုတာ နည်းနည်းပါးပါးပဲ သောက်ရတယ်၊ ဒုတိယ

ခွက်ကို သောက်ရင်းပဲ လူမိုက်၊ တတိယခွက်ကိုသောက်ရင် နွားလို့ပြောတာနဲ့ အတူတူပဲ။ ဒီစကားပုံ ကလေးဟာ တရုတ်လူမျိုးတွေ လက်ဖက်ရည်ကို ဘယ်လောက်အမြတ်တနိုးထားကြောင်း ဖော်ပြလိုက်တဲ့ စကားပုံကလေးပါပဲ။

တစ်နေရာမှာ ‘အဆိပ်ကို အဆိပ်ဖြင့်သတ်ရာ၏၊ မီးကို မီးဖြင့် သတ်ရာ၏’ ဆိုတဲ့ စကားပုံလေးတစ်ခုပါတယ်။ ဒါဟာ တရုတ်လူမျိုးရဲ့ အတွေးအခေါ်ကို ပြလိုက်တာပါပဲ။ တရုတ်တွေမှာ ယင်းနဲ့ ယန်းလို့ခေါ်တဲ့ အပူနဲ့ အအေးဓာတ် နှစ်ပါး ရှိတယ်။ ဒါဟာ မူလဘူတ ဓာတ်ကြီးနှစ်ပါးပါပဲ။ ဒီနှစ်ပါးမှာ အပူများနေရင် အပူကို အပူနဲ့ သတ်ရမယ်။ အအေးကဲနေရင် အအေးကို အအေးနဲ့ သတ်ရမယ်လို့ ဆိုတဲ့သဘောပဲ။ ဒီတရုတ်လူမျိုးတို့ရဲ့ တွေးခေါ်မှုဟာ တရုတ်လူမျိုးရဲ့ ဗိဇ္ဇာ ကုထုံးကျမ်းတွေထဲအထိ စိမ့်ဝင်နေတယ်။

မော်စီတုန်းဟာ ‘ခန်းဆောင်နီ’ ကို တော်တော် သဘောကျပုံရတယ်။ သူ့ရဲ့မိန့်ခွန်းတွေ၊ အရေးအသားတွေထဲမှာ ခန်းဆောင်နီထဲမှာပါတဲ့ စကားပုံတွေကို တော်တော်များများ သုံးထားတာ တွေ့နိုင်တယ်။ တစ်ချို့ကို ကျွန်တော် ကောက် နုတ်တင်ပြပါမယ်။

အတွေ့အကြုံကနေ သင်ခန်းစာယူ။ ။ သူ့ပါတီဝင်တွေကိုပြောတဲ့ မိန့်ခွန်းတစ်ခုထဲမှာ သူတို့ဟာ အတိတ်ကအမှားတွေကနေပြီး သင်ခန်းစာ ယူကြ ရမယ်။ အတွေ့အကြုံတွေကို ပေါင်းချုပ်ပြီး သင်ခန်းစာယူရမယ်လို့ ပြောသွားတယ်။

ရွာသားကိုတော့ မီးထွန်းခွင့်မပေးဘူး၊ ခုံသမာဓိ (ရွာသူကြီး) ကတော့ ရွာကိုမီးနဲ့ရှို့တယ်။ မော်စီတုန်းရဲ့ ‘ဟူနန်လယ်သမား လှုပ်ရှားမှု အစီရင်ခံစာ’ မှာပါတယ်။ ဟူနန်ပြည်နယ်က ကျေးလက်တောရွာတွေမှာ မြေရှင်တွေနဲ့ ရွာခံ လူမိုက်တွေက ဗိုလ်ကျချင်တိုင်း ဗိုလ်ကျ၊ ရမ်းကားချင်တိုင်း ရမ်းကားပြီး လယ်သမား တွေမှာ ငှဲ့ခံနေကြရတယ်။ အဖိနှိပ်ခံနေကြရတယ်။ သူတို့ကတော့ ထင်ရာလုပ်နေ ကြတယ်။ ရွာသားတွေကိုတော့ မီးထွန်းခွင့်ကလေးတောင်မှ မရဘူး။ သူတို့မှာတော့ မီးထွန်းခွင့်ရရုံတင်မကဘူး။ ရွာကိုတောင် မီးနဲ့ရှို့နေကြတယ်ဆိုတော့ သိပ်ကို တရားလွန်နေပြီ ဆိုတာကို ပြောတာ။ ဒါကြောင့် မော်စီတုန်းက ဒီစကားပုံကို သုံးလိုက်ဟန်တူတယ်။ တရုတ်စကားပုံ။ ဒါကြောင့် တခြားသော တရုတ်စာအုပ် တွေထဲမှာလည်း ပါကောင်းပါနိုင်တယ်။ လူကြီးသူမတွေ ပါးစပ်မှာလည်း ပြောကောင်းပြောနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ‘ခန်းဆောင်နီ’ ထဲကရတယ်လို့ပဲ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ မော်စီတုန်းကိုးကားတဲ့ တစ်ခြားသော စကားပုံများဟာလည်း ‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲမှာ ပါနေတာကို

ကျွန်တော်တွေ့ရလို့ပါ။

အနောက်လေက အရှေ့လေကို မလွှမ်းနိုင်ရင် အရှေ့လေက အနောက်လေကို လွှမ်းသွားလိမ့်မယ်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တုန်းက မော်စီတုန်းဟာ ဆိုဗီယက်ယူနီယန်က ပြန်လာပြီး တရုတ်ပြည် ပြန်အရောက်မှာ မိန့်ခွန်းတစ်ခု ပြောခဲ့တယ်။ သူပြောချင်တာက ကမ္ဘာမှာ အရင်းရှင်ဂိုဏ်းနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းဆိုပြီး ဂိုဏ်းကြီးနှစ်ဂိုဏ်း၊ စနစ်နှစ်ရပ် တိုက်ပွဲဝင်နေကြတယ်။ သူက နယ်ချဲ့စနစ်နဲ့ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဝါဒကို အနောက်လေလို့ တင်စားပြီး ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို အရှေ့လေလို့ တင်စားခဲ့တယ်။ သူ့မိန့်ခွန်း ထဲမှာ အရှေ့လေက အနောက်လေကို ဖိမတိုက်ရင် အနောက်လေက လွှမ်းသွားလိမ့်မယ်။ ခု အရှေ့လေက ဖိတိုက်နေပြီ လို့ပြောခဲ့တယ်။

အမှန်က ‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲမှာတော့ ဒီစကားပုံဟာ နိုင်ငံရေးနဲ့ ဘာမှ ဆိုင်တာမဟုတ်ဘူး။ အိမ်ထောင်ရေးကိစ္စမှာ သုံးထားတာ။ တရုတ်မြေရှင်ကြီးတွေမှာ မယားကြီးအပြင် အမြှောင်ထားတဲ့ စနစ်ရှိတယ်။ မြေရှင်ကြီးတစ်ယောက်က အမြှောင် ကိုသိပ်အရေးပေးပြီး မယားကြီးကို ဘေးချိပ်ထားတယ်။ ဒီတော့ မယားကြီးရဲ့ အိမ်စေက သူ့သခင်မကို ပြောတဲ့စကား။ အိမ်ထောင်တိုင်းမှာလိုလို ဒါမျိုးကတော့ ဖြစ်မြဲပဲတဲ့။ ကိုယ်ကအသာစီးရအောင် ယူရမယ်တဲ့။ ကိုယ်ကအသာစီးမယူရင် သူ(အမြှောင်)က အသာစီး ယူသွားလိမ့်မယ်တဲ့။ အနောက်လေက မလွှမ်းနိုင်ရင် အရှေ့လေက အနောက်လေကို လွှမ်းသွားလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ စကားပုံလည်း ရှိတယ်ဆိုပြီး ပြောသွားတယ်။ ဒီစကားပုံကို မော်စီတုန်းက နိုင်ငံရေးနယ်မှာ ထင်ဟပ်ပြီးသုံးသွားတာ ဖြစ်တယ်။

ကျားနှစ်ကောင်ကိုက်တာကို တောင်ထိပ်ပေါ်က စောင့်ကြည့်ရမယ်။ ဒါလည်း မော်စီတုန်းပြောခဲ့တဲ့ စကားတစ်ခွန်းပဲ။ နယ်ချဲ့သမား အချင်းချင်း ရန်ဘက် ပဋိပက္ခကို စောင့်ကြည့်ပြီး အသုံးချရမယ်လို့ပြောသွားတယ်။ ‘ခန်းဆောင်နီ’ ထဲမှာတော့ အမြှောင်မယားအချင်းချင်း ရန်ဖြစ်ကြတယ်။ ကုန်းချောကြတယ်။ ဗိုလ်လုကြတယ်။ ဒါကို ကိုယ်က အသာစောင့်ကြည့်ပြီး အခွင့်အရေးယူရမယ်လို့ ပြောသွားတာ။

လီပေါင်းတစ်သောင်းရောက်အောင် ပထမခြေလှမ်းက စ,ရတယ်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်မှာ မော်စီတုန်းရဲ့ ပါတီဟာ အရေးနိမ့်လို့ ကျင်ကန်းတောင်ရိုးကို ဆုတ်ခွာသွားရတယ်။ သူ့နောက်မှာ လူနည်းနည်းကလေးပဲ ရှိတယ်။ ရန်သူက သူထက်အဆများစွာကြီးမားတဲ့ အင်အားနဲ့ သူ့နောက်ကို လိုက်နေတယ်။ သူ့လူ

တွေ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းလာကြတယ်။ ဖရိုဖရဲ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီတော့ မော်စီတုန်းက သူ့လူတွေကို စိတ်ဓာတ်မြှင့်တဲ့အနေနဲ့ တို့ခရီးဟာ အခုမှအစရှိသေးတယ်။ ရှေ့မှာ အဝေးကြီး သွားရဦးမယ်။ လီပေါင်းတစ်သောင်းရောက်အောင် ပထမခြေလှမ်းက စ,ရတယ်လို့ သူကပြောတယ်။

ဖိနပ်က သေးနေလို့ ခြေထောက်ကို လှီးပစ်တယ်။ မော်စီတုန်းရဲ့ ပါတီမှာ အကျပ်အတည်းတွေ့တယ်။ သူတို့ချမှတ်ထားတဲ့ လမ်းစဉ်တွေက လက်တွေ့အခြေအနေနဲ့ မဟပ်မိဘူး။ လမ်းစဉ်ကိုတော့ မပြောင်းဘဲ ဖြစ်ပေါ် နေတဲ့ အခြေအနေကို မဟုတ်ဘူးလို့ မမြင်မျက်ကွယ်ပြုနေကြတယ်။ ဒါ့ကြောင့် မော်စီတုန်းက တို့လမ်းစဉ်ကို အခြေအနေနဲ့ ကိုက်ညီအောင် ပြောင်းရမယ်။ ဇွတ်အတင်းမလုပ်သင့်ဘူးဆိုတဲ့ သဘောမျိုးနဲ့ ဖိနပ်က သေးနေလို့ ခြေထောက်ကို လှီးပစ်တာမျိုး မလုပ်သင့်ဘူး။ ဖိနပ်ကို ခြေထောက်နဲ့ ကိုက်ညီအောင် ပြင်ချုပ်တာပဲ ဖြစ်သင့်တယ်လို့ ပြောတယ်။

‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲမှာတော့ ပေါက်ယုတို့ ကျီဆွေမျိုးစုတွေဟာ စီးပွားတွေပျက်၊ ဝင်ငွေနည်း၊ ထွက်ငွေကများ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က အသုံးအဖြုန်း မလျော့ဘူး။ အရင်ကလိုပဲ ဇိမ်ကျကျနေကြတယ်။ ဒီတော့ သူတို့စံအိမ်မှာ အိမ်တွင်းရေး၊ ငွေရေးကြေးရေးကို စီမံအုပ်ချုပ်တဲ့ လီဝမ်းဆိုတဲ့ ချွေးမက အသုံးအဖြုန်းလျော့ဖို့၊ ခြီးခြံချွေတာဖို့ ပြောတယ်။ အရင်ကလို သုံးဖြုန်းနေလို့ မဖြစ်ဘူး။ ဒီအတိုင်းသာ သုံးဖြုန်းနေရင် ဖိနပ်ကို ကိုက်အောင် ပြင်မချုပ်ဘဲ ခြေထောက်ကို လှီးနေတာမျိုး ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ပြောတယ်။

ကျားနှာခေါင်းကို ကောက်ရိုးနဲ့သွားကလိသလို။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်မှာ ဖြစ်တဲ့ ပထမပြည်တွင်းစစ်မှာ သူ့စစ်ဗိုလ်ချုပ်တွေက ချန်ကေရှိတ်ရဲ့ အင်အားကြီးမားတဲ့ တပ်မကြီးတွေကို ဝိုင်းပတ်ချေမှုန်းရေး လုပ်ချင်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့မှာ ဘာမှ အားမရှိဘူး။ ဒီတော့ မော်စီတုန်းက သူတို့ရဲ့ စစ်ရေးပေါ်လစီကို ပြင်ရမယ်။ ဒီပေါ်လစီ အတိုင်းသာလုပ်နေရင် ကျားနှာခေါင်းကို ကောက်ရိုးနဲ့ သွား ကလိသလို ဖြစ်နေလိမ့်မယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။

‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲမှာတော့ ရန်လိုတဲ့၊ ကောက်ကျစ်တဲ့၊ စိတ်ထားယုတ်တဲ့ အမြှောင်မယားကို အစေတော်ကလေးကသွားပြီး အန်တုမလို့ လုပ်ရာမှာ အစေတော်အချင်းချင်း ပြောကြတဲ့စကား။ သူ့ကိုသွားစရင် ကျားနှာခေါင်းကို ကောက်ရိုးနဲ့ သွားဆွသလို ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ပြောတယ်။

သွားချင်တဲ့လူကို တားနေလို့အချည်းနှီးပဲ။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်မှာ မော်စီတုန်းနဲ့

ကရူးရှက်တို့ ကွဲတယ်။ ကရူးရှက်ဟာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဝါဒနောက်ကို လိုက်သွားပြီလို့ စွပ်စွဲတယ်။ ဒီလိုစွပ်စွဲရင်း ‘သွားချင်တဲ့သူကို တားနေလို့ အချည်းနှီးပဲ’ ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားကို သူသုံးလိုက်တယ်။

‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲမှာတော့ ကောင်လေးနဲ့ ကောင်မလေး စိတ်ကောက် ရာမှာ ကောင်မလေးက ကောင်လေးကို ပြောလိုက်တဲ့စကား။

ကိုယ့်ရန်သူကိုတိုက်ရာမှာ ယုန်သူငယ်လိုမြန်ပြီး အပျိုရွယ်လို သတိရှိ ရမယ်။ မော်စီတုန်းက သူ့ရဲ့ပြောကံများ စစ်ပရိယာယ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ တစ်နေရာမှာ ပြောခဲ့တဲ့စကား။ ဒီစကားပုံဟာလည်း ‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲက စကားပုံပဲ။ ခန်းဆောင်နီ ထဲမှာတော့ စစ်တိုက်ခန်းမပါဘူး။ ပြိုင်ဘက်အချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးမှာ တစ်ယောက်က ပြောတဲ့ စကား။ အဲဒီစကားပုံကလေးကို ကိုးကားပြီး ပြောသွားတယ်။ မော်စီတုန်းရဲ့ မိန့်ခွန်းတွေထဲက စကားပုံများက အများအားဖြင့် ‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲက စကားပုံတွေများတယ်။

ဒါ့ကြောင့် မော်စီတုန်းဟာ ‘ခန်းဆောင်နီ’ကို တော်တော်သဘော ကျဟန်တူတယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောရခြင်းပါ။

စကားပုံတို့၊ ရှေးရိုးစကားတို့၊ ဆိုထုံးတို့ဆိုတာတွေဟာ ရှေးပဝေ သဏီကတည်းက တည်ရှိခဲ့ကြပြီ။ လူထုတွေရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေပေါ်က အနှစ်ချုပ် ကောက်နုတ်ထားတဲ့ ပြောစမှတ်စကားတွေဖြစ်တဲ့အတွက် လိုသလိုသုံးနိုင်တယ်။ စစ်အကြောင်းပြောရာမှာ သုံးမလား၊ နိုင်ငံရေး အကြောင်းပြောရာမှာ သုံးမလား၊ လူမှုရေးအကြောင်းပြောရာမှာ သုံးမလား၊ ဘယ်အကြောင်းအရာမှာပဲ ထင်ဟပ် သုံးသုံး သုံးလို့ရနိုင်တယ်။

ဒါကိုကြည့်ရင် စကားပုံတစ်ခုဟာ (၁) ဌာနအားလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်ရ မယ်။ တစ်နည်း။ တစ်လောကလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်ရမယ်။ (၂) အဲဒီလို သက်ဆိုင်နေတဲ့အတွက် ခုပေါ်ခုပျောက်သွားတဲ့ စကားတစ်ခု မဖြစ်စေရဘဲ အချိန်ကာလရဲ့ စမ်းသပ်မှုကို ခံနိုင်ရမယ်။ (၃) အတွေ့အကြုံကနေ ပေါင်း ချုပ်ယူထားတဲ့ အမှန်တရားတစ်ခု ဖြစ်ရမယ်။ (၄) အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်း လွယ်ကူရမယ်။ (၅) တိုတောင်းပြီး ရွတ်လို့ ဆိုလို့ ကောင်းရမယ်။

ဌာနတစ်ခု၏ ဒေသတစ်ခုအတွက်သာ သက်ဆိုင်တဲ့ ဆိုရိုးတစ်ခုဟာ အရှည်မတည်နိုင်ဘူး။ တစ်လောကလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်ရမယ်။ ကာလတစ်ခုနဲ့ ဆိုင်တဲ့ စကားပုံတစ်ခုဟာလည်း အရှည်မတည်နိုင်ဘူး။ ကာလအားလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်ရမယ်။ အတွေ့အကြုံတွေကို စုပေါင်းချုပ်ယူခြင်းမရှိပဲ အတွေ့အကြုံတစ်ခုနှစ်ခု ပေါ်ကနေ

ကောက်ချက်ဆွဲထုတ်ထားတဲ့ စကားပုံဖြစ်ရင်လည်း အမှန်တရားနဲ့ မနီးစပ်နိုင်ဘူး။ အနက်အဓိပ္ပာယ်က ဘာမှန်းမသိ၊ ဆိုလို့ရွတ်လို့ကလည်း မကောင်းရင်လည်း ဒီစကားပုံဟာ ကြာရှည်မတည်နိုင်ဘူး။

‘ခန်းဆောင်နီ’ မှာ စကားပုံတွေ တော်တော်များများပါတယ်။ တစ်ချို့က အိမ်ထောင်ရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စကားပုံ၊ တစ်ချို့က မိတ်ဆွေ အချင်းချင်း ဆက်ဆံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စကားပုံ၊ တစ်ချို့က စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စကားပုံ၊ တစ်ချို့က မိန်းမတွေရဲ့စိတ်ဓာတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စကားပုံ၊ တစ်ချို့က အသုဘနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စကားပုံ စသည်ဖြင့် စုံလို့ပါပဲ။

ချုပ်ပြီးပြောရရင်တော့ ‘ခန်းဆောင်နီ’ထဲကစကားပုံတွေဟာ လူမှု ဆက်ဆံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စကားပုံတွေပါပဲ။ ကျန်တဲ့စကားပုံများ အကြောင်းကို ဆက်ရေးပါ့မယ်။

(၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ စာပေဂျာနယ်အမှတ် - ၄)

သမိုင်းထဲက တကောင်း ...

တကောင်းထဲက ...သမိုင်း

■ ထို အမည်တွင်ခဲ့သည်မှာ ရာစုနှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ်ရှိလေပြီ။ သို့ရာတွင် ယနေ့အချိန်၌မူ တကောင်းသည် ရွာသိမ်ရွာငယ်ကလေး ဖြစ်နေသည်။ ကမ်းပါး ကြီးမြင့်မြင့်များပေါ်တွင် ပေါက်နေသည့် ကိုင်းပင်များသည် ဆောင်းရာသီသို့ ရောက်လျှင် ညိုဝါသွားကြတော့သည်။ ထိုကမ်းပါး မြင့်မြင့်ကြီးများအောက်တွင် မြစ်သည် စီးဆင်းသွားသည်။ မနက်ခင်း လေညှင်းအသုတ်တွင် လှိုင်းကြက်ခွပ် ကလေးတွေ ထနေသည်။ မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းတွင်မူ တောင်တန်းများသည် မြစ်ကြီးကို ပိတ်ဆို့ ကာဆီးထားသည်။ ထိုတောင်တန်းများမှာ နီမောင်း၍ မြူဝန်းခိုသော မရမ်းရောင် တောင်တန်းများဖြစ်ပြီး အမြင်တွင် တကယ်ပင် တားဆီးပိတ်ဆို့နေသလို ထင်ရသည်။ ထိုတောင်တန်းများသည် အနောက်ဘက် လောကဓာတ်ကို မမြင် ရအောင် ဖုံးကွယ်ထားသကဲ့သို့ရှိပြီး နေဝင်ချိန်၏ အလှကိုလည်း တိုတောင်း စေသည်။ တောင်တန်းကြီးများသည် အကျဉ်းထောင် နံရံကြီးများနှင့် တူနေသည်။ ထိုနေရာသည် မြင့်မြတ်သော မြို့ကြီးတစ်မြို့ တည်သည့်နေရာမဟုတ်။ တကောင်း ဘုရင်တို့သည် ထိုတောင်တန်းများကို ကျော်ဖြတ်ကာ တစ်ဘက်ရှိ ကမ္ဘာကြီးနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံ လိုမည်သာ ဖြစ်သည်။

ထိုတောင်တန်းများပေါ်တွင် အလောင်းဘုရားတည်ခဲ့သည့် စေတီ

နှစ်ဆူရှိသည်။ ထိုစေတီ နှစ်ဆူမှလွဲလျှင် မြစ်ထဲမှနေ၍ တကောင်းမြို့ဟောင်းဆီသို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်ရသည့် ရှုခင်းသည် တကောင်းမြို့ကြီး ကောင်းစားစဉ်က မြင်ခဲ့ရသော ရှုခင်းနှင့် ဘာမျှမခြားနား။ သို့တိုင်အောင် ထိုအချက်ကို သဘောပေါက်ဖို့ မလွယ်ပေ။ ယနေ့အချိန်၌ ညီညာသည့် မြက်တောထဲတွင် မြင်းများသည် ငြိမ်သက်စွာ အစာစားနေကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မြင်းဟိသံကိုကြားရပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် အမြီးကိုယမ်းကာ မှက်၊ ခြင်တို့ ခြောက်နေသည်ကို မြင်ရသည်။ အထက်တွင်မူ ထန်းလက်ထန်းရွက်တို့နှင့် ဆီးပင်များကြားတွင် ကျီးများသည် တအာအာအော်မြည်၍ အလုပ်များနေကြသည်။ မြစ်ဆီသို့ စီးဆင်းသွားသည့် မြောင်းဘောင်ပေါ်တွင် ထူးခတ်ထားသည့် ဆင်တစ်ကောင်သည် လန်ဒန်မှ တံတားတစ်ခုကိုခင်းရန် ပို့မည့် သစ်လုံးများကို ဆွဲနေသည်။ တကောင်းမြို့ကို တည်ခဲ့သူတို့၏ အဆက်အနွယ်များဖြစ်သည့် (မြန်မာ) စစ်ပုလိပ်များက ရုံးရှေ့ကွက်လပ်တွင် “ဒရိမ်း” ပြနေကြသည်။ တိတ်ဆိတ်နေသောလေသည် အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် အမိန့်ပေးသံများကြောင့် ဆူညံသွားသည်။ နေမြ၊ အမြန်လျှောက်၊ ချီတက် . . . ။ အစိုးရအခွန်တော်များ သိမ်းဆည်းရာတွင် ငွေတိုက်ရှေ့တွင် လှံစွပ် ကိုင်စနွှဲရီတစ်ယောက်သည် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်နေသည်။ ဖိနပ်ရှည်၊ ကာကီယူနီဖောင်းနှင့် ခေါင်းတွင်ဆောင်းထားသည့် ဂေါ်ရခါးဦးထုပ်တို့ကြောင့် သူ့ကိုမြင်လျှင် ပျော်ပျော်နေတတ်သည့် နူးညံ့သော မြန်မာ့မြေ၏ သားရတနာဟု မည်သူမျှ ထင်မည်မဟုတ်။ သူ့ကို ကြည့်ရသည်မှာ ဂေါ်ရခါးစစ်သားတစ်ယောက်နှင့် ပို၍တူနေသည်။

ခပ်လှမ်းလှမ်းက ကြီးမားသောညောင်ပင်ကြီး၏ အရိပ်တွင် တကောင်းမြို့ဟောင်း၏ မြက်တို့ဖုံးအုပ်နေသော နီညိုညိုမြိုရိုးသည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပေါ်နေသည်။ ဆိတ်တစ်အုပ်သည် ထိုနေရာ တစ်နေ့လုံး အစာစားနေပြီး ကလေးတစ်သိုက်က နေခြည်ထဲတွင် ခုန်ပေါက်ပြေးလွှားနေကြသည်။ အရိပ်ဝေသည့် မန်ကျည်းပင်ကြီးများအောက်တွင် တဲသိုက် တစ်ခုရှိပြီး စေတီဖြူဖြူ၏ အထွတ်ကိုလည်း မြင်ရသည်။ ပူပြင်းသည့် နေ့ခင်းတွင် ကြက်များက ကြက်ကလေးများနှင့်အတူ သစ်ရိပ်အစွန်တွင် အစာယက်နေကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံမှသာ လူသူဖြတ်သန်းသွားသည်ကို မြင်လိုက်ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံမှသာ တေးသံသည် အိပ်ပျော်နေသောလေကို ဖောက်ခွဲဖြတ်သန်းသွားသည်။ အနီးရှိ ရမ္မက်ကင်းစွာ ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသွားသော မြစ်လိုပင် ထိုနေရာသည်လည်း တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သည့် နေရာကလေးဖြစ်သည်။

“အမြန်လျှောက် ချီတက်”။ သို့ရာတွင် အမြန်လျှောက်သည့်တိုင် နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင် ကြာအောင်တော့ လာခဲ့ရပါသည်။

တကောင်းမြို့ရိုး၏ အမြင့်နှင့် ထူထည်တို့သည် ယခုတိုင် အထင် အရှား ကျန်နေသေးသည်။ ကြီးမားသော အုတ်ခဲကြီးများသည် ယခုတိုင် မပျောက် မပျက် ရှိနေသေးသည်။ အိုဟောင်းသော မြို့ရိုးကိုဖြတ်သွားသည့် လမ်းကလေး တစ်ခုရှိသည်။ လှည်းဘီးရာများသည် ထိုလမ်းကလေးပေါ်တွင် အထင်းသား ပေါ်နေသည့် လမ်းကလေးသည် မြို့ဟောင်းနေရာကို ဖုံးထားသည့် တောထဲသို့ ဦးတည်နေသည်။ ကျွန်တော်၊ မြို့ပိုင်မောင်ပု၊ ရွာသူကြီး၊ မြို့စာရေး၊ နောက် လိုက်နောက်ပါများ ပါဝင်သည့် ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့သည် ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် အကြောင်းများကိုပြောရင်း ထိုလမ်းကလေးအတိုင်း လာခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့သည် ဘေးသို့ ချိုးကာ ပို၍ကျဉ်းသည့် လမ်းကလေးတစ်ခုအတိုင်း လိုက်လာခဲ့ကြသည်။ မြို့စာရေးက တစ်ဖက်တွင်ရှိသည့် ကျုံးကိုပြမည်ဆို၍ လိုက်လာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တောနက်စပြုလာသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ သည် ရပ်လိုက်ကြသည်။ လမ်းပြရန်အတွက် ကျွန်တော်က ရှေ့ကိုက်နှစ်ဆယ် လောက်အထိ တောကိုရှင်းလာခဲ့သည်။ သူတို့က နောက်မှလိုက်လာရင်း တစ်နေရာ သို့ အရောက်တွင် တုံ့ကနဲရပ်လိုက်ပြီး နောက်သို့ပြန်လှည့်လိုက်သည်။ သူ့ရှေ့ တွင် မြွေတစ်ကောင်။ လွန်ခဲ့သည့် ငါးစက္ကန့်လောက်တုန်းက ကျွန်တော်သည် ထိုမြွေကို ကျော်လာခဲ့သည်။ အစာဝထားဟန်ဖြင့် မြွေ၏ကိုယ်ထည် ဖောင်း၍ အထစ်အထစ် ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော့်အဖွဲ့သားအားလုံးသည် မြွေနှင့် မလှမ်း မကမ်းတွင်ရပ်ကာ ကြောက်လန့်တကြားဖြင့် ပြောနေကြသည်။ မြွေမှာ မြွေဟောက် ဖြစ်ပြီး အရှည်ငါးပေခန့် ရှိမည်ထင်သည်။ မြွေ၏ ပျော့ပျောင်း၍ ဆိုးယုတ်သည့် ခေါင်းသည် သစ်ရွက်တို့ဖုံးအုပ်သည့် မြေအပြင် လက်မဝက်လောက် ထောင်နေပြီး မည်းနက် ပြူးထွက်နေသည့်မျက်လုံးသည် သတိအနေအထားဖြင့် တောက်ပ နေသည်။ မြွေသည် သူ့အနီးတွင် ရန်သူရောက်နေသည်ကို ကောင်းကောင်း သိနေဟန် ရှိ၏။ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ထဲမှ မည်သူမျှ မြွေကိုသတ်ရန် မကြိုးစားကြ။ နောက်ဆုံးတွင် မြွေကိုသတ်ရန် ကျွန်တော် ရှေ့သို့တိုးလိုက်သည့်အခါတွင် မြွေသည် ရှောခနဲထွက်ပြေး ပျောက်ကွယ်သွားတော့သည်။

မြို့စာရေး၏ မျက်နှာမှာ ထိတ်လန့်သည့်အသွင်ကို ပြနေသည်။ ကျွန်တော်က တကောင်းမြို့၏ သမိုင်းကို မေးသည့်အခါတွင် နဂါးနှင့် ညားသည့် မင်းသမီးတစ်ပါးအကြောင်းကို ဝိုးတိုးဝါးတား ပြောပြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ နဂါးသည်

တကောင်းမြို့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်လျက်ရှိကြောင်း၊ တကောင်းပြည်ကို သိမ်းရန်လာသည့် မည်သည့်ဘုရင်ကိုမဆို ပေါက်သတ်လေ့ရှိကြောင်း ပြောပြသည်။ တကောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မကောင်းပြောသူတို့ကိုလည်း ထိုနဂါးကပင် ပေါက်သတ်လေ့ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

“တကောင်းအကြောင်းကိုပြောရင်း မှန်မှန်ကန်ကန်၊ တိတိကျကျ ပြောဖို့ လိုပါတယ်။ မမှန်မကန်ပြောရင် သေဘေးနဲ့ တွေ့တတ်ပါတယ်” ဟု ပြောပြသည်။

တကောင်းရွာအနီးတွင် တကောင်းကိုစောင့်ရှောက်သည့် နတ်ရုပ် တစ်ရုပ် အတွက် နတ်ကွန်းတစ်ခုရှိသည်။ ထိုနတ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်လာလျှင်လည်း အားလုံးတိတ်ဆိတ်နေကြသည်။ ယနေ့တိုင် အစွဲအလန်းကြီးကြဆဲ ဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။

တောနက်ထဲသို့ ဝင်လာသည်နှင့်အမျှ မြို့ပိုင်မောင်ပုမှအစ နောက်လိုက် နောက်ပါအားလုံး ရုတ်တရက်ရပ်ကာ ဖိနပ်များကိုချွတ်ပြီး လက်မှကိုင်လာ ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့တွင် မြင်နေရသော ဘုရားပရိဝုဏ်ထဲသို့ ရောက်လာ သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဘုရားကုန်းထိပ်မှ လှမ်းကြည့်လိုက်လျှင် ညိုမှောင်သော တော၊ မြစ်၏ ကွေ့ကောက်နေသော တောက်ပမှုနှင့် နေဝင်ချိန်ကို ဖူးကွယ်နေသော တောင်တန်းကြီးများကို မြင်ရသည်။ ဘုရားပရိဝုဏ်ထဲသို့ အဝင်လမ်းကလေး ပေါ်တွင်မူ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ထဲမှ မြန်မာအမျိုးသားများသည် လက်အုပ်ချီ၍ ဘုရားဝတ်ပြုနေကြသည်။ တိတ်ဆိတ်မှုကို ဖြိုခွင်းသည့်အရာဆို၍ ဘုရားဝတ်ပြုနေ သောသူတို့တစ်တွေ၏ အသံများသာ ရှိသည်။

ဘုရားမုခ်ဦးအဝင်ဝတွင် ကျောက်ခုံပေါ်တွင် နှစ်ပေါင်း (၁၇၀၀) သက်တမ်းရှိသော အုတ်ကျိုးအုတ်ပဲ့များရှိပြီး ထိုအပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များ ရှိနေသည်။ အချို့နေရာများတွင် ဂုပတ္တမင်းခေတ် အိန္ဒိယ အက္ခရာများ ရေးထွင်း ထားသည်။ ထိုပစ္စည်းများမှာ အနီးရှိ စေတီငယ်တစ်ဆူထဲမှ တွေ့ရှိသည့် ဌာပနာ များဖြစ်သည်။ မနီးမဝေးရှိ တန်ဆောင်း တစ်ခုထဲတွင်လည်း မြန်မာမျက်နှာနှင့် မတူဘဲ အိန္ဒိယမျက်နှာနှင့် ဆင်တူသည့် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူကို တွေ့ရသည်။

ဘုရားမှပြန်လာပြီးနောက် ကျွန်တော်သည် ရုံးရှေ့ဝရန်တာတွင် ထိုင်ကာ ကြယ်များကို ကြည့်နေသည်။ ထိုစဉ် တကောင်းမြို့၏ တိတ်ဆိတ်မှုကို ဘုရား ဝတ်တက်နေသော ရွာသားများ၏ ဝတ်တက်သံက ဖြိုခွင်းလိုက်သည်။ ထို့နောက် တွင် ခေါင်းလောင်းသံ၊ ကြေးစည်သံတို့က ပေါ်လာသည်။ တကောင်း၏လေသည် ခေါင်းလောင်းများ၏ ဂီတသံဖြင့် တုန်ယင်နေတော့သည်။ နောက်ဆုံးခေါင်းလောင်းသံ

မြည်ပြီးသည့်နောက် အတန်ကြာသည်အထိ ခေါင်းလောင်းထိုးသံသည် တိတ်ဆိတ်သောညတွင် ပဲ့တင်ထပ်၍ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ဤအတွေ့အကြုံသည် အသစ်အဆန်းတော့ မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် တကောင်းတွင် ရောက်နေသည့် တစ်ဦးတည်းသော လူဖြစ်ပါသည်။

တကောင်း၏ မူလအစ၊ တကောင်း၏သမိုင်း၊ တောကြီးမျက်မည်းဖြစ်ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင့်ခုနစ်ရာက ဤမြို့ရိုးကြီးကို တည်ဆောက်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းအရင်း စသည်တို့နှင့် ပတ်သက်၍မူ အနည်းအကျဉ်းသာ သိရပါသည်။ တကောင်းနှင့် ပတ်သက်သော ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်တွေရှိပါသည်။ မြို့ဟောင်းအပျက်အစီးတွေ ရှိပါသည်။ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များအဆိုအရ ခတ္တိယမျိုးနွယ်ဝင် မင်းသားတစ်ပါးက ဟိန္ဒူပြည်ပြေးများကို ခေါင်းဆောင်ကာ တောင်တန်းကြီးများကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပြီးနောက် တကောင်းမြို့ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ယင်းအဆိုကို မြို့ဟောင်းအကြွင်းအကျန်များက အတည်ပြုသည်။ စေတီဟောင်းများတွင် တွေ့ရသည့် အုတ်များသည် ခရစ်ပေါ်ပြီး နှစ်ရာစုနှင့် ပတ်သက်နေပြီး ထိုအုတ်များကို အိန္ဒိယအလုပ်သမားများက ထိုနေရာတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောက်ပြားတစ်ချပ်ပေါ်တွင် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၄၁၆ အေဒီဟု ကမ္ဗည်းထိုးထားသည်။ ထိုကျောက်စာအရ ဂေါပါလမင်းသားသည် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းပေါ်ရှိ ဟတ္ထိနပူရမြို့မှ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြောင်း၊ မလက္ခလူမျိုးများနှင့် စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းပေါ်တွင် ဟတ္ထိနပူရမြို့သစ် (တကောင်း)ကို တည်ထောင်ခဲ့ကြောင်းဖြင့် ကမ္ဗည်းထိုးထားသည်။ မြန်မာတို့၏ မူလအစနှင့် ပတ်သက်၍ တောဖုံးနေသည့် မြို့ဟောင်းမြို့ပျက်ထဲမှ လျှို့ဝှက်ချက်များကို ထုတ်ယူရေးနှင့် ပတ်သက်၍မူ များများစားစား မလုပ်နိုင်သေးပါ။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်လောက်က သံလွင်မြစ်ဝှမ်းလွင်ပြင်မှ မြောက်ဘက်သို့ ရှမ်းတို့ရောက်မလာမီကပင်လျှင် တကောင်းပြည်ကြီး ပျက်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

မြို့ဟောင်းများအနက် တကယ့်မြို့ဟောင်းစစ်စစ်မှာ ပုဂံနှင့် တကောင်းတို့သာ ဖြစ်ပါသည်။ အခု ဤစာများကို ပုဂံမြို့ဟောင်းမှ ရေးနေခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမြို့ဟောင်း၏ အကျယ်အဝန်းသည် ခပ်သေးသေး၊ ခပ်ဝိုင်းဝိုင်းဖြစ်ပါသည်။ တောင်ဘက်အစွန်တွင် ကျဉ်းသွားပါသည်။ မြောက်ဘက်တွင် တာလပချောင်းရှိပြီး အနောက်ဘက်တွင် ဧရာဝတီမြစ်ရှိပါသည်။ တောင်ဘက်နှင့် အရှေ့ဘက်တွင် ကျုံးတစ်ခုရှိပါသည်။ ဒေသအဆိုအရ ယခင်က မြစ်သည် အရှေ့ဘက် ခပ်ဝေးဝေးတွင်ရှိနေပြီး ယခုမြစ်မကြီး ရှိသည့်နေရာမှ လက်တက်ကလေး ဖြစ်သည်ဟု

ဆိုပါသည်။ သို့ရာတွင် အနောက်ဘက်တွင်ရှိသည့် ညီညာခြင်းမရှိသော မြို့ရိုးရာ အတိုင်းဆိုလျှင် မြစ်သည် ထိုမြို့ရိုးအောက်တွင် စီးဆင်းသွားခဲ့ဟန်ရှိပါသည်။ ဗုဒ္ဓခေတ်တွင် အိန္ဒိယမှ နောက်ထပ်ရောက်လာသည့် ပြောင်းရွှေ့လာသူများ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်သဖြင့် တကောင်းပျက်သွားသည့်နောက်မှ ပုဂံမြို့ဟောင်းကို တည်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

တကောင်းမြို့ရိုးပျက်များမှာ ပုဂံမြို့ရိုးထက် ပို၍ကျယ်ပြီး ပို၍ ညီညာပါသည်။ တကောင်းမြို့ရိုးဟောင်းသည် တစ်မိုင်ခန့်မျှ ဧရာဝတီမြစ်နှင့် မျဉ်းပြိုင်ပြေးနေပါသည်။ မြို့ရိုးနှင့် မြစ်ကြားတွင် မြစ်ရေစပ်သို့ ညွတ်ကိုင်းနေသည့် ကြီးမားသော သစ်ပင်အိုကြီးများပေါက်နေကြပါသည်။ ကြေးနီရောင် တောက်နေ သည့် မြစ်၊ အဝေးတွင် နီမောင်းညိုပြာသော တောင်တန်းများ၊ ထိုတောင်တန်း များပေါ်သို့ ဖြာကျနေသော အလင်းနှင့် အမှောင်၊ မြစ်ကမ်းပေါ်မှ ဖုထစ်သော သစ်ပင်အိုကြီးများစသည့် ရှုခင်းများသည် ကြည့်၍မဝနိုင်အောင် လှပနေပါသည်။ မြို့ရိုးအုတ်တံတိုင်းများအောက် မှတ်မိနိုင်ဖွယ်မရှိသော မြို့လမ်းကလေးအတိုင်း ပထမဆုံးအကြိမ် လိုက်လာခဲ့ပြီး အဆုံးတွင် ကုန်းတွင်းသို့ ပြန်ကွေ့ဝင်လာ၍ လမ်းလျှောက်ရသည်မှာ ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသည့် အတွေ့အကြုံဖြစ်ပါသည်။

(၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လထုတ် မန္တလေးယဉ်ကျေးမှုဂျာနယ်)

ရွှေပြည်သာနှင့် သူခေါ်မြို့တော် ဝတ္ထုနှစ်ပုဒ်နှင့် ရုပ်ရှင်နှစ်ကား

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်နှစ်လောက်က နိုင်ငံခြားတွင်ရောက်နေသည့် မိတ်ဆွေ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက လူကြုံဖြင့် စာအုပ်တစ်ချို့ ပို့ပေးလိုက်သည်။ ထိုစာအုပ်များထဲတွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးစာရေးဆရာမ အမ်၊အမ်၊ခေး၏ ‘**သည်ဖား ပါဗေးလီးယန်းစ်**’ ဆိုသည့် ဝတ္ထုကြီးတစ်အုပ် ပါလာခဲ့၏။ စာအုပ်ကြီးက ထူသဖြင့် ကျွန်တော် ရုတ်တရက်မဖတ်ဖြစ်။ ပင်ပန်းစာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေပြီး ဆိုက်ကြီး စာလုံးသေးဖြင့် စာမျက်နှာ ၉၆၀ ခန့်ရှိသည်။ နှစ်လ၊ သုံးလလောက်ကြာမှ ကောက်ဖတ်လိုက်သောအခါ လက်ကမချချင်အောင် စွဲသွားသည်။

ဝတ္ထုမှာ အိန္ဒိယပြည်တွင်မွေးပြီး အိန္ဒိယဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို ချစ်သည့်အင်္ဂလိပ် လူငယ်ကလေးတစ်ယောက်နှင့် ဟိန္ဒူ မဟာရာဇာတစ်ဦး၏ သမီးတော်ကလေးတစ်ဦးတို့ အကြောင်းဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယ တပ်တွင်းသူပုန်ကြီး အပြီး အိန္ဒိယပြည်၏ သမိုင်းနောက်ခံ၊ အိန္ဒိယပြည် ဇာတ်ခွဲခြားမှုစနစ်၊ မဟာ ရယူဇာတို့၏ ဟော်နန်းတွင်းမှ အကောက်ကြံမှုများ၊ သည်းထိပ်ဖို စွန့်စားခန်းများ၊ အန္တရာယ်တွေကြားက အချစ်ဇာတ်လမ်း၊ အိန္ဒိယကို လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်နေသည့် ဗြိတိသျှရပ်ဂျုံ၊ နှင်းဖုံးနေသော ဟိမဝန္တာဂန္ဓာရတိုင်း၏ ကျောက်တောင်များနှင့် စာရေးဆရာ၏ ဒဿနတို့ကို လှပစွာ ရက်ဖောက်ထားသည့် ဝတ္ထုကြီးဖြစ်သည်။

ရည်မွန်ဦးစာပေ

ဝတ္ထုထဲမှ ဇာတ်လိုက်ဖြစ်သူ အက်ရှ်နှင့် ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးဖြစ်သူ ဇူလီတို့နောက်သို့ ရန်သူတွေလိုက်လာကြသည်။ ရန်သူများက သူတို့နှစ်ယောက်ကို လိုက်လံ ရှာဖွေနေကြသည်။ သူတို့နှစ်ယောက် မောလည်း မောလှပြီ။ အားလည်း ကုန်လှပြီ။ စိတ်လည်းပန်း လူလည်းနွမ်း နေခဲ့ကြရပြီ။ တစ်နေရာကို ထွက်ပြေးမှ ဖြစ်တော့မည်။ သို့ရာတွင် သူတို့အဖို့ ပြေးစရာမရှိ။ ဘယ်ကိုပြေးရမှန်းမသိ။ ထိုအခါတွင် ဇာတ်လိုက်ဖြစ်သူ အက်ရှ်က ထုတ်၍ညည်းသည်။

‘ဘယ်အယူကိုပဲ ယူယူ၊ ဘယ်တရားကိုပဲ လက်ခံ လက်ခံ၊ အေးအေး ချမ်းချမ်းရှိတဲ့ နေရာလေးကို မောင်သွားချင်လှပြီ၊ အဲဒီမှာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားမှုတွေလည်း မရှိဘူး၊ ငြင်းခုံမှုတွေလည်း မရှိဘူး၊ အနှောင် အဖွဲ့တွေလည်း မရှိဘူး၊ အဲဒီလိုဆိုရင် ဘယ်လောက်ကောင်းမလဲနော်၊ အဲဒီ နေရာမှာ ကိုယ့်ပုံစံကို သူများခေါင်းထဲ အတင်းရိုက်သွင်းတာမျိုးလည်း မရှိဘူး၊ အဲဒီလိုဆိုရင် ဘယ်လောက်ကောင်းမလဲနော်’

‘လူတွေဟာ တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ချစ်ခင်ကြလို့ ကြင်နာကြလို့၊ တစ်ယောက်အပေါ်မှာတစ်ယောက် မေတ္တာထားလို့ အဲဒီလိုနေရာမျိုးရယ်လို့များ ရှိခဲ့ရင် မောင်သွားချင်လိုက်တာ၊ ဒီလိုနေရာကလေး မျိုးရှိရင် ဘယ်လောက်များ ပျော်စရာကောင်းလိုက်မလဲ’

‘ရှိပါတယ်မောင်ရယ်၊ ဘာဖြစ်လို့ မရှိရမှာလဲ’

‘ဘယ်မှာလည်းဟင်’

‘တောင်ကြားလွင်ပြင်ကလေးလေ၊ မောင့်အမေသီတာ မကြာခဏ ပြောပြတတ်တဲ့ တောင်ကြားက မြေပြန့်လွင်ပြင်ကလေးလေ’

‘တောင်ကြားလွင်ပြင်ကလေး ဟုတ်လား’

‘ဟုတ်တယ်လေ၊ မောင့်အမေသီတာ ပြောခဲ့ဖူးတယ် မဟုတ်လား၊ မောင်ပဲ ဇူလီကို မကြာခင်ကပဲ ပြောခဲ့သေးတာပဲ။ အဲဒီမှာ အိမ်ကလေးတစ်ဆောင် ဆောက်မယ်၊ သီးပင်စားပင်ကလေးစိုက်မယ်၊ ဆိတ်ကလေးတွေ၊ မြည်းကလေးတွေ မွေးမယ်လို့ မောင်ပဲပြောခဲ့ဖူးတယ်လေ၊ မောင် မေ့သွားပြီလား၊ ဇူလီကတော့ ဘယ်တော့မှ မမေ့ဘူး’

‘ဒါပေမယ့် ခက်တာက အဲဒီနေရာက ပုံပြင်ထဲမှာတင် ရှိတာကိုး ဇူလီရဲ့၊ တကယ်ရှိတယ်ဆိုရင်လည်း အမေသီတာမှ အဲဒီနေရာလေးကို သိမယ်ထင်တာပဲ၊ မောင်တော့ မသိဘူး၊ ပုံပြင်ထဲကနေရာကလေး ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်နေမှာ’

‘ပုံပြင်ထဲမှာရှိတော့ကော ဘာဖြစ်သလဲမောင်ရယ်၊ အဲဒီပုံပြင်ထဲက

နေရာကလေးကို တကယ်ဖြစ်အောင် ဇူလီတို့ ဖန်တီးယူမှာပေါ့။ ဇူလီထင်ပါတယ်။
 ဟိုအဝေးမှာ မြင်နေရတဲ့ တောင်တန်းကြီးတွေကြားမှာ လူသူမရောက်တဲ့ လွင်ပြင်
 ကလေးတွေ အများကြီးရှိမယ်လို့၊ အဲဒီတောင်ကြားကလေးတွေထဲမှာ စမ်းရေ
 ကလည်း တသွင်သွင်စီးလို့၊ အဲဒီစမ်းချောင်းကလေးတွေထဲမှာ ဇူလီတို့စားဖို့
 ပြောင်းဆန်တို့၊ ဆန်တို့ ကြိတ်ရအောင် မောင်းကလေးတွေ ဆင်မယ်၊ အိမ်ကလေး
 တစ်ဆောင် ဆောက်မယ်၊ အဲဒီလိုဆိုရင် ဘယ်လောက်ပျော်စရာကောင်းမလဲ၊
 မောင်တွေ့ကြည့်စမ်း’

‘ဟုတ်တယ်၊ အဲဒီနေရာဟာ မောင်တို့ရဲ့ ရွှေပြည်သာ၊ မောင်တို့
 နှစ်ယောက်ရဲ့ ခူးရံခိုင်မာ၊ မောင်တို့နှစ်ယောက်ရဲ့ အင်မတန်ဝေးတဲ့ ရွှေပြည်သာ၊
 အဲဒီရွှေပြည်သာကိုတော့ တွေ့တန်ကောင်းရဲ့လို့ အောက်မေ့ရတာပဲ၊ ငြိမ်းငြိမ်း
 ချမ်းချမ်းနဲ့နေပြီး ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ အလုပ်လုပ်နိုင်တဲ့ နေရာကလေး၊ အုပ်ချုပ်
 သူတွေက ခိုင်းလို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အပျော်သဘောနဲ့ပဲ ဖြစ်ဖြစ် လူအချင်းချင်း တစ်ယောက်
 ကို တစ်ယောက် သတ်ဖြတ်ခြင်းမပြုတဲ့ နေရာကလေး၊ ဘာသာကွဲရုံ၊ အသွေး
 အရောင်ကွဲရုံ၊ အယူဝါဒကွဲရုံနဲ့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် သတ်ဖြတ်ခြင်းမပြုတဲ့
 နေရာကလေး ဆိုပါတော့’)

ဝတ္ထုဆုံးခါနီးတွင် ဇာတ်လိုက်နှင့် ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးတို့ ပြောသည့်
 စကားများသည် စာရေးဆရာ၏ ဒဿနဖြစ်သည်။ ဝတ္ထု၏အသက် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်သည် ထိုဝတ္ထုကို သဘောကျသွားကာ ‘ရွှေပြည်တော်
 မျှော်တိုင်းဝေး’ အမည်ဖြင့် စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းတွင် ၁၉၈၁ ခုမှ ၁၉၈၄ ခုနှစ်အထိ
 လေးနှစ်တိုင်တိုင် ခန်းဆက်ဝတ္ထုရှည်အဖြစ် ရေးခဲ့သည်။

ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်ရင်လည်း ရုပ်ရှင်ရိုက်၍ကောင်းမည့် ဝတ္ထု
 ဖြစ်ကြောင်း တွေ့လာခဲ့သည်။

ကျွန်တော်ဘာသာပြန်ပြီး စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းထဲတွင် နှစ်နှစ်လောက်ပါပြီး
 သည့်အခါတွင် ထိုဝတ္ထုကို အိန္ဒိယပြည်တွင်လာ၍ ရုပ်ရှင်ရိုက်ကြောင်း၊ ဇာတ်လိုက်
 မင်းသမီးမှာ နာမည်ကျော် ဒါရိုက်တာ စပီးလ်ဘတ်၏ ဇနီးဖြစ်သူ အေမီအားဗင်း
 ဖြစ်ကြောင်း တိုင်းမဂ္ဂဇင်းထဲတွင် ဖတ်လိုက်ရသည်။

ထိုရုပ်ရှင်သည် စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းထဲတွင် ကျွန်တော် ဘာသာပြန်မဆုံးခင်
 မှာပင် ရန်ကုန်သို့ ရောက်လာလေသည်။

ကျွန်တော်သည် ရုပ်ရှင်ကို သွားကြည့်၏။ ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကား အနေဖြင့်
 ကောင်းပါသည်။

သို့ရာတွင် ဝတ္ထုကိုတော့ မမီ။ နောက်ပိုင်းတစ်ခုလုံးကို ရှေ့နောက် ပြောင်းပစ်လိုက်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်လိုက်နှင့် ဇာတ်လိုက် မင်းသမီး ညားပြီးနောက် အာဖဂန်ပြည်သို့ရောက်ပြီး စွန့်စားခန်းတွေကို ဖြတ်သန်း ကြသည်။ ရန်သူအမျိုးမျိုးတို့နှင့် ရင်ဆိုင်ကြသည်။ ထို့နောက်တွင်မှ သူတို့ နှစ်ယောက် ရန်သူတို့ကင်းရာ ရွှေ့ပြည်သာသို့ ထွက်ပေးကြသည့် အခန်းဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသည်။

ထိုအဆုံးသတ်အခန်းတွင် ဝတ္ထု၏ ဦးတည်ချက်၊ စာရေးဆရာ၏ ဒဿနကို အပြည့်အစုံ ရေးပြသွားသည်။

သို့ရာတွင် ထိုသို့မပါသဖြင့် ရုပ်ရှင်ဆရာကို အပြစ်မတင်သင့်ပါ။

စာပေနှင့် ရုပ်ရှင်သည် နီးကပ်စွာ ဆက်နွှယ်နေသော အနုပညာရပ်များ ဖြစ်သော်လည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူပါ။ အထူးသဖြင့် ထုတ်လုပ်ပုံနှင့် ပရိသတ်မှာ များစွာ ခြားနားသွားပေသည်။ စာပေသည် ထုတ်လုပ်မှုတွင် စာပေပုဂ္ဂလိက သဘောကို ဆောင်၍ ရုပ်ရှင်မှာ အများသဘောကို ဆောင်သည်။ စာပေကို တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းက ထုတ်လုပ်၍ရသည်။ ထုတ်လုပ်ရန် စာရွက်နှင့် ကလောင်တံရှိလျှင် ဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်မှာ တစ်ဦးတည်းနှင့် ထုတ်လုပ်၍မရ။ ဇာတ်ညွှန်းဆရာ၊ ဒါရိုက်တာ၊ သရုပ်ဆောင်၊ စက်မှုပညာရှင် စသည်တို့ပေါင်းမှ ရုပ်ရှင်ဖြစ်သည်။

နောက် ခြားနားချက်တစ်ခုမှာ ပရိသတ်ဖြစ်သည်။ စာပေ ပရိသတ်နှင့် ရုပ်ရှင်ကြည့်ပရိသတ် မတူ။ စာဖတ်ပရိသတ်က အနည်းဆုံး စာတော့ ဖတ်တတ် ရသည်။ ရုပ်ရှင်ပရိသတ်ကား စာတတ်ဖို့ မလို။

စာဖတ်ပရိသတ်သည် အဆင့်မြင့်သည်။ ဝါသနာရှင် လူနည်းစုသာဖြစ်ပြီး ရုပ်ရှင်ကြည့်ပရိသတ်ကား ရောနှောနေသော အများစုကြီး ဖြစ်လေသည်။

ဤတွင် ရုပ်ရှင်ကြည့်ပရိသတ်ကို ငဲ့ကာ ပရိသတ်နှင့် ကိုက်ညီအောင် ရိုက်ကူးလာရသည်။

ထို့ကြောင့် ရုပ်ရှင်သည် စာပေကိုမမီဟု အပြစ်မတင်သင့်ပါ။ စာပေသည် (အနီးဘင်းနက်ပြောသော) တပ်မက်သောလူနည်းစုအတွက်ဖြစ်ပြီး ရုပ်ရှင်မှာ အာရုံထွေပြားသော ပရိသတ်ကြီးအတွက် ဖြစ်သဖြင့် ပရိသတ်ကိုလိုက်၍ ထုတ်လုပ် ကြရခြင်း ဖြစ်သဖြင့် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူနိုင်ပါ။

လွန်ခဲ့သည့် ငါးနှစ်ခန့်က နိုင်ငံခြားမှ ပြန်လာသည့် မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီး လာပီယား ရေးသည့် ‘စီးတီးအော့ဂျိုင်း’ ဆိုသည့် ဝတ္ထုကို

လက်ဆောင်ပေးဖူး၏။ ကျွန်တော်ဖတ်ကြည့်ရာ ကြိုက်သဖြင့် စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းတွင် ထိုစဉ်က သုခမြို့တော်ဟူသောအမည်ဖြင့် ဘာသာပြန် ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထု မှာလည်း ရုပ်ရှင်ရိုက်၍ ကောင်းသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။

ဟာစနီပီးဆိုသော ဘီဟာနယ်သား လယ်သမားတစ်ယောက် တောတွင် အခြေယူက်သဖြင့် ကာလကတ္တား မြို့တော်ကြီးသို့ ရောက်လာပြီး လန်ချားသမား ဖြစ်လာပုံ၊ သူ့ကို မဏ္ဍိုင်ပြုကာ ကာလကတ္တားက ဆင်းရဲသားများ၊ တက္ကစီဒရိုင်ဘာများ၊ လူမိုက်များ၊ မြေအောက်စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက်ထဲသို့ ရောက်လာသော သာသနာပြုတစ်ဦးနှင့် ဆရာဝန်တစ်ဦး အကြောင်း ကို ဇာတ်အိမ်ဖွဲ့ထားသည်။

လွန်ခဲ့သောအပတ်က တိုင်းမဂ္ဂဇင်းထဲတွင်မူ ‘သုခမြို့တော်’ ကို ကာလကတ္တားတွင် ရုပ်ရှင်ရိုက်နေပြီဆိုသည့် သတင်းများကို ဖတ်လိုက်ရ၏။

ထိုဝတ္ထုနှင့် ရုပ်ရှင် ဘယ်လောက်ကွာခြားမည် ဆိုသည်ကိုမူ မပြော နိုင်သေး။ သို့ရာတွင် ထပ်တူထပ်မျှတော့ တူနိုင်မည်မထင်။ သို့ မတူခဲ့လျှင်လည်း ရုပ်ရှင်ကို အပြစ်မတင်သင့်ပါ။

စာပေနှင့် ရုပ်ရှင်သည် ထုတ်လုပ်ပုံချင်းလည်း မတူ။ ပရိသတ်ချင်းလည်း မတူသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ရုပ်ရှင်တွင်ကား ထိုသို့မဟုတ်။ အာဖဂန်ပြည်က စွန့်စားခန်းများသည် အလယ်သို့ရောက်နေပြီး ဇာတ်လိုက်မင်းသမီးကို မီးပုံတွင်းသို့ ခုန်ဆင်းရမည့် အခန်းမှ ကယ်လာခဲ့သည့်အခန်းသည် နောက်ဆုံးအခန်း ဖြစ်နေသည်။ ထိုအခန်း အပြီးတွင် ဇာတ်လိုက်မင်းသားနှင့် မင်းသမီး ပေါင်းကြရသည်။။ ဤသို့ဖြင့် ဇာတ်လမ်းဆုံးသွားသည်။

ရုပ်ရှင်သဘောအရ ကြည့်၍ကောင်းသော်လည်း ဝတ္ထုနှင့်တော့ တော်တော်ကွဲသွားသည်။ စာရေးဆရာ၏ ဒဿန၊ ဝတ္ထု၏ ဒဿနကို ဖော်ပြသည့် စကားလုံးများကိုလည်း အတိုခြုံးသွားသည်။

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာ အတွဲ(၁၀)၊ အမှတ်(၃၃)

ပါးပေါ်က တင်းတိတ်နှစ်ကွက်

■ တစ်လောက ဆရာဆောင်ကွယ်လွန်ပြီလို့ သတင်းရတယ်။ ဆရာဆောင်ရဲ့ အသုဘကို လိုက်ပို့ချင်ပေမယ့် တစ်ရပ်တစ်ကျေးမှာ ဖြစ်နေလို့ လိုက်မပို့နိုင်ဘူး။ ပြီးတော့ သတင်းကိုကြားရတော့လည်း ဆရာဆောင် ကွယ်လွန်ပြီးလို့ တစ်လလောက်ရှိနေပြီလေ။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်လောက်တုန်းကတော့ ကျွန်တော့် ဇာတိမြို့ကလေးကို ရောက်သွားလို့ ဆရာဆောင်ကို သွားကန်တော့ခဲ့သေးတယ်။ ဆရာဆောင်လို့ ခေါ်ကြတဲ့ ဆရာဦးလှဆောင်နဲ့ နောက်ဆုံးအကြိမ် တွေ့ခဲ့တာပါပဲ။

ဆရာဆောင်ဟာ ကျွန်တော် ကျောင်းသားဘဝမှာ မမေ့နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးပါ။ သူက အင်္ဂလိပ်စာတို့ ဘာတို့ မတတ်ရှာပါဘူး။ မြန်မာစာ ဆရာပါ။ စစ်မဖြစ်ခင်တုန်းကလည်း ဆရာဆောင်ဟာ မြန်မာစာဆရာပဲ။ ဆရာဖြစ်သင် နော်မံကျောင်းက ဟိုင်းယားဂရိတ်အောင်ပြီး တစ်လျှောက်လုံး မြန်မာစာဆရာ လုပ်လာခဲ့တာပဲ။ ဆရာဆောင် သင်္ချာတော်တယ်။ မြန်မာစာ တော်တယ်။ အထက်တန်းသင်္ချာကို ကောင်းကောင်းပြနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့တုန်းက သင်္ချာက အင်္ဂလိပ်လိုပြော၊ အင်္ဂလိပ် ဂဏန်းတွေနဲ့သင်ရတော့ ဆရာဆောင်က အတန်းထဲမှာ ဆရာမလာတဲ့ အခါမျိုးကျမှသာ တစ်ခါတစ်လေ ဝင်ပြတတ်တယ်။

ဒါပေမယ့် ဆရာဆောင်က သိပ်မပြချင်ဘူး။

ဆရာဆောင်ဟာ တစ်ခုချစ်စရာကောင်းတာက သူ့အားနည်းချက်၊ သူ့ချို့ယွင်းချက်ကိုတော့ ဘယ်တော့မှ ဖုံးကွယ်လေ့မရှိဘူး။ အဲဒီ အရည်အချင်းဟာ ဆရာဆောင်ရဲ့ ချစ်စရာအကောင်းဆုံး အရည်အချင်းပဲ။

လူတော်တော်များများဟာ(တော်တော်များများဆိုတာ တစ်ရာမှာ ကိုးဆယ်လောက်ရှိမယ်ထင်တယ်) ကိုယ့်အားနည်းချက်၊ ကိုယ့်ချွတ်ယွင်းချက်ကို ဖုံးကွယ်တတ်လေ့ရှိတယ်။ တစ်ဖက်သားက ဒီအားနည်းချက်ကို အခွင့်ကောင်း ယူပြီး ဖိနှင်းမှာစိုးလို့ထင်ပါရဲ့။ ဆရာဆောင်ကတော့ ဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ သူများရဲ့ အားနည်းချက်ကိုလည်း ထောက်ပြတယ်။ ဒါပေမယ့် သက်သက်ညာညာ ထောက်ပြတာမျိုးပါ။ သူ့အားနည်းချက်ကို ဆိုရင်တော့ ညာညာတာတာမလုပ်ဘူး။ လျှောင်ပြောင်သရော်ပစ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်တို့မြို့ကလေးမှာတော့ ဆရာဆောင်ဟာ လူခွစာတစ်ဦးလို ဖြစ်နေတယ်။

ဆရာဆောင်က အရပ်ပုပုရယ်။ ကျွန်တော့်အထင်တော့ ငါးပေလောက်ပဲ ရှိမယ်ထင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာဆောင်က သူ့အရပ်ပုတာကို ဘယ်တော့မှ ကွယ်ဝှက်မထားဘူး။ သူ့အရပ်ပုတာကို သူ့ကိုယ်သူလျှောင် ပြောင်ပစ်တယ်။ ဆရာဆောင်ဟာ ဒီလိုသူ့ကိုယ်သူ လျှောင်ပြောင်ပစ်ခြင်း ဖြင့် သူ့အားနည်းချက်ကို စိတ်ဖြေယူတာလားလို့တောင် ကျွန်တော် တွေးမိတယ်။

ဆရာဆောင်ဟာ ကျွန်တော်တို့ အလယ်တန်းလောက်ကတည်းက အထက်တန်းမှာပြတဲ့ မြန်မာစာဆရာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ဆယ်တန်းရောက်တော့ လည်း မြန်မာစာပြဆရာပဲ။ ပင်စင်ယူသွားတော့လည်း မြန်မာစာပြ ဆရာအဖြစ်နဲ့ ပင်စင်ယူသွားတာပဲ။ ငယ်ငယ်တုန်းက ဆရာဆောင်ရဲ့ မြန်မာစာသင်တန်းမှာ ကျောင်းသားကြီးတွေ တဝါးဝါးနဲ့ ပွဲကျနေတာကို ကျွန်တော်တို့ ကောင်းကောင်း နားမလည်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိုယ် ဆယ်တန်းရောက်လာတော့မှ ဆရာဆောင် မြန်မာစာ ပြပုံပြနည်းကို ကျွန်တော်တော့ သဘောပေါက်လာတယ်။

ဆရာဆောင်ဟာ စာတိုပေစတွေကိုလည်း ကောင်းကောင်းရတယ်။ ဦးပုညရဲ့စာတိုတွေ၊ အချုပ်တန်းဆရာဖေရဲ့စာတွေ၊ ဦးကြင်ဥရဲ့ စာတွေ၊ သခင် ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ စာတွေကို ဒိုးခနဲဒေါက်ခနဲ ရွတ်နိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက နောက်ဆုံးခုံတန်းကနေပြီး သူစာပြတာကို ကောင်းကောင်းမလိုက်ဘူး။ စကား များနေတယ်။ ဆော့နေတယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဆရာဆောင်က စာပြနေရာကနေပြီး နောက်ခုံကို တစ်ချက်လှမ်းကြည့်လိုက်တယ်။

‘ဟေ့ကောင်တွေ ငါ့ကို မစမ်းနဲ့နော်၊ ငါက လူပုသလောက် စိတ်တို တတ်တဲ့ကောင်၊ လူပုစိတ်တို၊ ခွေးပုရန်လိုဆိုတဲ့စကားကို ကြားဖူးကြတယ် မဟုတ်လား။ အရပ်ပုတယ်ဆိုပြီး အထင်သေးမယ်တော့ မကြုံနဲ့၊ ကမ္ဘာကို ကိုင်လှုပ် ခဲ့တဲ့ လူတွေထဲမှ အရပ်ပုတဲ့လူတွေလည်းပါတယ်။ နပိုလီယန်လည်း ငါ့အရပ် လောက်ပဲ ရှိတာပဲ၊ လီနင်လည်း ငါ့အရပ်လောက်ပဲ ရှိတာပဲ၊ ဘာအောင်းမေ့ နေသလဲ’ လို့ လှမ်းပြောတတ်တယ်။

ဆရာဆောင်က ကျောင်းသားကို ကြိမ်းရင်တောင် သူ့ကိုယ်သူ လှောင် ပြောင်ပြီးမှ ကြိမ်းတာ။ ဆရာဆောင်မှာ ချစ်စရာကောင်းတာ နောက်တစ်ခု ရှိသေးတယ်။ ဆိုးတဲ့ကျောင်းသား၊ စာတော်တဲ့ ကျောင်းသားရယ်လို့ မခွဲခြားဘဲ တပည့်မှန်သမျှကို ကျောသားရင်သားမခွဲဘဲ ဆက်ဆံတတ်တာပဲ။ စာတော်တဲ့ ကျောင်းသားကိုလည်း စာတော်တဲ့ကျောင်းသားမို့လို့ ချစ်တယ်။ ဆိုးတဲ့ ကျောင်း သားကိုလည်း ဆိုးတဲ့ကျောင်းသားမို့လို့ သူချစ်တယ်။ အလိုလိုက်ပြီးမှ ကိုယ့်ဘက် ပါအောင် သိမ်းသွင်းယူတယ်။ စည်းကမ်းကို ကြပ်ကြပ်မတ်မတ် ကိုင်တယ်။ ကျောင်းပြေးမယ် မကြုံနဲ့။ အဲဒီကျောင်းသား ကျောင်းပြေးတတ်တဲ့ နေရာကို စုံစမ်းပြီး သူ့ကိုယ်တိုင် ဘိုင်စကယ်တစ်စီးနဲ့ လိုက်ချောင်းပြီး အဲဒီကျောင်းသားကို ဆွဲခေါ်လာတာပဲ။

ဒါပေမယ့် သူလိုက်ဖမ်းမှန်းမသိစေရဘူး။ မတော်တဆတွေတဲ့ ပုံမျိုး လုပ်ပြီး မသိမသာခေါ်လာတယ်။ ကျောင်းပြေးတဲ့တပည့်လည်း ဆရာနဲ့ တန်းတိုး နေတော့ မပြေးသာတော့ဘဲ အသာလိုက်လာရတာပေါ့။ တပည့်တွေကိုလည်း ရိုက်စရာရှိရင်လည်း တကယ်ရိုက်တယ်။ ရိုက်ပြီးတော့မှ ‘ကဲ မင်းတို့ ငါ့ကို ဘာပြန်လုပ်ချင်သလဲ၊ ရော့ ဟောဒီမှာကြိမ်တုတ်’ ဆိုပြီး ကြိမ်ကို ပစ်ပေးတတ်တယ်။ တပည့်တစ်ယောက်ကို စိတ်ဆိုးလို့ ခပ်နာနာကလေး ရိုက်မိရင်လည်း ညနေမှာ အဲဒီကျောင်းသားရဲ့ အိမ်ကို ဘိုင်စကယ်ကလေးနဲ့ ပေါက်လာပြီး မိဘအုပ်ထိန်းသူ တွေကို လာပြီးတောင်းပန်တတ်သေးတယ်။ အုပ်ထိန်းသူကလည်း ဆရာဆောင် ရိုက်ပြီဆိုရင် စိတ်ဆိုးတယ်ရယ်လို့ မရှိကြပါဘူး။ ကျေနပ်ပြီးသားပဲ။ ဆရာဆောင် ဟာ တော်တော်ကျောင်းသားကို ရိုက်လေ့ရှိက်ထ မရှိဘဲကိုး။ ရိုက်သင့်လို့ ရိုက်တာပဲလို့ နားလည်ကြပြီးသား။

ဆရာဆောင်က ဆိုးတဲ့ကျောင်းသားတွေဆိုရင် သူအိမ်မှာခေါ်ပြီး စာကျက်ခိုင်းတယ်။ သူက လူပျိုကြီး။ အမေအိုကြီးနဲ့ အစ်မတစ်ယောက် ရှိတယ်။ အစ်မကြီးကလည်း အပျိုကြီးပဲ။ ဒီတော့ သူ့အိမ်က လွတ်လပ်တယ်။ ကျောင်းသား

တွေ သူ့အိမ်မှာပဲ အိပ်တယ်။ သူ့အိမ်မှာပဲ စားကြတယ်။ သူ့အိမ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေအဖို့ စားရေအိမ် သောက်ရေအိမ်။

ဆရာဆောင်ရဲ့အိမ်က အိမ်ကုတ်ကလေး။ ဝါးကပ်မိုး၊ ထရံကာ၊ တောသစ်ခင်းထားတဲ့ အိမ်ကလေး။ ဒါလည်း သူ့လက်ထက် ဆောက်ခဲ့တဲ့အိမ် မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့အဖေလက်ထက်က ဆောက်ခဲ့တဲ့ အိမ်ကလေးပါ။ အိမ်ကလေးက ဘာရှိမှာလဲ။ လေးပင်သုံးခန်းအိမ်ကလေး။ ဆရာဆောင်ရဲ့အိမ်မှာ မြန်မာစာ စာအုပ်ကလွဲလို့ တစ်ခြား ဘာပစ္စည်းမှ ဟုတ်တိပတ်တိ မရှိဘူး။ ဆရာစာရေးတဲ့ စားပွဲဟောင်းကလေး တစ်လုံးနဲ့ ကုလားထိုင်ကလေး တစ်လုံးရယ်၊ ပက်လက် ကုလားထိုင်ကလေး သုံးလုံးရယ်၊ စာအုပ်ထည့်တဲ့ မှန်ဗီရိုအဟောင်းကလေး တစ်လုံးရယ်၊ ထင်းရှူးသေတ္တာတွေကို စီထောင်ထားတဲ့ စာအုပ်စင်လို့ခေါ်တဲ့ သေတ္တာတွေရယ်၊ သင်ဖြူးလေး သုံးလေးချပ်ရယ်၊ ဒါပဲရှိတယ်။

မီးဖိုချောင်ထဲမှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ပန်းကန်စင်ကလေးတစ်လုံးနဲ့ ထမင်းဟင်းချက်တဲ့ဒန်အိုး သုံးလေးလုံးရယ်၊ ရေအိုးစင်ကလေးတစ်ခုရယ်၊ ဒါပဲရှိတယ်။

ဆရာအမေအိုကြီးနဲ့ အစ်မကြီးက အိမ်ရှေ့မှာ ဈေးဆိုင်ကလေး ဖွင့်ထား တယ်။ ဈေးဆိုပေမယ့် မုန့်ပဲသရေစာ ဆိုင်ကလေးပါ။ ဆေးလိပ်၊ စီးကရက်နဲ့ ကလေးတွေစားတဲ့ မုန့်ကလေးတွေ၊ သကြားလုံးကလေးတွေပဲရှိတယ်။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက အားရင် ဆရာဆောင်ရဲ့အိမ်မှာ ရောက်နေ တတ်တယ်။ ဆရာဆောင်ရဲ့အိမ်က စာအုပ်တော့စုံတယ်လေ။ ဟိုတုန်းကထုတ်တဲ့ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတို့၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်းတို့၊ မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းတို့၊ စနေနဂါးနီ ဂျာနယ်တို့၊ ဂျာနယ်ကျော်တို့၊ စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်းတို့၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတို့၊ ဘားမားဂျာနယ်၊ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တို့ စသဖြင့် ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်း တော်တော်စုံစုံရှိတယ်။

စာအုပ်တွေထဲကလည်း နဂါးနီတို့၊ အောင်လံတော်တို့၊ မြန်မာပြည် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးတို့ စတဲ့ နိုင်ငံရေး စာအုပ်တိုက်တွေကထုတ်တဲ့ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်တွေ၊ ဝတ္ထုတွေ၊ ကြီးပွားရေးကျမ်းတွေ တော်တော်စုံတယ်။

ဆရာဆောင်က အဲဒီစာအုပ်တွေ ဘယ်လိုကောင်းပုံ၊ ဘယ်သူ့ အရေး အသားက ဘယ်လိုကောင်းပုံ၊ ဘယ်စာအုပ်ဖြင့် ဘယ်လိုအရေးကြီးပုံ စတာတွေ ကို ကျွန်တော်တို့ကို ပြောပြတယ်။ အမှန်ကတော့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စာပေ ဝါသနာပါလာတာဟာ ဆရာဆောင်ရဲ့ကျေးဇူးလို့ ပြောရမှာပဲ။

ဆရာက သူ့အိမ်မှာလာပြီး တပည့်တွေ စုရုံးစုရုံးလုပ်နေရင် ကျေနပ် တယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း သူ့အိမ်မှာမှပျော်တယ်။ သူ့အိမ်ကျတော့ လွတ်လပ်

တာကိုး။ ကာလသားချက်စားတဲ့အခါ ချက်စားတယ်။ ဘူးသီးကြော် ကြော်စား
 တဲ့အခါ ကြော်စားတယ်။ အုန်းထမင်းတို့ဘာတို့ ချက်စားတဲ့အခါလည်း ရှိတယ်။
 တစ်ခါတစ်လေ အမဲခြောက်ဖုတ်နဲ့ ဒါမှမဟုတ်၊ လက်ဖက်သုပ်နဲ့၊ မြေပဲဆံကြော်နဲ့
 ရေနွေး တစ်အိုးပြီးတစ်အိုး ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စကားဝိုင်းဖွဲ့တတ်တယ်။
 စာမေးပွဲနီးရင်လည်း သူ့အိမ်မှာပဲအိပ်ပြီး စာကျက်ကြတယ်။ ဆရာလခဟာ
 ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ဝိုင်းစားကြတာနဲ့ ကုန်တာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း
 ဟင်းလျာကလေးဘာလေး ဝယ်လာတဲ့အခါတို့ ဘာတို့တော့ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့်
 ဆရာက လက်မခံဘူး။ ဟေ့ကောင်တွေ၊ မင်းတို့က ကျောင်းသာတွေ၊ မိဘပိုက်ဆံ
 ယူရတာ။ ကိုယ့်ဖာသာကိုယ် ပိုက်ဆံမရှာတတ်သေးဘူး။ ဒီတော့ မင်းတို့က
 သိပ်မလုပ်နဲ့၊ ငါကပဲကျွေးမယ်တဲ့။

ဆရာဆောင်က ကျောင်းမှာ လက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတို့ ဘာတို့ ထုတ်ရင်လည်း
 သူပဲကြီးကြပ်ပြီး အယ်ဒီတာအဖွဲ့တွေ ဘာတွေဖွဲ့ပေးတယ်။ သူကတော့ အတိုင်ပင်ခံ
 အယ်ဒီတာပေါ့လေ။ သူက ပန်းချီတို့ ဘာတို့ ဝါသနာပါတော့ ပန်းချီပုံတို့ ဘာတို့
 ဆွဲရင်လည်း သူပဲဆွဲတတ်တယ်။ တစ်ချို့ ဝါသနာပါတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို
 သူကသင်ပေးတယ်။ လက်ရေးမဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ပုံကလေးတွေ အဆွဲခိုင်းတယ်။

ဆရာကန်တော့ပွဲ၊ ကျောင်းဆုပေးပွဲတွေမှာလည်း ဆရာမပါရင် မပြီးဘူး။
 ကျောင်းသားတွေကို စာအုပ်တို့ ဘာတို့ ဆုပေးတယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့
 ဘယ်စာအုပ်မျိုးကိုရွေးပြီး ဆုပေးရမယ်၊ ဆုပေးဖို့ ဘယ်လိုစာအုပ်မျိုးဟာ သင့်တော်
 တယ်ဆိုပြီး ဆုပေးရမယ့်စာအုပ်တွေကို ရွေးပေးတတ်တယ်။ ဈေးထိပ်က ကိုသောင်း
 စာအုပ်ဆိုင်ကိုသွားပြီး သူ့ကိုယ်တိုင် စာအုပ်ကိုရွေးတယ်။ သူလိုချင်တဲ့စာအုပ်
 ဒီမှာမရှိဘူးဆိုရင်လည်း ကိုသောင်းကို အမှာခိုင်းတယ်။

သီတင်းကျွတ်တို့၊ တန်ဆောင်တိုင်တို့၊ လွတ်လပ်ရေးပွဲတို့မှာ ကျောင်းက
 ပြဇာတ်တို့ဘာတို့ လုပ်ရင်လည်း ဆရာပဲ ဇာတ်ဆရာ။ စလေအညာက ပလွေ
 ဆရာတို့၊ ကုသဇာတ်တို့၊ မနှင်းဖြူနဲ့ လူပုလေး ၇ ယောက် တို့၊ ဂျာအေးယိမ်း
 တို့ဆိုရင်လည်း သူပဲ စိတ်ကူးရပြီး သူက လူရွေး၊ သူ့ကိုယ်တိုင် ဇာတ်တိုက်၊
 သီချင်းစပ် ဆိုတာမျိုးကအစ လုပ်တယ်။

ရှိသေးတယ်။ ဆရာက ဘယ်လောက်တောင် ဇာတ်ကို ဝါသနာပါသလဲ
 ဆိုရင် စာမေးပွဲအတွက် စာကျက်ခိုင်းတာတောင် ဇာတ်ဟန်၊ ဇာတ်လေသွင်းပြီး
 စာသင်တယ်။

ဒီလိုလေ။ ကျွန်တော်တို့နှစ်မှာ ဦးပုညရဲ့ ဆန္ဒနိဆင်မင်းဝတ္ထုကို သင်ရ

တယ်။ အဲဒီတုန်းက ဆရာဆောင် ကျောင်းသားတွေကို နားစွဲအောင်ဆိုပြီး ဆန္ဒနဲ့ဆင်မင်းဇာတ်ကို တိတ်ရီကော်ဒါနဲ့ သင်တယ်။ နောက်က နောက်ခံဂီတတွေ ထည့်တဲ့နေရာမှာ ထည့်တယ်။ ဇာတ်ရုပ်က ဆန္ဒနဲ့ဆင်မင်းအဖြစ် ကျော်ကြီးကို ရွေးတယ်။ မဟာသုဘဒ္ဒါနဲ့ စူဠသုဘဒ္ဒါအဖြစ် ကျွန်တော်တို့အတန်းက မြမြနဲ့ ခင်ခင်စု ကိုရွေးတယ်။ သောနုတ္ထိရ်မုဆိုးအဖြစ် ကျွန်တော့်ကိုရွေးတယ်။ ဆရာ ဆောင်က ဆန္ဒနဲ့ဆင်မင်းဇာတ်ကို ဇာတ်ညွှန်းခွဲပြီး ကျွန်တော်တို့ ရွတ်ရမယ့် စာတွေကို စာရွက်နဲ့ရေးပေးပြီး သတ်သတ် ခွဲပေးထားတယ်။ ဇာတ်ကြောင်းပြန် ကတော့ ဆရာဆောင်ကိုယ်တိုင် ဇာတ်ကြောင်း ပြန်တာပေါ့လေ။ ဆန္ဒနဲ့ဆင်မင်း ပြောရမယ့်စာကို ကျော်ကြီးက ရွတ်၊ စူဠသုဘဒ္ဒါ ရွတ်ရမယ့်စာကို မြမြကရွတ်၊ သောနုတ္ထိရ်မုဆိုး ရွတ်ရမယ့်စာကို ကျွန်တော်ကရွတ်။ ဒီလို ရွတ်တဲ့အခါမှာလည်း ဆရာက ဇာတ်လေ ဇာတ်ဟန်နဲ့ ရွတ်တတ်အောင် သင်ပေးတယ်။ ဒါရိုက်တာက သရုပ်ဆောင်တွေကို သံနေသံထား မှန်အောင်သင်ပေးသလိုပေါ့။ ပြီးတော့ နောက်ခံ တီးလုံးကို သူရှာလာပြီး နောက်ခံတီးလုံးတွေ ထည့်ပေးတယ်။

အဲဒီလို စီစဉ်ပြီးတော့မှ ဇာတ်ကို ဝိုင်ယာရီကော်ဒါနဲ့ သွင်းထားပြီး ဆန္ဒနဲ့ဆင်မင်းဇာတ်ကို သင်ပြီဆိုရင် ကျောင်းမှာဖွင့်ပြတယ်။

တီးလုံးကလေးနဲ့ အဆိုကလေး အပြောကလေးနဲ့ဆိုတော့ ကျောင်းသား တွေ မှတ်မိတာပေါ့။ အဲဒီနှစ်က ကျွန်တော်တို့ကျောင်းက ဆယ်တန်းမှာ မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူး သုံးယောက်ထွက်တယ်။

ဆရာဆောင်က အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်ပြီဆိုရင် အဲဒီလို လုပ်တတ်တဲ့လူ။

သူ့မှာ ကျောင်းသားတွေနဲ့ နေရရင် ပျော်လို့။ စာသင်နေရရင် ပျော်လို့။ စာမေးချင်လို့ကတော့ အိပ်ရာကနိုးမေး။ ဘယ်တော့မှ မညည်းဘူး။ သူက စာသင်ရတာကို ဝါသနာပါတာတဲ့။ စေတနာကြောင့်လည်း မဟုတ်ဘူးတဲ့။ အသပြာအတွက်လည်းမဟုတ်ဘူးတဲ့။ ဒီလိုစာသင်နေရရင် ပျော်လို့တဲ့။ စိတ်ချမ်းသာလို့တဲ့။ ငါမင်းတို့ကို ပညာတတ်ပါစေဆိုတဲ့ စေတနာတွေ ဗရပ္ပကြောင့် မဟုတ်ဘူးကွတဲ့။ ပျော်လို့သင်တာတဲ့။ ဝါသနာကြောင့် သင်တာတဲ့။ ငါက အနစ်နာ ခံချင်လို့မဟုတ်ဘူး။ မင်းတို့အပေါ် မှာ စေတနာတွေ ဗရပ္ပထားလို့လည်း မဟုတ်ဘူး။ ဝါသနာပါလို့ ပျော်လို့သင်တာတဲ့။ ဒါကြောင့် ငါက နာသုံးနာဆရာမဟုတ်ဘူး။ တစ်နာဆရာတဲ့။ ဆရာဆောင်က အဲဒီလို ပွင့်လင်းတဲ့လူ။

သူကပြောလို့သာပြောတယ်။ တကယ်တော့ ဆရာဆောင်ဟာ နာသုံးနာဆရာပါ။ ဝါသနာကြောင့် ကျောင်းဆရာလုပ်တော့ သူ့မှာ စေတနာ

ကလည်း ပါလာတော့မှာပေါ့။ အနှစ်နာဟာလည်း ရှိလာတာပေါ့။ တစ်ခြားမကြည့်နဲ့လေ၊ စာမေးပွဲနားနီးလို့ မြန်မာစာအနီးကပ် သင်ကြတော့ ဆရာက ပိုက်ဆံမယူဘူး။ အဲဒီတုန်းကတော့ ပရိုက်ဗိတ်ကျူရှင်တို့ ဘာတို့ဆိုတာလည်း မရှိတော့ ဆရာက ကျောင်းသားတွေဆီက ပိုက်ဆံယူပြီး အပြင်မှာသင်ရတာကို ရှက်တယ်တဲ့။ အပြင်မှာသင်ရတာကို ရှက်တယ်တဲ့။ ငါ့ကို ကျောင်းလခမပေးကြနဲ့တဲ့။ ငါသင်တာကို ကြိုးစားပြီး ဂုဏ်ထူးတွေဘာတွေနဲ့ ရအောင်ဖြေနိုင်ရင် ငါ့ကို ကျေးဇူးဆပ်တာနဲ့ အတူတူပဲတဲ့။

ဆရာဆောင်မှာ အဝတ်အစားရယ်လို့ များများစားစား မရှိဘူး။ သူ့မှာ လုံချည် သုံးလေးထည်လောက်ပဲ ရှိတယ်။ သူ့လုံချည်တွေ ကြည့်လိုက်ရင် မီးလောင်ပေါက်တွေနဲ့။ အကျီဆိုတာကလည်း ပေါ်ပလင်အနားပြာ စတစ်ကော်လာ အကျီလက်ရှည် သုံးလေးထည်။ ဒါပေမယ့် ဟောင်းလို့ ဝါကျင့်နေပြီ။ အကျီမှာလည်း မီးလောင်ပေါက်တွေချည်းပဲ။ သူ့အပေါ်အကျီဆိုလို့ သက္ကလပ်တို့၊ ပိုးတို့ဝတ်တာ ကျွန်တော်တစ်ခါမှ မမြင်ဖူးဘူး။ ပင်နီတိုက်ပုံကိုပဲ ဝတ်တယ်။ ပင်နီတိုက်ပုံကတော့ အမြဲဝတ်တယ်။ ဆောင်းတွင်းမှာလည်း သူ့မှာ အနွေးထည်မဝတ်ဘူး။ ပင်နီတိုက်ပုံကလေးပဲ။ နွေမှာလည်း ပင်နီတိုက်ပုံကလေးပဲ။

အိမ်မှနေရင်တော့ ဆရာဆောင်က ပင်နီတိုက်ပုံကို မဝတ်ဘူး။ စတစ်ကော်လာကလေးဝတ်ပြီး ပခုံးမှာ မျက်နှာသုတ်ပဝါကလေး အမြဲတင်ထားတယ်။ သူ့ပါး တစ်ဖက်တစ်ချက်မှာ တင်းတိတ်ကွက်ရှိတော့ အဲဒီ တင်းတိတ်ကွက်ကို သူမကြာခဏ သုတ်လေ့ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ် အလယ်တန်းလောက်တုန်းကတော့ ဆရာဆောင်ရဲ့ ပါးက တင်းတိတ်ကွက် နှစ်ကွက်ဟာ ခပ်သေးသေးပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ ဆယ်တန်းရောက်တဲ့ အခါကျတော့ တင်းတိတ်ကွက်က နည်းနည်းကြီးလာတယ်။ တစ်ဘက်ကို ကျပ်ပြားဝိုင်း တစ်ဝိုင်းစာလောက်စီ ရှိမယ်ထင်တယ်။

ဆရာဆောင်ဟာ တင်းတိတ်ကွက်ကိုတော့ ရှက်ဟန်တူတယ်။ ညည ကျွန်တော်တို့ သူ့အိမ်မှာ အိပ်ရင်း တိုင်းတိပ်ပျောက်ဆေးတွေ လိမ်းတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့တင်းတိတ်ကွက်က မပျောက်ပါဘူး။ အသက်ကြီးလာလေလေ တင်းတိတ်ကွက်ဟာ ကြီးလာလေလေပဲ။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်လောက်တုန်းကတော့ ကျွန်တော်မြို့ကို ပြန်ရောက်သွားလို့ ဆရာဆောင်ကို သွားကန်တော့တယ်။ ဆရာဆောင်လည်း ပင်စင်ယူပြီလေ။ ပင်စင်ယူတာမှ တော်တော့ကို ကြာနေပြီ။ အနှစ် နှစ်ဆယ် အစိတ်

လောက်ရှိရောပေါ့။

ဆရာဆောင်ရဲ့အမေနဲ့ အစ်မကြီးလည်း ဆုံးသွားရှာကြပြီ။ သူ့အိမ်ကလေးမှာ သူတစ်ဦးတည်းပဲနေတယ်။ ဒီအသက်အရွယ်အထိ မိန်းမလည်း မယူတော့ဘူး။ နှစ်မဝမ်းကွဲကမွေးတဲ့ တူမလေးတွေ၊ တူကလေးတွေက သူ့အိမ်နားမှာတွင် ကပ်လျက်ဆိုတော့ သူတို့ကပဲ ကျွေးမွေးပြုစု စောင့်ရှောက်ထားကြတယ်။

မြို့ရောက်တော့ ကျောင်းတုန်းက ဆန္ဒန့်ဆင်မင်းလုပ်ခဲ့တဲ့ ကျော်ကြီးအိမ်ကို ကျွန်တော်ဝင်တယ်။ ကျော်ကြီးနဲ့ မြမြက ကျောင်းတုန်းက ဆန္ဒန့်ဆင်မင်းနဲ့ စူဠသုဘဒ္ဒါ လုပ်ခဲ့ပေမယ့် အပြင်မှာတော့ သူတို့ အိမ်ထောင်ကျသွားကြတယ်။ ကျောင်းကထွက်တော့မှ သူတို့ဘာသာသူတို့ ချစ်ကြိုက်ပြီး ညားသွားကြတာပါ။ ဆန္ဒန့်ဆင်မင်း ဇာတ်နဲ့တော့ မဆိုင်ပါဘူး။

သူတို့ဆီဝင်ပြီး ဆရာဆောင်ရဲ့ အခြေအနေကို မေးမြန်းစုံစမ်းရတယ်။ ဆရာဆောင်လည်း အသက်ကြီးပြီကွ၊ သိပ်မမာရှာဘူး။ မျက်လုံးကလည်း တိမ်ရှိလို့တဲ့။ ကောင်းကောင်း မမြင်ရဘူးလို့ ကျော်ကြီးတို့ လင်မယားက ပြောတယ်။

ဟုတ်တာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့တောင် ငါးဆယ်ကျော် ခြောက်ဆယ်နား ကပ်လာကြပြီပဲ။ ဆရာဆောင်လည်း ခုဆို ၇၀-၈၀ နားကို ရောက်ရောပေါ့။

ကျွန်တော်က ကျော်ကြီးကို ခေါ်ပြီး ရန်ကုန်ကဝယ်လာတဲ့ နိုင်ငံခြားအားဆေးကလေးရယ်၊ မုန့်ထုပ်ကလေးရယ်နဲ့ အိုဗာတင်းဘူးရယ်၊ လုံချည်ကလေးတစ်ထည်ရယ် ယူလာပြီး သွားကန်တော့တယ်။

ဆရာဆောင်ရဲ့ အိမ်ကလေးဟာ အရင်တုန်းက အိမ်ကလေးအတိုင်းပဲ၊ ဒါပေမယ့် တော်တော်ကလေးတော့ ယိုင်နေရှာပြီ။ ဝါးကပ်မိုးကလည်း ကြယ်မြင်လမြင်လို့ဆိုရမလောက်ပဲ။ ကြမ်းခင်းတောင်မှ အရင်တုန်းကလို သစ်သားကြမ်းခင်းမဟုတ်တော့ဘူး။ ဝါးကြမ်းခင်း ဖြစ်နေပြီ။ ကျွန်တော်ရောက်သွားတော့ ဆရာဟာ အိမ်ရှေ့က ကွက်လပ်ကလေးမှာ နေပူစာလို့နေတယ်။ ဆရာဟာ မျက်စိကောင်းကောင်း မသန်ရှာတော့ဘူး။ ကျော်ကြီးက နှုတ်ဆက်တော့ ကျော်ကြီးအသံကိုတော့ ကောင်းကောင်းမှတ်မိတယ်။

‘ဆန္ဒန့်ကျော်ကြီးလားကွ၊ ဘယ့်နှယ် သုဘဒ္ဒါမြမြကော နေကောင်းရဲ့လားတဲ့’။ ဆရာဟာ အသက်သာကြီးသွားပေမယ့် အရင်လို အပြောင်အပြက်ကလေးတွေ၊ အသောအနွဲ့ကလေးတွေ ပြောတတ်တုန်းပဲ။

‘ကောင်းပါတယ်ဆရာ၊ ခု ဧည့်သည်တစ်ယောက်ကို လိုက်ပို့တာ’
ဆရာဟာ ကျွန်တော်တို့ဘက်ကို မျက်နှာမူပြီးလှမ်းကြည့်တယ်။

ဒါပေမယ့် ဘယ်သူ့ဘယ်ဝါရယ်လို့တော့ ခွဲခြားနိုင်ဟန် မတူတော့ဘူး။

“ဘယ်က ဧည့်သည်လဲကွ”

ကျွန်တော်က ကျော်ကြီးကို လက်ကာပြတယ်။ ရုတ်တရက် အံ့အား သင့်သွားအောင်လုပ်ချင်လို့ လက်ကာပြလိုက်တာပါ။

‘ရန်ကုန်ကပါ ဆရာ’လို့ ကျွန်တော်က ဖြေတယ်။

ဆရာဆောင်ဟာ အသံလာတဲ့ဆီကို လှမ်းကြည့်ပြီး စဉ်းစားနေတယ်။

‘ငါ ဒီအသံကို ကြားဖူးပါတယ်ကွ၊ ဘယ်သူလဲ’

‘ကျွန်တော်ပါ ဆရာ’လို့ ပြောကာရှိသေး၊ ဆရာဆောင်က လက်ကာ ပြလိုက်ပြီး . . .

‘ဟေ့ ဟေ့ နေဦး သောနုတ္ထိမဟုတ်လား’ လို့ လှမ်းမေးလိုက်တယ်။

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်က ရယ်လိုက်တော့မှ ဆရာက -

‘ဒီအသံကို ကြားဖူးပါတယ်လို့ အောက်မေ့နေတာကွ၊ ဘုရားက လူ့လောကကြီးကို နေပျော်အောင် ဖန်ဆင်းပေးထားတာကွ၊ မျက်စိမမြင်တဲ့လူဟာ နားရင်လည်း ပါးရမယ်။ အနံ့ခံရင်လည်းကောင်းရမယ်။ မှတ်ဉာဏ်ရင်လည်း ကောင်းရမယ်။ ဒါမှလည်း သူ့အဖို့နေပျော်မှာပေါ့။ ငါ မျက်စိမကောင်းတော့ပေမယ့် နားနဲ့မှတ်ဉာဏ်ကတော့ ကောင်းပါသေးတယ်ကွ’

ဆရာဆောင်ကို ကျွန်တော် သတိထားကြည့်မိတယ်။ တော်တော် အိုရှာပြီ။ ဆရာရဲ့ သေးကွေးပါးလျားတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာဟာ ကျုံ့ဝင်သွားသလို ထင်ရ တယ်။ အရင်တုန်းက အရပ်ပုပု၊ ခပ်ပိန်ပိန်ဆရာဟာ ခုတော့ နေလောင်ထားတဲ့ ခရမ်းညိုသီးနဲ့ တူနေတယ်။ အဝတ်အစားကလည်း နွမ်းလို့။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်တုန်းကလိုပဲ ရှုပ်အင်္ကျီစတစ်ကော်လာ ဝါကျင့်ကျင့်ကလေးကိုဝတ်လို့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းကလို လက်မောင်းမှာ ထပ်ပြီး ဆက်ချုပ်ထားတဲ့ လက်ရှည်တော့ မဟုတ်တော့ဘူး။

‘ဆရာ ငယ်ငယ်ကဝတ်တဲ့ လက်ရှည်အင်္ကျီကို ကျွန်တော်မှတ်မိတယ် ဆရာ၊ အဲဒီတုန်းက လက်ရှည်အင်္ကျီ အဆက်ကလေးနဲ့လေ’

ဆရာက သဘောကျပြီး ရယ်တယ်။

‘မင်း တော်တော်မှတ်မိတဲ့ကောင်၊ ခုတော့ ဒီလို လက်ရှည်အင်္ကျီမျိုးတွေ ခေတ်မစားတော့ဘူးလေကွာ’

ကန်တော့ပြီး ဆရာဆောင်နဲ့ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ဟာ ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ်တွေကို ပြောရင်း စကားကောင်းနေကြတယ်။ စကားပြောနေတုန်းမှာ

ကျွန်တော် သူ့အိမ်ကလေးကို လှမ်းကြည့်လိုက်တယ်။

ဟုတ်ပါတယ်။ အရင်တုန်းက အိမ်ကလေးပါပဲ။ ခုတော့ အိမ်ကလေးက
ယိုင်လို့တောင်နေပြီ။ တပည့်တွေထဲက ကြီးပွားသူတွေ၊ အရာရှိ ဖြစ်သွားသူတွေ၊
ကုန်သည်ကြီး ဖြစ်သွားသူတွေ အများကြီးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဆရာကတော့ အရင်က
ထက်တောင် ဆင်းရဲတွင်း နက်နေသေးတယ်။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက ဘယ်သူဘာကြီးဖြစ်သွားကြောင်း၊ ညာကြီး
ဖြစ်သွားကြောင်းပြောပြီး စကားပြတ်လို့ ပြန်တော့မယ့်အလုပ်မှာ ဆရာဆောင်
ပြောလိုက်တဲ့ စကားတစ်ခွန်းကို ကျွန်တော် သတိရနေတယ်။

‘ကျောင်းဆရာကတော့ ဒီလိုပါပဲကွာ၊ ကျောင်းဆရာဘဝက ငါ့ပါးပေါ်
က တင်းတိတ်ကွက်နဲ့အတူတူပဲ။ တင်းတိတ်များ အသက်ကြီးလာ လေလေ
ပိုမည်းလာလေပဲကွာ၊ ကျောင်းဆရာများမှာလည်း အိုလေလေ ပိုမွဲလာ
လေလေ’တဲ့။

သည်တော့မှ ဆရာပါးပေါ်က တင်းတိပ်ကွက်နှစ်ကွက်ကို ကျွန်တော်
သတိထားလိုက်မိတယ်။ ဟုတ်သားပဲ ကျွန်တော်တို့ ဆယ်တန်း လောက်တုန်းက
ဆရာပါးက တင်းတိတ်ကွက်ဟာ ကျပ်ပြားလောက်ပဲ ရှိတယ်။ ခုတော့
သူ့တင်းတိပ်ကွက်ဟာ ပါးပြင်တစ်ခုလုံးကို ပြည့်လှမတတ် ဖြစ်နေပြီ။ လွန်ခဲ့တဲ့
နှစ်လလောက်ကတော့ ဆရာဆောင် ဆုံးသွားပြီလို့ သတင်းရတယ်။
ဆရာအသုဘကို ကျွန်တော် လိုက်ပို့ချင်ပေမယ့် ပို့ချိန်မရလိုက်ဘူး။ ခရီးဝေးတော့
ရောက်လည်း မရောက်နိုင်ဘူး။ သူဆုံးသွားတာကိုတောင် နောက်နှစ်လလောက်
ကြာမှသိရတာ။

ဆရာဆောင်ဆုံးသွားပြီဆိုတဲ့ သတင်းကို ကြားတဲ့အခါကျတော့
ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲမှာ ဆရာပြောခဲ့တဲ့ စကားကို ပြေးပြီးသတိရတယ်။

တင်းတိတ်ဆိုတာ အသက်ကြီးလေ မည်းလေ၊ ဆရာဆိုတာ အိုလေ
မွဲလေတဲ့။

(အာကာဦးမဂ္ဂဇင်းအမှတ်-၂)

ဂါးထားခေတ်အလွန်

■ စာပေ၊ အသိပညာနဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များဟာ ဂျာမန်စာပေက ရိုးမန်းတစ်ဂိုဏ်းကို ပေါ်ပေါက်စေခဲ့ပြီး အဲဒီဂိုဏ်းရဲ့ အသွင်လက္ခဏာတွေကို ဆုံးဖြတ် ပြဌာန်းခဲ့တယ်လို့ စာပေသမိုင်းပညာရှင်များက ဆိုကြတယ်။

အဲဒီအချိန်တုန်းက ဂျာမနီဟာ ဖရိုဖရဲ ပြိုလဲပြီး မာန်စွယ်ကျိုးနေတဲ့ အချိန်ဖြစ်တယ်။ ပြင်သစ်ရဲ့ ခြေဖဝါးအောက်မှာ ပြားပြားမှောက် နေရတဲ့အချိန်လည်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဂျာမန်စာဆိုများနဲ့ တွေးခေါ်ရှင်များဟာ အတိတ်က ဂျာမန်လက်နက်နိုင်ငံတော်ကြီး ကြီးကျယ်ခမ်းနားပုံကို ပြန်တွေးမိကြတာအမှန် ပါပဲ။ ကိုယ်နိမ့်ကျနေတဲ့အချိန်မှာ အတိတ်က ကြီးကျယ်ခမ်းနားတာတွေကို အမြဲလိုလို သတိရတတ်ကြတယ် မဟုတ်လား။

အောက်မေ့သတိရမှုတွေ

သူတို့တစ်တွေဟာ အလယ်ခေတ်တုန်းကရှိခဲ့တဲ့ ဂျာမန်ဂေါသစ် ဗိသုကာ တွေကို ပြန်သတိရမိကြတယ်။ အလယ်ခေတ်တုန်းက ထွန်းကားခဲ့တဲ့ ဘရင်ဂျီ ဘာသာကို ပြန်သတိရကြမိတယ်။ နှမ်းဘွက်က ဗိသုကာလက်ရာတွေကို သတိရ ကြတယ်။ ကိုလုံးနဲ့ စထရာဘွက် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတွေကို သတိရကြတယ်။ အလယ်ဂျာမန်ခေတ်က ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေကို သတိရကြတယ်။ တောင်ကြား

ရည်မွန်ဦးစာပေ

လျှိုမြောင်တွေ စိမ့်စမ်းတွေတစ်ဝိုက်က ဂျာမန်ကျေးလက် လူထုသီချင်းတွေ သတိရကြတယ်။ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်တွေကို သတိရကြတယ်။ အဲဒီ အောက်မေ့ သတိရမှုတွေထဲမှာ ဒဿနဆန်ဆန် အတွေးတွေလည်း ပါသပေါ့။

စိတ်၏ထင်ဟပ်ချက်မျှသာ

ဒဿနဆရာကနဲ့ရဲ့နောက်ပိုင်း ပေါ်လာတဲ့ ဂျာမန် ဒဿနဆရာများဟာ ကြမ်းတမ်းမာကြောတဲ့ အစစ်အမှန်လောကကြီးကို ချောမွေ့အောင်၊ ပျော့ပျောင်း အောင် လုပ်လာကြတာ ဘယ်လောက်များလဲဆိုရင် ဒဿနဆရာဖစ်ချိတီ လက်ထက်ရောက်တော့ အစစ်အမှန်လောကကြီးဆိုတာ တကယ်မရှိဘူး၊ မြင်မြင် သမျှ ရှိရှိသမျှတို့သည် လူ၏တီထွင်ဖန်တီးတတ်သော စိတ်၏ထင်ဟပ်ချက် မျှသာ ဖြစ်သည်ဆိုတဲ့ စိတ်ဝါဒသက်သက်ကို ရောက်သွားတော့တာပါပဲ။ ကဗျာ ဆရာတွေကတော့ စိတ်ကူးယဉ်ရုံ၊ အိပ်မက်မက်ရုံပဲ တတ်နိုင်တာပေါ့။

ဩဇာလွှမ်းမိုးခဲ့တယ်

ဂျာမန် ရိုမန်းတစ်ဝိုက်ဟာ အနုပညာနဲ့ပတ်သက်လို့ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ထုတ်လုပ်ခဲ့တာတော့ သိပ်မရှိလှပါဘူး။ ရှုလီဂယ်၊ တီအက်နဲ့ အခြားသောဆရာတို့ ပြန်ဆိုခဲ့တဲ့ ရှိုတ်စပီးယားရဲ့ ပြဇာတ်တွေ၊ ကဗျာတွေရှိတယ်။ ဂရင်းတို့ညီအစ်ကို တစ်တွေ ပြုစုခဲ့တဲ့ ပုံပြင်တွေနဲ့ ဝေါဟာရဗေဒဆိုင်ရာ အဘိဓာန်တွေရှိတယ်။ ဒီလောက်ပါပဲ။ အဲဒီခေတ် ဂျာမန်စာပေဟာ အရေးကြီးတယ်လို့ ပြောချင်ရင် ပြောစရာတစ်ချက်ပဲရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ နှောင်းခေတ် ဥရောပစာပေမှာ တိုက်ရိုက် ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်ဖြစ်စေ ဩဇာလွှမ်းမိုးခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ဖြစ်ပါတယ်။

ဂျာမန်ဂီတမှာ

ရိုမန်းတစ်ဝိုက် ဆရာများဟာ လဲရစ်ကဗျာအဖွဲ့မှာတော့ ထူးချွန် ပြောင်မြောက်သူများ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ နိုဗားလစ်၊ ဘရင်တန်းနိုး၊ အီခင်ဖေါ့၊ ဟိုက်ဒါလင်း၊ ရူးကတ် စသူတို့ရဲ့ လဲရစ်ကဗျာများဟာ အဲဒီခေတ်က အကောင်း ဆုံးသော ကဗျာများဖြစ်တယ်လို့ သတ်မှတ်ပြီး ဘာသာအသီးသီးကို ပြန်ဆိုလေ့ ရှိကြပါတယ်။ ဟိန်းရဲ့ ကဗျာများလို သူတို့ ကဗျာများကိုလည်း ရူးဘတ်၊ ရူး မန်း၊ ဖရန့်ဇ်၊ ဘရမ်းစ် စတဲ့ ဂီတဆရာများက ဂီတသံထည့်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် ပိုပြီး ထင်ရှားလာကြတယ်လို့ အဆိုရှိပါတယ်။ ဂျာမန်ဂီတမှာ စာသားမပါဘဲ

အသံနဲ့ချည်းစပ်ထားတဲ့ ဂီတတွေရှိသလို စာသားနဲ့သီချင်းတွေလည်း ရှိတယ် ဆိုတာ တွေ့လာရပါတယ်။

ဂျာမန် ရိုမန်းတစ်ဂိုဏ်းဆရာတို့ရဲ့ လဲရစ်ကဗျာများဟာ တော်တော် သက်တမ်းရှည်ပါတယ်။ နီကိုးလတ်လင်းနော၊ အက်ဒပ်မိုးရိုက် စသူတို့ရဲ့ လဲရစ်ကဗျာများဟာ နောင်မှာ ဟူးဂိုးဝုဗ်နဲ့ သီအိုဒိုစတော့မ်းစတဲ့ ဂီတဆရာများ ကြောင့် ပိုလို့တောင် နာမည်ကြီးလာခဲ့ကြပါတယ်။

ဆန္ဒနှင့် မာယာ

ရိုမန်းတစ်ဂိုဏ်းက ဆရာများအတွက် အရေးကြီးတဲ့ စာရေးဆရာ သုံးယောက် ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ တစ်ယောက်ကတော့ ဒဿနဆရာ ရှူပင် ဟောဖြစ်ပြီး နောက်နှစ်ယောက်ကတော့ ပရပ်ရှင်းပြဇာတ်ဆရာ ဟိုင်းရစ် ဗွန်ကလိစ်နဲ့ ဩစထရီးယန်း ပြဇာတ်ဆရာ ဖရန့်ဇ်ဂရီးပါးဇား ဖြစ်ပါတယ်။ ရှူပင်ဟောကို ဝေဖန်ရေးဆရာများက အဆိုးမြင်ဝါဒီတစ်ဦးလို့ သတ်မှတ်ကြပါတယ်။ သူက လောကမှာ မြင်မြင်သမျှဟာ ဒုက္ခတွေချည်းပဲ၊ ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာနဲ့ စိတ္တ ဗေဒဆိုင်ရာ အလိုဆန္ဒ၊ တောင့်တမှု ဟူသမျှဟာ ဆိုးယုတ်မှုသာ ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆပြီး ခန္တီဝါဒ (Quietism) ကို ဟောပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ လူဟာ အဲဒီ ကိလေသတွေနဲ့ ကင်းဝေးအောင် အနုပညာရပ်များမှာ အာရုံဝင်စားရမယ်။ အဲဒီလို ဝင်စားခြင်းသည်သာလျှင် အသိတရားပေါက်မြောက်ရာ လမ်းဖြစ်တယ်လို့ သွန်သင် ပါတယ်။ ဒဿနဆရာ ရှူပင်ဟောကို စာပေမှာထည့်သွင်းပြီး ပြောတာကတော့ သူ့ရဲ့ အဓိကရ ကျမ်းကြီးတစ်စောင်ဖြစ်တဲ့ “လောကဟူသမျှ ဆန္ဒနှင့် မာယာ” ဆိုတဲ့ကျမ်းနဲ့ သူ့ရဲ့ အခြားသော ဗဟုသုတ ပကာသနီကျမ်းနှစ်တွဲကြောင့် ဖြစ်ပါ တယ်။ သူ့ကျမ်းတွေဟာ အလွန်ကောင်းတဲ့ စကားပြေကျမ်းတွေ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

သူ့ဩဇာနဲ့မကင်း

ဟိုင်းရစ်ဗွန်ကလိစ်ကတော့ အသက်ငယ်ငယ်ကလေးနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် အဆုံးစီရင်သွားခဲ့ပါတယ်။ အသက်ငယ်ငယ်နဲ့ ကွယ်လွန်သွား ခဲ့ရပေမယ့် ပြဇာတ်တွေနဲ့ ဝတ္ထုလတ်တွေ တော်တော်များများ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါတယ်။ သူကတော့ သူတို့ခေတ်က မော်ဒန်သမားပါ။ သူက ပုံစံကျဖြစ်တဲ့ အလွမ်းဇာတ်ရဲ့ သူရဲကောင်းဇာတ်လိုက်မျိုးကို မရေးတော့ဘူး။ လူတွေရဲ့ စိတ်ထဲမှာရှိတဲ့ အတွင်း

ပဋိပက္ခတွေအကြောင်းကို စရေးတယ်။ လူရဲ့အတွင်းစိတ် အခြေအနေတွေကို စတင်ရေးတဲ့ စာရေးဆရာဟာ ကလိမ် ပဲလို့တောင် ပြောလို့ရတယ်။ “ကမ္ဘာမှာ နောက်ပိုင်းပေါ်လာတဲ့ စိတ္တဗေဒ ဝတ္ထုများဟာ သူ့ရဲ့ဩဇာနဲ့ မကင်းဘူး” လို့တောင် ဆိုနိုင်တယ်။

ကဗျာဆန်ပြီးစိတ်ကူးယဉ်

ဩစထရီးယန်းပြဇာတ်ဆရာ ဖရန့်ဇ်ဂရီပါဇားကတော့ စိတ္တဗေဒ ဝတ္ထုရေးဆရာထက် ကဗျာဆရာက ပိုကဲတယ်လို့ဆိုရလိမ့်မယ်။ သူ့ပြဇာတ် များထဲက ဇာတ်ဆောင်များဟာ စိတ္တဗေဒကို ဖော်ပြတဲ့ ဇာတ်ဆောင်များ ဖြစ်ကြပြီး ခုခေတ် မော်ဒန်စိတ္တဗေဒ ဝတ္ထုများနဲ့ ခပ်ဆင်ဆင်တူတယ်။ ဒါပေမယ့် ဇာတ်လမ်း နောက်ခံကိုရေးရာမှာတော့ တကယ်လှပတဲ့ လူ့ဘုံခန်းဝါ၊ စိတ်ကူးယဉ်စရာ ကောင်း တဲ့ နေရာတွေချည်းပဲ။ သူ့ရဲ့နိုင်ငံရေး အယူအဆ၊ သူ့ရဲ့ မျှော်မှန်းချက်တွေကလည်း ကဗျာဆန်ပြီး စိတ်ကူးယဉ် ဆန်လှပါတယ်။

နုပျိုသောဂျာမနီ

ဂျာမန် ရိုမန်းတစ်ဂိုဏ်းသားများဟာ စိတ်ကူးအိပ်မက်နဲ့ ပျော်မွေ့သူများ ဖြစ်ပြီး ကွန်ဆာဗေးတစ်တွေကတော့ ဘရင်ဂျီဘာသာဝင်တွေ အဖြစ်များတယ် လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဒီနောက် ဂျာမနီမှာ ဇူလိုင်တော်လှန်ရေး ပေါ်ပေါက်လာတယ်။ ဝါတာလူးစစ်ပွဲပြီးကတည်းက တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ရတဲ့ လွတ်လပ်မှု ဆိုတဲ့ စကားဟာလည်း ပြန်လည်ခေတ်စားလာခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်လောက်မှာ နုပျိုသောဂျာမနီ(ယန်းဂျာမနီ)လို့ ခေါ်တဲ့ စာရေးဆရာ အစုတစ်စု ပေါ်လာခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က လက်တွေ့ကျတယ်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် တွေးတယ်။ သူတို့အထဲမှာ အထင်အရှားဆုံးကတော့ လဒ်ဝပ်လွန်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကိုတော့ စာရေးဆရာထက် စာတမ်းရေးသူလို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဆောင်းပါး စာတမ်းများ ဖြစ်ပါတယ်။ စာတမ်းလို့ ဆိုလိုက်တဲ့အတွက် ပြင်သစ်နဲ့ အင်္ဂလန်မှာ ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ အက်ဆေးဆိုတဲ့ အမျိုးအစားမျိုးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ကိုတော့ အင်္ဂလိပ်လို (Pamphleteer) လို့ ခေါ်ကြပါတယ်။

ဂါးထားရဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ ထင်ရားတဲ့ ဂျာမန်စာရေးဆရာများကို ပြန် စာရင်းချုပ်ရရင် ဗွန်ကလိမ်၊ ရှူပင်ဟော၊ ဂရီးပါဇားနဲ့ ယန်း၊ ဂရင်းနဲ့ ယန်းဂျာမနီ အစုဝင် စာရေးဆရာများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဂရင်းရဲ့ ပုံပြင်တွေကတော့

ဂါးထားကခေတ်အလွန်

၁၃၅

ကျွန်တော်တို့ခေတ်အထိ လူတိုင်းမက်မောစွာ ဖတ်နေကြဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ငလက်မ
ပုံပြင်တို့၊ ရွှေငန်းပုံပြင်တို့ ဆိုတာတွေဟာ ဂရင်းရဲ့ ပုံပြင်တွေက ဖြာထွက်လာတဲ့
ပုံပြင်တွေဖြစ်ပါတယ်။

(၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလထုတ် မိုးဂျာနယ်)

မောင်သစ်ကြည်ကဗျာ၏ အမှာစာ

■ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၃၀၀ ကျော်လောက်တုန်းက“လူရီ”ဆိုသည့် တရုတ်ကဗျာစာဆိုတစ်ဦးရှိသည်။ သူက စကားပြေ ကဗျာ ပုံစံတစ်မျိုးကို ရေးခဲ့သည်။ “လူရီ” ယခုခေတ် ကာရန်မဲ့ ကဗျာမျိုးနှင့် တူသည်ဟု ပြောလိမ့်မည်ထင်သည်။ လူရီက သူ့ကဗျာအမျိုးအစားကို “ဖူ” ဟု ခေါ်ခဲ့သည်။ “ဖူ”ကို ခေတ်အဆက်ဆက်က ဂန္ဓာလရာဇ် စာဆိုများက နှစ်သက်မြတ်နိုးစွာ လက်ခံကြသည်။ သို့ရာတွင် ဂန္ဓာလရာဇ်တိုင်း၏ အပြင်ဘက်သို့ မရောက်ခဲ့ပါ။ ၂၀ ရာစုနှစ် အစမှသာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ပြန့်နှံ့လာခဲ့ကာ “ဖူ”သည် အနောက်တိုင်းစာဆိုတို့လက်သို့ ရောက်လာခဲ့ကာ ခေတ်စားလာခဲ့သည်။

“ဖူ”တစ်ပုဒ်(ကဗျာတစ်ပုဒ်) မွေးဖွားလာပုံနှင့်ပတ်သက်၍ လူရီက ဤသို့ပြောသည်။

၁။ ကဗျာဆရာသည် အရာဝတ္ထုများ၏ ဗဟိုချက်မတွင် နေရာယူကာ စကြာဝဠာကြီး၏ လျှို့ဝှက်နက်နဲမှုကို ဆင်ခြင်သည်။

၂။ ကဗျာဆရာသည် သူ၏ခံစားချက်များနှင့် သူ၏စိတ်ကို အတိတ် ဂန္ထဝင်လက်ရာအကျော်တို့ဖြင့် အစာကျွေးသည်။ သူသည် ရာသီ စက်ဝန်းလေးခုနှင့် အတူလိုက်ပါကာ အချိန်ကာလ၏ ဖြတ်သန်းမှုကိုကြည့်၍ သက်ပြင်းချသည်။

၃။ ကဗျာဆရာသည် များမြောင်လှစွာသော ရုပ်ဒြပ်ဝတ္ထုပေါင်းတို့ကို

ငေးကြည့်ရင်း ကမ္ဘာလောကကြီး၏ ရှုပ်ထွေးဆန်းကျယ်မှုကို တွေးတောသည်။

၄။ ကဗျာဆရာသည် ရှင်သန်မှု နုပျိုသော ဆောင်းဦးပေါက်တွင် ကြွေကျသွားသော သစ်ရွက်များအတွက် ဝမ်းနည်းခြင်းဖြစ်သည်။

၅။ ကဗျာဆရာသည် မွေးမြူနေဦး၏ ဖူးငုံနုကို ကြည့်၍ ကြည်နူးသည်။ နှလုံးသားတွင် စိုးထိတ်မှုအပြည့်ဖြင့် အေးစိမ့်မှုကို သူ ထိတွေ့သည်။

၆။ ကဗျာဆရာသည် စိတ်ဓာတ်သည် လေးနက်သွားကာ သူ၏ အကြည့်ကို တိမ်တိုက်များဆီသို့ ရွှေ့သည်။ ရှေးစာဆိုအကျော်တို့၏ ဂန္ထဝင် ကဗျာတို့ကို ရွတ်သည်။

၇။ ကဗျာဆရာသည် အတိတ်မှ ပူဇော်ထိုက်သူတို့၏ ကြည်လင်သော မွေးရနံ့ကို သိကျူးသည်။ စာပေတောမြိုင်ထဲသို့ လှည့်လည်သည်။ ထိုနောက် ကြီးမြတ်သော အနုပညာ၏ ဖွဲ့စည်းပုံကို ချီးကျူးသည်။ စိတ်လှုပ်ရှားလာကာ စာအုပ်တို့ကို ဘေးသို့ဖယ်ပြီး စာလုံးများဖြင့် ခေါ်ပြရန်အတွက် စာရေးစုတ်တံကို ကောက်ကိုင်သည်။

ယင်းမှာ လူရှိ၏ “ဖူ” ကဗျာတစ်ပုဒ် မွေးဖွားလာပုံဖြစ်သည်။ တစ်နည်း ပြောရလျှင် ကဗျာတစ်ပုဒ်မွေးဖွားလာပုံဖြစ်သည်။ “လူရှိ”၏ ဖွင့်ဆိုချက်သည် အလင်္ကာသဘော နွယ်ကောင်းနွယ်နေမည်။ စာသဘော ဆန်ကောင်းဆန်နေမည်။ သို့ရာတွင် သူ့ဖွင့်ဆိုချက်သည် ကဗျာဆိုတာ ဘာလဲဆိုသည့် အမေးကို အဖြေ ပေးသည့် အမြွက်ဖြေဆိုချက် ဖြစ်သည်။

အနောက်တိုင်းကဗျာဆရာတို့ကမူ ကဗျာဆရာဆိုသည်မှာ သူ့ အတွေး ထဲတွင် နစ်မြုပ်နေသူ၊ အတွင်း အဇ္ဈတ္တအမြင်သာရှိပြီး၊ အပြင် ဗဟိဒ္ဓအမြင် မရှိသူ၊ လှပသောမျက်လုံးပြူး မျက်ဆံပြူးဖြင့် ကွယ်ပ မမြင်သူ၊ အတ္တကိုသာ မြင်တတ်သူ၊ အနတ္တအမြင် မရှိသူ၊ ကိုယ့်အဆီကို ကိုယ်ပြန် စားသုံးနေသည့် ဖယောင်းတိုင် မီးတောက်တစ်ခု၊ မိမိ၏ အတ္တပင်လယ်ထဲမှ အသက်ပင် မရှူနိုင်ဘဲ မျက်စေ့ကန်း၍ ဘွားကနဲပေါ်လာသည့် ပုလဲငုတ်သမား . . . ဟု ပြောလေ့ရှိကြ သည်။ ကဗျာရေးခြင်းသည် မသိစိတ် အနက်အရှိုင်း စပေါ်လာမည့် သင်္ကေတကို ထိုင်စောင့်နေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် ကဗျာတစ်ပုဒ်သည် လျှို့ဝှက်ချက်တစ်ခု၊ ဘာနှင့်မျှ အဆက်အစပ်မရှိဘဲ ပေါ်လာသည့် အဖြစ်အပျက် တစ်ရပ်။ ညအမှောင်ထဲမှ ကြားလိုက်ရသည့် ညဌက်တစ်ကောင်၏ တေးသံလို သံစဉ်ရှိသည့် အော်မြည်သံတစ်ခုဟု ပြောရမလိုဖြစ်နေသည်။

သို့ရာတွင် လူရှိက “ဖူ”၏ သဘောကို ဖွင့်ပြပုံမှာ သူတို့နှင့်မတူ။

သူက ကဗျာတစ်ပုဒ် မွေးဖွားလာဖို့ကိစ္စသည် လျှပ်စစ်ဓာတ် တစ်မျိုး တည်းနှင့် မပြီး။ ဓာတ်ဖို ဓာတ်မနှစ်မျိုးရှိမှ မွေးဖွားနိုင်သည်။ ထို လျှပ်စစ်ဓာတ် နှစ်မျိုးမှာ လူနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက် ကမ္ဘာလောကကြီး ဖြစ်သည်။ “ဖူ”၏သဘော အရ ကဗျာသည် သီးခြား ပေါ်လာခြင်းမဟုတ်။ ဆက်နွယ်၍ ပေါ်လာခြင်းဖြစ် သည်။ ပထမအားဖြင့် ကဗျာဆရာရှိရမည်။ သို့ရာတွင် ကဗျာဆရာသည် အထီး တည်းမဟုတ်။ သူ့ မသိစိတ်အစဉ်မှ ကဗျာပေါ်ထွက်လာခြင်းမဟုတ်။ သူနှင့် အတူ “စကြာဝဠာကြီး၏ လျှို့ဝှက်နက်နဲမှု ရှိသည်”။ “ရာသီစက်ဝန်း လေးခု ရှိသည်”။ “များမြောင်လှစွာသော ရုပ်ဒြပ်ဝတ္ထုအပေါင်း ရှိသည်”။ “ကမ္ဘာ လောကကြီး၏ ရှုပ်ထွေးဆန်းကျယ်မှု ရှိသည်”။ “ကဗျာဆရာသည် ထိုအရာများ ကို တစ်နေရာမှ စောင့်ကြည့်သည်”။ ထိုနေရာမှာ “အရာဝတ္ထုများ၏ ဗဟိုချက် ရှိသည်”။ လူရှိပြောသည့် “အရာဝတ္ထုတို့၏ ဗဟိုချက်မ” ဆိုသည်မှာ ဟင်းလင်းပြင် သဘောကို ပြောနေခြင်းမဟုတ်။ နေရာသဘောကို ပြောနေခြင်းမဟုတ်။ သိမြင် မှုဘဲ ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ သတိကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာဆရာသည် “ကောင်းကင်နှင့် မြေကြီးကို ပုံသဏ္ဌာန်တည်းဟူသော လှောင်အိမ်ထဲသို့ ပိတ်လှောင်သူ” ဖြစ်သည်။ ကဗျာဆရာ ဖြတ်သန်းရသော အတွေ့အကြုံ မျက်စေ့ဖြင့် မြင်ရသော အတွေ့အကြုံတို့ကို အမိဖမ်းသည်။

ကဗျာဆရာသည် ဤသို့ဖြင့် အထီးတည်း နေထိုင်သည့်တိုင် ကိုယ့် အတ္တထဲသို့ ပြန်ကြည့်နေသူမဟုတ် ပြင်ပကမ္ဘာကို ကြည့်နေသူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာဆရာသည် မသိစိတ်အစဉ်မှ ပေါ်ထွက်လာခြင်းမဟုတ်။ ပြင်ပ ကမ္ဘာ၊ ပြင်ပလောကနှင့် ထိတွေ့ရာမှ ပြင်ပလောကကို စောင့်ကြည့်ရာမှ ပေါ်လာ သည့် စေတနာတုံ့ပြန်မှုဖြစ်သည်။

“ကျွန်ုပ်တို့ ကဗျာဆရာများသည်
 ဖြစ်ခြင်းပေါ်ထွက်ရန်အတွက်
 မဖြစ်ခြင်းနှင့် တိုက်ခိုက်၏။
 အဖြေပေးမည့် ဂီတသံပေါ်ထွက်ရန်အတွက်
 တိတ်ဆိတ်မှုကို တီးခေါက်၏။
 ကျွန်ုပ်တို့သည် အဆုံးမရှိသော ဟင်းလင်းပြင်ကို
 တစ်ပေပတ်လည်ရှိ စာရွက်ကလေးထဲတွင်
 ပိတ်လှောင်၏။

နှလုံးသားရှိ တစ်လက်မကွက်ကလေးထဲမှ
ကမ္ဘာပျက်ဒီရေကို ထုတ်လွှတ်နေကြ၏”

လူရှိက ဖြစ်ခြင်း မဖြစ်ခြင်းထဲမှ ပေါ်ထွက်လာသည်ဟု ဆိုသည်။

ဂီတသည် တိတ်ဆိတ်ခြင်းထဲမှ ပေါ်ထွက်လာသည်ဟု ဆိုသည်။
ယင်းတို့သည် ကဗျာဆရာထံမှ တိုက်ရိုက် ပေါ်ထွက်လာခြင်းမဟုတ်။ မဖြစ် ခြင်းကို
ကဗျာဆရာဘယ်လိုမြင်သလဲ၊ တိတ်ဆိတ်ခြင်းကို ကဗျာဆရာ ဘယ်လို မြင်သလဲ။
ထိုအရာများသည် ကဗျာဆရာ၏ စိတ်ထဲတွင် ရောင်ပြန်ဟပ်သွားကာ
ထိုရောင်ပြန်ဟပ်မှု ခံစားချက်မှနေ၍ ကဗျာပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းမှာ “ဖူ”၏ သဘောဖြစ်သည်။ “လူရှိ”ဖွင့်ဆိုသည့် ကဗျာ
၏သဘောဖြစ်သည်။

မောင်သစ်ကြည်၏ ကဗျာစုစည်းမှုတွင် ကဗျာ(၅၄)ပုဒ် ပါသည်။ သူ
သည် ပေါင်းလောင်းချောင်းဘေးမှ ရွေးမြစ်ကမ်း၊ ပန်းမဝတီဖြစ်ကမ်းသို့
ရောက်သွားခဲ့သည်။ ယင်းမှာ လူ့ဘဝအထုပ္ပတ္တိ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်။ ရှုမဝ၊
မိုးဝေတို့က ကဗျာပျိုးခင်းတွေမှာ သူကြီးထွားလာခဲ့ပြီး နောက်တော့
ကဗျာပင်လယ်ထဲကို ရောက်သွားခဲ့သည်။ ယင်းမှာ သူ့ကဗျာ အထုပ္ပတ္တိ၏
တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်။

သူ့ကဗျာဒဿနကတော့ ခေတ်ပြိုင် အာရုံခံစားမှုကို ဦးစားပေးသည့်
ဒဿန ဖြစ်သည်။

သူ့ကဗျာများတွင်သူ လူရှိပြောသည့် “ဖူ”ကဗျာသဘောတွေ
သက်ဝင်နေသည်။ သူသည် အတွင်းအဇ္ဈတ္တကိုမကြည့်။ ပြင်ပဗဟိဒ္ဓကို
လှမ်းကြည့်သည်။ သူသည် အရာဝတ္ထုများ (သူသိဖွဲ့သည့် အကြောင်းအရာများ)
၏ ဗဟိုချက်မနေရာတွင် နေရာဝင်ယူကာ စကြာဝဠာကြီး၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး၊
လူ့သဘာဝ၊ လူ့ဆက်ဆံရေးပင့်ကူမြှင်တို့ကို ကြည့်မြင်ဆင်ခြင်သည်။ “ဆေး
ကောလိပ်က မိန်းကလေး” “အသစ် မွေးဖွားပေးသူများ” “ကျေးလက်ကဗျာ”
“ဘောဂဗေဒနှင့် ရောဂါဗေဒ” စသည်တို့မှာ သူက ဗဟိုချက်မတွင်နေပြီး

အပြင်သို့လှမ်းကြည့်သည့် ကဗျာများဖြစ်သည်။

“ဂန္ထဝင်နှင့် ခေတ်ပေါ်အလွမ်းကလေးများ” “ငါ့ဝါသနာ” “ရင်နာမဆုံး” “စီးဆင်းမှုဗေဒ” စသည့်ကဗျာများမှာ သူ၏ ခံစားချက်များကို အတိတ် ဂန္ထဝင်များဖြင့် အစာကျွေးသော ကဗျာများ ဖြစ်သည်။ “အမေ၏ နောက်ဆုံးထွက်သက်” တွင် သူသည် ရာသီစက်ဝန်းများ၏ လှည့်လည်ပုံကို ကြည့်၍ သက်ပြင်းချသည်။

မောင်သစ်ကြည်၏ကဗျာများသည် “လူရှိ” ဖွင့်ဆိုခဲ့သည့် “ဖူ” ကဗျာ၏သဘောကို ဖော်ပြသော အချက် ၇ ချက်တွင် တစ်ခုနှင့် ကိုက်ညီနေတတ်သည်။ ယင်းသည်ပင်လျှင် ကဗျာဖြစ်သည်။ သူ့ ကဗျာဖြစ်သည်။

မောင်သစ်တည်

“ ဖြိုး ”

မြသန်းတင့်
ကြည့်ရင်းသေ
အပူပူ
(ပထမဆုံးအကြိမ်)

Design : ဝမ် ဝမ် ဝမ်
Cover Painting : Two Lampions, 1935
Willi Baumeister , Oil on Canvas